

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Bismillahirrahmanirrahim
(İyiliği sonsuz, ikramı bol Allah'ın adıyla)

كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِّيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ
وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ

“Bu bereketli bir kitaptır. Onu sana indirdik ki, ayetler arasındaki bağlantıları görsünler ve sağlam duruşlu olanlar ondan bilgi edinsinler..”

(Sâd 38/29)

Kur'ân Işığında Aracılık ve Şirk

Kapak:xxxxxxxxxxxx

Baskı:

Xxxxxxxx Matbaası

Beşinci baskı 2012

Copyright©Süleymaniye Vakfı Yayınları 2012

Bu eserin tüm hakları Süleymaniye Vakfı Yayınları'na aittir. Yayıncının izni olmaksızın tümüyle veya kısmen yayınlanamaz, kısmen de olsa fotokopi, film vb. tekniklerle çoğaltılamaz ve elektronik ortamlarda yayınlanamaz.

Adres

Süleymaniye, Hoca Gıyaseddin Mh. Şifahane Cd. No:20 34134
Fatih / İstanbul

Tel: 0(212) 513 00 93 Fax: 0 (212) 511 21 69

www.suleymaniyevakfi.com

info@suleymaniyevakfi.com

İstanbul-2015

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI
Süleymaniye Vakfı Yayınları
Bayındır, Abdülaziz
Kur'ân Işığında Aracılık ve Şirk

Kur'ân Işığında Aracılık ve Şirk

BEŞİNCİ BASKI

Prof. Dr. Abdulaziz Bayındır
İstanbul Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi
Öğretim Üyesi

İstanbul 2015

GENEL DAĞITIM ve

Haberleşme Adresi

SÜLEYMANİYE VAKFI

YAYINLARI

Süleymaniye, Hoca Gıyaseddin Mh. Şifahane Cd. No:20

34134 FATİH / İSTANBUL

Tel: (0212) 513 00 93 Faks: (0212) 511 21 69

SÜLEYMANİYE VAKFI WEB SİTELERİ

www.suleymaniyevakfi.org

www.suleymaniyevakfi.com

www.fetva.net

www.kurandersi.com

www.kitapvehikmet.com

www.kuranansiklopedisi.com

www.kuranformu.com

www.susem.org

www.islamandquran.org

www.islametmusulmans.com

www.islamundkoran.com

www.musulmanlar.com

www.muselmanlar.com

www.koranika.ru

www.gulanjingzhideo.com

www.dinwefetrat.com

www.fetwayenkurdi.com

www.hablullah.com

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	13
GİRİŞ	17
BİRİNCİ BÖLÜM	19
DİN	19
A- ALLAH İLE ALDANMA	26
1- Allah ile Elçilerini Ayrırma	27
2- Sorumluluğu Allah'a Yükleme	29
3- Yanlış Tevekkül	34
4- Allah'ın Affı ile Aldanma	37
5- Allah'ın Gücü ile Aldanma	39
B- İMAN	40
C- ŞİRK VE KÜFÜR	43
1- Kendini Tanrı Edinenler	46
2- Aracı Tanrı Arayanlar	51
a- Müşrik Allah'a İnanır	53
b- Müşrik Allah'a İbadet Eder	54
c- Müşrik Aracılara İnanır	56
d- Müşrik Aracıların Şefaatine İnanır	60
e- Müşrik Şirki Reddeder	60
f- Tanrı Edinilen Aracılar Müşrikleri Kabul Etmez	63
g- Akıl Şirki Reddeder	63

İKİNCİ BÖLÜM	69
ARACILIK İNANCI	69
1. Sırat-ı Müstakim (Doğru Yol)	71
2. Tanrılar	71
3. Ata Ruhları	71
4. Din Adamları	71
5. İnsan	72
A- KATOLİKLERDE ARACILIK İNANCI	73
1- Allah	73
2- İsa (Oğul)	74
a) Üç Asır Sonra Kabul Gören Oğul Nitelemesi	76
b) Gerçek Allah ve Gerçek İnsan	78
3- Kutsal Ruh	78
4- Meryem Ana	79
5- Havariler	80
6- Kilise	83
7- Rahipler	83
a- Episkoposlar	83
b- Papa	84
c- Papazlar	84
8- Vaftiz	85
9- Günah Çıkarma	86
10- İlahlar Piramidi	86
B- TAOİZM'DE ARACILIK	89
1- Tao	91
2- Te	92
3- Ölümsüz Ruhlar ve Latif Güçler	93

4- Ata Ruhları	93
5- Bilgeler, Meleksi Üstatlar	94
6- Rabıta	94
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	97
EHL-İ KİTABA ÖZENEN MÜSLÜMANLAR	97
A- ŞİRKİ REDDEDER GÖZÜKME	97
B- NEBİLERİ TANRILAŞTIRMA	99
1- Nebî	105
2- Nebî Olan Resul	107
3- Hikmet	109
4- Bedir Savaşı Örneği	110
5- Nebî Helal-Haram Koyamaz	114
6- Nebî Olmayan Resul	115
7- Nebî ve Resul Kavramlarının Öldürülmesi	117
8- Hadisleri Ayet Seviyesine Çıkarılması	119
C- DİN BÜYÜKLERİNİ KUTSALLAŞTIRMA	103
D- DİN BÜYÜKLERİNİ TANRILAŞTIRMA	107
1. Kâinatın Başımamı = Şahs-ı Manevînin Başı	133
2. Alt Kadronun Tanrılaştırılması	135
E- İNSAN SÖZÜNÜ ALLAH'IN SÖZÜ SAYMA	108
F- ARACILIK İNANCI	115
G- İNCELEDİĞİMİZ TARİKATLARDA ARACILAR	115
1- Hakikat-i Muhammediye	116
2- İnsan-ı Kâmil	117
3- Kutb'ul-irşad	119
4- Rical'ul-Gayb	122
5- Kutup	122

6- Gavs	122
7- Revâsî	122
8- Tarikat Şeyhi	123
H- ARACILARIN GAYBI BİLDİĞİ İNANCI	127
1- Katoliklerde Gayb Bilgisi	129
2- Tarikat ve Cemaatlerde Gayb Bilgisi	130
a- Gaybı Kimse Bilemez	131
b- Geçmiş Gaybı Kimse Bilemez	133
c- Kudsi Yasak İddiası	134
İ- ARACILARIN ŞEFAAT EDECEĞİ İNANCI	134
1- Katoliklerde Şefaât İnanç	134
2- Tarikatlarda Şefaât İnanç	135
J- ÖLÜDEN YARDIM İSTEME	141
1- Katoliklerin Ölüden Yardım İstemesi	141
2- Tarikat ve Cemaatlerde Ölüden Yardım İsteme	145
a- Uydurulan Hadis	146
b- Tahrif Edilen Ayetler	147
1) Duaya İbadet Anlamı Vermek	150
2) “Men” Kelimesine “mâ” Anlamı Vermek	152
3) “Hum هم” Zamirine “hiye هي” Anlamı Vermek	153
4) Cem’i Müzekker Salime Yanlış Anlam Vermek	153
5) Ahkaf Suresinin 6. Ayetine Dikkat Etmemek	154
c- Ölüden Yardım İsteyenlerle İlgili Örnekler	155
1) Nurcu Örneği	155
2) Diğer Örnek	157
3) Bir Şeyh Efendi Örneği	165

K- CEMAAT OLUŞTURMA VE NUR CEMAATI	166
1- Said Nursi'ye Yakıştırılan Özellikler	168
a- Birlik Makamında Olduğu İddiası	168
b- Bediuzzaman Olduğu İddiası	172
c- Âlemlere Rahmet Olduğu İddiası	173
d- Darda Kalana Yardım Ettiği İddiası	175
e- Kur'ân'ı ve Allah'ın İsimlerini Taşıdığı İddiası	176
f- Her Devirde Farklı Kimlikle Ortaya Çıkma İddiası	177
g- En Büyük Mürşit ve Müceddid Olduğu İddiası	181
h- Mehdi Olduğu İddiası	181
i- Beklenen Mesih Olduğu İddiası	184
j- Said Nursi'nin Kurtarıcı Olduğu İddiası	184
k- Said Nursi'nin Őefaatchi Olacağı İddiası	185
2- Risale-i Nurların Kutsallaştırılması	186
a- Risale-i Nur'un Onaylandığı İddiası	187
b- Risale-i Nur'un Türkçe Olması	187
c- Risale-i Nur'un Günaha Kefaret Olduğu İddiası	188
d- Risale-i Nur'u Okuyanın Âlim Olduğu İddiası	188
e- Risale-i Nurları Kutsallaştırmaya Örnek	188
1) Said Nursi'ye Yazdırıldığı İddiası	188
2) Adını Hz. Ali'nin Verdiği İddiası	189
3) Hz. Ali'nin Risale'den Şefaata Dilediği İddiası	189
4) Risale'nin Lâ İlâhe İllallah'ın Delili Olduğu İddiası	189
5) Risale'nin Kurtarıcılık Yaptığı İddiası	189
6) Bir Mağazayı Yangından Koruduğu İddiası	190
3- Kurtuluşun Nur Cemaatinde Olacağı	190
L- CEMAATI BÜYÜTMENİN HEDEF OLMASI	192

M- İNSANLIĞI KUCAKLAMA İDDİASI	194
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	196
SAİD NURSİ VE KUR'ÂN	196
A- EBCED VE CİFR	196
B- RİSALE-İ NURLARLA İLGİLİ İŞARETLER	198
1. Birinci Cümle	244
2. İkinci Cümle	245
3. Üçüncü Cümle	245
4. Dördüncü Cümle	247
C - SAİD NURSİ İLE İLGİLİ İŞARETLER	202
D - RİSALE-İ NURLARIN YAZIMINA İŞARETLER	205
E - RİSALE-İ NURLARIN DEĞERİNE İŞARETLER	206
F - RİSALE-İ NURLARI OKUYANLARA İŞARETLER	207
KAYNAKÇA	210

BEŞİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على رسولنا محمد و على آله و
صحابه أجمعين

Her şeyi güzel yapmak, varlıkların sahibi olan Allah'a mahsustur. Bütün desteğimiz ve esenlik dileklerimiz, Elçimiz Muhammed'e, ailesine ve onun yolunda giden herkesedir.

Şeytan, kıyamete kadar yaşama izni alınca Allah'a şöyle demişti:

لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ثُمَّ لَا تَبْيَهُهُمْ مِّنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ

“...Senin doğru yolunun üstüne onlar için oturacağıma yemin ederim. Sonra önlerinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından sokulacağım. Göreceksin, onların çoğu sana teşekkür etmeyecektir.”(A'râf 7/16-17)

Şeytan insandan ve cinden olur;¹ tuzağını doğru yolun üstüne kurar. Onun en büyük tuzağı, şirk tuzağıdır. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:
إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفُرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفُرُ مَا دُونِ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

“Allah kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz, tercihini doğru yapan² kişi için bunun altında olanı bağışlar...”(Nisâ 4/48)

Şirk, ortak etmek demektir. Allah'a şirk koşmak, ona ait özelliklerden birini veya bir kaçını başka bir varlıkta da görmektir. Bu varlık daha çok Allah'a yakın sayılan din büyükleri olur. Şeytanlar, onların Allah'ın dostu olduğunu, Allah ile olacak işlerde kendilerine destek vereceklerini, arabulucu ve şefahtçı olacaklarını fısıldarlar. Onlara teslim olmak gerektiğini, üzerine basa basa söylerler.

Akıl ve Kur'an, bu tuzağın iki büyük engelidir. Şeytanlar, engelleri aşmak için dinin akıl değil, gönül işi olduğunu ve Kur'an'ı herkesin anlayamayacağını söylerler. İnsanların önüne, kendilerinin kutsadığı başka kitaplar koyar ve okumalarını isterler. Bu tuzağa düşenler, Kur'an'a olan saygılarını kaybetmezler ama onu anlayamayacaklarını kabul ederek Kur'an'ı, kendilerine kapalı sayarlar. Sonra bu şeytanlar, uydurdıkları yeni ibadet türlerini devreye sokarak çokça ibadet tavsiye eder ve insanların doğru yolda olduklarından emin olmalarını sağlarlar. Onlar da bunları Allah'ın dostu bilip kul-köle olurlar. Sonunda Allah'a güvenleri kaybolur ve doğru yolla ilişkileri kesilir ama kendilerini o yolun ortasında sanırlar. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَمَنْ يَعِشْ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقِصْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ وَإِنَّهُمْ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ

1 En'am 6/112; Nâs 114/6.

2Ayetle mastarı şey = يَشَاءُ olan شيء = yeşâu fiili vardır. Her fiil, mastarıyla aynı anlamı taşır. Şey, mastar olarak “var etme” anlamına gelir. Bir ayet şöyledir: !“Olmasını istediğimiz şey için sözümüz sadece “ol” demektir. Sonra o şey oluşur.” (Nahl 16/40) İnsan bir şeyi var etmek isterse tercihini yapıp çalışır. Allah da tercih edip onun için “ol” derse o şey oluşur. Dolayısıyla şâe'nin faili Allah ise “tercih edip yarattı” insan ise “tercih edip yaptı” demektir. Bkz. A. BAYINDIR, Kur'an Işığında Doğru Bildiğimiz Yanlışlar” (İstanbul 2014) s. 183 vd.

“Kim Rahman’ın Zikri’ne (Kur’ân’a) bulanık bakarsa, başına bir şeytan sararız; o, onun yakın arkadaşı olur. Onlar bu gibileri yoldan çevirirler ama bunlar doğru yolda olduklarını sanırlar.” (Zuhrûf 43/36–37)

Allah adına konuşmak da çoğu insanın düştüğü tuzaklardandır. Bu konuda ya Allah’ın gücüne, ya büyüklerin sözlerine yahut kitaplardaki hurafelere dayanılır. Yanlış söz söylememek için Kur’ân’a bakmak gerekirken, Kur’ân’ın, bu yanlışları destekleyecek şekilde yorumlanması, işi çığıırından çıkarır.

Bu kitabın amacı, iyi Müslüman olmak için yola çıkanların kolayca düştüğü bu tuzakları, Kur’ân ışığında ortaya çıkarmak ve uyarılar yapmaktır. Bizim hatalarımızı görenlerin de aynı şekilde bizi uyarmasını bekliyoruz.

Gerçeğı anlamak kolay, kabul etmek zordur. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّىٰ يُبَيِّنَ لَهُم مَّا يَتَّقُونَ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

“Allah bir toplumun yola geldiğini onayladıktan sonra, sakınmaları gereken şeyi açıkça bildirmeden onların yoldan çıkışını onaylamaz. Allah her şeyi bilir.” (Tevbe 9/115)

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ
وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ

“Allah’a karşı yalan uyduran, ya da gerçekler kendine gelince yalana sarılanın yaptığından daha büyük yanlış kim yapabilir? Kendini doğrulara kapatanlara Cehennem’de yer mi yok? Uğrumuzda zorluklara göğüs gerenlere, elbette yollarımızı gösteririz. Allah elbette güzel davrananlarla beraberdir.” (Ankebüt 29/68–69)

Gayret bizden, başarı Allah’tandır.

Ocak 2015 İstanbul

Prof. Dr. Abdulaziz BAYINDIR

GİRİŞ

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

فَلَنْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا
بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

“De ki, Rabbim sadece şunları haram etti: “İster açık, ister gizli olsun, her türlü fuhuş,³ ism,⁴ haksız saldırı, Allah’ın, hakkında bir belge indirmediği şeyi ona şirk koşmanız ve Allah hakkında bilmediğinizi söylemeniz.”(A’râf 7/33)

Şirk, ortak etmek demektir. Allah’a şirk koşmak, ona ait özelliklerden birini veya bir kaçını başka bir varlıkta da görerek onu o konuda Allah ile ortak saymaktır. Bunu kabul edene müşrik denir. Müşrik, o varlığı Allah ile kendi arasında aracı yapar ve ona kul-köle olur. Kur’ân’ın hemen her sayfasında bununla ilgili uyarılar bulunur. Çünkü bu, bağışlanmaz bir suçtur.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونِ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

“Allah kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz, tercihini doğru yapan kişi için bunun altında olanı bağışlar...”(Nisâ 4/48)

3 Fuhuş kelimesi Kur’ân’da hem zina (İsrâ 17/32) hem de eşcinsellik (Neml 27/54,58) anlamında kullanılmıştır.

4 İsm (الإثم) “günah” diye tercüme edilir. Zenb ve cünah’a da aynı anlam verilince aradaki fark kaybolmakta, bundan doğan zihin karışıklığı ile mesela Kur’ân’da içkinin haram olduğuna dair bir hükmün olmadığını söyleyenler çıkmaktadır. Hâlbuki Bakara 2/219’a göre içki ve kumarda büyük bir ism vardır. Yukarıdaki ayete göre ism, Allah’ın haram kıldığı şeylerden olduğuna göre içki haramdır. Bu sebeple kelimeyi **tecüme** etmedik.

Müşrik tevbe ederse bağışlanır; ilk Müslümanlar, şirkten tevbe edip İslâm'a girmişlerdi. Öyleyse şirkin dışında kalan günahları işleyen kişi, tevbe etmeden ölse bile, tamamen bağışlanabilir.

Şirk konusunda, nebiler bile uyarılmıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:
وَأَقْدُ أَوْجِي إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لِنُنَاسِرُكَ لِيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ بَلِ
الْهَفَا عِبْدُ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ

“(Ya Muhammed) Sana da, senden önceki nebîlere de şu, kesin olarak bildirilmiştir: “Şirke düşersen yaptığın yanar gider ve kaybedenlerden olursun. Sakın ha! Sadece Allah’a kulluk et ve şükredenlerden ol.”(Zümer 39/65-66)

Nebilerin bile sertçe uyarıldığı şirk konusuna gereken önem verilmelidir. Yoksa yapılan iyi işlerin ve ibadetlerin sevabı yok olur gider.

BİRİNCİ BÖLÜM

DİN

Din konusunda insanı en çok aldatan, Allah’ı var ve bir kabul etmenin yeterli olacağı kuruntusudur. Oysa onun varlığını herkes kabul eder. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ مَعْلَى أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُمْ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ وَكَذَلِكَ نَقُصُّ الْآيَاتِ وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

“Rabbin, Adem oğullarından, onların bellerinden nesillerini aldığında, onları kendilerine karşı; “Ben sizin Sahibiniz (Rabbiniz) değil miyim?” diye şahit tuttu. Onlar da: “Evet Sahibimizsin. Biz buna şahidiz.” dediler. Artık kıyamet günü; “Biz onun farkında değildik” diyemezsiniz. Şunu da diyemezsiniz: “Önceden ortak koşanlar babalarımızdı. Biz ise onlardan sonra gelen nesildik. Batıla sapanların işlediklerinden ötürü bizi yok mu edeceksin?” İşte o belgeleri böyle açık açık anlatırız. Belki dönerler.”(A’raf 7/172-174)

Halk arasında “bezm-i elest”te alınan misak” veya “elestu birabbikum” denen

bu olay, insanın, açık ve net olarak, Allah'ın varlığını ve birliğini kabul etmesi olayıdır. Ayet bu işlemin, Âdemoğullarının “bellerinden nesillerinin alınması” sırasında kesinleştiğini bildirmektedir. Neslin belden alınması, nesli devam ettirecek tohumun alınmasıdır. Kişi bu duruma geldiği gün erginlik çağına girer.

İnsan, hayatı boyunca Allah'ın ayetlerini okur. Çünkü Allah'ın ayetleri yalnız Kur'an'da olanlar değildir. İnsanlar, gökler, yer, hayvanlar, bitkiler, hâsılı tüm varlıklar onun ayetleridir.⁵ Allah Teâlâ şöyle buyurur:

سُنُرِبِهِمَّآيَاتِنَا فِي الْآفَاقِ وَفِي أَنفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَّبِعِنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ

“Ayetlerimizi onlara, hem çevrelerinde hem de kendi içlerinde göstereceğiz, sonunda onun (Kur'an'ın) gerçek olduğu onlar açısından iyice ortaya çıkacaktır.”(Fussilet 41/53)

İnsanın dış çevresinde ve kendi iç âleminde okuduğu ayetler, ona bir yaratıcının olduğunu haber verir. Bu sebeple insan, henüz çocuk yaşta iken Allah ile ilgilenmeye başlar. Bu konuda çevresini soru yağmuruna tutar. Sonunda Allah'ın var ve bir olduğunu tam olarak kavrar. Karşısına çıkan bu ayetlerle sanki Allah ona, “Ben senin rabbin değil miyim?” diye sorar. O da tam bir kararlılıkla “evet, Rabbimsin, ben buna tanıklık ediyorum” der. İnsan bu ayetleri ömür boyu okuduğu için onun Allah ile ilgisi sürekli canlı kalır. Benzeri sorularla kendi iç âleminde hemen her gün karşılaşır.

Müşrik, ortak koşan demektir. Ortaklık için en az iki varlık gerekir. Bunlardan birincisi daima Allah'tır. Allah'ın var ve bir olduğunun sayısız delili olduğu halde ortak koşulan varlıklarla ilgili bir delil yoktur. Bu sebeple hiçbir müşrik, kendi için haklı bir gerekçe bulamayacak ve şu sözü söyleyemeyecektir:

أَوْ نَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِّنْ بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ

“Şunu da diyemezsiniz: “Önceden ortak koşanlar babalarımızdı. Biz ise onlardan sonra gelen bir nesildik. O batıla sapanların işlediklerinden ötürü bizi yok mu edeceksin?”(A'râf 7/173)

Erginlik çağı önemlidir. Sorumluluk bu çağda başlar. Babaları aksini söylese de erginlik çağına giren insan, Allah'ın varlığına ve birliğine, onun tüm

⁵İlgi duyanlar şu ayetleri inceleyebilirler: Bakara 2/164; Âl-i İmrân 3/190; En'am 6/97, 99; A'râf 7/26, 58; Yunus 10/5, 6, 67, 92, 101; Yusuf 12/7, 35; Ra'd 13/2, 3, 4; Nahl 16/13, 65, 66, 67, 68, 69, 79; İsrâ 17/12; Kehf 18/9; Meryem 19/10; Tâhâ 20/128; Ankebüt 29/ 24, 33, 34, 35; Rûm 30/21, 22, 23, 24, 28; Lokmân 31/31, 32; Seede 32/26; Sebe' 34/15; Zümer 39/42, 52; Mu'min 40/13; Câsiye 45/3, 4, 5, 6; Zâriyât 51/22, 23, 35, 36, 37; Kamer 54/12, 13, 14, 15.

varlıkların sahibi ve efendisi olduğuna kesinkes tanık olur. Kimi bunu açığa vurur. Kimi de önemli olaylar karşısında ortaya çıkarır.

Kendilerine tanrıtanımaz diyen ateistler, Allah'ı işlerine karıştırmak istemeyenlerdir. Onlar kendilerini tanrılaştırır ve kendilerinin efendisi olmaya çalışırlar. Diğer müşrikler ise Allah ile beraber başka efendiler bulur, onları Allah'a benzer konuma getirir ve ilişkilerini onlar aracılığıyla yürütmeye çalışırlar.

Kur'an'da sıkça, zikir kökünden türemiş kelimeler geçer. Zikir, bir bilgiyi zihinde, kullanıma hazır tutma, onu kalbe ve dile getirme ve hatırlama anlamlarına gelir.⁶ Zihinde var olan bilgiyi harekete geçirmeye de tezekkür denir. İnsan, doğumundan ölümüne kadar, Allah'ın ayetleri ile yüz yüze yaşar. Allah'ın ayetleri, onun indirdiği kitaplarda olanlarla sınırlı değildir. İnsanın hem dış çevresinde, hem de iç âleminde olan ayetler de vardır. İnsan, çoğu bilgiyi, dış çevreden ve kendi iç âleminden okuduğu ayetlerden alır. Bu sebeple onlar tabii hukukun ve ahlâkın evrensel kurallarını gösterirler. Kur'an'ın, Tevrat'ın, İncil'in ve diğer ilâhî kitapların ortak adı da "Zikir"dir.⁷ Çünkü dış çevrede ve insanın iç âleminde olan ayetlerle Kur'an ayetleri arasında tam bir uyum vardır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

سُنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَبَيِّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ

"Onlara çevrelerinde ve içlerinde olan ayetlerimizi göstereceğiz, sonunda onun (Kur'an'ın) gerçek olduğu onlar açısından iyice ortaya çıkacaktır."
(Fussilet 41/53)

Bu sebeple elçiler insanları tezekküre, yani zihinlerine kazılı bilgilerden yararlanmaya çağırılmışlardır. İbrahim aleyhisselâmın müşriklere, "... **tezekkür etmez misiniz?**"⁸ yani "çocukluğunuzdan beri edindiğiniz bilgilerle benim sözlerimi karşılaştırıp yaptığımız yanlış görmez misiniz?" demesi bundandır.

Bilindiği gibi İbrahim aleyhisselâmın kavmi, gökleri ve yeri Allah'ın yarattığını ama "melekûtunu" yani yönetimini güneşe, aya ve yıldızlara bıraktığını iddia ediyorlardı. Bu varlıkları yerel yönetici gibi görüyorlar, her birine bir ruhaniyet veriyorlardı. Bu sebeple isteklerini onlara sunuyorlar, Allah ile ilişkilerini onlar aracılığı ile yürütmeye çalışıyorlardı. Onların heykelleri karşısında saygıyla eğiliyor, onlara kurbanlar sunarak ilgilerini çekmeye çalışıyorlardı. Bu, onları Allah'a ortak saymaktı. Sosyal yapıyı da buna göre

6Rağîb el-İsfahânî, Müfredât, (Tahkik: Safvan Adnan Davudî), **Dımişk** ve Beyrut, 1412/1992, (ذکر) maddesi.

7 Bkz. Âl-i İmrân 3/58, A'râf 7/63, Hicr 15/6,9; Nahl 16/44, Enbiyâ 21/2,50,105; Furkân 25/18; Yâsîn 36/11; Sâd 38/8; Kamer 54/25.

8 En'am 6/80.

oluşturmuşlardı. İbrahim aleyhisselâm, yaptığı gözlemler sonucunda onların yönetimde pay sahibi olamayacağını açıklayınca tehlikeli olmaya başlamıştı. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى كَوْكَبًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أُحِبُّ الْإِفْلِينَ فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِعًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَيْسَ رَبِّي لِأَكُونَ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِعَةً قَالَ هَذَا رَبِّي هَذَا أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ إِنِّي وَجْهٌ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَحَاجَّهُ قَوْمُهُ قَالَ أَتُحَاجُّونِي فِي اللَّهِ وَقَدْ هَدَانِ وَلَا أَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا أَن يُشَاءَ رَبِّي سَنِيئًا وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ

“İbrahim’e bu sapıklığı gösterdiğimiz gibi göklerde ve yerdeki yönetimi de gösterdik ki, kesin bilgiye erişenlerden olsun.

Gecenin karanlığı çökünce bir yıldız gördü, “Bu benim Rabbim (sahibim)dir.” dedi. Işığı kaybolunca, “Ben ışığı kaybolanları istemem.” dedi.

Ayı, ışık saçarken gördü, “Benim Sahibim budur” dedi. Onun ışığı da kaybolunca, “Yüce Sahibim! Bana doğruyu göstermezse gerçekten ben de bu sapık kavimden biri olacağım” dedi.

Işık saçarak doğan güneşi görünce, “İşte Sahibim budur; bu daha büyük” dedi; onun ışığı da kaybolunca dedi ki; “Ey kavimim! Sizin ortak saydığınız ne varsa ben onların hepsinden uzağım. Ben yüzümü, doğrudan doğruya gökleri ve yeri yaratana çevirdim. Ben müşriklerden değilim.”

Kavmi onunla tartışmaya başladı. İbrahim dedi ki, “Siz benimle Allah hakkında mı tartışıyorsunuz? Hem de bana doğruyu göstermişken... Ben ona ortak saydıklarınızdan korkmam, Yüce Sahibimin emri olmadan bir şey olmaz. Sahibim her şeyi bilgisiyle kuşatmıştır. Tezekkür etmez misiniz?” (En’âm 6/75-80)

“Tezekkür etmez misiniz?” demek, “benim gördüğümü siz de görüyorsunuz; onların yönetimde etken olamayacağını, siz de anlamışsınızdır. Bilginizi kullansanız olmaz mı?” demektir.

İbrahim aleyhisselâm onlara şöyle dedi:

إِنِّي وَجْهٌ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ

“Ben yüzümü, doğrudan doğruya gökleri ve yeri yaratana çevirdim. Ben müşriklerden değilim.” (En’âm 6/79)

Dediği zaman onlardan hiçbiri; “gökleri ve yeri yaratan da kim?” diye sormamıştı. Çünkü onu zaten biliyorlardı.

Sonra sözlerine şöyle devam etti:

وَكَيْفَ أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ أَنَّكُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَأَيُّ
الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

"Siz, hakkında Allah'ın indirdiği bir delil olmayan şeyleri ona ortak saymaktan korkmayacaksınız, ben sizin ortak saydıklarınızdan korkacağım, öyle şey nasıl olur? Biliyorsanız söyleyin, bu iki taraftan hangisi güven içinde olmaya layıktır?" (En'âm 6/81)

Ortak koşan en az iki tanrı tanır. Bunların birincisi daima Allah'tır. Diğeri ise aracılık yaptığına inandığı şeydir. Bu konuda tek dayanağı, büyüklerinden duyduklarıdır. Bunlar akıllarını kullanmazlar. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا
أُولَٰئِكَ كَانُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَعْلَمُونَ

"Onlara, Allah'ın indirdiğine ve Elçi'sine gelin dense: "Atalarımızda gördüğümüz bize yeter" derler. Ya ataları bir şeyi bilememiş ve doğruyu bulamamışlarsa?" (Mâide 5/104)

وَيَجْعَلُ الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ

"Allah, Akılnı kullanmayanların üstünde, Allah'a güvenmeme pislği oluşturur." (Yunus 10/100)

Allah'ın var ve bir olduğunu şahsi gözlemlerimizle kavrarız. "Eşhedu en lâ ilâhe illallah" yani "Ben tanıklık ederim ki, Allah'tan başka ilâh yoktur." dememiz bundandır. Bunun için elçiye ihtiyaç olsaydı "Ben tanıklık ederim ki..." yerine "Şu elçinin bildirdiğine göre..." demek gerekirdi. Bu sebeple hiçbir elçi Allah'ın varlığını ispatla meşgul olmamış, ama Allah'tan başka tanrı olmadığını, yalnız ona kul olmak gerektiğini anlatmakla meşgul olmuştur. Zaten akılnı çalıştıran herkes bunun böyle olduğunu kolayca görebilir. Elçilere karşı çıkanlar daima, yanlış inanç üzerine kurdukları düzenin bozulacağından korkanlar ile onların etkiledikleri kişiler olmuşlardır.

Nebiye ve getirdiği kitaba inananlar da zamanla kitabı kendilerine uydurmaya, birçok ayetini görmemeye ve buna göre bir hayat kurmaya başlamışlardır. Yahudi ve Hristiyanlar ile Müslümanlardan bazıları bu gruba girerler.

A- ALLAH İLE ALDANMA

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ وَإِنْ يَكْذِبُونَ فَقَدْ كَذَّبَتْ رَسُولٌ مِّنْ قَبْلِكَ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِاللَّهِ الْغُرُورُ إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُو حُزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ

“Ey insanlar! Allah’ın üstünüzdeki nimetini düşünün. Allah’ın dışında size gökten ve yerden rızık verecek bir yaratıcı mı var? Ondan başka ilâh yoktur. Neye güvenerek yanlışa sürükleniyorsunuz?

Seni yalanlarlarsa bil ki senden önce de nice elçiler yalancı yerine kondu. Bütün işler Allah’a döndürülür.

Ey insanlar! Allah’ın verdiği söz bütünüyle gerçektir; dünya hayatı sizi aldatmasın. O çok aldatan (seytan), sakın sizi Allah ile aldatmasın.

Şeytan size düşmandır; onu düşman bilin. O, taraftarlarını sadece alevli bir ateşin arkadaşı olmaya çağırır.

Kendini doğrulara kapatanlara ağır bir azap vardır. İnanıp güvenen ve iyi işler yapanların alacakları ise bağışlanma ve büyük bir ücrettir.” (Fâtır 35/3-7)

قُلْ أَرَأَيْتُمْ شُرَكَاءَكُمُ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا فَهُمْ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْهُ بَلْ إِنَّ يَعْذِرُ الظَّالِمُونَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا إِلَّا غُرُورًا

“De ki: "Allah ile ortak sayarak araya koyup yardım istediklerinize baktınız mı? Gösterin bana; onlar yerin hangi parçasını yaratmışlar. Yoksa göklerde bir ortaklıkları mı var? Ya da onlara bir yazı verdik de onu belge olarak mı kullanıyorlar? Hayır; o zalimlerden biri diğerine sadece aldatıcı vaadde bulunur.” (Fâtır 35/40)

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ وَاحْتَسِبُوا يَوْمًا لَا يُجْزِي وَالِدَعْنَ وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَارٍ عَنِ وَالِدِهِ

سَيِّئًا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِاللَّهْلِ الْغُرُورُ

“Ey insanlar! Yüce Sahibinizden çekinin. Ana babanın evladı için; evladın da anası ve babası için bir ödeme yapamayacağı gündün korkun. Allah'ın sözü gerçektir. Sakın dünya hayatı sizi aldatmasın. O çok aldatan (şeytan) da sizi Allah ile aldatmasın.” (Lokmân 31/33)

Allah ile aldatmanın birkaç şekli vardır:

1- Allah ile Elçilerini Ayırma

Daha önce üzerinde durulduğu gibi her insan Allah'a inanır ve bu inancını bir şekilde ifade eder. Tanrıtanımaz diye adlandırılan ateist de öyledir. Adına ister Doğa, ister Gök Tanrı isterse ne denirse densin, Allah'ı inkar mümkün olmadığından tanrıtanımaz, babasını tanımazlık edene benzer. O, sıkışınca nasıl babasının desteğini ararsa bu da Allah'ın desteğini arar. Allah'ın her şeyi vermesini ama emir vermemesini ister. Böyle birinin elçiye inanması beklenemez. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِمْ يَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ أُولَٰئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرَهُمُ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا

“Allah ile elçilerinin arasını ayırma isteği ile kendini, Allah'a ve elçilerine kapatan; birine inanıp güvenir, diğerini tanımaz diyen⁹ ve ikisi arasında bir yol tutmak isteyenler var ya, onlar gerçek kâfirlerdir. O kâfirlere alçaltıcı bir azap hazırlamıştır.

Allah'a ve elçilerine inanan ve onlardan birini diğerinden ayırmayanlara gelince; Allah onlara ücretlerini verecektir. O, bağışlar, ikramı boldur.” (Nisâ 4/150- 152)

Allah'ın Elçisini tanımayanlarla yaptığımız bazı görüşmeler şöyledir:

Elçi tanımaz- Benim Allah'ıma inancım sonsuzdur.

Bayındır- Allah'a herkes inanır, bu her insan için kaçınılmazdır.

9 Allah'a inanır, elçilerini tanımaz derler. Onlar Allah'ın elçileri olduğu için elçiye inanmamak, onu gönderen Allah'a da inanmamak olduğu için ayeti; “Elçilere inanır, Allah'a inanmayız” şeklinde anlamak mümkün olmaz.

Elçi tanımaz- Ben zaman zaman Allah'ıma sığınır, onun yardım ve desteğini isterim. Böyle yaptığım zaman rahatlar, mutlu olurum.

Bayındır- Bunu herkes yapar. Zor olan, Allah'ın emirlerine uymak, yani Elçiye uymaktır. Siz Elçiye değilde arzularınıza mı uymak istiyorsunuz?

Elçi tanımaz- Elbette. Hayat benim hayatım; buna kim karışabilir?

Bayındır- O hayatı veren Allah karışamaz mı? İşte Allah'ın elçileri, onun bu konu ile ilgili emirlerini getirirler.

Elçi tanımaz- Ama bu konuda, birbiriyle tutarsız, saçma sapan çok şey duydum. Bunların birçoğu hurafeden ibaret, sonradan uydurulmuş şeyler.

Bayındır- Doğru karar vermenin yolu, dini kaynağından öğrenmektir. Dinin kaynağı Kur'an'dır. Kur'an'ı anlayarak okuyun. Eğer onun, ancak Allah'ın kitabı olabileceği kanaatine varırsanız, Muhammed aleyhisselâmın da Allah'ın Elçisi olduğuna inanmak zorunda kalırsınız.

Eski bir Elçi tanımaz- Ben ateisttim. Eğer insanların din adına anlattıklarına baksaydım dinsiz kalırdım. Ben tıp doktoruyum. Bir gün Kur'an'ı aldım ve inceledim. Maksadım Kur'an'ın gerçekten Allah'ın kitabı olup olmadığını anlamaktı. Orada tıpla, bilhassa çocuğun ana rahminde geçirdiği safhalarla ilgili öyle bilgiler buldum ki, bunların o devirde bilinmesi mümkün değildi. Daha başka şeyler de gördüm ve kesin olarak anladım ki, bu Allah'ın kitabıdır. İşte o zaman Müslüman oldum.

Bayındır- İşte böyle yapmak gerekir. Başkalarına bakarak değil, düşünerek ve araştırarak karar vermek gerekir. Bunun olmazsa olmaz şartı, Kur'an'ı anlayarak incelemektir.

2- Sorumluluğu Allah'a Yükleme

Birçok kimse yaptığı yanlışların sorumluluğunu Allah'a yükler. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ ذَاقُوا بَأْسَنَا قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ فَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ

“Müşrikler diyeceklerdir ki: “Allah, kendine teslim olmamızı tercih etseydi ne biz ne de atalarımız şirke düşerdi. Bir şeyi haram da kılmazdık.” Öncekiler de bu yalana sarıldılar ve sonunda azabımızı tattular. De ki: “Yanınızda bir bilgi

var mı ki, çıkarıp bize gösteresiniz. Siz sadece tahmin yürütüyorsunuz; siz sadece atıyorsunuz. De ki, susturucu delil Allah'ındır; Tercih Allah yapsaydı elbette hepinizi yola getirirdi."(En'âm 6/148-149)

Ayetlerde geçen şâe (شاء) fiileri, insanın imtihan gereği yaptığı seçimler ve o seçimlere göre Allah'ın yarattığı şeyler için kullanılır. Bunu gösteren ayet şudur:

وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخَيْرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ

"Senin Rabbin, onların seçme hakları olanlardan seçerek şey haline getirdiğini yaratır."(Kasas 28/68)

Şu ayet, şeyin oluşumunu anlatır:

"Allah bir şeyi irade ettiğinde yaptığı, onun için "ol" demesidir. O şey oluşur."(Yasin 36/82)

Kişi, bir şeyi niyetine koyar Allah da şartlarını yaratırsa o şey oluşur. Allah'ın yaptığı da kişinin yaptığı da şâe fiili ile anlatılır. Bir ayet şöyledir:

"Sizin bir şeyi oluşturmanız, Allah'ın da o şeyi oluşturmasıyla mümkün olur."(Tekvîr 81/29)

"Allah, kullarının kâfir olmasına razı olmaz"¹⁰ ama onları imtihan ettiği için şirki tercih edip gerekeni yapanın kalbinde şirki yaratır. Bu sebeple şâe fiilin tümleci, kişinin tercihinin ve Allah'ın yarattığı şeye göre değişir.

Bir şeyin olması için irade yeterli değildir. Allah bütün insanların yola gelmesini irade eder ama herkes yola gelmez. (Bkz. Nisa 4/26) Allah'ın iradesi, ancak "ol" emrini vermesi ile gerçekleşir. Kişinin iradesinin gerçekleşmesi de Allah'ın "ol" emrini vererek şartları yaratmasına bağlıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَقُلِ الْحَقُّ مِن رَّبِّكُمْ فَمَن شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَن شَاءَ فَلْيُكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهَا
سُرَادِقُهَا وَإِن يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ بِئْسَ الشَّرَابُ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا
"De ki: "Doğrular Rabbinizdir. İmanı tercih eden inansın, kendini doğrulara kapatmayı tercih eden de kâfir olsun." Yanlış yapanlar için, perdesi ile onları kuşatacak bir ateş hazırladık. Yardım isterlerse onlara, erimiş maden gibi yüzleri haşlayan bir su verilir. Ne kötü içecektir o; ne kötü yerdin orası!"
(Kehf 18/29)

Allah Teâlâ, din konusunda baskı yapmadığı gibi kimsenin baskı yapmasına da razı olmaz. O, bu konuda Muhammed aleyhisselâmi şöyle uyarmıştır:

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مِنَ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تُكْرَهُ النَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ

¹⁰Zumer 39/7

“Tercihini Yüce Sahibin yapsaydı¹¹ yeryüzünde kim varsa hepsi birden imana gelirdi. İmana gelsinler diye onlara sen mi baskı yapacaksın?” (Yunus 10/99)

وَإِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنِ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِي الْأَرْضِ أَوْ سُلَّمًا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُمْ بِآيَةٍ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَى فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ

“Yüz çevirmeleri sana ağır geldiyse, yerde kanal açmaya veya gökte merdiven bulmaya gücün yetiyorsa bir mucize getirirsin. Tercihini Allah yapsaydı bunların hepsini elbette doğru yolda toplardı. Sakın cahillerden olma!” (En’âm 6/35)

Allah Teâlâ, kendini doğrulara kapatanları yola getirmez. O, şöyle buyurur:
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

“Allah kendini doğrulara kapatan bir topluluğu yola getirmez.” (Mâide 5/67)

وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

“Allah yanlışlar içinde olan bir toplumu yola getirmez.” (Tevbe 9/109)

وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

“Allah yoldan çıkan bir topluluğu yola getirmez.” (Tevbe 9/24)

Allah, sadece doğru tercihte bulunanları yola getirir. Yüce Allah Bu konuda şöyle buyuruyor:

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ فَيُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

“Biz, her elçiyi halkının dili ile gönderdik ki, onlara açık açık anlatsın. Sonra Allah sapıklığı tercih edenin sapıklığını onaylar, hidayeti tercih edeni de yoluna kabul eder. Güçlü olan o, doğru karar veren odur.” (İbrahim 14/4)

Yola gelmek, tercihi doğru yapmakla olur. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

إِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَن يُنَاصِبُ

“...Allah, sapıklığı tercih edeni sapık sayar, doğruya yöneleni de kendine yöneltir” (Ra’d 13/27)

İyiliği sonsuz Allah, yola geldikten sonra yanlış işler yapan bir kulunu uyarmadan yoldan çıkmasını onaylamaz. Bu konuda şöyle buyurur:

11 Allah bir kişiye “Müslüman ol” diye emretse o kişi zorunlu olarak Müslüman olur ve imtihanın anlamı kalmaz.

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّىٰ يُبَيِّنَ لَهُم مَّا يَتَّقُونَ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ
“Allah bir toplumun yola geldiğini onayladıktan sonra, sakinmaları gereken şeyi açıkça bildirmeden onların yoldan çıkışını onaylaymaz. Allah her şeyi bilir.” (Tevbe 9/115)

Sapıtanlar, uyarıları dikkate almayanlardır. Böyle bir toplum, önce refaha kavuşur, sonra beklemediği bir anda cezaya çarptırılır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِم أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُم بَغْتَةً
فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ

“Kendilerine hatırlatılan görevlerle ilgilenmeyince önlerine bütün kapıları açarız. Verilen nimetlerle şımarıdıkları bir sırada onları yakalayiveririz. Hep birden umutsuzluğa düşerler.” (En’âm 6/44)

Allah, uyarılmamış bir topluma ceza vermez. Bu konuda şöyle buyurur:

مَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّعَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ
وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا

“Yola gelen kendi yararına gelir; yoldan çıkan da kendi zararına çıkar. Kimse kimsenin yükünü çekmez. Bir elçi göndermeden azap etmeyiz.” (İsrâ 17/15)

3- Yanlış Tevekkül

Tevekkül, bir işte aciz kaldığını kabul edip onu başkasına bırakmaktır.¹² Allah’a tevekkül ise, bir işte yapabileceği her şeyi yapıp gerisini Allah’a bırakmak olur. Fakat tevekkül zamanla, kendini yormadan “iş Allah’a bırakma” şeklinde anlaşılmıştır. Bazı ayetler de buna göre yorumlanınca tembelliğe açık ama gelişmelere kapalı ve sorumluluğu Allah’a yükleyen bir davranış biçimi ortaya çıkmıştır. Hâlbuki Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ
“İnsanın çalışmasından başkası kendinin değildir.” (Necm 53/39)
فَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِن خَلْقٍ وَمِنْهُمْ مَّن يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ

“...İnsanlardan kimi der ki: “Rabbimiz! Bize, bu dünyada ver!” Onun Ahirette alacağı kalmaz. Onlardan kimi de şöyle der: “Rabbimiz! Bize bu

¹² Mütercim Asım, Kâmus Tercümesi (Firuzabâdî'nin), Bahriye Matbaası 1305, (وكل) maddesi.

**dünyada güzellik ver, Ahirette de güzellik ver. Bizi o ateşin azabından koru!”
Bunlardan her birine kazandıklarından bir pay vardır. Allah hesabı çabuk
görür.”(Bakara 2/200-202)**

Demek ki, dünyayı isteyen çalışmak zorundadır. Hem dünyayı hem ahireti isteyen de çalışmak zorundadır. Çalışmaya bir şey yoktur. Başarının iki şartı vardır; biri doğru tercihte bulunmak diğeri ise gerekli güce sahip olmaktır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا

**“Senin Rabbin rızık, tercihini doğru yapan ve gerekli güce sahip olan¹³
için yayar. O, kullarının içini bilir ve her şeyi görür.” (İsrâ 17/30)**

Yeryüzünde peynir, ekmek, aş vs. hazır vaziyette yoktur. Ama Allah, onları elde etme imkânlarını yaratmıştır. Bu imkânları kullanmayanlar, o nimetlere ulaşamazlar. O, şöyle buyurur:

وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا فَيَأْتِيهَا بَعْدَ أَيَّامٍ سَوَاءٍ لِّلسَّائِلِينَ

**“...gıdalarının ölçüsünü dört günde oluşturup arayanlar için dengeli bir
şekilde yayan odur.”(Fussilet 41/10)**

Kim gerekli çalışmayı yaparsa nimetlere ulaşabilir. Allah kendine şöyle seslenmemizi istemiştir:

وَتَزِرُكُفْرًا مِّن تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ

“...Tercih ettiğine orantısız rızık verirsin.” (Âl-i İmrân 3/27)

İmkânlar bol olsa ama gerekli güce sahip olmazsak veya gücümüz olduğu halde çalışmazsak elimize bir şey geçmez. Bu sebeple gerekli gücü elde etmek ve çalışmak gerekir. Kuraklık, aşırı yağmur ve deprem gibi afetlere karşı gücümüz yetmeyeceği için de bütün tedbirleri aldıktan sonra Allah’a tevekkül edilmelidir.

Tefsir ve meallerde bazı ayetlere farklı anlam verilince tevekkül yanlış anlaşılmıştır. Mesela yukarıda geçen İsrâ 17/30 ayetine şöyle meal verilmiştir:

إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا

“Şu kesin ki Rabbin dilediği kimsenin nasbini bollaştırır, dilediğinin nasbini daraltır. Çünkü Rabbin kullarının her halini bilip görmektedir.” (İsrâ 17/30)

Farklı anlamın sebebi, ayetteki “يَشَاءُ(yeşâ) = ister” ve “يَقْدِرُ(yakdir) = gücü yeter” fiillerinin faili olan “o” zamirinin Rabbe döndürülmesidir. Arapça’da zamir en yakınını gösterir, uzak için karine gerekir. Böyle bir karine olmadığından

13 Kader = قدر ölçü demektir, bu sebeple ayete böyle anlam verilmiştir.

burada zamir, “من(men) = kim”i gösterir.

Buna bir örnek de Sebe’ suresinin 39. ayetine verilen şu mealdir:

قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ

“De ki: “Doğrusu Rabbim, kullarından dilediğine rızkı bol verir, dilediğine de kısar¹⁴”(Sebe’ 34/39)

Arapça bakımından doğru anlam şöyle olur:

“De ki: “Rabbim rızkı, tercihini doğru yapan ve yeterli donanıma sahip olan¹⁵kulları için yayar...” (Sebe’34/39)

4- Allah’ın Affi ile Aldanma

Çok kimse, “Allah bize niye azap etsin ki?”, “Yarattığı, besleyip büyüttüğü kuluna azap eder mi?” gibi sözlerle kendini aldatır. Kimileri de yaptıkları bazı iyi işlerin kurtuluşlarına sebep olacağını sanır. Bedir’de Nebîmizin amcası Abbas ve arkadaşları esir olunca Müslümanlar onları müşrik oldukları için ayıplamışlardı. Abbas şöyle dedi: “Vallahi biz de Mescid-i Haramı ibadete açık tutar, sıkıntıda olanın sıkıntısını giderir, Kâbe’yi korur, hacılara su dağıtırız.” Bunun üzerine şu ayet indi:¹⁶

أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ أَمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

“Siz, hacılara su vermeyi ve Mescid-i Haram’a hizmeti, Allah’a ve ahiret gününe inanan ve Allah yolunda bütün engellere göğüs geren kimsenin yaptığı ile bir mi tutuyorsunuz? Bunlar Allah katında bir olmazlar. Allah yanlışlar içindeki bir toplumu yola getirmez.” (Tevbe 9/19)

Kendini Allah’ın affi ile aldatanlarla ilgili ayetlerden biri şudur:

وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَبَدَأَ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ

“Kalkış Günü, yeryüzündeki her şey ve bir o kadarı daha o zalimlerin elinde olsa, o azabın sıkıntısından kurtulmak için hepsini verirlerdi. Allah, hiç

14Bu meal, Kur’ân Yolu Türkçe Meal ve Tefsir’den alınmıştır. Bu tefsir, Hayrettin KARAMAN, İbrahim Kâfi DÖNMEZ, Mustafa ÇAĞRICI ve Sadrettin GÜMÜŞ tarafından hazırlanmış olup 2004’te Türkiye Cumhuriyeti Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayınlanmıştır.

15 Kader = قر ölçü demektir, bu sebeple ayete böyle anlam verilmiştir.

16 İsmail b. Ömer b. Kesir (v. 774 h. /1373.), Tefsîru ibn Kesîr, Beyrut 1401, c. II, s. 342.

hesap etmedikleri şeyleri karşularına çıkaracaktır.”(Zumer 39/47)

Allah inananları da imtihandan geçirir. O, bu konuda şöyle buyuruyor:

الم أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ
مَا يَحْكُمُونَ مَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا
يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ
سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ

“Elif, Lam, Mim. Bu insanlar, inandık deyince rahat bırakılacaklarını, sıkıntıya sokulmayacaklarını mı sanıyorlar? Onlardan öncekileri de sıkıntılara sokmuştuk. Allah kimlerin samimi olduğunu elbette bilecektir. Kimlerin yalancı olduklarını da bilecektir. Kötü işler yapanlar, elimizden kurtulacaklarını mı sanıyorlar? Ne kötü karar veriyorlar!

Kim Allah ile karşılaşmayı umuyorsa bilsin ki, Allah’ın belirlediği vakit elbette gelecektir. O işitir ve bilir.

Cihad eden cihadi kendi için yapar. Allah’ın kimseye ihtiyacı olmaz. İnanmış ve iyi işler yapmış olanların kötülüklerini elbette örteriz. Elbette onları yaptıklarının en güzeli ile ödüllendiririz.”(Ankebüt 29/1–7)

5- Allah’ın Gücü ile Aldanma

Bazı kimseler Allah ile ilgili olur olmaz şeyler söyler, delil olarak da “Allah’ın buna gücü yetmez mi?” derler. Bu konuda bir Şeyh ile aramızda geçen konuşma şöyledir:

Bayındır- Medine’de hacılarla sohbet ederken gaybı Allah’tan başkasının bilemeyeceğinden bahsettim. Müridelerinizden bir hanım dedi ki; “öyle diyorsunuz ama biliyorum ki benim şeyhim, gece yatakta kaç kere sağa sola döndüğümü bile bilir.” dedi.

Şeyh Efendi - Allah bildirirse bilemez mi? Allah’ın buna gücü yetmez mi?

Bayındır- Allah’ın gücünün yetmediği ne var ki? Ama onun gücüyle delil getirilmez. Allah dilerse Elçisi Muhammed’i cehenneme, Firavun’a da cennete koyamaz mı? Onun buna gücü yetmez mi?

Şeyh Efendi - Elbette yeter.

Bayındır- Ama o, Firavun’u cehenneme Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemi de cennete koyacaktır. Artık Allah’ın gücü delil getirilerek buna aykırı bir iddia yapılamaz.

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ

“Allah gaybını size açacak da değildir...” (Âl-i İmrân 3/179)

ayetinden sonra da kimse, Allah'ın gücünü delil getirip, bunun aksini iddia edemez.

B- İMAN

İman, emn (أمن) kökündendir. Emn, korkuyu atıp rahatlama ve güven duyma anlamına gelir. İman, emn içine girmek, yani bir konu ile ilgili korkuları atıp ona güvenmek ve inanmak demektir. Bu sebeple iman, kesin bilgiye dayanmalıdır. Yukarıda belirtildiği gibi Allah konusunda her insan, yakın ve uzak çevresinde yaptığı gözlemlerle kesin bilgiye ulaşır. Kur'ân'da, Allah'ın varlığını ispatla ilgili ayet olmaması ve nebilerin bu konu ile uğraşmamaları bundandır.

Allah, emirlerini elçileri aracılığı ile gönderir. Her elçiye, taklit edilmesi imkânsız belgeler verir. Bu sebeple o belgeye mucize denir. Mucizeyi görenler, o şahsın Allah'ın elçisi olduğundan şüphe etmezler. Son Elçinin mucizesi Kur'ân'dır. Kur'ân üzerinde düşünen herkes, onun ancak Allah'ın Kitabı olabileceğini anlar. Onu getiren de, zorunlu olarak Allah'ın Peygamberi olacaktır. O zaman Allah'a inanan ve güvenen her insanın, o Kitaba inanması ve güvenmesi kaçınılmaz olur.

Allah'ı bilmek ile Allah'a inanmak farklı şeylerdir. Tanıdığınız ve bildiğiniz biri için; “ben ona inanmam” dersiniz. Bu, ona güvenmediğinizi gösterir. Allah'a inanmak için ona güvenmek gerekir. Ona güvenmek, onun bütün emir ve yasaklarına güvenmekle olur. Herhangi bir konuda gösterilen güvensizlik, imansızlık sayılır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَيَّ رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي
أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا

“Ey İnananlar! Allah'a, Elçisine; o Elçi'ye indirdiği Kitaba ve daha önce indirdiği Kitaplara güvenin. Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, elçilerini ve ahiret gününü görmezlikten gelip kâfir olursa iyice sapıtmış olur.” (Nisâ 4/136)

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ
مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةً
انْتَهُوا خَيْرًا لَكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهُ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا

“Ey ehl-i Kitap! Dininizde aşırılık etmeyin, Allah hakkında sadece gerçeği söyleyin. Meryem oğlu İsa Mesih, başka değil, yalnızca Allah’ın elçisidir; Meryem’e ulaştırdığı “ol” Sözü ve kendinden bir ruhtur. Öyle ise Allah’a ve elçilerine inanın. “Tanrı üçtür” demeyin; bundan vazgeçin; hayrınıza olur. Allah tek Tanrı’dır, başkası da yoktur. Onun çocuğa ihtiyacı olmaz. Göklerde ve yerdeki her şey onundur. Koruyucu olarak Allah yeter.”(Nisâ 4/171)

C- ŞİRK VE KÜFÜR

Şirk, Allah’a ait bazı özellikleri başka varlıklarda da görerek onlara tanrısal nitelik vermektir. Bu konu yukarıda geçmişti. Aşağıda daha geniş açıklamalar gelecektir.

Küfür, kâfirlik demektir. Kelimenin kökü küfr ve küfür’dur, örtme ve görmezlikten gelme anlamına gelir. Yapılan iyilikleri görmezlikten gelen kişiye Arapça’da kâfir, Türkçe’de nankör denir. Allah’ın varlığı açık bir gerçek iken birçok kimse, onu hesaba katmadan hayatını sürdürür. Allah’ı hesaba katanların birçoğu, ilişkilerini araçlarla yürüttüğüne inandığı için onu, bu çerçevenin elverdiği kadar hesaba katar.

Kâfir ve müşrik kelimeleri, aynı şeyin iki farklı yüzünü gösterir. Yani her kâfir müşrik ve her müşrik kâfirdir. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِينَ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُطَهَّرَةً فِيهَا كُتِبَ قِيمَةٌ

“Ehl-i Kitaptan, kendini doğrulara kapatanlarla müşrikler,¹⁷ kendilerine gerçekler gelinceye kadar çözülecek değillerdir. Onu getiren Allah’ın tertemiz sayfalarını okuyan Elçi’sidir. O sayfalarda kesin ve doğru hükümler olur.”(Beyyine 98/1–3)

Ehl-i Kitaptan kâfir olmayanlar vardır ama müşriklerin hepsi kâfirdir. İlgili ayetlerden bir kısmı şöyledir:

لَيْسُوا سَوَاءً مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ آنَاءَ اللَّيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ. يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ. وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ

“Onların hepsi bir değildir; Kitap ehli arasında dik duran bir topluluk da vardır, gecenin belli vakitlerinde Allah’ın ayetlerini okur, ona boyun eğenler. Bunlar Allah’a ve ahiret gününe inanan, marufa uygun olanı isteyen, kötülöklere karşı duran ve

¹⁷Ayetteki الْمُشْرِكِينَ (el-müşrikîn) kelimesi, bize göre المشركون (el-müşrikûn) takdirindedir ve الَّذِينَ (ellezîne) üzerine atfedilmiştir. Mecrur okunması mücaveretten dolaydır.

hayırlı işlerde yarışan kimselerdir. İşte iyi olanlar onlardır. Onların yapacağı hiçbir iyilik göz ardı edilmez. Allah, çekinenlerin kimler olduğunu bilir.”(Âl-i İmrân 3/113-115)

Ehl-i kitabın kâfir olanlarının da müşrik olduklarını gösteren ayetler vardır.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

اتَّخَذُوا أَحْبَابَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

“Bilginlerini, din adamlarını ve Meryem oğlu Mesih’i Allah’tan önce birer rab sayarak onlara sarıldılar. Oysa onlara verilen emir, sadece tek bir Tanrı’ya kul olmalarıdır. Ondan başka tanrı yoktur. Allah, onların şirkinden uzaktır.”(Tevbe 9/31)

Her toplumun geçmişinde bir elçi vardır. Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ

“Bu gerçeği seninle birlikte gönderdik ki, müjdelere veresin ve uyarılarda bulunasın. Her ümmetin geçmişinde mutlaka bir uyarıcı bulunmuştur.”(Fâtur 35/24)

Mekke toplumunun geçmişinde Allah’ın Elçileri İbrahim ve İsmail aleyhisselâm vardı. Kureyşliler İbrahim soyundan gelmekle öğünür,¹⁸ ondan kalma hac ve umre ibadetlerini kesintisiz yerine getirirlerdi. Ama ellerinde ona ait ilâhî kitap olmadığı için ehl-i kitap değillerdi. Yahudilerde Musa aleyhisselâmla birlikte birçok nebi ve Tevrat vardır. Hristiyanlarda da İsa aleyhisselâm ve İncil vardır. Bu sebeple onlar ehl-i kitap sayılmışlardır.

Tevrat ve İncil, ilk saflığı ile korunamamıştır. Ama temel konularda Kur’ân ile ortak hükümleri vardır. Bu sebeple Kur’ân onları, bu temel noktalara çağırır. Allah Teâlâ şöyle buyurur;

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ

“De ki: “Ey Kitap ehli! Size göre de bize göre de doğru olan söze gelin; Allah’tan başkasına kul olmayalım. Ona bir şeyi ortak koşmayalım. Hiçbirimiz, Allah’tan önce birilerini rabler edinmesin.” Eğer yüz çevirirlerse deyin ki: “Şahit olun, biz ona teslim olmuş kimseleriz.””(Âl-i İmrân 3/64)

Mekkeli müşriklere ve ellerinde böyle bir metin olmayanlara, akıllarını ve bilgilerini kullanma çağrısı yapılmıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

18 İbn Hişam, Siret’un-Nebî, M. Muhyiddin Abdülhamid’in tahkikiyle, Beyrut, 1401/1981, c. I, 216.

وَهَذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَذَكَّرُونَ

“Bu, Rabbinin dosdoğru yoludur. Biz bu ayetleri, doğru bilgiyi kullanan bir toplum için ayrıntılı olarak açıklamışızdır.” (En’âm 6/126)

وَمَنْ يُسَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ
وَنُصَلِّهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا

“Doğru yol kendisi için apaçık belli olduktan sonra kim bu Elçiden ayrılır ve müminlerin yolundan başka yola girerse onu döndüğü yolda bırakırız ve cehenneme sokarız. Ne kötü hale gelmedir o!” (Nisâ 4/115)

Tevrat ve İncil’e sahip olmaları, Yahudi ve Hristiyanların müşrik olmalarına engel olamamıştır. Önemli olan bir ilâhî kitaba sahip olmak değil, ona uymaktır. Elinde Kur’ân olan, hatta onu ezberleyen ve onun ilmini yapan nice Müslümanın da şirke düştüğünü görüyoruz.

Allah’a tam güvenme ve kayıtsız şartsız boyun eğme, imanın olmazsa olmaz şartıdır. Ama insanların çoğu, Allah’a karşı bazı şartlar ileri sürerler. Kimileri şartları kendileri belirler, kimileri de bozulmuş bir dinin veya bir tarikatın ileri sürdüğü şartları uygun bulurlar. Kendini veya başkasını, Allah’a şart ileri sürecek seviyede gören, onu o konuda Allah ile eşit görmüş ve tanrı edinmiş olur. Bunlar zor durumda kaldıkları zaman koştukları bütün şartları unuttur ve samimi olarak Allah’a yönelirler. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِلَهُهُ فَلَمَّا نَجَّكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ
وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا

“Denizde başınız dara girse, çağırdıklarınız kaybolur, yalnız Allah kalır. Sizi kurtarıp karaya çıkarınca da yüz çevirirsiniz. İnsan çok nankördür.” (İsrâ 17/67)

Müşrikler birkaç kısma ayrılırlar:

1- Kendini Tanrı Edinenler

Allah’a inanmadıklarını söyleyenlerin tamamı müşriktir. Onların hepsi Allah’ı var ve bir bilir. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَلَيْنِ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ اللَّهُ يَسْبُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ وَلَيْنِ سَأَلْتَهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ

“Göklere ve yeri yaratan, Güneş’i ve Ay’ı hizmete sokan kimdir?” diye

sorsan kesinlikle “Allah’tır” derler. Öyleyse hangi taraftan yanıtılıyorlar? Allah rızık, kullarından tercihini doğru yapan ve gerekli güce sahip olan için yayar. Allah her şeyi bilir. Onlara; “Gökten su indirip ölü toprağı canlandıran kimdir?” diye sorsan “Allah’tır” derler. De ki; “her şeyi güzel yapmak Allah’a mahsustur. Ama onların çoğu bunu düşünmezler.” (Ankebût 29/61-63)

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمْ مَنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ فَذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنَّى تُصِرُّونَ

“Desen ki: Gökten ve yerden size rızık veren kim? Ya da işitmeyi ve görmeyi sağlayan kim? Kimdir o diriye ölüden çıkararak, ölüyü de diriden çıkararak? Ya her işi çekip çeviren kim? “Allah’tır” diyeceklerdir. De ki; “Öyleyse hiç çekinmez misiniz?” İşte sizin gerçek Sahibiniz Allah’tır. Hakkin ötesi sapıklık değildir de ya nedir? Nasıl da döndürülüyorsunuz?” (Yunus 10/31-32)

Allah, meleklerle, Âdem’e secde etmelerini emredince İblis, kendine uymadığı için secde etmemiştir. Konu ile ilgili ayetler şöyledir:

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ قَالَ لَمْ أَكُنْ لَأَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ قَالَ فَأَخْرِجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ

“Bir gün Rabbin meleklerle demişti ki: “Ben kuru balçıktan, yılanmış kara topraktan bir beşer yaratacağım. Dengesini kurup içine ruhumdan üflediğimde onun için secdeye kapanın.” Bütün melekler secde ettiler. Onlardan bir tek İblis ayrıldı; secde edenlere katılmamakta direndi. Allah dedi ki: “İblis! Sana ne oldu ki secde edenlere katılmadın?” “Kuru balçıktan, yılanmış kara topraktan yarattığın bir beşere secde edemem” dedi. Allah dedi ki, “Çık oradan. Sen taşlanacaksın.” (Hicr 15/28-34)

أَبَى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ

“İblis büyüklenerek direndi ve kendini doğrulara kapatanlardan (kâfirlerden) oldu.” (Bakara 2/34)

İblis’in büyüklük taslaması Âdem’e değil, Allah’a karşıydı. Çünkü uygun bulmadığı, Allah’ın emriydi. Bu yüzden Allah ona,

قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ

“...“Yıkıl oradan; orada büyüklük taslamaya hakkın yoktur. Çık; sen alçağın tekisin.” (A’raf 7/13) demişti.

İblis, Allah’ın ne varlığını, ne birliğini inkâr etmiştir. Sapık sayıldıktan sonra

bile şöyle demiştir:

إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ

“...Ben Alah'tan korkarım. Allah'ın azabı ağır olur.”(Enfâl 8/48)

İblis ahirete de inanır. Çünkü kovulunca şöyle demişti:

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ

“Dedi ki, “Rabbim! Bunların tekrar dirilecekleri güne kadar bana süre tanı.”(Hicr 15/36)

Allah'ı, melekleri ve ahirette yeniden dirilmeyi kabul eden İblis, kâfir olduğu zaman, Âdem aleyhisselâm henüz nebî olmamış ve kendisine bir kitap verilmemişti. Onun kâfırlığı, kendini Allah'a şart ileri sürecek kadar yetkili görmesi ile başladı.

Tanrı tanımaz deneni Ateistler de öyledir. Onlar da her konuda, kendi şartlarına uyarlar. Allah'ın emirlerinden kendilerine uygun geleni beğenir, gelmeyen reddederler. Sıkışınca da Allah'a sığınır ve ondan yardım isterler. Bunların tanrısı önce kendileri, sonra Allah'tır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

أَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا أَمْ تَحْسَبُ أَنْ أَكْثَرُهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْزَلُونَ إِنَّهُمْ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا

“Kendi arzusunu kendine ilâh yapmanı gördün mü? Ona karşı Allah'ı mı temsil edeceksin? Onların çoğunun söz dinlediğini veya aklını kullandığını mı sanıyorsun? Onlar tamı tamına en'âm (koyun, keçi, sığır, deve) gibidirler. Tuttukları yol aslında daha düşüktür.”(Furkân 25/43-44)

أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَى سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ عَشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ

“Kendi arzusunu kendine tanrı edineni görebildin mi? Bilgili olduğu halde Allah onu sapık saymış, sanki kulağımı ve kalbini mühürlemiş, gözüne de perde çekmiştir. Allah sapık saydıktan sonra onu kim yola gelmiş kabul edebilir? Kafanızı kullanmaz mısınız?”(Câsiye 45/23)

Herkeste ebedî yaşama duygusu vardır. Her insan, hiç ölmeyecekmiş gibi davranır. Ahiret inancı bu duyguyu tatmin eder. Kendini tanrı edinenlerinden kimileri duygularını reenkarnasyon ile tatmine çalışırlar. Yani öleceklerini ve yeni bir bedenle tekrar dirileceklerini söylerler.

وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ

“Derler ki; “Bu dünyadaki hayatımızdan başkası yoktur. Ölüyoruz ve diriliriz; bizi mahveden, sadece yaşlanmadır.” Onların bu hususta bir bilgisi yoktur, sadece tahmin yürütürler.”(Câsiye 45/24)

Kimileri de ölümlerini her şeyin biteceğini ve hesap gününün yalan olduğunu söyleyerek duygularını bastırmaya çalışır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ الَّذِينَ يُكَذِّبُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ وَمَا يُكَذِّبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأُولِينَ كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُوبُونَ ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُو الْجَحِيمِ ثُمَّ يُقَالُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ

“O gün yalancaların çekeceği var! Onlar hesap gününü yalan sayanlardır. Saldırgan ve günaha düşkün olandan başkası o günü yalan saymaz. Ona ayetlerimiz okunduğu zaman “bunlar eskilerin masallarındır” der. Hayır, hayır; aslında kazandıkları günahlar, yürekleri üzerinde pas oluşturmuştur. Sakın böyle yapmayın; bunlar o gün Rablerinden uzak tutulacaklardır. Sonra bunlar o alevli ateşte kızaracaklardır. Sonra onlara şöyle denecektir: “İşte sizin yalan sayıp durduğunuz budur.”(Mutaffifin 83/10–17)

2- Aracı Tanrı Arayanlar

İnsanlardan kimi, kendi ile Allah arasında aracılık yapacağını hayal ettiği şeylere tutunur. Oysa bu boş bir kuruntudur. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ

“Bu kitabı sana, tamamıyla gerçek olarak indirdik. Öyleyse bu dine bir şey katmadan Allah’a kulluk et.”(Zümer 39/2)

Dini, Allah için saf ve duru tutmak, Kur’ân’a uymakla olur. Bunu, dini kullanarak dünyalık elde etmeyi düşünmeyenler yapabilirler. Onlar, din tebliği yaptıkları kişilere, elçilerin söyledikleri şu sözü söylerler:

قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ

“...“Ben Kur’ân’ı tebliğe karşılık sizden bir şey beklemiyorum. O, herkes için sadece bir öğüttür o kadar.””(En’âm 6/90)

Dini kullanarak dünyalık elde etmek isteyenler, dini kendilerine uydururlar. Bunu ancak o din hakkında yeterli bilgiye sahip olanlar yapabilirler. Onların hedef kitlesi, doğru yolda olanlardır.

Her insan gibi, doğru yola girenlerin de bazı istekleri ve gelecekle ilgili endişeleri vardır. Tuzakçılar, asıl oyunu burada oynarlar. Din büyüklerine, Allah’a ait bazı özellikler yükler, onların aracılığı ile sunulan isteklerin kabul

edileceğini ve Ahirette şefaatlerinden yararlanılacağını, üstüne basa basa söylerler. Allah'ın kitabını da buna uygun yorumlar, aykırı gelen ayetleri başka tarafa çekerler.

Hepsi de ölmüş olan o büyükleri, kendileri temsil ederler. Buna layık olduklarını göstermek için farklı giyinir, farklı konuşur ve farklı davranırlar. Büyüklere ait olduğunu söyledikleri hayalî hikâyelerle kendilerine destek ararlar.

Aklını kullanan herkes, bunun bir oyun olduğunu anlar, ama arzuları okşadığı için birçok kimse bundan etkilenir. Böyle kimseler başlangıçta, akıllarıyla duyguları arasında çatışma yaşarlar. Sonra duyguları ağır basar ve tuzağa düşerler. Daha sonra en küçük tesadüf tuzakçıların kerameti sayar, onlara kul-köle olurlar. Hepsi de bu oyunun farkında olduğu için bir suç çetesi gibi birbirlerine kenetlenirler.

Allah'a yönelen her insan bu tuzaklarla karşılaşır. Bu gibiler çoğunlukla duygu yüklü olurlar. Onların duyguları, çevrelerinde oluşturulan yoğun hurafe bombardımanı ile birleşince tuzağa düşmeleri kolaylaşır. Nesilden nesile yapılan eklemelerle Allah'ın dininden uzak, ama onu istismar eden büyük bir cemaat ortaya çıkar.

Müşrikleri biraz yakından görmeye çalışalım.

a) Müşrik Allah'a İnanır

Müşrik, ortak koşan anlamına gelir. Ortaklık en az iki şey arasında olur. Müşrik için bunların birincisi daima Allah'tır. Onun müşrik olması; bir varlığı, Allah'a has özelliklerden bazısına sahip görmesi sebebiyledir.

Hiç kimse, şirke sağlam bir gerekçe bulamaz. Ama Allah'a yakın olduğuna ve manevî yardım yapacağına inanılan kimselerin etrafında bir cemaat oluşur. Onlara katılanlar orada olmanın bazı faydalarını görebilirler. Bunları oraya bağlayan, bu menfaat ilişkisidir. Şu ayet, ona dikkat çekmektedir:

وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا مَوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَاصِرِينَ

“(İbrahim) dedi ki: “Sizin bu putlara sarılmanız, sadece aranızda kaynaşmaya vesile olsun diyerdir. Kıyamet günü biriniz diğerini görmek istemeyecek herbiriniz diğerini dışlayacaktır. Sığınacağınız yer o ateştir. Size yardım eden de olmayacaktır.”” (Ankebüt 29/25)

Bunlar, din adı altında, menfaate dayalı bir örgüte katıldıklarının farkındadırlar. Bu sebeple, yarın Allah'a karşı şunu diyemeyeceklerdir:

إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ

“Önceden ortak koşanlar babalarımızdı; biz onlardan sonra gelen nesil idik. O batla sapanların işlediklerinden ötürü bizi yok mu edeceksin?”(A'râf 7/173)

الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

Çünkü şirke düşenler;

“Allah’a verdikleri sözün kesinleşmesinden sonra cayan, Allah’ın birleştirilmesini emrettiğini koparan ve ortalığı birbirine katan kimselerdir. Zarar edenler işte onlardır.”(Bakara 2/27)

Bunlar kendilerini Allah ile aldatmış olurlar. Çünkü hedeflerinin Allah’a yaklaşmak olduğunu söylerler. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ

“Bilin ki, Allah’ın dini, katkısız dindir. Allah’tan önce evliyaya sarılanlar derler ki, “Bizim bunlara kulluk etmemiz, sırf bizi Allah’a daha çok yaklaştırsınlar diyedir.”(Zümer 39/3)

Fakat bunların onları, Allah’a yaklaştıracığına dair belgeleri yoktur.

b) Müşrik Allah’a İbadet Eder

Hac ve umre, İbrahim aleyhisselâmla birlikte başlamıştır. Arafat’ta vakfe, hac ibadetinin ana direğidir. Ama Mekkeli müşrikler, Fil olayından sonra kendilerinin kutsal kişiler olduklarına inandıkları için Arafat’a çıkmamaya başlamışlardı. Arafat, “hill” denen Mekke sınırlarının dışındadır. Diyorlardı ki, “Biz İbrahim’in oğullarıyız, saygın bir topluluğuz, Kâbe’nin idarecileri ve Mekke’nin yerlileriyiz. Araplar içinde bize denk olan yoktur. Kimse bizim yerimize denk bir yere sahip değildir. Bizimle ilgili söylenenler hiçbir Arap için söylenmemiştir. Öyleyse hiçbir yere Harem kadar değer veremeyiz, yoksa Arapların bize olan saygıları azalır.”¹⁹

Aşağıdaki ayette, Arafat’tan boşalıp akma ve Meş’ar-i Haram (Müzdelife) yanında namaz kılma ve Allah’ı anma görevinin, istisna gözetmeden bütün hacılara yüklendiği, daha önceki uygulamanın yanlış olduğu vurgulanmıştır:

فَإِذَا أَقَضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ فَاذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ وَاذْكُرُوهُ كَمَا هَدَيْكُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الضَّالِّينَ

19- İbn Hişam, Siret’un-Nebî, c. I, 216.

“Arafat’tan boşalıp aktığınız zaman Meş’ar-i Haram²⁰yanında Allah’ı anın. O size nasıl gösterdiyse öyle anın. Doğrusu, bundan önce yanıtlar içindeydiniz.”(Bakara 2/198)

Hac mevsimi ile ilgili bir değişiklik yapılmadığını da şu ayetten öğreniyoruz:

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ

“Hac bilinen aylarda olur. Her kim o aylarda hac ibadetine başlarsa artık hac sırasında onun eşine yaklaşması, yoldan çıkması ve dövüşmesi diye bir şey olamaz.”(Bakara 2/197)

Daha önce anlatıldığı gibi müşrikler hacılara su vermek ve Mescid-i Haram’ı ibadete açık tutmak gibi şeylerle övünürlerdi.

Müşrik Araçlara İnanır

Müşrik, Allah’ı yeryüzü krallarına benzeterek kendinden uzak sayar. Krala ulaşmak isteyen, ona yakınlığı olan birini aracı koymasına gibi müşrik de Allah’a yakın olduğuna inandığı birini aracı yapmak ister. Hristiyanların İsa’yı Allah’ın oğlu, Mekkeli müşriklerin putlarını Allah’ın kızları,²¹ büyüklerinin ruhlarından yardım umanların da onları, Allah’ın özel dostları saymaları bundandır.

Müşrik aracıyı, manevî gücü olan bir varlık sayar, ona yakınlık için kurbanlar sunar, hatırası karşısında saygı ile eğilir. Onunla ilişkilerini canlı tutar ki, o da onun, Allah ile ilişkilerini canlı tutsun. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ

“İnsanlar arasında Allah’ın yakınından nidd’lere sarılanlar vardır. Onları, Allah’ı sever gibi severler.”(Bakara 2/165)

Nidd, Allah’a yakın görüldüğü için onunla ortak özellikleri olan ve aykırı şeyleri savunabileceğine inanılan hayalî varlıktır.²² Allah’ın onu kırmayacağına, gerekirse Allah’a, onun istemediği bir şeyi kabul ettirebileceğine, onun bu gücü Allah’tan aldığına, yapacağı şefaitle, kendi mensuplarını kurtaracağına inanılır.

20- Şiar ile meş’ar aynı kökten mastardır. Biri master mîmî, diğeri şaere filinin mastardır. Bu ayet, müzdelifenin şeaerden yani haccın farzlarından olduğunu gösterir. Ayetin sonundaki “bundan önce yanıtlar içindeydiniz” ifadesi, Mekkelilerin daha önce oraya çıkmadıklarının delilidir. Çünkü onlar, kendilerinin çok özel olduğuna inanıyor, Hac sırasında Arafat’a ve Müzdelife’ye çıkmıyorlardı.

21 Muhammed b. Cerîr et-Taberî, Camî’ul-beyân fî tefsîr’il-Kur’ân (Taberî Tefsiri), Beyrut 1412/1992, c. 11, s. 519, Necm 19. Ayet.

22 Bkz. İbn Manzûr, Lisânu’l-Arab, (د)mad. Daru Sâdır, Beyrut, c. III, s. 420.

Allah ile ortak özellikte bir varlığın olabileceği insan doğasına terstir. Ama böyle bir inanca sahip tarikat veya cemaatin sağlayacağı kazanımları tercih edenler, kendilerini buna inanmaya zorlarlar. Asıl hedefin Allah olduğu telkin edildiği için kendilerini aldatarak o şeyi birinci sıraya, Allah'ı ikinci sıraya koyarlar. Onlar için en büyük tehlike, Kur'an'ı anlama çabalarıdır. Varlıklarını sürdürebilmek için Kur'an'ı anlamının önüne engeller koyar, meallerdeki yanlışlara dikkat çekerek her hangi bir ayeti, büyüklerine sormadan kabul etmemeleri istenir. Meal ile Kur'an'ı ayırarak Kur'an'a değil, meallere karşı olduklarını söylemeyi de ihmal etmezler. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْمُجْرِمُونَ وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هُوَ لَاءِ شَفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَنْتُنُّبُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ

“Allah’a karşı yalan uydurandan veya onun ayetleri karşısında yalan söyleyenden daha büyük yanlış kim yapabilir? Bu suçu işleyenler umduklarını bulamazlar. Allah’tan önce öyle şeye kul olurlar ki, kendilerine ne bir faydası dokunur ne de zarar verebilir. Bir de derler ki, ‘Bunlar, Allah’ın huzurunda bizim yanımızda (bizim şefaathçilerimiz) olacaklar.’ De ki; ‘Göklerde ve yerde Allah’ın bilmediği bir şey var da onu mu haber veriyorsunuz?’ Allah, onların ortak saydıkları şeylerden uzak ve yücedir” (Yunus 10/17–18)

Allah’ın Elçileri, yalnız Allah’a kul olmaya çağırılmışlardır.²³ Yalnız Allah’a kul olan, yardımını yalnız ondan ister. Müslümanlar, namazların her rekâtında şunu derler:

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

“Yalnız sana kulluk eder ve yalnız senden yardım isteriz.”(Fatiha 1/5)

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِيَ الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ أُسَلِّمَ لِلرَّبِّ الْعَالَمِينَ ثُمَّ لِنُكُونُوا شُيُوخًا وَمِنكُمْ مَنْ يَتَوَقَّىٰ مِنْ قَبْلُ وَلِنَبْلُغُوا أَجَلَ مُسَمًّى وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ فَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ أَنَّىٰ بَصُرْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَمَا أُرْسَلْنَا بِهِ رُسُلْنَا فَسَوَفَ يَعْلَمُونَ إِذِ الْأَغْلَالُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلَاسِلُ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ نَكُنْ نَدْعُوا مِنْ قَبْلُ شَيْئًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ الْكَافِرِينَ ذَلِكَ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُونَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ

23 İlgili ayetlerden bir kaç şunlardır: En'âm 6/56; Ra'd 13/36; Enbiyâ, 21/25; Zümer 39/11.

“De ki: “Allah ile aranızı koyup yardıma çağırıklarınıza kul olmam bana yasaklandı. Bu yasak, Rabbinden bana, açık ayetler geldiği vakit kondu. Ben varlıkların sahibine teslim olma emri aldım.”

Sizi yaratan odur. Önce topraktan, sonra nutfeden²⁴, sonra da alakadan²⁵ yaratır; sonra sizi bir bebek olarak dışarı çıkarır ki güçlü kuvvetli hale gelebilesiniz ve nihayet ihtiyar kişilere dönüşesiniz. Kiminiz daha önce ölür, kiminiz de belirli bir süreye kadar yaşar. Belki aklınızı kullanırsınız.

“Can veren odur; öldüren de o. O bir işe karar verirse, sadece “Ol” der ve oluşur. Allah’ın ayetleri karşısında haklı çıkmaya çalışanları görmez misin? Bunlar nereden destek alarak halden hale giriyorlar?²⁶”

Bunlar öyle kimselerdir ki, hem Kitap karşısında, hem de önceki elçilerimize gönderdiklerimiz karşısında yalan söylerler. Ama boyunlarındaki halkalarla, kaynar sular içinde, zincirler vurulmuş olarak sürüklenirken öğrenecekler; arkasından ateşte kızartılacaklardır. Sonra onlara şöyle denecek: “O şirk koştuklarınız nerede? Allah ile kendi aranızı koyduklarınız vardı ya işte onlar neredeler?” Diyecekler ki, “Onlar bizden ayrıldılar. Aslında biz, eskiden de Allah’tan başka bir şeyden yardım istemezdik.” Allah, o kâfirleri, işte bu tavırlarından dolayı sapık sayar.

Başınıza gelen bu şeyler, yeryüzünde haketmediğiniz zevkleri tatmanıza ve böbürlenmenize karşılıktır. Girin Cehennem kapılarından; bir daha çıkmamak üzere girin!” Kendini büyük görenlerin yeri ne kötüymüş!”(Mu’min 40/66-76)

İslâm’a bir şeyler karıştırıp saflığını bozmadan aracılık inancı oluşturulamaz. Allah ile araya konacak her şey, onunla ilişkiyi keser. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعَلْمُ مَا تُوسُّوسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ

“İnsanı yaratan biziz. Ona şahdamarından da yakınız; içinin ona ne fısıldadığını biliriz.” (Kaf 50/16)

c) Müşrik Aracıların Şefaatine İnanır

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هُوَ لَاءِ شَفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ

24Döllenmiş yumurtadan.

25 Ana rahminde asılı duran canlı.

26 Ayet iyi anlaşılın diye tefsiri mana verilmiştir.

أَتُنَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ

“Allah ile aralarına koyarak öyle şeye kul olurlar ki, kendilerine ne zararı ne de faydası olur. Derler ki, “Onlar Allah katında bizim şefaathilerimizdir”. De ki; “Göklerde ve yerde Allah’ın bilmediği var da onu mu haber veriyorsunuz?” Öyle şey olur mu? Allah, onların şirklerinden uzaktır.”(Yunus 10/18)

d) Müşrik Şirki Reddeder

Müşrikler, asıl hedeflerinin Allah’a yaklaşmak olduğunu söylerler. Allah’a yakın saydıkları bir kısım varlıklara, aracılık ve şefaathilik görevi yüklemeleri bundandır. Bu sebeple, hiçbir şeyi Allah’a, tam ortak saymadıklarını düşünürler. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا أَيْنَ شُرَكَائُكُمُ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ثُمَّ لَمْ تُكُنْ فَتُنْتَهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبَّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ أَنْظِرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ

“Bir gün onların hepsini (mahşer yerine) toplayacağız; sonra şirke düşenlere söyle diyeceğiz: “hayal ettiğiniz ortaklarınız nerede?”

Onları sıkıntıya sokan şey, onların şu sözleri olacaktır: “Sahibimiz olan Allah’a yemin ederiz ki bizler müşrik değiliz.”

Baksana, kendilerine karşı nasıl da yalan söylemişler? Ortak diye uydurdukları kaybolup gider.”(En’âm 6/22-24)

Müşrikler bu kaçamak tutumu dünyada da sergilerler. Mekkeli müşriklerin, Kâbe’yi tavaf ederken söyledikleri şu söz de onların bu tutumlarını ele veriyor. “Emret Allah’ım, Senin hiçbir ortağın yoktur. Yalnız bir ortağın²⁷ vardır ki, onun da bütün yetkilerinin de sahibi sensin.²⁸”

Müşriklerin kafası çok karışık olur. “O ortağın ve bütün yetkilerinin sahibi Allah’tır” demekle kendilerini kurtaracaklarını sanırlar. Kutup, gavs, evtad vs. adlarla andıkları kişilere olağanüstü yetkiler yakıştıran tarikatlar da öyledir. Onlar da bu yetkiyi Allah’ın verdiğini söyleyince işin içinden sıyrılacaklarını sanırlar.

Her insan kendini dindar sayar. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنََّّهُمْ مُهْتَدُونَ

27 Kâbe’nin etrafındaki her put bir kabileye aitti. Herbiri kendi putu aracılığı ile Allah’a ulaşmaya çalıştığından her müşrikin bir putu vardı.

28 Müslim, Hacc, 3, 22-1185.

“(İnsanlar ikiye ayrılır) bir kısmını Allah, yoluna kabul eder. Bir kısmı da sapıklığı hak eder. Sapıklar, Allah’tan önce, kendilerine daha yakın gördükleri şeytanlara sarılırlar ama yine de doğru yolda olduklarını sanırlar.” (A’râf 7/30)

Demek ki, herkes kendini dindar ve doğru yolun ortasında saymaktadır. Önemli olan Allah’ın da öyle saymasıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَمَنْ يَعْتَسِ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقِصَ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ وَإِنَّهُمْ لَيَصُدُّوهُمْ عَنْ
السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ

“Kim Rahman’ın Zikrine (Kur’ân’a) bulanık bakarsa başına bir şeytan sararız; o, onun yakın arkadaşı olur. Şeytanlar bu gibileri yoldan çevirirler ama bunlar doğru yolda olduklarını sanırlar.” (Zuhrûf 43/36-37)

وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ

“O insanlar bir araya getirildiği gün, bunlar onlara düşman olur; onlara kulluk ettiklerini kabul etmezler.” (Ahkâf 46/6)

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِنْ شُرَكَائِهِمْ شُفَعَاءٌ وَكَانُوا بِشُرَكَائِهِمْ
كَافِرِينَ

“O saat geldiğinde suçluların umutları biter. Ortakları arasından şefaatçileri de çıkmaz. Zaten ortaklarını tanımazlıktan gelirler.” (Rûm 30/12–13)

e) Tanrı Edinilen Aracılar Müşrikleri Kabul Etmez

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَائِكُمْ فَرَأَيْتُمْ بَيْنَهُمْ وَقَالَ
شُرَكَائُهُمْ مَا كُنْتُمْ إِبَانًا تَعْبُدُونَ فَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِنْ كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغَافِلِينَ

“Onların hepsini toplayacağımız gün, o müşriklere şunu deriz: “Haydi yerlerinize! Hem siz hem de ortaklarınız.” Artık aralarımızı ayırırız. Ortakları şöyle derler: “Siz bize tapmıyordunuz ki! Bizimle sizin aranızda tanık olarak Allah yeter. Sizin bize tapmanızın farkında bile değildik.” (Yunus 10/28–29)

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لِيَكُونُوا لَهُمْ عِزًّا كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلَيْهِمْ
ضِدًّا

“Kendilerine destek olsun diye Allah’tan önce bir kısım tanrılara yapıştılar. Olmaz böyle şey. Onlar bunların yaptığı kulluğu tanımayacak, bunlara karşı çıkacaklardır.” (Meryem 19/81–82)

f) Akıl Şirki Reddeder

Aklını kullanan hiç kimse şirki kabul etmez. Bu sebeple Kur'ân, insanı aklını kullanmaya çağırır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَيَجْعَلُ الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ

“Allah, Aklını kullanmayanların üstünde, Allah’a güvenmeme pisliği oluşturur.” (Yunus 10/100)

Kur'ân, atalardan geleni akıl süzgecinden geçirmeye çağırır.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَىٰ الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا
أُولَٰئِكَ كَانُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ

“Onlara Allah’ın indirdiğine ve Elçisine gelin dense; ”Atalarımızda gördüğümüz bize yeter” derler. Ya ataları bir şeyi bilememiş ve doğruyu bulamamışlarsa?” (Mâide 5/104)

Müşriklik boş bir kuruntudur. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
شُرَكَاءَ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ

“Bakın, göklerde kim var, yerde kim varsa hepsi Allah’ındır. Allah’ın yakınından ortaklar çağıranlar neyin peşindedir? Onlar kendilerini sadece bir kuruntuya kaptırmışlardır. Onları sadece saçmalamadır.” (Yunus 10/66)

Şirk konusunda Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem bile uyarılmıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَلَا يَصُدُّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أَنْزَلْتُ إِلَيْكَ وَادْعِ الْبَرِيَّةَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ
وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ
“(Ya Muhammed!) Sana indirildikten sonra sakın seni Allah’ın ayetlerinden engellemesinler. Sen Rabbinle çağır; asla müşriklerden olma. Allah ile birlikte bir başka ilâhı yardıma çağırma. Allah’tan başka ilâh yoktur. Allah dışında her şey yok olacaktır. Karar yetkisi ondadır. Hepiniz ona döndürüleceksiniz.” (Kasas 28/87-88)

Bu konuda, birikimi olan herkes uyarılmıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكُمْ أُولُو بَقِيَّةٍ يَنْهَوْنَ عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّنْ
أُنْجَيْنَا مِنْهُمْ وَاتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا أُتْرِفُوا فِيهِ وَكَانُوا مُجْرِمِينَ وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَى
بِظُلْمٍ وَأَهْلِهَا مُصَلِحُونَ

“Sizden önceki dönemlerde birikimi olanlar o yerdeki bozulmaya karşı

çksalardı olmaz mıydı? Kendilerini kurtardığımız az kimse dışında bunu yapan olmadı. Yanlış yapanlar, şımartıldıkları şeyin arkasını bırakmadı ve günahkârlar haline geldiler. Yoksa senin Rabbin, bozulmaya karşı koyan bir halkı varken, zalimlik edip şehirleri yok edecek değildir.”(Hüd 11/116-117)

وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَعَلَّهُمْ
يَتَّقُونَ

“Rablerinin huzuruna çıkarılacaklarından korkanları Kur’ân ile uyar. Orada onların ne dostu ne de şefaathçileri olur. Belki çekinirler.”(En’âm 6/51)

وَأَنْ أَحْكُمَ بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَاحْذَرْهُمْ أَنْ يَفْتِنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا
أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوا أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُصِيبَهُمْ بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ
لَفَاسِقُونَ أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ

“Aralarında Allah’ın indirdiği ile hükmet; onların arzularına uyma. Dikkatli ol; Allahın indirdiği emirlerin herhangi birinden seni şaşırtabilirler. Yüz çevirirlerse bil ki, bazı günahlarına karşılık Allah, kesinlikle onların başına bir kötülük gelmesini istiyordur. Zaten insanların çoğu bozguncudur.

Cahiliye hükümlerini mi arıyorlar? Kesin bilgi sahipleri için kimin hükmü Allah’ın hükmünden güzel olabilir?”(Mâide 5/49,50)

أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ
أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ

“İnananların gönüllerinin Allah’ı anmasının ve ondan inen gerçeğe içten bağlanmasının zamanı gelmedi mi? Sakın bundan önce kendilerine kitap verilenler gibi olmasınlar; üzerlerinden uzun zaman geçti de kalpleri katılaştı. Onlardan çoğu yoldan çıkmıştır.”(Hadid 57/16)

İKİNCİ BÖLÜM

ARACILIK İNANCI

Kur'ân'ın şirkle ilgili ayetlerinde, tapılan ve yardıma çağrılan hayali ilâhların yeri “من دون الله = Allah'ın dūnundan” sözüyle ifade edilir. Dūn sözlükte; üstün zıddı, en üst mertebeden beri, ondan aşağıca, başka ve en yakın anlamlarına gelir.²⁹ Allah'ın dūnundan, Allah'tan aşağı seviyede, demek olur.

Müşrikler Allah'ı, bir kral gibi kendilerinden uzak sanır, ona ulaşmak için Allah'a yakın bildikleri bazı varlıkları aracı koyarlar. Hristiyanların İsa'ya Allah'ın oğlu, Mekkeli müşriklerin taptıkları ruhanilere Allah'ın kızları,³⁰ büyüklerini aracı koyanların onlara, Allah'ın evliyası, yani dostları demeleri bundandır.

Müşrikler Allah'ın zatına ortak koşmazlar. Yani birden fazla Allah'ın var olduğunu iddia etmezler. Onların iddiası, sıfatta ortaklıktır. Yani aracı koydukları varlıklara, Allah'a ait özellikler yakıştırmalarıdır. Bu sebeple onları ölümsüzleştirir, olağanüstü duyma, görme, anlama ve yardım etme özelliklerine

29 Dūn ile ilgili olarak Kâmus Tercümesi'nde şunlar yer alır: “Dūn, fevk'in zıddıdır, en üst mertebeden beri demektir, ondan aşağıca diye ifade edilir. Bazıları bunun dūnūv'ün maktūbu olduğunu söylemiştir. Kelime "gayr" manasına da gelir. "Akreb" manasına da olur ki, zarf olur. Ona çok yakın manasına “Haza dūnehu” denir. Dūne, kabl manasına da gelir. Bir şey öbüründen biraz aşağıda olunca “Haza dūne zāke” denir..

30et-Taberî, Cami'ul-beyân c. 11, s. 519, Necm Suresi, 19. Ayetin tefsiri.

sahip sayarlar. Üstelik bu özellikleri ve bütün yetkileri, Allah'ın verdiği inancı. Mekke müşrikler Kâbe'yi tavaf ederken şöyle derlerdi: “*Lebbeyk lâ şerîke lek illâ şerîken huve lek temlikuhu ve mâ melek*”

“Emret Allah'ım, senin ortağın yoktur. Yalnız bir ortağın³¹ var ki, onun da yetkilerinin de sahibi sensin.”

Abbas diyor ki, onlar: “*Lebbeyk lâ şerîke lek. Emret, senin hiçbir ortağın yoktur*” dediklerinde, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem şöyle derdi: “Yazık size! Burada kesin, burada kesin!”³²”

Şirkin yapısı aşağıdaki gibi gösterilebilir:

ŞİRKİN GENEL YAPISI

Şekilde yer alan öğelere bakalım:

1- Sırat-ı Müstakim (Doğru Yol): Bu, Allah'ın istediği yoldur. Doğru inanca sahip olan ve doğru davranış gösteren herkes o yola girmiş olur. Doğru

31 Kâbe'nin etrafındaki putların her biri bir kabileye aitti. Herkes, kendi putu aracılığı ile Allah'a ulaşmaya çalıştığından her birinin sadece bir putu vardı.

32 Müslim, Hacc, 3/ 22–1185.

davranış, Allah'ın istediği davranıştır. Allah, kişiye şah damarından daha yakındır.

Doğru yol, İblis'in yani Şeytanın asıl çalışma alanıdır. O, Allah'tan yetki alınca şöyle demişti:

لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ثُمَّ لَا يَنْبَهُهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ

“...senin doğru yolunun üstüne onlar için oturacağıma yemin ederim.

Sonra önterinden, arkalarından, sağlarından ve sollarından sokulacağım. Göreceksin, onların çoğu sana teşekkür etmeyecektir.” (A'raf 7/16-17)

Asıl sıkıntı, insan şeytanlarının verdiği sıkıntıdır. Onlar da doğru yola otururlar. Allah'ı insandan uzak gösterir, boşluğu kendilerinin dolduracağını iddia ederler.

2- Tanrılar: Allah ile insan arasında yer aldığına inanılan, bir yönüyle Allah'a, bir yönüyle de insana benzetilen, bu sebeple aracı sayılan varlıklardır.

3- Ata Ruhları: İnsanlar, ölmüş büyüklerini kutlu kişi saymaktan pek hoşlanır, onlara, Allah'a ait özellikler yüklerler. Fena fillah, yani Allah'ta yok olma ve vahdet-i vücud gibi düşüncelerin kaynağı bu olsa gerektir. Bu, onları tanrılaştırmaktır.

4- Din Adamları: İnsanlarla ilişkide bulunan ve yukarıdaki yapıyı din olarak sunan kişilerdir. Tanrılarla insanlar arasında aracılık yaptığına inanıldığı için yarı insan, yarı tanrı gibi kabul edilirler.

5- İnsan: Oluşturulan bu ilişkiler ağı, insandaki din duygusunu istismara yol açar. İnsanları bu organizasyonun içine atan asıl sebep, orada olmanın faydalarını görmek ve menfaat ilişkisine girmektir. Şu ayet, ona dikkat çekmektedir:

وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا مَوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَاصِرِينَ

“İbrahim dedi ki: “Sizin bu putlara sarılmanız sadece aranızda kaynaşmaya vesile olsun diyedir. Kıyamet günü biriniz diğerini görmezlikten gelecek ve herbiriniz diğerini dışlayacaktır. Sığınacağınız yer o ateştir. Size yardım eden de olmayacaktır.” (Ankebüt 29/25)

Hak dinin dışındaki bütün dinler, böyle bir yapılanma içindedirler. Allah Teâlâ, bazı Yahudi ve Hristiyanlar hakkında şöyle buyurur:

اتَّخَذُوا أَحْبَابَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

“Bilginlerini, din adamlarını ve Meryem oğlu Mesih’i Allah’tan önce birer rab sayarak onlara sarıldılar. Oysa onlara verilen emir, sadece tek bir Tanrı’ya kul olmalarıdır. Ondan başka tanrı yoktur. Allah, onların şirkinden uzaktır.”(Tevbe 9/31)

Adiyy b. Hatim diyor ki:“Nebi sallallahu aleyhi ve selleme geldim, boynumda altın haç vardı. “Adiyy, at o putu” dedi. Ondan şu ayeti işittim: “Hahamlarını ve rahiplerini, Allah’ın yakınından rabler edindiler...” Dedi ki, “Onlar bunlara ibadet etmediler, ama bir şeyi helal sayarlarsa helal saydılar, haram sayarlarsa haram saydılar.³³”Onları rab edinmeleri böyle oldu.

Doğru yolda, yani sırat-ı müstakimde olmak isteyen her insanın önüne engeller çıkar. Çünkü sırat-ı müstakim, Şeytanın çalışma sahasıdır. O, tuzaklarını orada kurar. Oraya gelenlere araçlardan bahseder, onların Allah’a yakın ve onunla dost olduklarını, Allah’a giden yolda onların desteklerine ihtiyaç olduğunu, arabulucu ve şefaathçi olabileceklerini söylerler. Hayalî hikâyeler anlatarak Allah’ın onları kırmayacağını iddia ederler. Dolayısıyla onlara teslim olma gereği üzerinde dururlar. Bu konuda en büyük desteği, aklını kullanmayan insanlardan ve gelenekten alırlar. Böylece o insanlar Allah’tan önce, aracı saydıkları varlıklara kul olurlar. Bu da onların Allah ile ilişkilerini keser. Buna iki örnek verilecektir; birincisi ehl-i kitaptan Katolikler, diğeri de Taoistlerdir.

A- KATOLİKLERDEARACILIK İNANCI

Rahipleri rab edinmenin arkasında Baba, Oğul ve Kutsal Ruh inancı vardır. Bu inanç, çoğu Hristiyan mezheplerinde aynıdır. Her birinin farklı inançları da vardır. Katolikleri ele alarak İsa aleyhisselâmın tebliğ ettiği saf dinin, nasıl tanınmaz hale geldiğini görmeye çalışalım.

1- Allah

Katoliklere göre Allah birdir; ondan başka Tanrı yoktur.³⁴ O, gerçeğin kendisidir. Yeri ve göğü tek başına yaratmıştır. Yaratılış düzenini ayarlayan ve dünyayı yöneten odur.³⁵ O insanlara yakındır³⁶ ve her şeyi bilir.³⁷ O her zaman

33 Tirmizî, Tefsîr-ul-Kur’ân, bab 10, hadis no 3095, İstanbul, 1981/1401, c. V, s. 278.

34 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, İstanbul 2000, paragraf. 200 ve 212. (Papa 14. Lui’nin (Episkopos II. Jean Paul) emriyle 1986’da Kardinal Joseph Ratzinger başkanlığında kurulan 12 kişilik bir heyetin altı yıllık çalışmasıyla meydana getirilmiş ve Vatikan Kilisesi tarafından kabul edilmiş öğretileri içerir. Dominik PAMİR Türkçe’ye çevirmiş, Türkiye Episkoposlar Konferansı adına neşredilmiştir. Burada Allah yerine Tanrı kelimesi kullanılmaktadır.)

35 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 215, 216 ve 222.

36 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 206.

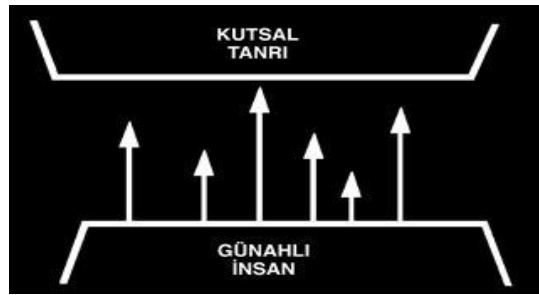
vardır,³⁸ varlığının başı ve sonu yoktur. Her şey varlığını ona borçludur. Sahip olduğumuz her şey ondan gelmektedir.³⁹ O, kendiliğinden var olandır.⁴⁰ Allah'ın Baba olarak adlandırılması, her şeyin başlangıcı ve aşkın otorite sahibi olmasından ve tüm çocuklarının üstüne titreyen sevgi dolu iyiliğinden dolayıdır. Allah ne erkektir, ne kadın; Allah, Allah'tır.⁴¹

Bazı Hristiyanlar, Allah ile insan arasında bir boşluk olduğunu söyler, arayı arabulucularla doldururlar. Şimdi Katoliklerin arabulucu saydıkları varlıklara bakalım:

2- İsa (Oğul)

Katoliklere göre İsa, Baba'nın elçisidir.⁴² Baba onu kutsal ruhla meshetmiş, rahip, peygamber ve kral yapmıştır.⁴³ O, kendiliğinden bir şey yapamaz. Her şeyi kendisini gönderen Baba'dan alır.⁴⁴ Şimdi o, Baba'nın yanında Hristiyanların avukatlığını yapıyor. Onlar lehine aracılık etmek için hep canlıdır. Allah'ın huzurunda daima hazır bulunmaktadır.⁴⁵ Kendisi aracılığı ile Allah'a yaklaşmaları tamamen kurtarmaya gücü yeter.⁴⁶

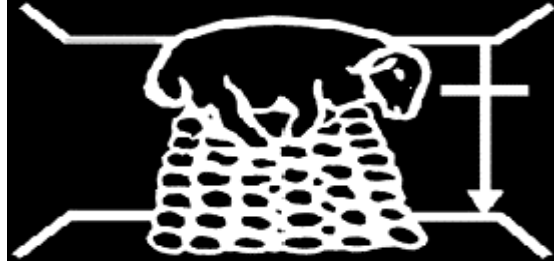
Hristiyanlarda insanın konumu şöyledir:

Bu anlayışa göre Kutsal Tanrı yani Allah ile günahlı insan arasında büyük bir boşluk vardır. Oklar insanın Allah'a ve onun sunduğu yaşama ulaşmak için gösterdiği çabayı simgeler.

37 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 208.
38 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 212.
39 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 224.
40 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 212.
41 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 239.
42 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 858.
43 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 783.
44 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 859.
45 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 519.
46 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 2634.

Aşağıdaki resim ayrılığı kapatacak yolu açıklar.

HRİSTİYANLARDA İSA'NIN KONUMU⁴⁷

Hristiyanlara göre Allah ile insan arasındaki kuzu İsa'dır. O, insanlığın kurtuluşu için kendini kurban etmiştir. Pavlus'un⁴⁸ Timoteos'a mektubunda şu söz yer alır: "Tek bir Allah ve Allah ile insanlar arasında tek bir Aracı vardır. Bu da insan olan ve kendisini herkes için fidye olarak sunmuş bulunan Mesih İsa'dır."⁴⁹

a) Üç Asır Sonra Kabul Gören Oğul Nitelemesi:

Havariler zamanında İsa, gerçek anlamda insan sayılırdı. Onun Allah'ın oğlu olduğu iddiasını önce Pavlus ortaya attı. Bu iddiayı doğru sayan karar, üçüncü yüzyıldan sonra Antakya'da alındı.⁵⁰

325'te toplanan Ökümenik İznik Konsili, İsa'nın yaratılmış olmadığına, Baba'dan doğduğuna ve onunla aynı özden olduğuna karar verdi.⁵¹

431'de, üçüncü Ökümenik Efes konsili şu kararı aldı: "İsa, kendi kişiliğini, akıllı ruhla canlandırılmış bir bedenle birleştirerek insan olmuştur. Meryem Ana ise, gerçek anlamda Tanrı'nın Anasıdır."

451'de toplanan dördüncü Ökümenik Kadıköy konsili onun gerçek tanrı

47 Resim ve yazılar, www.incil.com'dan alınmıştır.

48 Pavlus'un Mektupları elimizdeki İncil'in bir parçası sayılmaktadır. Bunu Kur'an kabul edemez. Çünkü Kur'an'a göre İncil Allah'ın kitabı, İsa, onun elçisidir. Pavlus ise İsa'yı görmemiştir. Elimizdeki İncil'de Pavlus'un asıl adının Saul olduğu (Elçilerin İşleri 13/9), azılı bir Hristiyan düşmanı iken Şam yolunda ansızın gökten parlayan bir nurun çevresini sardığı, İsa'nın ona seslendiği (Elçilerin İşleri 9/36) sonra onun İsa'ya inandığı ve vaftiz edildiği (Elçilerin İşleri 9/18 vd.) ifade edilmektedir. Buna göre Pavlus, sıradan bir Hristiyandır. Onun sözünün İncil'de yer alması kabul edilemez.

49 İncil, 1. Timoteos 2/56. (Kutsal Kitap, Eski ve Yeni Ahid /Tevrat ve İncil, Kitabı Mukaddes şirketi, İstanbul 1981, s. 218.)

50 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 465.

51 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 465.

olduğunu şöyle ilan etti:

“Rabbimiz Mesih İsa’nın mükemmel Tanrılığa ve mükemmel insanlığa sahip, gerçek Tanrı ve gerçek insan olduğunu, akıllı bir ruhtan ve bedenden oluştuğunu, Tanrılık açısından Baba ile insanlık açısından da bizimle aynı öзде olduğunu, günah dışında hepimize her şeyde benzer olduğunu, Tanrılık açısından yüzyıllar öncesinden Baba’dan doğduğunu, insanlık açısından bizim esenliğimiz için bakire Meryem’den doğduğunu oybirliği ile kabul ettiğimizi resmen beyan ederiz.⁵²

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَلِكَ قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ
يُضَاهِيُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ قَاتَلَهُمُ اللَّهُ أَنَّى يُؤْفَكُونَ

“Yahudiler; “Üzeyir Allah’ın oğludur” dediler. Hristiyanlar da “Mesih Allah’ın oğludur” dediler. Bu, dillerine doladıkları sözleridir. Önceki kâfirlerle aynı ağız kullanıyorlar. Allah kahretsin onları! Bu iftiraya nereden sürükleniyorlar?”(Tevbe 9/30)

b) Gerçek Allah ve Gerçek İnsan:

İsa’yı aracı sayabilmek için ona gerçek Allah ve gerçek insan demişlerdir. Katolikler bunu şöyle açıklarlar:

“Mesih İsa, gerçek Allah ve gerçek insandır. İşte bu nedenle insanlarla Allah arasında tek aracıdır.⁵³ Şimdi o, Baba’nın yanında Hristiyanların avukatlığını yapıyor. Onlar lehine aracılık etmek için hep canlıdır. Allah’ın huzurunda daima hazır bulunur.⁵⁴ Kendisi aracılığı ile Allah’a yaklaşanları tamamen kurtarmaya gücü yeter.⁵⁵”

Bu inanç akla ters düştüğünden sorumluluğu Kilise üstlenmektedir. Şöyle diyorlar:

“İmanın nedeni, açıklanan gerçeklerin doğal aklımızla anlaşılmaları ve gerçek olarak görülmesi değildir.⁵⁶ İnanmak bir Kilise eylemidir. Kilisenin imanı bizim imanımızdan önce gelir, imanımızı taşır ve besler. Kilise tüm inananların anasıdır. Anası Kilise olmayanın Babası Tanrı olamaz.⁵⁷”

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

52 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 467.

53 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 480.

54 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 519.

55 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 2634.

56 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 156.

57 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 181.

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ

“Allah Meryem oğlu Mesih’tir” diyenler kendilerini doğrulara kapatmışlardır. Oysa Mesih şöyle demişti: Ey İsrail oğulları, benim ve sizin rabbiniz olan Allah’a kul olun. Kim Allah’a şirk koşarsa Allah ona cenneti haram eder. Onun gideceği yer cehennemdir. Yanlış yapanın yardımcısı olmaz.” (Mâide 5/72)

3- Kutsal Ruh

Katoliklere göre Kutsal Ruh da Tanrı’dır. Baba ve Oğul ile aynı özdendir.⁵⁸ O da aracı ve şefaataç olur. Pavlus’un Romalılara mektubunda şu ifadeler yer alır: “Kutsal Ruh, bizim zayıflığımıza yardım eder, çünkü nasıl dua etmemiz gerektiğini bilmiyoruz; ama Ruh’un kendisi sözle anlatılamayan iniltilelerle bizim için şefaata eder. İnsanların yüreklerini araştıran Allah, Ruh’un düşüncesinin ne olduğunu bilir. Çünkü Ruh, Allah’ın isteğine göre kutsallar için şefaata eder. Allah’ın işlerinin etkeni olan Kutsal Ruh, duanın da efendisidir.⁵⁹ Kutsal Ruh olmadan Tanrı’nın Oğlu’nu görmek mümkün değildir. Oğul olmadan da hiç kimse babaya yaklaşamaz.⁶⁰

4- Meryem Ana

Katoliklere göre Meryem Ana, gerçek anlamda Tanrı’nın Anasıdır.⁶¹ “Onun analığı bitmemiştir. Yinelenen arabuluculuğu ile ebedi esenlikler sağlayan armağanları garanti altına almaya devam etmektedir. Meryem Ana’ya Kilise’de avukat, yardımcı, yardıma koşan, arabuluculuk yapan derler.^{62”}

Onlar bu sözleriyle Meryem Ana’yı tanrı yapmış olurlar. Birgün Allah şöyle diyecektir:

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ أَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالِ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي

58 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 689.

59 İncil, Romalılar 8/2628. Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 741.

60 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 683.

61 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 467.

62 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 969.

وَرَبِّكُمْ وَكُنْتُمْ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُمْ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتَ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ

“Bir gün Allah diyecek ki, Meryem oğlu İsa! İnsanlara sen mi dedin ki; “Allah ile aranızda aracı tanrılar olarak bana ve anama sarılın!”? İsa şöyle diyecektir: “Ben sana boyun eğdim. Benim doğru olmayı söylemem olacak şey değildir. Eğer söylediysem, zaten bilirsin. Sen, benim içimdekini bilirsin ama ben senin içindekini bilmem; bütün Gaybı (her şeyin içini) bilen sadece sensin.”

“Bana ne emrettiysen onlara onu söyledim. Benim Rabbim ve sizin Rabbiniz olan Allah’a kulluk edin, dedim. Aralarında bulunduğum sürece onlara şahittim. Beni vefat ettirdikten sonra onlar sadece senin gözlemin altındaydılar. Sen her şeye şahitsin.”(Mâide 5/116–117)

5- Havariler

Havariler,⁶³ İsa aleyhisselâma destek veren 12 kişidir. İsa, İsrail oğullarının⁶⁴ kendini tanımazlık ettiklerini sezince onlara şöyle dedi:

قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ آمَنَّا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ بِأَنَّكَ مُسْلِمُونَ
“...“Allah yolunda bana kimler yardım eder?” Havariler; “Allah için bizler yardım ederiz. Biz Allah'a inanıp güvendik, ona teslim olduk; sen buna şahit ol.” dediler.” (Âl-i İmrân 3/52)

Elimizdeki İncil’e göre İsa çarmıha gerilip defnedildikten üç gün sonra kabrinden çıkmış, Celile’de 11 havarisine görünmüş ve şöyle demiştir:

“Gökte ve yeryüzünde bütün yetki bana verildi. Bu nedenle gidin, bütün ulusları öğrencilerim olarak yetiştirin. Onları Baba, Oğul ve Kutsal Ruh’un adıyla vaftiz edin. Size buyurduğum her şeye uymayı onlara öğretin. İşte ben, dünyanın sonuna dek her an sizinle birlikteyim.”(Matta 28/16–20).

Bu sözler İncil’e ait olamaz; İncil yalnız Allah’ın sözlerini içerir. İsa’nın ölümünden sonra havarilerine görüldüğü iddiası kabul edilemez. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَقَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ

63 İncil’de Havarilerle ilgili olarak şu sözler yer alır: İsa, dağa çıkarak istediği kişileri yanına çağırdı. Onlar da yanına gittiler. İsa bunlardan on iki kişiyi yanında bulundurmaya, Tanrı sözünü duyurmaya göndermek ve cinleri kovmaya yetkili kılmak üzere seçti. Seçtiği bu on iki kişi şunlardır: Petrus adını verdiği Simun, BeniRegeş, yani ‘Gök gürültüsü Oğulları’ adını verdiği Zebedi’nin oğulları Yakup ve Yuhanna, Andrey, Filipus, Bartalmay, Matta, Tomas, Alfay oğlu Yakup, Taday, Yurtsever Simun ve İsa’yı ele veren Yahuda İskariyot. (Markos 3/1419)

64 Bkz. Saff Suresi, 61/14.

فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ

“Sonra onların izinden Meryem oğlu İsa’yı, önündeki Tevrat’ı tasdik etsin diye gönderdik. Ona da içinde bir hidayet ve nur olan İncil’i, önündeki Tevrat’ı tasdik etsin, korunanlar için bir hidayet ve öğüt olsun diye verdik.”(Mâide 5/46)

مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ كَانَا يَأْكُلَانِ الطَّعَامَ انظُرْ كَيْفَ نُبَيِّنُ لَهُمُ الْآيَاتِ ثُمَّ انظُرْ أَنَّى يُؤفَكُونَ

“Meryem oğlu Mesih sadece Elçi’dir. Ondan önce gelmiş elçiler de vardır. Annesi dürüst biriydi; ikisi de yemek yerlerdi. Ayetleri nasıl açıkladığımıza bak; bir de onların nasıl yanlışla sürüklendiklerine bak.”(Mâide 5/75)

İsa aleyhisselâm vefat edince dünya ile ilişkisi kesildi. O, ahirette Allah’a şöyle diyecektir:

مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ

“Bana ne emrettiysen onlara onu söyledim. Benim Rabbim ve sizin Rabbiniz olan Allah’a kul olun, dedim. Aralarında bulunduğum sürece onlara şahittim. Beni vefat ettirdikten sonra onlar sadece senin gözlemin altındaydılar. Sen her şeye şahitsin.”(Mâide 5/117)

Dolayısıyla İsa’nın vefatından sonra söylediği iddia edilen yukarıdaki sözler; ne İncil’in bir parçası ne de İsa aleyhisselâmın sözü olabilir.

İncil’e yapılan bu tür eklemelere dayanılarak havarilere ruhanî yetkiler verilmiştir. Bu eklemelerden birine göre İsa, 12 havarisinden bir kurul oluşturmuş ve başına Petrus’u getirmiş, ona şöyle demiştir:

“Göklerin egemenliğinin anahtarını sana vereceğim. Yeryüzünde bağlayacağın her şey göklerde de bağlanmış olacak. Yeryüzünde çözeceğin her şey, göklerde de çözülmüş olacak.”(Matta 16/19)

Bağlama ve çözme yetkisi şöyle yorumlanır: Havarilerin, topluluğa (Kiliseye) kabul edecekleri veya topluluktan atacakları kişiler, Allah tarafından da kabul edilir veya atılır. Kiliseyle barışma, Allah ile barışmadır.⁶⁵

6- Kilise

Katoliklere göre Kilise, hiyerarşik organlardan ve Mesih’in mistik bedeninden oluşmuş bir topluluktur. Göksel armağanlarla donatılmıştır. Kilisenin,

⁶⁵ Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1445.

biri insanî diğeri ilâhî olan iki farklı yapısı vardır.⁶⁶ Kilise insanlıkla Allah arasındaki birleşmenin işareti ve aracıdır.⁶⁷

7- Rahipler

Katoliklere göre rahipler, insanların Allah ile olan ilişkilerinde günahlara karşılık adaklar ve kurbanlar sunmak üzere atanan kişilerdir.⁶⁸ Bu tanım İbranilere Mektupların 5. bölümünün 1. cümlesine dayanılarak yapılmıştır. Bu Mektuplar, elimizdeki İncil'in bir bölümüdür. Onların giriş cümlesine göre mektupları kimin yazdığı belli değildir.

Katolik rahipler; episkoposlar, Papa ve papazlar olmak üzere üç bölümde incelenecektir.

a- Episkoposlar

Episkopos, gözetmen ya da başkan anlamına gelir. Katoliklere göre Kilise'nin en yetkili kişisidir. Kilise, Mesih'in yeniden gelişine kadar, havarilerin takipçileri olan episkoposlar aracılığıyla havariler tarafından eğitime, kutuluşmaya ve yönetilmeye devam eder.⁶⁹ Episkoposları dinleyen Mesih'i dinlemiş, onları reddeden Mesih'i ve Mesih'in gönderdiği kişiyi reddetmiş olur.⁷⁰

b- Papa

Papa, Havari Petrus'un halefi ve episkoposlar kurulunun lideridir. Bu kurulun bütün Kilise üzerinde tam ve yüce bir yetkisi vardır. Bu yetki, yalnızca Papa'nın rızasıyla ortaya konabilir.⁷¹ Her episkopos, Petrus'un halefi ve episkoposlar kurulunun önderi olan Roma episkoposu yani Papa ile birlik içinde görev yapar. Papa ve episkoposlar kurulu yanılmazdır.⁷²

Katoliklere göre Rab İsa, Havari Petrus'u Kilisenin gözle görülür temeli yaptı. Ona Cennetin anahtarlarını verdi. Havari Petrus'un halefi, Roma Kilisesi episkoposu olan Papa, Mesih İsa'nın Vekili ve yeryüzündeki bütün Kilise'nin çobanıdır.⁷³ Papa, "canların üzerinde Tanrısal atama sayesinde yüce, tam, dolaysız, evrensel yetkiye sahiptir."⁷⁴

66 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 771.

67 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 775.

68 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1539.

69 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 857.

70 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 862.

71 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 877, 880, 883.

72 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 891.

73 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 936.

74 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 937.

c- Papazlar

Rahip veya Kâhin denen papazlar Katoliklere göre “Allah’la ilgili konularda insanları temsil etmek için atanırlar⁷⁵” ve episkoposlarının yönetimi altındaki episkoposluk bölgesinde görev yaparlar.⁷⁶ Papazlığın kaynağı Mesih’in bizzat kendisidir. Papazlığı o kurdu; ona yetki, misyon, yönelim ve güç verdi.⁷⁷ Papaz, kişisel yetkisiyle insanlara; “seni Baba’nın adına vaftiz ediyorum, seni bağışlıyorum” diyebilir.⁷⁸

Gregorius genç bir papaz iken şunları yazmış: “...Papaz gerçeğin savunucusudur. Meleklerle birlikte dikelmekte, başmeleklerle birlikte hamd etmekte, mihrap üzerinde kurbanları sunmaktadır. Mesih’in rahipliğine katılmakta, yaratığı yeniden biçimlendirmekte, yaratığı Tanrı suretine yeniden kavuşturmakta, öbür dünya için yaratığı yeniden yaratmakta, daha da önemlisi kendi tanrılaştığı gibi tanrılaşturmaktadır da.⁷⁹”

8- Vaftiz

Vaftiz, suya batırmak demektir. Katoliklere göre Vaftiz, Hristiyan olmanın ilk şartıdır.⁸⁰ Rab İsa, günahların bağışlanmasını inanca ve vaftize bağlamıştır.⁸¹ Vaftiz sırasında alınan bağış öylesine tam ve eksiksizdir ki, ne ilk günahta ne de özgür irade ile işlenen günahlarda silinecek bir şey veya cezası ödenecek bir suç kalır.⁸² “Vaftiz, Baba Tanrı’da Oğlu aracılığıyla Kutsal Ruh’ta yeniden doğuşu sağlayan lutfu verir. Çünkü Tanrı’nın ruhunu taşıyanlar Oğul’a yönelirler, Oğul onları Baba’ya takdim eder, Baba da onlara bozulmazlık verir.⁸³”

9- Günah Çıkarma

Katoliklere göre “Yalnız Allah günahları bağışlar”. Bir Kilise ruhanisi “Günahların bağışlandı” derken Allah’a ait bir yetkiyi kullanır.⁸⁴ Bu sebeple ne kadar büyük olursa olsun Kilise’nin bağışlayamayacağı günah yoktur.⁸⁵ Günahları bağışlama yetkisi yalnız Papa’ya ve onun tarafından yetki verilen yerel

75 İncil. İbranilere Mektup, 5/1.

76 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 877

77 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 874

78 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 878.

79 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1589.

80 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1213 vd; Abdurrahman Küçük, Dinler Tarihi, Ocak Yayınları, Ankara, 1997, s. 268.

81 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 977.

82 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 978.

83 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 683.

84 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1441 vd.

85 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 982.

episkoposa ya da papaza aittir.⁸⁶

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَمَنْ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ

“...Günahları Allah’tan başka kim bağışlayabilir?...”(*Âl-i İmrân 3/135*)

Bunu Katolikler de kabul ettiğine göre Allah tarafından verilmiş bir yetkiye dayanmadan, günah bağışlamaya kalkmaları büyük bir yetki ihlali olur.

10- İlâhlar Piramidi

Katoliklere ait bilgileri değerlendirdiğimiz zaman karşımıza bir ilâhlar piramidi çıkar. En üstte Allah vardır. Sonra sırayla İsa, Kutsal Ruh, Meryem Ana, Havarîler, Papa, Episkoposlar ve Papazlar gelir. Bunların her birine Allah’a ait yetkiler verilmiş, Kutsal Ruh dışındakiler yarı tanrı, yarı insan sayılmışlardır. Bu, o varlıkları Allah’a ortak koşturur. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

اتَّخَذُوا أَحْبَابَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

“Bilginlerini, din adamlarını ve Meryem oğlu Mesih’i Allah’tan önce birer rab sayarak onlara sarıldılar. Oysa onlara verilen emir, sadece tek bir Tanrı’ya kul olmalarıdır. Ondan başka tanrı yoktur. Allah, onların şirkinden uzaktır.”(*Tevbe 9/31*)

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَلَاثٌ ثَلَاثَةٌ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهٌ وَاحِدٌ وَإِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

“Allah için üçüncüsüdür” diyenler kendilerini gerçekten doğrulara kapamışlardır. Bir tek ilâh dışında ilâh yoktur. Böyle demeyi bırakmazlarsa bu kâfirleri acı bir azap saracaktır.”(*Mâide 5/73*)

Katoliklere göre İsa, Kutsal Ruh, Meryem Ana ve Havarîleri Kilise temsil eder. Bu sebeple asıl tanrı Kilise’dir.

“Kilise, hiyerarşik organlardan ve Mesih’in mistik bedeninden oluşan bir topluluktur. Göksel armağanlarla donatılmıştır. Biri insanî diğeri ilâhî olan iki farklı yapısı vardır.⁸⁷ Kilise insanlıkla Allah arasındaki birleşmenin işareti ve aracıdır.⁸⁸ Mesih’e benzeyen kilise görevlileri Mesih’in kullarıdır. Çünkü söyledikleri sözler ve verdikleri ihsan kendilerinin değil, başkalarına verilmek

⁸⁶ Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1463.

⁸⁷ Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 771.

⁸⁸ Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 775.

üzere kendilerine emanet edilen Mesih'in sözü ve ihsanıdır.⁸⁹

Bir Protestan papazı ile yaptığım şu konuşma, kilisenin kendini, Allah'ın yerine koyduğunu gösterir:

Dedim: Hristiyan olmanın en önemli şartı nedir?

Dedi: Vaftiz olmaktır.⁹⁰

Dedim: Kilisenin bütün inanç ve ibadetlerini içten kabul eden, ayinlere katılan, kiliseye düzenli yardım eden ama vaftiz olmayan biri Hristiyan sayılır mı?

Dedi: Hayır. Çünkü her insan gibi o da Âdem'in işlediği aslı günahla doğmuştur. Ondan ve bütün günahlardan temizlenmesi ancak vaftizle olur. Vaftiz kişiyi Tanrı'nın halkı içine katar.⁹¹

Dedim: Bir kişi vaftiz için başvurursa ama kabul edilmese, bir başka kiliseye giderken yolda ölse cennete mi gider, cehenneme mi?

Dedi: Cehenneme. Çünkü vaftiz olmamıştır.

Dedim: Bebek iken vaftiz olmuş, sonra kiliseye hiç uğramamış, günahlarla dolu bir hayat yaşamış bir kişi ölünce nereye gider?

Dedi: Cennete. Çünkü vaftizle Tanrı'nın halkından olmuştur.

Dedim: Bugün birçok yerde Müslüman olan Hristiyanlar var. Bunlar size göre de Müslüman sayılırlar mı?

Dedi: Hayır, onlar Hristiyan'dır. Çünkü biz onları Kiliseden çıkarmadık ki!

Dedim: Yani Hristiyanlıktan çıkmak için de sizin onayınız gerekiyor, isterse yeni doğmuş bir bebek iken vaftiz olmuş olsun; öyle mi?

Dedi: Evet öyle.

Dedim: Bu dine girmek de sizin kararınızla oluyor, çıkmak da. O zaman bu Allah'ın değil, kilisenin dini olur.

Cevap yok.

89 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 876.

90 Vaftiz, daldırmak ya da suya batırmak demektir. Mesih'in ölümünde gömülmesini ve onunla birlikte dirilerek yeni bir yaratık olarak ortaya çıkmasını simgeler. (Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1214.)

91 Katoliklere göre vaftiz ile, bütün günahlar, asli günah ve tüm kişisel günahlar cezalarıyla birlikte bağışlanmış olur. Vaftizle arınmış kişilerin, Tanrı'nın krallığına girmelerine artık ne Adem'in günahı, ne kişisel günahlar ne de hepsinden kötüsü Tanrı'dan ayrılma olan günahın getirdiği türden engeller kalır. Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1263.

B- TAOİZM'DE ARACILIK

Taoizm, Çin'in temel inançlarından. Kurucusu sayılan Lao-Tzu'nun, Konfüçyüs'ten 53 yaş büyük olduğuna inanılır. Lao-Tzu, hayatının sonuna doğru Çin'den çıkıp batıya gitmiş ve orada Buda'ya dönüşmüştür. Bu sebeple Tao; Konfüçyüsçülük, Budizm, ve Hint dinlerinin ortak değeri olmuştur.

Allah her topluma elçi göndermiştir. O şöyle buyurur:

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ

“Bu gerçeği seninle birlikte gönderdik ki, müjdelere veresin ve uyarılarda bulunasın. Her toplumun geçmişinde mutlaka bir uyarıcı olmuştur.” (Fâtır 35/24)

Kur'ân'da adı geçen nebiler, Mekke'nin yakın çevresine yani Ortadoğu'ya gönderilmiş olanlardır.

Allah'ın kitapları da Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'ân'dan ibaret değildir. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ

“Şurası kesin ki, elçilerimizi açık belgelerle gönderdik. Beraberlerinde kitabı ve ölçüyü indirdik ki, insanlar adil bir düzen kursunlar.” (Hadid 57/25)

Taoistlerin geçmişinde de mutlaka bir elçi ve tebliğ ettiği bir kitap vardır. İbrahim ve İsmail aleyhisselâmın gelmesinden sonra eski Mekkeliler şirke düşmüşlerdi. Hristiyanların büyük bir bölümü ise, ömrünü şirke mücadeleyle adanmış İsa aleyhisselâmı ve Kutsal Ruh'u yani Cebrail'i sonradan Allah'a ortak saymışlardır. Her toplumda benzeri durumlar olmalıdır. Çünkü toplumların inanç yapılarında güçlü bir Allah inancı olduğunu, onunla ilişki kurduğuna inanılan aracı tanrılar ve tanrısal kişiler bulunduğunu görüyoruz. Bu, İslâm öncesi Mekke toplumu ile Hristiyanların birçoğunda görülen yapılanmaya birebir benzemektedir.

Aşağıdaki tablo, bu benzerliği sergilemektedir.

TAOİSTLERDE ARACI TANRILAR

1- Tao

Tao, Tabiat düzeninin idarecisi ve her şeyin üstündeki yaratıcı kudrettir. Hürmet ve ibadet edilmesi gereken yüce hükümdardır. Kâinatın düzenini o kurmuştur. Sabah Tao'yu zikreden akşam rahat ölür.⁹²

O uludur, yücedir. Yerdeki insanlara hükmeder; kötüler çoğalınca hükmü amansız olur. Ölmek ve dirilmek, şeref ve zenginlik, onun takdirindedir.⁹³ O ezelidir, ebedidir, her yerde vardır, nasıl olduğu bilinmez.⁹⁴ Onu zihninde resmetmeye kalkan kaybeder.⁹⁵ Yaratılmamıştır, her şeyi yaratan odur.⁹⁶ Değişmez,⁹⁷ her zaman vardır ve her zaman hazırdır.⁹⁸ Her şeyi açıkça görür ve bütün işlerde insanlarla beraberdir.⁹⁹

Tao ile kastedilenin Allah Teâlâ olduğu açıktır.

92 Tümer, Küçük, a.g.e, s. 62.

93 Tümer, Küçük, a.g.e .s. 63.

94 Yener, Osman, a.g.e, s.16, 26, 46.

95 Lao-Tzu, Bilinmeyen Öğretiler (Hua Hu King), Çev. İsmail Taşpınar, Amine Gülşah Coşkun, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 1999. s. 20.

96 Lao-Tzu, a.g.e, s. 92.

97 Lao-Tzu, a.g.e, s. 88.

98 Lao-Tzu, a.g.e, s. 36.

99 Tümer, Küçük, a.g.e. s. 63.

2- Te

Tao'nun gerçek varlığının ortaya çıkışı,¹⁰⁰ insanda ve öteki varlıklarda görünen halidir. Bütün varlıkları Tao meydana getirir; Te besler, büyütür, şekil verir ve kuvvetini tamamlar. Her varlık Tao'yu yükseltir ve Te'ye değer verir.¹⁰¹

Yin - Yang: Bunlar kâinat düzeninin yönlendirici ve yönetici iki büyük gücünün evrensel simgesidir. Bu iki güç birbirinden bağımsız olarak varlıklarını sürdüremezler.¹⁰² Her şey Yin ve Yang'ın gizemli ilişkisi sonucu latif âlemden dünyaya çıkartılır. Bu prensibi Tao yaratmış, sonra Tao'nun yaratma gücü Yin-Yang ikilisine geçmiştir. Bu noktada Te bu iki kuvveti birlik içinde uyumlu bir biçimde tutar.¹⁰³

“Tao'dan bir doğar, birden iki (Yin ve Yang),¹⁰⁴ İki den üç, üçten on bin şey doğar; bütün varlıklar uyum içinde, Yin'i barındırır, Yang'ı kucaklar.¹⁰⁵”

Tao'nun yaratma vasfı Te'ye verilmiştir. O bunu, Yin ve Yang ikilisi ile gerçekleştirmektedir. Yaratılan her şeyi Te kontrol eder.

3- Ölümsüz Ruhlar ve Latif Güçler

“Tao ile hayatına düzen veren için karanlık ile aydınlık, hayat ile ölüm arasındaki aldatıcı sınırlar kalkar. Pek çok yüksek ruhlu varlığın dostluğunu kazanır. Onlar arasında, olumsuz etkilenmelerden korunur ve yok edilemez yaşama gücüne sahip olur. Böylece ölümsüzlüğe ulaşır.¹⁰⁶” “Ağaçlar ve hayvanlar, insanlar ve böcekler, çiçekler ve kuşlar... Bunlar yıldızlardan evrene akan latif güçlerin canlı hayalleridir. Onlar birbirleriyle ve yeryüzündeki varlıklarla karşılaşarak onlarla birleşerek tüm canlılara hayat verirler.¹⁰⁷”

4- Ata Ruhları

Her aile, ata ruhlarını özel koruyucu olarak görür ve evinde onlar için yer ayırır.¹⁰⁸Bazen atalar çağrılır ve önemli konular haber verilip yardımları istenir.

100 Tümer, Küçük, a.g.e, s. 69-70.

101 J.C Cooper, Erdemin Işığı (Taoculuk), Çev. İsmet Zeki Eyuboğlu, Say Yayıncılık, İstanbul, 1994, s.39.

102 İzutsu Toshihiko, Taoculuk'daki Anahtar Kavramlar, Çev. Ahmet Yüksel Özemre, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 2001, s.164.

103 Lao-Tzu, a.g.e, s. 65.

104 Yener Osman, a.g.e, s. 60.

105 Lao-Tzu, a.g.e, s. 51.

106 Lao-Tzu, a.g.e, s. 52 .

Demek ki, atalara ait özel tapınaklar bulunmaktadır.

107 Tümer, Küçük, a.g.e, s. 58.

108 Tümer, Küçük, a.g.e .s. 58.

Mezarlar, bereket versin diye tarlalarda yapılır, ilkbaharda süpürülür ve hediyeler sunulur.¹⁰⁹

5- Bilgeler, Meleksi Üstatlar

Gaybı bildiğine inanılan bilgiler, ölümsüzler ve meleksi üstatlar ilâhî güce ulaşmanın yollarıdır. Bunlar aracılığıyla ölümsüz olunur, fena-yi tamma ulaşılır. Bunlar ilâhî varlık ile insan arasındaki araçlardır.

Bunlar: “Kapılarının önüne çıkmadan evreni bilir, pencereden bakmadan, gökyüzünü görürler. Gitmeden bilir, bakmadan görür, yapmadan başarırlar.¹¹⁰” “Bu meleksi üstatlar bulunamazlar; talip olanları onlar bulurlar. Bundan sonra yüksek feraset ve temyiz erdemi yardımıyla İlâhî mülk ile bağlantı kurulduğunda nihai manevi hakikatlerin nakli de peşinden gelecektir. Bu, tüm meleklerin ilâhî mülke giderken izledikleri yoldur.¹¹¹”

“...mükemmel yol süresince meydana gelecek ilerlemenin her basamağında yarın dünya mülkünde tutkulu görünene değil, bugün manevi mülkte önemli olana değer vermeyi öğreneceksin. O zaman mistik kapı açılacak, sen koskocaman evrenin yönetmeyen yöneticilerine, yaratmayan yaratıcılarına katılacaksın.¹¹²”

“...tüm mürşitler ve teknikler geçicidir; asıl gerçekleşme, kişinin varlığının Tao'nun ilâhî enerjisi ile birleşmesinden ortaya çıkar.¹¹³”

6- Rabıta

Kim Tao'ya ulaşmak isterse, meleksi üstatlardan biriyle rabıta kurmak zorundadır. Bu kişi, üstatlarının öğretileri üzerinde çalışmalı, ikileme ilgili tüm kavramları çözümlmeli, başkalarına hizmet için elinden geleni yapmalıdır. İç temizliğini yerine getirmeli, hocasını gereksiz engellerle rahatsız etmemeli, hocasının ilâhî gücü ile manevi rabıtayı korumalıdır. Böylece karşısındaki tüm engelleri aşar, mutlak samimiyetini daima muhafaza eder. Kâinatın duyarlılığını andıran alçak gönüllülüğü, azmi ve uyum yeteneği onu ilâhî ışıkla doldurur.¹¹⁴

109 Yener, Osman, a.g.e, s. 65.

Lao-Tzu, a.g.e, s. 82.

110 Yener, Osman, a.g.e, s. 65.

111 Lao-Tzu, a.g.e, s. 82.

112 Lao-Tzu, a.g.e, s. 83.

113 Lao-Tzu, a.g.e, s. 96.

114 Lao-Tzu, a.g.e, s. 32.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

EHL-İ KİTABA ÖZENEN MÜSLÜMANLAR

Ebu Saîd el-Hudrî'nin bildirdiğine göre Allah'ın Elçisi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle demiştir:

“Sizden öncekilerin izlerini, kuşkusuz karış karış, arşın arşın takip edeceksiniz. Onlar bir kertenkele deliğine girseler, siz arkalarından gideceksiniz.

Dedik ki; “Yahudi ve Hristiyanlar mı?”

-Ya kim olabilir? Dedi.¹¹⁵”

Bugün Hristiyanlar daha etkin olduğundan karşılaştırma bazı cemaat ve tarikatlarla Katolikler arasında olacaktır.

A- ŞİRKİ REDDEDER GÖZÜKME

Katoliklere göre şirk en büyük günahdır. “Birinci buyruk şirk yasaklar. Allah'tan başka tanrılara inanmak ve Tek olandan başka ilâhlara saygı göstermek yasaktır. Putları reddetmek gerekir.¹¹⁶” Kutsal Kitap'ta şöyle geçer:

“Dinle ey İsrail, Allah'ımız Rab, bir olan Rab'dir”(İncil, Markos 12/29)

İsa şöyle demiştir:

“Tanrın olan Rabb'e tap, yalnız ona kulluk et.” (İncil, Luka 4/5-8)

İncil'de böyle olmasına rağmen Hristiyanlar, Allah ile aralarına, 4. asırda araçlar koymuşlardır. M.325 yılında toplanan İznik Konsili, inanç ilkelerini şöyle açıklamıştır: “Tanrı'nın biricik oğlu, ezelde Baba'dan doğmuş, nurdan gelen nur, gerçek Tanrı'dan gelen gerçek Tanrı, yaratılmış olmayıp Baba ile aynı özendir.¹¹⁷”

Katolikler müşrik sayılmamak için Baba, Oğul ve Kutsal Ruh üçlüsünü bir tek Tanrı gibi göstermeye çalışırlar. Şöyle derler: “Kâdir Baba ve Onun biricik

115 Buhârî, İ'tisam bi's-Sünne, 14.

116 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 2112.

117 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 242.

Oğlu ve Kutsal Ruh bir tek Tanrı'dır: Çok Kutsal Üçlü Birlik.¹¹⁸

Ancak bunun gerçeği göstermediğini bilirler. Çünkü şöyle derler: "Tanrı'daki kişiler birbirinden farklıdır. Oğul olan kişi Baba değildir. Baba olan kişi de Oğul değildir. Kutsal Ruh olan kişi de ne Baba'dır, ne Oğul. Temellerinden gelen ilişkiler yüzünden birbirinden farklıdırlar."¹¹⁹

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَلَاثَةٌ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهٌ وَاحِدٌ وَإِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا
يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

"Allah için üçüncüsüdür" diyenler kendilerini gerçekten doğrulara kapamışlardır. Bir tek ilâh dışında ilâh yoktur. Böyle demeyi bırakmazlarsa bu kâfirleri acı bir azap saracaktır."(Mâide 5/73)

Müslümanların tarikat ve cemaatlerine göre de şirk en büyük günahdır. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurur:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

"Allah kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz, tercihini doğru yapan kişi için bunun altında olanı bağışlar..."(Nisâ 4/48)

Kur'ân-ı Kerim'in hemen her sayfasında şirkle ilgili ayetler yer alır. Ama Müslümanların inançlarını anlatan kitaplarda bu ayetler üzerinde yeterince durulmamıştır. Hatta birçok ayetin üstü adeta örtülmüştür. Bunun sonucu olarak bazı tarikat ve cemaatler, şirk konusunda kendi yolunu bırakmış, Hristiyanların yoluna girmiştir.

B- NEBÎYİ TANRILAŞTIRMA

Hristiyanlar, İsa aleyhisselâmın öldürüldüğü iddiasına dayanan bir sistem kurup önce onu, sonra kiliseyi tanrılaştırarak Allah'ın dinini tanınmaz hale getirmişlerdir. Hâlbuki Yahudiler İsa aleyhisselâmı öldürememişlerdi. Allah Teâlâ şöyle demiştir:

118 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri par. 233.

119 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 254.

وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ
وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا

“(Yahudilerin) Bir de Allah’ın Elçisini; Meryem oğlu İsa Mesih’i öldürdük demeleri vardır. Onu ne öldürdü ne de astılar ama böyle bir şüpheyi düşürdüler. Anlaşamadıkları bu şeyde tam bir şüphe içindedirler. Bilgileri, zanna uymaktan ibarettir. Onu kesin olarak öldürmediler.”(Nisa 4/157)

İnsanların çoğu, nebîlerinin arkasından yanlış yola girmişlerdir. Allah Teâlâ şöyle demiştir:

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَاتِ فَسُوفَ يَلْفُؤْنَ عَنَّا . إِلَّا مَنْ تَابَ
وَأَمَّنْ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا

“Nebîlerin arkasından gelenler namazı ihmal edip arzularına uydular. Onlar yakında yanlış kurgularıyla yüzleşeceklerdir. İçlerinden inanarak tevbe etmiş ve iyi iş yapmış olanlar Cennet’e girecekler ve tek bir haksızlığa uğramayacaklardır.”(Meryem 19/59-60)

Aynı durum Müslümanlarda da olmuştur. Allah Teâlâ, Muhammed aleyhisselâmın Ahirette şu sözü söyleyeceğini bildirmiştir:

وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا

“Elçimiz¹²⁰ diyecek ki, “Ya Rabbi, benim halkım bu Kur’ân’ı kendilerinden uzak tuttular.”(Furkân 25/30)

Bu ayetler, Nebîmizin şu sözü söylemesine sebep olmuştur:

“Sizden öncekilerin izlerini, kuşkusuz karış karış, arşın arşın takip edeceksiniz. Onlar bir kertenkele deliğine girmiş olsalar, siz de gireceksiniz.

Dedik ki; Yahudi ve Hristiyanlar mı?

-Ya kim olabilir? dedi.” (Buharî, İ’tisam bi’s-Sünne, 14)

Nebîmizin şu sözü de yukarıdaki ayetlerin bir gereğidir:

120 الرسول (er-resûl)ün başındaki ال (el) takısı muzafun ileyhten ıvaz sayılarak رسولنا (resûlünâ) anlamı verilmiştir.

“Maḥşer günü, ashabımdan bir kesim sol tarafa alınır, ben; “Ashabım! Ashabım!” derim. Allah Teâlâ der ki; “Bunlar, senin ayrılmandan sonra sürekli geriye gittiler.” Ben de salih kul İsa’nın dediği gibi derim:

“... İçlerinde bulunduğum sürece onları görüyordum. Beni vefat ettirince gören yalnız sen oldun. Sen her şeyi görüp gözetirsin. Eğer azap edersen, onlar senin kullarıdır. Bağışlarsan şüphesiz sen güçlüsün, doğrusunu yaparsın.” (Mâide 5/117-118)¹²¹

Nebîlik Kur’ân’da bütün özellikleriyle yaşatıldığı halde Müslümanlar, Hristiyanlara benzer şekilde nebîliği öldürerek önce onu, arkasından da âlimlerini ilâhlaştırmışlardır.

1- Nebî

Nebî “değeri Allah tarafından yükseltilmiş zattır.”¹²² Allah, En’âm 83 ve devamında, Nuh’tan İsa’ya kadar 18 nebînin adını saymış ve şöyle buyurmuştur:

وَمِنْ آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْنَاهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

“Babalarından, soylarından ve kardeşlerinden de seçtik ve doğru yolu gösterdik.” (En’âm 6/87)

Sayılarının 124 bin kadar olduğu rivayet edilen¹²³ nebîlerden her biri, bu 18 nebînin ya babaları, ya kardeşleri, ya da soylarından gelenlerdir. Sonra Allah Teâlâ şöyle demiştir:

أُولَئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ

“Onlar, kendilerine kitap, hüküm (hikmet) ve nebîlik verdiğimiz kimselerdir.” (En’âm 6/89)

Demek ki, Âdem aleyhisselâmdan son nebîye kadar hepsine Kitap ve Hikmet verilmiştir. Aşağıdaki ayette de nebîlere kitap indirildiği bildirilmektedir:

121 Buhari, Enbiya, 8.

122 Cevheri, İsmail b. Hammad (ö. 393 h.), es-Sihah, (thk: Ahmed Abdülgafür Atar), Beyrut 1984 ve İbn Manzur, Cemalüddin Muhammed b. Mukrim (630-711), Lisanu’l-Arab, Beyrut trs. نَبَا maddesi.

123 Ahmed b. Hanbel, Müsned V. S. 266. İstanbul 1982.

كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ
بَيْنَ النَّاسِ فِيمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ ...

“İnsanlar tek bir topluluktur. Sonra Allah onlara, müjde veren ve uyarıda bulunan nebiler gönderdi. Onlarla birlikte hep doğruları gösteren kitap da indirdi ki, ayrılığa düştikleri konularda insanlar arasında o kitap hükümlerini...”(Bakara 2/213)

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ
لْتُؤْمِنُوا بِهِ وَلْتَنْصُرُوهُ قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ إِصْرِي قَالُوا أَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا
مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ

“Allah nebilere söz aldığı gün onlara, "Size bir Kitap ve hikmet veririm de elinizde olanı tasdik eden bir resul gelirse ona kesinlikle inanacaksınız ve destek vereceksiniz. Bunu kabul ettiniz mi; isr'ımı¹²⁴ yüklediniz mi?" demişti. Onlar da "kabul ettik" demişlerdi. Allah "Siz buna şahit olun, sizinle beraber ben de şahidim" demişti.”(Âl-i İmrân 3/81)

Nebilere verilen kitaplardan her biri bize verilenle aynı içeriktedir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّىٰ بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ
وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ.

“Allah, Nuh'a hangi görevi yüklemişse onu sizin için bu dinin şeriatı yapmıştır. Sana vahyettiğimiz, İbrahim'e, Musa'ya ve İsa'ya emrettiğimiz şudur: Bu dini ayakta tutun, onda ayrılığa düşmeyin...”(Şûrâ 42/13)

Bütün nebilere kitap ve hikmet verildiği açık olduğu halde gelenekte sadece Tevrat, İncil, Zebur ve Kur'an'ın indirildiği söylenir. Nebimize dayandırılan çok zayıf bir rivayette de Âdem'e 10 suhuf, Şit'e 50 suhuf, İdris'e 30 suhuf ve İbrahim aleyhisselâma 10 suhuf olmak üzere toplam 100 suhufun indiği iddia edilir.¹²⁵ Böylece toplam sekiz nebîye kitap verilmiş olur.

124İsr, gelecek nebîye inanma ve ona destek olma görevidir. Muhammed aleyhisselâm son nebî olduğu için bizim böyle bir görevimiz yoktur. Bakara 286 ve Araf 157. ayetler bunu göstermektedir.
125 Ebu Cafer Muhammed b. Cerîr et-Taberî (il.310 h.), Tarih'ul-Umem ve v'el-Mülûk (Tarih'ut-Taberî) Beyrut 1407, c. I s. 187, ez-Zemahşerî Mahmud b. Ömer (467-538 h.), el-Keşşaf, Beyrut tarihsiz. A'lâ Suresinin tefsiri.

2- Nebî Olan Resul

Resul, kendinden bir şey katmadan birinin sözünü diğerine ulaştırmakla görevli kişidir.¹²⁶ Türkçede ona elçi denir. Her nebî, kendine verilen Kitab'ı, insanlara ulaştırmakla görevli olduğu için aynı zamanda resuldür. Kur'ân onlara, nebî olan resul demiştir. Daha sonra görüleceği gibi nebî olmayan resuller de vardır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ مُوسَى إِنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا

“Bu Kitap'ta Musa'yı da anlat. O, yürekten bağlanmıştı; nebî olan resul idi.”(Meryem 19/51)

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا

“Bu Kitap'ta İsmail'i de anlat. O, sözünü tutmuştu;¹²⁷ nebî olan resul idi.”(Meryem 19/54)

Allah Teâlâ, resullerin görevleri ile ilgili olarak şöyle buyurmuştur:

فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

“Resullere apaçık tebliğden başka ne düşer?”(Nahl 16/35)

يَا أَيُّهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

“Ey Resul! Rabbinden sana ne indirilmişse onu tebliğ et, bunu yapmazsan onun resulü olma görevini yapmamış olursun”(Mâide 5/67)

Nebî olan resullerin sorumlulukları ağırdır; Allah'ın sözlerine ekleme veya çıkarma yapırlarsa cezaları ölümdür. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

126 Mecelle m. 1450. "Risalet, bir kimse tasarrufta dahil olmaksızın bir kimesnenin sözünü diğerine tebliğ etmektir. Ol kimesneye mürsil ve diğerine mürselun ileyh denir." (Açıklamalı Mecelle, Mecelle-i ahkâm-ı adliye, Kont. Ali Himmet Berki, İstanbul, 1978.)

127 Babasına verdiği sözü tutmuştu. Bu ayet, kurban olanın İshak değil, İsmail aleyhisselâm olduğunu gösterir.

“Kendisine yardımcı olacak yaşa gelince oğluna dedi ki: “Yavrucuğum, rüyamda gördüm; ben gerçekten seni boğazlıyorum; düşün bakalım, ne dersin?” O da şöyle karşılık verdi: “Babacığım, sen sana ne emrediliyorsa onu yap. İnşallah sabırlı davrananlardan olduğumu göreceksin.” (Sâffât 37/102)

وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ . لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ . ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ . فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ

“Eğer o (Resul), bize karşı, bazı sözler uydursaydı onu sıkı bir şekilde yakalar sonra şah damarını koparırdık. Hiçbiriniz de onu koruyamazdınız.” (Hâkka 69/44–47)

Bir nebînin, resul sıfatıyla aktaracağı sözler, Allah’ın sözlerinden başkası olamayacağı için onlara itaat, o sözlerin sahibi olan Allah’a itaattir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ

“Allah’ın resulüne¹²⁸ itaat eden Allah’a itaat etmiş olur.” (Nisa 4/80)

Kayıtsız şartsız itaat edilmesi gereken, nebî olan resulün kendisi değil, tebliğ ettiği ayetlerdir.

3- Hikmet

Nebîlere, Kitap ile beraber hikmet de verilmiştir. Hikmet, hem Kitap’tan doğru hüküm çıkarma yöntemi hem de çıkarılan doğru hüküm anlamındadır. Nebîler o yöntemi, resul sıfatıyla öğretirler. Çünkü onun bütün ayrıntıları, onlara verilen Kitap’ın içinde yer alır. İbrahim aleyhisselâm, Kâbe’yi bina ettikten sonra Mekke halkı ile ilgili olarak şöyle dua etmişti:

رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

“Rabbimiz! İçlerinden bunlara, senin ayetlerini okuyan, Kitap’ı ve hikmeti öğreten ve bunları geliştiren bir resul çıkar. Güçlü olan sen, doğru karar veren sensin.” (Bakara 2/129)

İbrahim aleyhisselâmın duasının kabul edildiğini gösteren ayetlerden biri şudur:

128 رسولنا (resülünâ) anlamı (el) takısı muzafun ileyhten ıvaz sayılarak رسولنا (er-resûl)ün başındaki ال (el) takısı muzafun ileyhten ıvaz sayılarak رسولنا (resülünâ) anlamı verilmiştir.

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

“Allah müminlere iyilikte bulundu da içlerinden, ayetlerini okuyan, onları geliştiren; Kitab’ı ve hikmeti öğreten bir resul çıkardı. Onlar, önceleri açık bir şaşkınlık içindeydiler.” (Al-i İmrân 3/164)

Hikmetin resul sıfatıyla öğretilmesi, bunun bir tebliğ işi olduğunu¹²⁹ ve ayetlerde yer aldığını gösterir. Tebliğde hata olmaz ama uygulamada hata olabilir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ وَلَا تَكُنْ
لِلْخَائِنِينَ خَصِيمًا

“Sana bu Kitab’ı, tümüyle gerçek olarak indirdik ki, insanlar arasında Allah’ın gösterdiği yöntemle hükmedesin. Sakın hainlerin savunucusu olma.” (Nisa 4/105)

“Sakın hainlerin savunucusu olma.” uyarısı, uygulamada hata olabileceğini gösterir. Bu sebeple Nebîmizin hatasını gösteren hiçbir ayette resul kelimesi geçmez. Bedir Savaşı ile ilgili ayetleri buna örnek verebiliriz.

4- Bedir Savaşı Örneği

Nebîmiz, Bedir Savaşında yanlış bir karar ile esirler almıştı. Önce o; arkasından da onun bu kararına ses çıkarmayan Müslümanlar, şu ağır sözler ile suçlanmışlardı:

مَا كَانَ لِنَبِيِّ أَنْ يُكُونَ لَهُ أُسْرَى حَتَّى يُتَّخَذَ فِي الْأَرْضِ ثَرْيُونَ عَرَضَ الدُّنْيَا وَاللَّهُ يُرِيدُ
الْأَجْرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ . لَوْلَا كِتَابٌ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيمَا أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

“Bir nebînin, savaş meydanında düşmanı etkisiz hale getirinceye kadar esir almaya hakkı yoktur. Siz hemen ele geçecek mal istiyorsunuz. Allah ise sizin için sonrasını istiyor. Allah güçlüdür, doğru karar verir. (Zafer sizin olacak diye) Allah tarafından yazıya geçirilmiş bir karar olmasaydı aldığımız esirlerden dolayı sizi ağır bir azap yakalardı.” (Enfâl 8/67–68)

Bu ağır sözler, daha önce inen şu ayete uymamış olmalarından dolayı idi:¹³⁰

129 Hikmet yöntemini ile ilgili ayetleri şu linkte görebilirsiniz.

<http://www.suleymaniyevakfi.org/kutsanan-gelenek-ve-kuran/kitap-ve-hikmet.html>

130 İbn Hibetullah, Dahhâk’tan ve Saîd b. Cubeyr’dan Muhammed suresinin Mekkî olduğunu aktarmıştır. (Bkz. Kurtubî tefsiri, Kahire 1964/1384 c. XIV, s. 223)

فَإِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبَ الرِّقَابِ حَتَّىٰ إِذَا أَتَخْتَنُمُوهُم فَسُدُّوا أَلْوَتَاقَ فَإِمَّا مَنًّا بَعْدُ وَإِمَّا فِدَاءً حَتَّىٰ تَضَعَ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا

“Kâfirlerle savaşta karşılaşınca boyunlarını vurun; onları etkisiz hale getirince de sıkı güvenlik çemberine alın. Sonra karşılıksız veya fide olarak serbest bırakın...” (Muhammed 47/4)

“Allah tarafından yazıya geçirilmiş bir karar olmasaydı” sözünün hikâyesi şöyledir:

Müslümanlar Mekke’de iken Romalılar Perslere yenilmişti. İnen şu ayetler, Romalıların 3 ilâ 9 yıl arasında galip geleceğini, o gün Müslümanların bir zaferle sevineceğini müjdeliyordu:

الم . غَلَبَتِ الرُّومُ . فِي أَدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ . فِي بَضْعِ سِنِينَ لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ . بِنَصْرِ اللَّهِ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ . وَعَدَّ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

“Elif, Lâm, Mim. Romalılar yenildiler; çok yakın bir yerde. Onlar, bu yenilginin ardından galip geleceklerdir. Üç ilâ dokuz yıl içinde. Bunun öncesinde de sonrasında da yetki Allah’ındır. O gün müminler Allah’ın yardım ile sevineceklerdir; O, doğru tercihte bulunana yardım eder; güçlüdür, ikramı boldur. Bu Allah’ın verdiği sözdür; Allah sözünden caymaz ama insanların çoğu bunu bilmezler.” (Rûm 30/1-6)

Herkes Romalılardan gelecek haberlere kilitlenmişti. Ebu Süfyân, bir ticaret kervanı ile şam’dan dönerken Romalılarla Perslerin savaşacakları duyuldu. Müslümanlar, Allah’ın kendilerine, kervanı vereceği umuduyla, Mekkeliler de kervanı koruma amacıyla yola çıktılar. Ebû Süfyân ise kervanı kurtarma telaşına düştü. Kervan için çıkan Müslümanlar, karşılarında Mekke ordusunu buldular. Belki de söz verilen o orduydu. Bunu, şu ayetler anlatmaktadır:

وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ . لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ .

“Allah, bir zamanlar size söz vermişti; o iki topluluktan biri, sizin olacaktı. Siz silâhsız olanı (kervanı) istiyordunuz. Allah da kendi sözleri gereği hakkı ortaya çıkarmak ve o kâfirlerin kökünü kazımak (için size Mekke ordusunu vermek) istiyordu.” (Enfâl 8/7)

Bir de Mekke’de, müşriklerin ağır baskıları sürerken Nebimize şu ayetler inmişti:

“Seni bu topraklardan çıkarmak için yerinden oynatmak üzereler. Çıkarırlarsa senden sonra burada fazla kalamazlar. Senden önce gönderdiğimiz elçilere uygulanan sünnet (kanun) budur. Bizim sünnetimizde (kanunumuzda) bir değişiklik bulamazsın.” (İsrâ 17/76-77)

Allah’ın sünnetinden dolayı Müslümanlara Mekke ordusu verildi. Onlara ağır bir darbe indirdiler ama çekilen düşmanı takip edip etkisiz hale getirmeden esirler aldılar. Ashap, esirlerle ilgili ayeti hatırlatıp Nebimiz’i uyarmadığı için hepsi, dünyayı ahirete tercihle suçlandı. Eğer önceden verilmiş zafer sözü olmasaydı, esirler yüzünden Bedir’de büyük bir yenilgiye uğrayacaklardı.

Dört yıl sonra yapılan Hudeybiye antlaşmasıyla Mekke’yi fethin yolu açıldı ve şu ayetler indi:

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا . لِيُغْفَرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيكَ
صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا

“Fethin önündeki engeller, senin için tamamen kalktı.”¹³¹ Allah bunu, önceki ve sonraki günahını bağışlamak, iyiliklerini tamamlamak ve seni doğru bir yola yöneltmek için yaptı.” (Fetih 48/1-2)

Demek ki Nebimiz, Bedir’de günaha girmişti. Günahının bağışlanması için Mekke’yi fethetmesi gerekiyordu; fetihin öncesinde şu sure indi:

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ . وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا . فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
وَاسْتَغْفِرْ لَهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا

“Allah’ın yardımı gelip Fetih gerçekleştiğinde ve insanların dalga dalga Allah’ın dinine girdiğini gördüğünde, her şeyi güzel yaptığından dolayı Rabbine yönel ve bağışlanma talebinde bulun. Çünkü o, tevbeleri kabul eder.” (Nasr 110/1-3)

Demek ki, Muhammed aleyhisselâm, nebî sıfatıyla hata yapmıştır. Tevbe etmesi için hatasını düzeltme şartı, bize örnektir. Yani tevbe ettim, demek yetmez, hatayı düzeltmek de gerekir.

131 Arapça’da iltifat sanatı vardır. Üçüncü şahıs, birinci şahıs sayılır veya tersi olur. Bu ayetlerde de durum öyledir. Türkçe’de bu sanat olmadığı için bu gibi ifadeleri, değiştirmeden tercüme etmek bir Türk’te şaşkınlık meydana getirmektedir. Buna fırsat vermemek için burada iltifat yok sayılarak meal verilmiştir.

5- Nebî Helal-Haram Koyamaz

Nebî, hata edebildiği için nebîlere kayıtsız şartsız itaat yoktur. Ama resul sıfatıyla bildirdikleri helaller Allah'ın helalleri, haramlar da Allah'ın haramlarıdır. İlgili ayetlerden biri şöyledir:

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَا أُمَّرُ هُمْ
بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ
إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَاَلَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي
أُنزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

“Onlar (ehl-i kitaptan doğru davranış gösterenler) ümmî nebî olan bu resule uyanlardır. Onu yanlarındaki Tevrat'ta ve İncil'de yazılı bulurlar. O, onlara iyiliği emreder ve kötülüğü yasaklar. Temiz ve lezzetli şeyleri helal, pis şeyleri haram kılar. Isrlarını¹³² ve üzerlerindeki bağları kaldırıp atar. Kim ona inanır, onu destekler, ona yardım eder ve onunla birlikte indirilen nûra (Kur'ân'a) uyarsa, işte onlar umduklarına kavuşurlar.” (A'raf 7/157)

Muhammed aleyhisselâm nebî sıfatıyla helal-haram koyamaz. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبْتَغِي مَرْضَاتَ أَزْوَاجِكَ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ.

“Ey Nebî! Eşlerini razı etmeye çabalayarak Allah'ın sana helâl kıldığını niçin haram kıların? Ama Allah suçları örter ve merhamet eder.” (Tahrîm 66/1)

Açıkça görüldüğü gibi Nebîmizin, sadece resul sıfatıyla söylediği sözlere kayıtsız şartsız itaat gerekir. Ama üzülererek görüyoruz ki, kelimelerle oynanarak yeni bir din oluşturulmuştur.

6- Nebî Olmayan Resul

Resul, kendinden bir şey katmadan birinin sözünü diğerine ulaştırmakla görevli kişi¹³³ olduğu için Allah'ın sözlerini ulaştıran Allah'ın resulü, başkasının sözlerini ulaştıran da onun resulü olur. Mesela Mısır Meliki, Yusuf aleyhisselâma bir resul göndermişti. İlgili ayet şöyledir:

132 Isr ile ilgili olarak yukarıda 124. dipnota bkz.

133 Mecelle m. 1450.

فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ فاسْأَلْهُ مَا بَالُ النَّسُوءِ الَّذِي فَطَعَنَ أُيْدِيَهُنَّ ...

“Melikin resulü geldiğinde Yusuf dedi ki: “Efendine dön de sor bakalım, ellerini kesen kadınların derdi neymiş?...” (Yusuf 12/50)

Nebîye inmiş ayetleri tebliğ ile görevli elçiler de vardır. Şu ayetler, onlardan bahseder:

كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ

“Nuh kavmi resulleri yalanladı.” (Şuarâ 26/105)

كَذَّبَتْ عَادُ الْمُرْسَلِينَ

“Ad kavmi resulleri yalanladı.” (Şuarâ 26/123)

Nuh kavmine sadece Nuh aleyhisselâm, Ad’a Hud aleyhisselâm nebî-resul olarak gönderilmişti. Diğer resuller, o iki nebîye inen ayetleri tebliğ edenlerden başkası değildir.

Rivayete göre şu ayetler de İsa aleyhisselâmın Antakya’ya gönderdiği resullerle ilgilidir.¹³⁴

“Onlara o şehir halkını örnek ver; oraya resuller gelmişti; iki resul gönderdik yalanladılar; onları, üçüncüsü ile destekledik: “Biz, sizlere resul olarak gönderilmiş kimseleriz” dediler.

Cevapları şu oldu: “Siz de tıpkı bizim gibi insansınız. Rahman,¹³⁵ bir şey indirmiş de değildir. Sizler sadece yalan söylüyorsunuz”.

Resuller dedi ki; “Rabbimiz biliyor; biz gerçekten sizlere resul olarak gönderilmiş kişileriz. Görevimiz açık bir tebliğde bulunmaktan ibarettir...” (Yasin 36/13-17)

Biz de insanlara, Kur’ân’ı ulaştırmakla görevliyiz. Allah Teâlâ şöyle demiştir:

134 Taberî, Muhammed b. Cerîr, Camiu’l-beyân fi tefsiri’l-Kur’ân, Beyrut 1412/1992. Paragraf; 29082-29083.

135 Rahmân, iyiliği sonsuz demektir. İnsanların çoğu, Allah’ın her şey vermesini ama emir vermemesini isterler.

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ . إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُّوا فَأُولَٰئِكَ أَثُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ . إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمُ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ . خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ . وَإِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ .

“İndirdiğimiz açık ayetleri ve ana yolu bu Kitapta insanlara göstermemizden sonra gizleyenleri dışlarız. Diğer dışlayanlar da dışlarlar. Dönüş yapıp kendini düzelten ve gizlediğini açıklayanlar başka. Onların dönüşünü kabul ederim. Ben her tevbe (dönüşü) kabul ederim, ikramım boldur. Ayetlerimizi gizleyen ve gizlemiş olarak ölenleri, Allah, melekleri ve bütün insanlar dışlar. Sürekli dışlanmış olarak kalırlar. Azapları ne hafifletilir, ne de ara verilir.”(Bakara 2/159-162)

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتَرُونَ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالََةَ بِالْهُدَىٰ وَالْعَذَابُ بِالْمَغْفِرَةِ فَمَا أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ

“Allah'ın indirdiği kitaptan bir şeyi gizleyip karşılığında tükenecek bir bedel alanlar, karınlarına sadece ateş doldururlar. Allah Kıyamet günü onlarla konuşmaz ve onları aklamaz. Onlara acı bir azap vardır. Onlar rehber karşılık sapıklığı, başışlanmaya karşılık da azabı satın almış kimselerdir. Ateşe ne kadar da dayanıklı olmuş!”(Bakara 2/174-175)

Bu ayetler, nebî olan resuller ile nebî olmayan resulleri, kesin olarak ayırmaktadır.

7- Nebî ve Resul Kavramlarının Öldürülmesi

Nebî ile resulün aynı olmadığı, her nebînin, ayetleri tebliğ ederken resul olduğu, nebî olmayan resullerin de bulunduğu ortadayken Ehl-i sünnet uleması, ayetlere zıt tanımlar yapmıştır. Onlara göre:

“resul, yeni bir kitap ve yeni bir şeriat ile gönderilen, nebî ise kendinden önceki resulün Kitab'ını ve şeriatını, onun ümmetine tebliğ ile görevli olan zattır.”¹³⁶

136 Bkz. Ömer Nasuhi Bilmen, Büyük İslam İlmihali, İstanbul, tarihsiz, s. 17, paragraf 34.

Bu tanıma göre Kralın Yusuf aleyhisselâma gönderdiği resule de yeni bir kitap ve yeni bir şeriat inmiş olmalıdır. Nebî, önceki resulün kitabını tebliğ ile görevliyse, artık nebi gelmeyeceğine göre Muhammed aleyhisselâmın kitabını tebliğ edecek kimse kalmamıştır.

Mu‘tezile’ye göre de resul ile nebî arasında fark yoktur ve her ikisi de, Allah’ın vahiy yoluyla yeni bir şeriat verip insanlara tebliğ ile görevlendirdiği elçidir.¹³⁷ Bu tanım da Kur’ân’a terstir.

Şiîler ise Nebîimizi ve kendi imamlarını tam bir ilâh yapmışlardır. Onlar şöyle derler:

“İmamın ilâhî hükümlere, ilâhî maarife, bütün bilgilere sahip olması, peygamber, yahud kendisinden önceki İmam vasıtasıyladır. Yepyeni bir şey hakkında da imam, Allahu Talâ’nın ona ihsan ettiği kudsi kuvvetle, ilham yoluyla gereği gibi hükmeder, o şeyi künhiyle anlar, bilir. Bir şeye yönelirse, onu bilmek dilerse, o şey hakkında, ancak gerçeği bilir, yanılmaz, şüpheye düşmez, bu hususta akli delillere, yahut belletenlerin belletmesine ihtiyacı yoktur. Bilgisi iktiza edince daha da derinleşir. Daha da ziyadeleşir...”¹³⁸”

8- Hadislerin AyetSeviyesine Çıkarılması

Nebîimizin, ayetleri tebliğ dışındaki söz ve uygulamaları, hatalı olabileceğinden nebîye itaati emreden bir tek ayet yoktur. Allah Teâlâ şöyle demiştir:

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَىٰ أَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِيَنَّكَ فِي مَعْرُوفٍ فَبَايِعْهُنَّ وَاسْتَعْفِرْ لَهُنَّ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

“Ey Nebi! Mümin kadınlar sana biat için gelince, hiçbir şeyi Allah'a ortak koşmamaları, hırsızlık yapmamaları, zina etmemeleri, çocuklarını öldürmemeleri, başkasından kazandıkları çocuğu yalan dolan ile kocalarına mal etmemeleri ve marufta sana isyan etmemeleri şartı ile onlarla biat et; onlara Allah'tan bağışlanma dile. Allah bağışlar, ikrâmı boldur.”(Mumtahine 60/12)

137Yusuf Şevki YAVUZ, Dia, Peygamber md.

138- Muhammed Rıza'l-Muzaffer, Akâaid'ül-İmâmiyye, Şia İnançları, Çeviren Abdülbaki GÖLPINARLI, İst 1978, s. 52-53.

“*Marufta isyan etmeme*” şartı, nebî sıfatıyla söylediği sözlerin denetlenmesi gereğini gösterir. Bedir Savaşında esir alınmasına ses çıkarmayan sahabenin suçlandığını daha önce görmüştük.

Nebilerin, resul olarak bildirdikleri sözlere asla itiraz edilemez. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

مَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَىٰ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا

“Allah ve Resulü bir işi kesinleştirdince inananmış bir erkeğin ve kadının, kendi işlerinde seçme hakkı kalmaz. Kim, Allah'a ve Resulüne isyan ederse açık bir şekilde sapmış olur.” (Ahzab 33/36)

Bütün bunlar ortadayken, nebî ve resul kavramlarını çarpıtarak Muhammed aleyhisselâmın, nebî sıfatıyla söylediği sözleri ve yaptığı uygulamaları, resul sıfatıyla tebliğ ettiği ayetler seviyesine çıkarmanın affedilmez bir tavır olduğu ortadadır. Bu konunun önderi olarak bilinen İmam Şafî'nin, resule itaati emreden ayetleri delil göstererek düştüğü büyük hata şöyle özetlenebilir:

“Allah'ın Resulü'nün Sünneti; Allah'ın adına, onun, özel ve genel hükümlerdeki muradını açıklar. Allah, Sünnet ile hükmetmeyi Kitab'ı ile eş tutmuş ve Sünneti Kitab'a bağlamıştır.¹³⁹ Kur'an, Sünneti, Sünnet de Kur'an'ı nesh edip yürürlükten kaldıramaz. Sünnet ancak bir başka Sünnetle nesh edilebilir.¹⁴⁰ “Sünnet, Kur'an ile nesh edilir, denirse recim cezasının; **“Zina eden kadınla zina eden erkekten her birine yüz kamçı vurun...”** (Nûr 24/2) ayetiyle nesh edilmiş olması ihtimali ortaya çıkar.¹⁴¹”

Bu sözler, gerçeği yansıtmamaktadır. Nebîmizin, “Allah adına, onun, özel ve genel hükümlerdeki muradını açıkladığımı” söylemek, onu Allah yerine koymaktır. Çünkü Allah, Kitab'ı açıklama konusunda kimseye yetki vermemiştir. İlgili ayetler şöyledir:

الر كِتَابٌ أَحْكَمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ. أَلَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنَّنِي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ.

139 Muhammed b İdris eş-Şafî (öl. 204 h), er-Risâle, tahkik Ahmed Şakir, Mısır 1358 h./1940 m. c. I, s. 79.

140 İmam Şafî, er-Risâle, c. I, s. 107.

141 İmam Şafî, er-Risâle, c. I, s. 111.

“Elif, Lâm, Râ. Bu öyle bir kitaptır ki, ayetleri muhkem kılınmış, sonra hakîm olan ve her şeyin iç yüzünü bilen Allah tarafından açıklanmıştır. Böyle olması Allah’tan başkasına kul olmamanız içindir. Ben onun tarafından bir uyarıcı ve müjdeciyim.”(Hüd 11/1-2)

Demek ki Nebîmiz Kur’ân’ı açıklamamış ama ayetleri tebliğin yanında Allah’ın gösterdiği yöntemle hareket edip Allah’ın yaptığı açıklamalara ulaşarak insanları uyarmış ve müjdelemiştir.

Abdulaziz b. Abdullah b. Bâz’ın (1911-1999 m.) şu sözleri, Nebîmizin söz ve uygulamalarına Sünnet denerek, Kur’ân’ın üstüne nasıl çıkarıldığını göstermektedir:

“Evzâî¹⁴² şöyle söylemiştir:

“السنة قاضية على الكتاب”

Sünnet Kitap üzerindeki son sözü söyler.

Sünnet, Kur’ân’ın genel bıraktığı şeyi sınırlar ya da onda olmayan hükümler koyar. Nitekim Allah Teâlâ şöyle demiştir:

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

“Bu Zikri sana indirdik ki kendilerine indirilenin ne olduğunu o insanlara açıkça anlatsın; belki düşünürler.”(Nahl 16/43)¹⁴³

“Bir de Allah’ın Elçisi (s.a.v.) şöyle demiştir:

أَلَا إِنِّي أُوتِيتُ الْكِتَابَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ

“Bakın, bana Kitap ve onunla birlikte bir benzeri verildi.”

Beyhaki,¹⁴⁴ Amir Eş-Şabi’nin bazı insanlara şöyle dediğini nakletmiştir:

“Siz eserleri terk ettiğiniz zaman bittiniz”.

142Ebû Amr Abdurrahmân b. Amr b. Yuhmid el-Evzâî (ö. 157/774). İmam Şafîi’den önce yaşamış fıkıh ve hadis âlimi olan Evzâî, mensubu kalmamış Evzâiyye mezhebinin de kurucusudur.

143 Bu ayeti İmam Şafîi’de Sünnet konusunda delil almıştır. Bkz. el-Umm, Beyrut 1410 h. 1990 m. El-istihsan, c. VII, s. 309.

144Ebû Bekr Ahmed b. Hüseyin b. Alî el-Beyhakî (ö. 458/1066), hadis bilgini ve Şafîi fakihidir.

Beyhâki, eserler sözü ile sahih hadisleri kastetmiştir.

Beyhâki, Evzai'nin bir arkadaşına şöyle dediğini de nakletmiştir:

“*Rasulullah'tan sana bir hadis ulaştığında sakın ona ters bir şey söyleme. Çünkü Resulullah onu Allah'tan alıp tebliğ etmiştir.*”¹⁴⁵

Delil getirilen ayeti, bir önceki ayet ile birlikte ele alırsak konu ile ilgisinin olmadığı görülecektir.

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجَالًا نُوحِي إِلَيْهِمْ فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ
بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

“*Senden önce gönderdiğimiz resuller sadece vahy ettiğimiz erkeklerdi. Bilmiyorsanız o Zikri bilenlere sorun. Resuller mucizelerle ve kitaplarla gelmişlerdi. O Zikri sana da indirdik ki, o insanlara, kendilerine indirilenin ne olduğunu beyan edesin; belki düşünürler.*” (Nahl 16/43-44)

Ayette ilk önce geçen “Zikir”, Tevrat ve İncil anlamında, ikinci “Zikir” ise Kur’ân anlamındadır. Resulullah’ın soracağı kişilerin kimler olduğu şu ayette açıklanmıştır:

فَإِنْ كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِنْ مَا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ فَاسْأَلِ الَّذِينَ يَقْرَأُونَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ
رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ

“*Sana indirdiğimiz şeyden dolayı şüphen varsa bu Kitab’ı, senden önce okuyanlara sor. Doğrusu Rabbinden sana aynı gerçek gelmiştir. Sakın şüphelenenlerden olma.*” (Yunus 10/94)

Rasulullah’ın görevlerinden biri, Kur’ân ayetlerini Ehl-i Kitab’a anlatıp onların elindeki Kitab’ı tasdik ettiğini göstermektir. İlgili ayet şöyledir:

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُوا عَنْ
كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ

“*Ey Kitab ehli, Kitap’tan gizlediğiniz birçok şeyi size beyan eden, birçoğunu da affeden Elçimiz geldi. Size Allah’tan bir nur ve açık bir kitap geldi.*” (Mâide 5/15)

145 Abdulaziz b. Abdullah b. Bâz (1911-1999 m.) Vucûb’ul-amel bi Sünneti Resulillahi Sallallahu aleyhi ve sellem ve küfrü men enkereha, Suudiarabistan 1420 h. c. I, s. 24-25.

Bu ayetler açıkça gösteriyor ki, Nahl 44. ayette geçen beyan, Kitab'ı tebliğ görevinden başkası değildir. Bu görevin, nebî olmayan resullere de verildiğini daha önce görmüştük. Orada gördüğümüz ayetlerle beraber şu ayet de Kur'an'ı beyan, yani onda olan ayetleri insanlara anlatıp herhangi bir şeyi gizlememe görevinin her Müslüman'a verildiğini gösterir:

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ
وَاشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَبُيِّنَ مَا يَشْتَرُونَ

“Allah, kendilerine kitap verilenlerden kesin söz aldı; onu insanlara kesinlikle beyan edeceksiniz, asla gizlemeyeceksiniz, dedi Ama onlar Kitabı arkalarına attılar ve karşılığında geçici bir bedel aldılar. Aldıkları o şey ne kötüdür.” (Âl-i İmrân 3/187)

Nahl 44'te Nebîmizi muhatap alan “لَتُبَيِّنَنَّ لِلنَّاسِ” (litubeyyine linnas)= **insanlara beyan edesin diye**” ifadesi bu ayette “لَتُبَيِّنَنَّ لِلنَّاسِ” (letubeyyinunnehu linnas)= **onu insanlara kesinlikle beyan edeceksiniz**” şeklinde bütün müminleri muhatap almıştır. Demek ki o ayet, Nebîmizin Kur'an'ı açıkladığı iddiasına delil olamaz.

Yukarıdaki görüşü savunanların ikinci delili, Allah'ın Elçisi'nin şu sözüdür:

أَلَا إِنِّي أُوتِيتُ الْكِتَابَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ

"Bakın, bana Kitab ve onun bir benzeri verildi."

Nebîmize, Kitap ile birlikte verilen şeyin Hikmet olduğu, yukarıdan beri anlatmaya çalıştığımız şeydir. Bu hadis, Kitap ve Hikmet ile ilgili ayetlerin tamamının özetidir.

Bugün birçok kimse, şu ayet karşısında şaşkına dönüyor:

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ
عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

“De ki: "Ben de tıpkı sizin gibi insanım. Bana tanrınızın tek bir tanrı olduğu vahyolunmaktadır...” (Kehf 18/110)

Çünkü Nebîmiz insanüstü bir varlık sanılıyor.

Hristiyanlar İsa aleyhisselâmi tanrı yaptılar. Bu konu daha önce geçti. Mesela Katoliklere göre İsa olmasaydı kâinat yaratılmazdı. Göklere ve yeryüzünde görünen ve görünmeyen şeyler, tahtlar, egemenlikler, yönetimler ve

hükümranlıklar... Her şey onun aracılığıyla ve onun için yaratılmıştır.¹⁴⁶

Bu yanlış inanç, Müslümanların inancına da karışmıştır. Halk tarafından kabul gören bir uydurma hadiste Allah Teâlâ'nın Nebimiz için şöyle dediği iddia edilir: "Sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım."¹⁴⁷ Kimi tarikatlara göre Muhammed aleyhisselâm, var oluşun başlangıcıdır. Allah'tan başka hiçbir şey yokken ilk defa hakikat-i Muhammediye var olmuş, bütün yaratıklar ondan ve onun için yaratılmıştır. Hakikat-i Muhammediye nur olması bakımından âlemi yaratma ilkesi ve onun aslıdır. Bu nur ölümsüz ve ebedî olduğundan Nebî için "öldü" denmez. Allah, var veya yok, ezeli ve hadis (sonradan olma) diye nitelenmediği halde hakikat-i Muhammediye var ve ezeli diye nitelendirilir. Hakikat-i Muhammediye bütün peygamberlerin ve velilerin ledünnî ve bâtinî bilgileri aldıkları kaynaktır. Bu hakikat Hak'tan gelen feyzin halka ulaşmasında aracı olur.¹⁴⁸

Katoliklere göre "Mesih İsa, gerçek Allah ve gerçek insandır. İşte bu nedenle insanlarla Allah arasında tek aracıdır."¹⁴⁹

Kimi tarikatçılara göre de Allah ile hakikat-i Muhammediye aynı gerçeğin ön ve arka yüzleridir.¹⁵⁰ Bu konuda şöyle bir şiir söylerler:

*"Ahad Ahmed'dir, kim mim eder fark,
Bütün âlem o mîm içre olur fark.*

Ahad yani Allah'tır.¹⁵¹"

Ahmed, Muhammed aleyhisselâmın Kur'an'da da geçen isimlerindedir. "Ahad Ahmed'dir" "Ahad Allah'tır" sözünün tabii sonucu, "Allah Ahmed'dir yani Muhammed'tir" olur. Bu şiire göre, Ahad (أحد) ile Ahmed (أحمد) arasında farklı olarak bir mim harfi vardır. Bu fark yazılıştadır ve Ahmed'in lehinedir. Çünkü onlara göre bütün âlem o mîmin içindedir!... Bu inancın İslâm ile ilgisinin

146 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 331.

147 İsmail b. Muhammed el-Aclûnî, Keşf'ul-Hafâ, Beyrut 1988/1408, c. II s. 164 Aclûnî bu eserini, halk arasında hadis diye bilinen sözleri, eğrisiyle doğrusuyla ortaya çıkarmak için yazmıştır. Bu sebeple o kitapta çok sayıda uydurma hadis vardır. Bu hadis de uydurmadır.

148 Mehmet DEMİRCİ, "Hakikati Muhammediye", DİA, c. XV, s. 179-180.

149 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 480.

150 Mehmet DEMİRCİ, "Hakikati Muhammediye", DİA, c. XV, s. 179-180.

151 Ali Ramazan DİNÇ, İki Cihan Serveri Peygamberi Zîşânımız, Yeni Dünya Dergisi, 58-59 sayılar, Ağustos-Eylül 1998, s. 32.

Bu şahıs, Nakşibendi tarikatı şeyhlerdendir ve İlahiyat Fakültesi mezunudur. Bu yazıyı dergide gördüğüm gün onu, İstanbul Gedikpaşa'da bulunan bir müridinin evinde ziyaret ederek gerekli uyarıyı yaptım. Ancak o, bunun sevgiden kaynaklandığını iddia edip kendini canla başla savundu. İnşallah ölmeyen tevbe eder. Günahı yazılı işlediği için tevbesi de yazılı olmalıdır.

olmadığı açıktır. Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ

“Muhammed sadece elçidir. Ondan önce de elçiler geldi, geçti...”(Âl-i İmrân 3/144)

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهُ وَاجِدْ فَاسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوهُ وَوَيْلٌ
لِّلْمُشْرِكِينَ

“De ki: “Ben de sizin gibi insanım. Bana bildirilen sadece şu: İlâhınız tek ilâhtır; doğrudan ona yönelin ve günahlarınızı bağışlamasını isteyin. Müşriklerin çekeceği var.”(Fussilet 41/6)

قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ
مُلْتَحَدًا إِلَّا بَلَاغًا مِنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا
أَبَدًا

“De ki: “Size ne zarar vermeye gücüm yeter, ne de sizi olgunlaştırmaya.”

De ki: “Beni Allah’ın azabından hiç kimse kurtaramaz. Ben Ondan başka bir sığınak da bulamam.

Beninkisi yalnız Allah’tan olanı, Onun gönderdiklerini tebliğdir, o kadar.”(Cin 72/21–23)

C – İNDİRİLEN DİNİN YERİNE UYDURULAN DİN

Emevilerle başlayıp Abbasilerle kemikleşen yapıda Hikmete, Allah’ın değişmez kanunu anlamına gelen Sünnet denmiş; Sünnete, Nebîmizin söz ve uygulamaları anlamı yüklenmiş; Nebî ile resul de aynı sayıldığı için resule itaati emreden ayetlere dayanılarak şöyle bir sonuca varılmıştır:

“Allah’ın Resulü’nün Sünneti; Allah’ın adına, onun, özel ve genel hükümlerdeki muradını açıklar. Allah, Sünnet ile hükmetmeyi Kitab’ı ile eş tutmuş ve Sünneti Kitab’a bağlamıştır.¹⁵²”

Sünnet, Allah’ın muradını yani maksadını açıklıyorsa Kur’ân’dan önemli olacağı için bu iddia, Nebîmizin söz ve uygulamalarının, Kur’ân’dan çıkardığı hikmetler olduğunu unutturmuştur. Undan üretilen hiçbir şey un olmadığı gibi Kur’ân’dan üretilen hükümler de Kur’ân değildir. Pastanın undan yapıldığını bilmeyenlerin pasta ile un arasında çelişki görmesi gibi hikmetin ne olduğunu bilmeyenler de

152 İmam Şâfî, er-Risâle, c. I, s. 79.

Sünnet ile Kur'ân arasında çelişki görmeye başlamış, ikisinden birini feda etme yani nesh ettirme konusu tartışılmıştır. İmam Şafî bu konuda özetle şöyle söylemiştir:

“Kur'ân, Sünneti, Sünnet de Kur'ân'ı nesh edip yürürlükten kaldıramaz. Sünnet ancak bir başka Sünnetle nesh edilebilir.¹⁵³ Sünnet, Kur'ân ile nesh edilir, denirse recim cezasının; **“Zina eden kadınla zina eden erkekten her birine yüz kamçı vurun...”** (Nûr 24/2) ayetiyle nesh edilmiş olması ihtimali ortaya çıkar.¹⁵⁴”

İmam Şafî, Sünnet Kur'ân'ı nesh edemez demiş ama recim cezasını korumak için Nisa 15-16 ile Nûr 2. ayetin hükümlerini, Ubade b. Es-Samit kanalıyla gelen şu hadise dayanarak değiştirmiştir:

“Benden alın; benden alın. Allah onlar için bir yol açtı; bekâr bekârla zina ederse 100 kamçı ve bir yıl sürgün; dul, dul ile olursa 100 kamçı ve recim gerekir.”

İmam Şafî'nin bu konudaki sözleri özetle şöyledir:

“Bu hadisle, ayetlerdeki hapis ve eziyet cezası kaldırılmıştır. **“Zina eden kadınla zina eden erkekten her birine yüz kamçı vurun...”** (Nûr 24/2) ayetindeki 100 kamçı cezası da hür olan dullar için bu hadisle yürürlükten kaldırılarak recim cezasına çevrilmiştir.¹⁵⁵

Kur'ân, Sünnet'i nesh edemez diyen İmam Şafî bir hadisle birkaç ayeti nesh edebilmiştir.

Allah Teâlâ son Kitabını koruma altına aldığı için ayet uydurulamaz ama hadis uydurulabilir. Şii-Sünnî bütün mezhepler; Kur'ân'a aykırılığı açık olan hadislere dayanarak recim cezasını, dinden döneni öldürmeyi, çocukları evlendirmeyi ve daha nice konuyu ittifakla kabul etmişlerdir.

Evlenmede taraflara verilen yetkiler, eşlerin farklı inançlardan olamaması, boşanma, şartlı boşanma, kadınların şahitliği, kadınlara boşanma hakkı tanınmaması, gayrimüslimlerle ilişkiler gibi birçok konuda Kur'ân'a da Sünnete de tamamen ters bir yol izlenmiştir.

Faiz konusunda da kelime oyunları ile ticaretin önu tıkanmış, faizin önu sonuna kadar açılmıştır.

Benzer durum, tefsirde ve inanç esaslarında da vardır. Mesela Kur'ân'ın ana konularından olan şirk, kelam ilminin ana konularından değildir. Şirkle ilgili

153 İmam Şafî, er-Risâle, c. I, s. 107.

154 İmam Şafî, er-Risâle, c. I, s. 111.

155 İmam Şafî, er-Risâle, c. I, s. 129-131.

temel kelimelerin anlamı değiştirilerek tefsir ve mealleri okuyanların o konuda yeterli bilgiye sahip olmalarının önu tıkanmış, tarikatların önu açılmıştır.

Kader de Kur'ân'daki anlamının dışına çıkarıldığı için Müslüman, kendine güveni olmayan, zora girince "kaderimde ne varsa o olur" diyerek mücadeleyi bırakan bir kişiliğe büründürülmüştür.

Mevcut durumu, Ali BARDAKOĞLU'nun şu sözleri, kısmen özetlemektedir:

*"İslam toplumundaki hukuk tefekkürünün ve bunların ürünü olan bilgilerin oluşumunda Kur'ân, sünnet, icmâ ve kıyas hiyerarşisi doğru değil, belki bunun tersi doğrudur. Yani oluşumda asıl belirleyici faktör, reydir. Bütün fıkah külliyatının rey üzerine, bireysel çaba ve bakış açısı üzerine kurulduğunu söylersek abartmış olmayız. **Bunlar arasında daha az işlevsel olanı sünnet, en alta da Kur'ân yer alır.** Bunu ifade etmek belki de Müslümanların inanç dünyalarıyla, dine bakışlarıyla, tevhid akidesiyle ilk planda çelişki gibi olacağı düşünüülerek daima bu tersten Kur'ân, sünnet, icmâ ve kıyas olarak ifade edilmiştir.¹⁵⁶"*

2014 yılında Irak ve Suriye'de uzayıp giden savaş sırasında, bu iki yerin bazı bölgelerini ele geçirip devlet kurduğunu ilan eden Işid (Irak-Şam İslam Devleti) adlı kuruluşun, esirleri öldürdüğüne dair haberler yayıldı. Bunlara, Şîî-Sünni hiç bir mezhep âlimi karşı çıkamadı. Çünkü İslâm'ı Dünya kamuoyunun gözünden düşürmek isteyenler, onların kitaplarında farklı bir şeyin olmadığını biliyorlardı. Ömer Nasuhi BİLMEN, bu konuda özetle şöyle der:

"Savaş esirleri ile ilgili olarak yetkili makamın seçim hakkı vardır. Müslümanların menfaatlerine göre hareket ederek isterse onların savaşçılarını öldürebilir; isterse köle ve cariye yapılmalarıyla yetinir...¹⁵⁷"

Bunlar, Roma ve Yunan Hukukundan alınıp İslâm hukuku gibi gösterilen şeylerin küçük bir bölümüdür. Bu mezheplere göre kurulacak hiçbir devlet, Işid'den farklı olmayacaktır.

Savaş esirleri ile ilgili olarak Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Kâfirlerle savaşta karşılaşınca boyunlarını vurun; onları etkisiz hale getirince de sıkı güvenlik çemberine alın. Sonra karşılıksız veya fidye olarak serbest bırakın..." (Muhammed 47/4)

Nebîmizin uygulaması bu ayete göre olmuştur. Ömer Nasuhi BİLMEN'in

156 Ali Bardakoğlu, Kur'ân ve Fıkah: Müzakere, Kur'ân ve Tefsir Araştırmaları II, İstanbul, 2000, s: 120-121.

157 Ömer Nasuhi BİLMEN, Hukuki İslamiyye ve İstılahatı Fıkhiyye Kamusu, c. III, s. 403, paragraf 491, tarih ve yer yok.

naklettiği bilgilerin özetini verelim de uydurulan dinin neye dayandığı daha yakından görülebilsin.

“Esirleri karşılıksız serbest bırakmak, Hanefî, Malikî ve Hanbelî mezheplerine göre caiz değildir. Esirleri para karşılığında serbest bırakmak da Hanefî mezhebindeki meşhur görüşe göre caiz değildir.¹⁵⁸”

Allah emredecek ama mezhepler onu caiz görmeyecekler. İşte uydurulan din bu!

Hikmet ortadan kalkıp Müslümanlar, çözüm üretmez hale gelince Kur’ân’a ve Sünnete olan güven sarsılmıştır. Tahsin GÖRGÜN’ün şu sözleri, güvensizliğin vardığı boyutu göstermektedir:

“Bugün yaşanan en önemli sıkıntı, zaman içerisinde geçersiz hale gelmiş olan sünnet yerine neyi ikame edeceğimiz veya sünneti nasıl ihyâ edeceğimizdir. Çünkü Kur’ân, başında sünnet vasıtasıyla tahakkuk ettiği gibi, bugün de sünnet veya sünnet yerine ikame olunacak başka bir şey vasıtasıyla tahakkuk edecektir. Temel soru bunun, ümerâ (devlet) mi, toplum (ümme veya millet) mi, fert mi, belli bir sınıf (mesela ulema) mı yoksa bunlardan farklı bir şey, mesela kitaplar mı olduğu noktasında düğümlenmektedir.¹⁵⁹”

Görüldüğü gibi Nebîimizin, Müslümanlarla ilgili endişesi gerçekleşmiş ve Müslümanların büyük bölümü, Yahudi ve Hristiyanlar gibi şu ayetin kapsamına girmişlerdir:

اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا
وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

“**Bilginlerini, din adamlarını ve Meryem oğlu Mesih’i Allah’tan önce birer rab sayarak onlara sarıldılar. Oysa onlara verilen emir, sadece tek bir Tanrı’ya kul olmalarıdır. Ondan başka tanrı yoktur. Allah, onların şirkinden uzaktır.**” (Tevbe 9/31)

Elmalı Hamdi YAZIR’ın bu ayet ile ilgili açıklamalarından kısa bir özet verelim:

“... Allah’ın emirlerini göz ardı ederek âlimlere küçücük bir hüküm koyma yetkisi tanımak, Allah’tan başkasını Rab olma seviyesine çıkarmaktır. Şeytanlara, Tağutlara, Nemrudlara, Firavunlara, putlara ve heykellere tapmak nasıl şirk ve küfür ise âlimlere, Allah’a kul olmalarının üstünde bir değer vermek de şirk ve küfürdür...¹⁶⁰”

Kitaba ve Hikmete uygun çalışmalarla mevcut yapının yanlışlarını ortaya koyup

158 Ömer Nasuhi BİLMEN a.g.e. c. III, s. 399, paragraf 501-502.

159 Tahsin Görgün, "Kur’ân ve Fıkıh", Kur’ân ve Tefsir Araştırmaları II, s: 119.

160 Elmalı Muhammed Hamdi Yazır, Hak Dini Kur’ân Dili Yeni Mealli Türkçe Tefsiri, c. III, s. 2514, İstanbul 1939.

doğrusunun ne olduğunu göstermeye çalıştığımız halde hiçbir konuyu tartışmaya yanaşmayan gelenekçi ve yenilikçi yapıya İsa aleyhisselâmin şu sözleriyle seslenmek isterim:

"Kendi geleneğinizi sürdürmek için Tanrı buyruğunu bir kenara itmeyi ne de güzel beceriyorsunuz!"(Markos İncil'i 7. Bölüm 9. cümle)

D - DİN BÜYÜKLERİNİ TANRILAŞTIRMA

Şeytan ve yardımcıları, nebîyi tanrılaştırdıktan sonra din büyüklerini tanrılaştırmaya koyulurlar. Bunun en kestirme yolu, onların nebîyi temsil ettiğini söylemektir. Hristiyanlar bunu, Kilise'yi bir şahs-ı manevî yani tüzel kişilik haline getirerek yapmışlar, kimi Müslümanlar da onları takip etmişlerdir.

Katolik Kilisesi'ne göre Mesih İsa, gerçek Tanrı ve gerçek insandır. İşte bu nedenle insanlarla Allah arasında tek aracıdır.¹⁶¹ Şimdi o, Baba'nın yanında Hristiyanların avukatlığını yapıyor. Onlar lehine aracılık etmek için hep canlıdır. Allah'ın huzurunda daima hazır bulunur.¹⁶² Kendisi aracılığı ile Allah'a yaklaşanları tamamen kurtarmaya gücü yeter.¹⁶³

Tanrılaştırılan din büyüklerine yakıştırılan özellikleri şöyle sıralayabiliriz:

1- Kâinatın Başımamı = Şahs-ı Manevînin Başı

İsa'yı tanrılaştırmanın hedefi, bir dinî kurum yani şahs-ı manevî oluşturarak baştaki kişiyi, arkasından şahs-ı manevîye katılanları tanrılaştırdıklarını söyleyip insanları Allah adına köleleştirmektir. Katolıklara göre İsa'yı Kilise temsil eder. Kilise, hiyerarşik organlardan ve Mesih'in mistik bedeninden oluşan bir topluluktur. Kilisenin, biri insani diğeri ilâhi olan iki farklı yapısı vardır.¹⁶⁴ Kilise insanlıkla Allah arasındaki birleşmenin işareti ve aracıdır.¹⁶⁵ Papa'nın bütün Kilise üzerinde tam ve yüce bir yetkisi vardır.¹⁶⁶ Papa, yanılmaz bir otoritedir.¹⁶⁷

Papa, İtalyanca'da baba demektir. Onlar Allah'a da baba derler. Kilise'nin başına Papa demeleri onu Allah'ın yerine koymak içindir. Papa'yı şöyle tanıtır:

161Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 480.

162Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 519.

163Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 2634.

164Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 771.

165Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 775.

166Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 877, 880, 883.

167Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 891.

“Papa yanılmazdır;¹⁶⁸ Papa, “canların üzerinde Tanrısal atama sayesinde yüce, tam, dolaysız, evrensel yetkiye sahiptir.¹⁶⁹”

Benzer yapı, tarikatlarda ve bazı cemaatlerde de vardır. Onlar da baştaki şahsı, Allah’ın dostu ve velilerin başı sayarak Allah’ın en yakınına yerleştirirler. İnsanları onun etrafında toplamak için halkın kültürüne girmiş “kutub” kavramını kullanırlar. Onlara göre kutup, en büyük velidir; Allah’ın izniyle kâinatı yönetir.

Aklını kullanmayan veya o toplulukta kişisel çıkar görenler tuzağa düşmeye başlarlar. Baştaki kişi Allah’ın halifesi sayılır. Halife, birinin yerine geçen kişiye denir. Sanki Allah emekli olmuş da o kişi onun yerine geçmiştir.

Hurafenin gerisi çorap söküğü gibi gelir. Ona Kutb-u Azam denir. Sağında ve solunda iki imam olduğu, sağdaki imam kutbun kararlarını, soldaki de gerçekyönünü bildiği anlatılır. Bunlar üçleri oluştururlar.¹⁷⁰ Kutub gavs yetkisini de aldığı için darda kalanların imdadına yetiştiği söylenir.¹⁷¹ O kişi artık bir kurtarıcı ve **kâinatın başı** sayılır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَيَجْعَلُ الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ

“Allah, Aklını kullanmayanların üstünde, Allah’a güvenmeme pisliği oluşturur.” (Yunus 10/100)

Bütün tarikatlarda bu yapı vardır. Mesela Fethullah Gülen’e göre Kutub, daha da derinleşir ve Allah’ın ikramının kaynağı haline gelir. Özel donanımı açısından o, tıpkı Kutup Yıldızı gibi tektir; yer ve gök ehlinin gözdesidir. Onun nüfuzu mârifetine, mârifeti Hakk’ın ilmine, o da, "ne aynı ne de gayrı" çerçevesiyle Allah’a tâbidir.¹⁷² Yani Allah değildir ama onun dışında bir şey de değildir.

Cebrail’in makamı Kainât İmamı’nın altında kaldığı için bir söyleşisinde Fethullah Gülen, “Cebrail bir parti kursa ona oy vermem” demiştir.¹⁷³

2- Alt Kadronun Tanrılaştırılması

Alt kadroya bunlar havas=has kişiler derler. Katolikler Papa’yı tanıdıktan sonra alt kadrodaki papazları da tanrılaştırılmışlardır. Onlara göre “Papazlar “Allah’la ilgili konularda insanları temsil etmek için atanırlar¹⁷⁴”

168Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 891.

169Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 937.

170Hasan Kamil YILMAZ, Altınoluk Mecmuası, Aralık 1995.

171 Fethullah GÜLEN, Kalbin Zümrüt Tepeleri, İstanbul 2011, c. III, s. 57.

172 Fethullah GÜLEN, a.g.e. c. III, s. 59-61.

173 <http://www.youtube.com/watch?v=kXc3pea0a3Q>

174 İncil, İbranilere Mektup, 5/1.

Fethullah Gülen de kendini Allah ile aynı makama getirince alt kadroyu da papazlar gibi tanrılaştırmıştır. Kutub ve iki imamdandan sonra geldiğine, âlemin dört yönünde görevli olduğuna inanılan dört veliye Evtâd denir. GÜLEN'e göre bunlar İdris, İlyas, İsa ve Hızır aleyhisselâmın görevini sürdürürler. Halkla ilişkileri de Cebrail, Mikâil, İsrâfil ve Azrail'in gözetiminde yürütülür.¹⁷⁵ Buraya kadar olanlar yedileri oluşturur. Alt kadroda yer alan "bu yedi zattan her biri ayrı bir kıtada oturarak oradaki ilâhî yürütmeye gözcülük ederler."¹⁷⁶

Gülen'e göre bunlardan başka, halkın ıslâhıyla meşgul olan gönülleri iyilik duygusuyla şahlandıran ve fenâlıklara karşı mânevî setler oluşturan kırk kişilik Nücebâ takımı vardır. Onlar hayatlarını başkalarının saadetini adadıklarından ömürlerini başkalarının sıkıntılarıyla hep bir dert küpü gibi geçirirler.¹⁷⁷

Bunun arkasından Allah'ın bâtin isminin tecellileri sayılan 300 kişilik Nükebâ takımı gelir.¹⁷⁸ Gülen'e göre bunlar; insanlardan hiç ayrılmayan onların yanlışlarını düzelten ve nazikçe herkesi hayra yönlendiren, insanların sırlarına vâkıf, arı duru nefislerdir. Maddî âlem ile manevî âlem arasında bir nevi tercümanlık hizmeti görürler.¹⁷⁹

Görüldüğü gibi haşa Allah emekli olmuş, evrende herşeyi bunlar üstlenmişlerdir.

Said Nursî bu konuda Fethullah Gülen'den öndedir. O, alt kadrosunu böyle küçük işlerle uğraştırmaz. Çünkü hem kendisi, hem de onu temsil eden has şakirtleri, Allah'a ait olan birlik makamındadırlar. Onun sözleri de şöyledir:

"Risale-i Nur'un manevî kişiliği ve onu temsil eden has şakirtlerinin manevî kişilikleri "Ferid = Bir tek olma" makamıyla şereflendikleri için onların üzerinde, ne bir ülkenin kutbunun ne de zamanının büyük bölümünü Hicaz'da geçiren kutbu âzâmın yetkisi vardır. Bu sebeple kutbu âzâmın dahi emrine girmek zorunda değillerdir. Her devirde var olan iki imam gibi, onu tanımaya mecbur olmazlar. Ben, eskiden Risale-i Nur'un manevî kişiliğini (kendimi), o imamlardan biri zannedirdim. Şimdi anlıyorum ki Gavs-ı Âzam, hem kutub hem gavs hem de Ferdiyet=Birlik makamında olduğundan, âhir zamanda, şakirtlerinin bağlandığı Risale-i Nur, o Ferdiyet = Birlik makamıyla şereflenmişlerdir."¹⁸⁰

175 Fethullah GÜLEN, a.g.e. c. III, s. 55-56.

176 Fethullah GÜLEN, a.g.e. c. III, s. 51.

177 Fethullah GÜLEN, a.g.e. c. III, s. 54.

178 Süleyman Uludağ, Rical'ul-gayb, TDV İslam Ansiklopedisi.

179 Fethullah GÜLEN, a.g.e. c. III, s. 54-55.

180 Kastamonu Lâhikası Mektup No: 121, a.g.e, c. II, s. 1644. Yazı sadeleştirilmiştir, aslı şöyledir: "Fâş etmek hatırıma gelmeyen bir sırrı, fâş etmeye mecbur oldum. Şöyle ki:

Risale-i Nur'un şahsı mânevîsi ve o şahs-ı mânevîyi temsil eden has şakirtlerinin şahsı mânevîsi "Ferid" makamına mazhar oldukları için, değil hususî bir memleketin kutbu, belki ekseriyet-i

Allah Teâlâ bu gibilerle ilgili olarak şöyle buyurmuştur:

إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ. وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّا كَرِهْنَا لَنَا كَرَّةً فَنَتَّبَرْنَا مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّؤُوا مِنَّا كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسْرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ

“Önder sayılan kişiler o gün, kendilerine uyanlardan sıyrılıp uzaklaşırlar. Artık o azabı görmüşler ve aralarındaki bütün bağlar kopmuştur.

“Onlara uyanlar ise şöyle derler: "Keşke elimize bir fırsat daha geçse de onların bizden uzaklaştıkları gibi biz de dünyada onlardan uzaklaşabilesek!" Allah, onların yaptıklarını, içlerini yakacak şekilde kendilerine gösterecektir. Artık o ateşten çıkacak değillerdir.”(Bakara 2/166–167)

Gavs, kutub ve imam gibi kavramlar ileride tekrar anlatılacaktır.

İnsanları inandırabilmek için bu gibi kişiler insanüstü sayılır. Risale-i Nurlara göre Said Nursî, “yirmi senede öğrenilmesi gereken ilim ve fenlerin özünü üç ayda kavrayarak öğrenimini tamamlamış, hangi ilimden olursa olsun, sorulan her soruya, tereddütsüz ve derhal cevap vermiştir.¹⁸¹” “Rüyasında Nebimizden ilim istemiş, o da ümmetine soru sormamak şartıyla ona Kur’ân ilminin öğretilceğini müjdelemiş, bu sebeple daha çocukken asrın bilgini olarak tanınmış ve kimseye soru sormamış, ama sorulan bütün sorulara mutlaka cevap vermiştir.¹⁸²”

Said Nursî daha ileri giderek şunları söyler: “Benim özel üstadım olan İmam-ı Rabbânî, Abdulkâdir Geylânî ile Cevşen-ül Kebîr münâcâtını kendilerinden öğrendiğim İmâm-ı Gazâlî ve Zeynelâbidîn (R.A.) bir de otuz seneden beri Hazret-i Hüseyin ve İmâm-ı Ali'den (Kerremallâhü Vechehü) aldığım ders ve özellikle Cevşen-ül Kebîr vasıtasıyla onlarla kurduğum manevi bağ sayesinde geçmiş gerçekleri ve şimdiki Risale-i Nur'dan bize gelen meşrebi aldım.¹⁸³”

mutlakıyla Hicaz'da bulunan kutb-u âzâmin tasarrufundan hariç olduğunu ve onun hükmü altına girmeye mecbur değil. Her zamanda bulunan iki imam gibi, onu tanımaya mecbur olmuyor. Ben, eskiden, Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsini, o imamlardan birisini zannediyordum. Şimdi anlıyorum ki, Gavs-ı Âzam'da, kutbiyet ve gavsîyetle beraber, "Ferdîyet" dahi bulunduğundan, âhîrzamanda, şakirtlerinin bağlandığı Risale-i Nur, o Ferdîyet makamının mazharıdır...Said Nursî.”

181 Bediuzzaman Said Nursî, Kaynaklı-İndeksli Risale-i Nur Külliyyatı, Yeni Asya Yayınları, İstanbul 1995, Tarihçe-i Hayat, c. II, s. 2124. (Taktîm yazısında bu kitabın 1958'de hazırlandığı, Bediuzzaman Said Nursî'nin kontrol ettiği ve onun düzelttiği şekilde yayınlandığı ifade edilmektedir.)

182 Bediuzzaman Said Nursî, Tarihçe-i Hayat, İlk Hayatı, Haşîye 2, a.g.e, c. II, s. 2123.

183 Emirdağ Lahikası, c. II, in hususî 'diaS ineY' :Aslı şöyledir .Yazı sadeleştirilmiştir .1768 1 .s hususan Cevşenül (.A.R)Zeynelâbidîn ,İmamı Gazâlî Gavsı Azam ve ,üstadı olan İmamı Rabbânî Kebîr münâcâtını bu iki imamdan ders almışım ve Hazreti Hüseyin ve İmamı Ali'den (Kerremallahü Vechehu) aldığım ders, otuz seneden beri, hususan Cevşenül Kebîr'le daima onlara manevî

Benzer iddiayı Şii'ler, kendi imamları için yaparlar. Onlara göre “... İmamlardan hiçbiri bir öğretmene gitmemiş, bir eğitimciden bir şey öğrenmemiştir. ...Hiç biri bir hocadan ders almamış, hiç biri bir mektebe, bir medreseye gitmemiştir. Böyle olduğu halde kendilerine bir şey sorulunca derhal en doğru cevabı verirler. Dillerine bilmiyorum sözü gelmediği gibi, cevap vermek için düşünmeleri yahut cevabı bir müddet geciktirmeleri de vaki değildir...”¹⁸⁴”

*İmamın ilâhî hükümlere, ilâhî maarife, bütün bilgilere sahip olması, peygamber yahut kendisinden önceki İmam vasıtasıyladır...*¹⁸⁵”

Bu gibi iddiaların gerçek olma ihtimali yoktur. Mesela Saîd Nursî'nin kendi eliyle yazdığı özgeçmişine göre ilköğrenimden sonra Şeyh Muhammed Celâlî'nin ders halkasına katılmış, okunması adet olan kitapları okumuş ve daha sonra Van'da 15 yıl kadar eğitim ve öğretimle meşgul olmuştur.¹⁸⁶

Tarihçe-i Hayat'da verilen bilgiye göre de; “önce Sarf ve Nahiv ile meşgul olmuş, İzhar'a kadar okumuş, sonra Şeyh Mehmed Celâlî'nin yanına gitmiş, her türlü ilime ait eserleri incelemeye koyulmuş ve İslamî ilimlerle ilgili kırk kadar kitabı ezberlemiştir. Ayrıca Seyyid Nur Mehmed, Şeyh Abdurrahman-ı Tâğî, Şeyh Fehim, Şeyh Mehmed Küfrevî, Şeyh Emin Efendi, Molla Fethullah ve Şeyh Fethullah'dan da dersler almıştır.”¹⁸⁷

Bu sebeple, ilim hayatını üç ayda tamamladığı, her soruya, tereddütsüz ve derhal cevap verdiği ve bu özelliğin ona rüyasında Nebimiz tarafından verildiği iddiası onu insanüstü gösterme çabasından başka bir anlam taşımaz.

Said Nursî, 70 yaşından sonra bile şu sözleri söyleyebilmiştir: “*Ondört yaşında idim. O zaman diploma sahibi olmanın göstergesi olarak hoca tarafından bana sarık sarılması ve cübbe giydirilmesinin önüne engeller çıkmıştı. Yaşım küçük olduğu için büyük hocalara özel olan giysisi bana yakıştırılmamıştı. Diğer yandan büyük âlimler bana hoca değil, ya rakip oluyor, ya da karşımda konuşamıyorlardı. Kendini benim yanımda hoca göreceği biri çıkmamıştı. Ben bu hakkı elli altı sene sonra kullanabildim. Bundan yüz sene önce ölmüş Mevlâna Zülcenaheyn Hâlid Ziyaeddin bana, kendi cübbesi ile birlikte bir sarık gönderdi, şimdi o cübbeyi giyiniyorum. Bu mübarek emaneti, Risale-i Nur talebelerinden ve*

irtibatında, geçmiş hakikati ve şimdiki Risale-i Nur'dan bize gelen meşrebi almışım.”

184 Muhammed Rıza'l-Muzaffer, Akâidü'l-İmâmiyye, Şia İnançları (Çeviren: Abdülbaki GÖLPINARLI) İstanbul 1978, s. 52-53.

185 Muhammed Rıza'l-Muzaffer, Şia İnançları, s. 52.

186 Bu özgeçmiş, İstanbul Müftülüğü Arşivi'nde, Osmanlı Ulemasına ait sicil dosyaları arasında iken daha sonra dosyanın içi bilinmeyen kişiler tarafından boşaltılmıştır. Sadık ALBAYRAK bunları evvelce yazıp neşrettiği için sadece onun kitabında bulunmaktadır. Bkz. Sadık ALBAYRAK, Son Devir Osmanlı Uleması, İstanbul. 1996, c. IV, s. 271.

187 Tarihçe-i Hayat, İlk Hayat, s. 2129.

âhiret kardeşlerimizden Âsiye adında bir muhterem hanımın eliyle aldım.¹⁸⁸”

Said Nursî, 14 yaşında iken rakipsiz bir ilim adamlığı payesine ulaştığını iddia etse de Tarihçe-i Hayatı'nda on beş on altı yaşlarına kadar bütün bilgisinin sünuhat kabilinden olduğu¹⁸⁹ ifade edilmektedir. Sünuhat, kişinin aklına ve hatırına gelen şeylere denir.¹⁹⁰ Ona ilim denirse, âlim olmayan kimse kalmaz.

E - İNSAN SÖZÜNÜ ALLAH'IN SÖZÜ SAYMA

İncil, Allah'ın İsa aleyhisselâma indirdiği kitaptır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَلْيَخُكُمُ أَهْلُ الْإِنجِيلِ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

“İncil’i bilenler, Allah’ın o kitapta indirdiği ile hüküm versinler. Kim Allah’ın indirdiğine göre hükmetmezse onlar fasık kimselerdir.”(Mâide 5/47)

Ama eldeki İncil’e insan sözü karışmıştır. Onun büyük bölümü Pavlus’un,¹⁹¹ bir kısım havarilerin ve kimliği bilinmeyen kişilerin mektuplarından oluşur. Katoliklere göre İnciller; bütün bölümleriyle kutsal ve Kilise yasalarına uygundur. Kutsal Ruh’un vahyi ile yazıldıklarından yazarı Allah’tır.¹⁹² Allah, Kilise ile konuşmayı sürdürmektedir. Kilise, İncil’in canlı sesidir.¹⁹³

188 Kastamonu Lahikası, Yirmi Yedinci Mektup,c. II, s.1609. “Eski zamanda, ondört yaşında iken icazet almanın alâmeti olan üstad tarafından sarık sardırma, bir cübbe bana giydirmek vaziyetine mâniler bulundu. Yaşımın küçüklüğüyle, memleketimizde büyük hocalara mahsus kisveyi giymek yakışmadığı...”

Sâniyen: O zamanda büyük âlimler, bana karşı üstadlık vaziyeti değil, ya rakib veyahut teslimiyet derecesine girdikleri için, bana cübbe giydirecek ve üstadlık vaziyetini alacak kendilerine güvenenler bulunmadı. Ve evliyayı azîmeden dörtbeş zâtın vefat etmeleri cihetinde, ellialtı senedir icazetin zahir alâmeti olan cübbeyi giymekve bir üstadın elini öpmek, üstadlığını kabul etmek hakkımı bugünlerde, yüz senelik bir mesafede Hazreti Mevlâna Zülcenaheyn Hâlid Ziyaeddin kendi cübbesini, o cübbeye sarılan bir sarık ile pek garib bir tarzda bana giydirmek için gönderdiğini bazı emarelerle bana kanaat geldi. Ben de o mübarek ve yüz yaşında cübbeyi giyiyorum. Cenabı Hakk’a yüzbinler şükrediyorum(Haşiye) Bu mübarek emaneti, Risale-i Nur talebelerinden ve âhiret hemşirelerimizden Âsiye namında bir muhterem hanımın eliyle aldım”.

189 Tarihçe-i Hayat, İlk Hayatı,c. II, s.2128.

190 Şemseddin Sami, Kamusi Türkî, s. 738.

191 Pavlus İsa’yı görmemiştir. Elimizdeki İncil’de Pavlus’un asıl adının Saul olduğu, (Elçilerin İşleri 9/13) azılı bir Hristiyan düşmanı iken, Şam yolunda ansızın gökten parlayan bir nurun çevresini sardığı, İsa’nın ona seslendiği (Elçilerin İşleri 9/36), sonra onun İsa’ya inandığı ve vaftiz edildiği (Elçilerin İşleri 9/18 vd.) ifade edilmektedir. Buna göre Pavlus, Kur’ân’ın tanımadığı havarilerden değildir.

192 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 105.

193 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par.79.

Kur'ân ise Allah'ın Muhammed aleyhisselâma indirdiği son kitaptır. Ona insan sözü karışmamıştır. Çünkü onu korumayı bizzat kendisi üstlenmiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

“O Zikri (Kur'ân'ı) biz indirdik. Onu koruyacak olan da biziz.” (Hicr 15/9)

Milyonlarca Müslümanın hafızasında olan ve sayısız nüshaları bulunan bir kitaba ekleme yapmak mümkün olamayacağı için dini kendilerine göre düzenlemek isteyenler, o kitabı hayatın dışına itmeye, yerine başka kitaplar koymaya çalışmış ve bunu kendi cemaatleri içinde başarmışlardır. Mesela Nurculara göre Risale-i Nur bu asırda, Kur'ân'ın en yüksek ve en kutsal tefsiridir. Bildirdiği gerçekler gökten inmedir, Kur'ân'a aittir. Kur'ân okudukça, o da okunacaktır.¹⁹⁴

Said Nursî şöyle der: “Kur'ân'ın gizli gerçekleri Risale-i Nur ile birlikte bize iniyor. ...Peygamber devrinde Kur'ân'ın vahiy suretiyle inmesi gibi, her asırda, Kur'ân'ın arştaki yerinden ve manevi mucizesinden feyiz ve ilham yoluyla onun gizli gerçekleri ve gerçeklerinin kesin delilleri iniyor.”¹⁹⁵

Yani Risale-i Nur, Kur'ân'ın indiği yerden Kur'ân'ın inmesi gibi vahiy suretiyle inerek onun gizli kalmış gerçeklerini ve o gerçeklerin kesin delillerini Said Nursî'ye getirmiş oluyor. Nurculara göre o, ilim elde etmek için bir zorluğa ve ders alma sıkıntısına ihtiyaç duymadan kendi kendine nurlanmış ve âlim olmuştur.¹⁹⁶

Bu sözler, bir nebîlik iddiası taşımaktadır. Said Nursî'nin, Kur'ân'da açıklanmamış gerçeklerin kendine indirildiğini söylemesi ise kendi kitabının Kur'ân'dan önemli olduğu iddiasından başka bir anlam taşımaz.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ

“Ey Elçi! Rabbinden sana ne indirildiyse onu tebliğ et. Tebliğ etmezsen vazifeni yapmış olmazsın. Allah seni insanlardan korur. Allah kâfirler

194 İshârât'ul-İcâz, Diyarbakır Sulh Ceza Mahkemesine, c. II, s. 1274.

195 Şualar, Birinci Şua, Yirmi dördüncü Ayet ve Ayetler, Üçüncü Nokta, c. I, s. 842. İfadeler sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: “Kur'ân'ın gizli hakikatleri Risale-i Nur ile birlikte bize iniyor, nuzul ediyor... Tenzil'ül-Kitab cümlesinin sarîh bir manası asrısaaadette vahiy suretiyle Kitab-ı Mübin'in nuzulü olduğu gibi, manayı işarîsiyle de, her asırda o Kitabı Mübin'in mertebe-i arşivesinden ve mu'cize-i maneviyesinden feyiz ve ilham tarîkıyla onun gizli hakikatları ve hakikatlarının bürhanları iniyor, nuzul ediyor...”

196 Şualar, Birinci Şua, c. I, s. 833. İfadeler sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: Resaili'n- Nur müellifi dahi ateşsiz yanar, tahsil için külfet ve ders meşakkatine muhtaç olmadan kendi kendine nurlanır, âlim olur.”

topluluğunu yola getirmez.”(Mâide 5/67)

Said Nursî'nin iddia ettiği şeyler Nebimize bildirilseydi onları açıklamak zorunda olurdu. O iddia ettiği şeyler, sadece kendine bildirilmiş olmalıdır.

Risale-i Nur'un, Kur'ân'ın alındığı yerden alındığı iddiası, birkaç kez tekrarlanır. Onlardan biri şudur:

“Risale-i Nurlar, ne Doğu'nun kültüründen ve ilimlerinden, ne de Batı'nın felsefe ve bilimlerinden alınmış ve iktibas edilmiş bir nurdur. O, gökten inmiş Kur'ân'ın, Doğunun da Batı'nın da üstünde olan Arş'taki yerinden alınmıştır”¹⁹⁷.

Said Nursî, daha ileri giderek şunları söyler:

“Risale-i Nur denilen otuzüç aded Söz, otuzüç aded Mektub, otuzbir aded Lem'alar, bu zamanda, Kur'ân'daki ayetlerin ayetleridir. Yani onun gerçeklerinin göstergeleridir. Onun hak ve hakikat olduğunun kesin delilidir. Kur'ânayetlerinde yer alan inançla ilgili gerçeklerin gayet kuvvetli belgeleridir.”¹⁹⁸

Demek ki, Kur'ân nasıl Tevrat ve İncili tasdik eden bir kitapsa, Said Nursî'nin bu iddiasına göre Risale-i Nur da Kur'ân'ı tasdik eden bir kitaptır. Bu sebeple Risale-i Nur'un ayetleri, Kur'ânayetlerinin delili olmuştur.

Said Nursî, tek kalmamak için Hz. Ali'ye de Sekine adında bir kitap indigini, geçmiş ve gelecek bütün ilim ve sırların o kitapta olduğunu ve orada Risale-i Nurlara işaret edildiğini de iddia eder¹⁹⁹ ve özetle şöyle der:

“Hazret-i Cebrail, Sekine adıyla bir sayfada yazılı İsm-i Âzam'ı, Nebimizin yanında Hz. Ali'nin (r.a.) kucığına düşürdü. Hz. Ali diyor ki: “Ben Cebrail'in şahsını yalnız gök kuşağı şeklinde gördüm. Sesini işittim, sayfayı aldım, bu isimleri içinde buldum.”İsm-i Âzam'dan bahsederek bazı olayları anlattıktan sonra diyor ki:

“Dünyanın başından kıyamete kadar ilimler ve önemli sırlar bize, tanıklık derecesinde açıldı. Kim ne isterse sorsun, sözümüzden şüpheye düşenler zelil

197 Şualar, Birinci Şua, c. I, s. 833. İfadeler sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: “Resailin Nur dahi ne şarkın malûmatından, ulûmundan ve ne de garbın felsefe ve fûnunundan gelmiş bir mal ve onlardan iktibas edilmiş bir nur değildir. Belki semavi olan Kur'ân'ın, şark ve garbın fevkindeki yüksek mertebe-i arşisinden iktibas edilmiştir.”

198 Şualar, Birinci Şua, Yirmiikinci Ayet ve Ayetler, c. I, s. 841. İfadeler sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: “Resail'in-Nur denilen otuzüç aded Söz ve otuzüç aded Mektub ve otuzbir aded Lem'alar, bu zamanda, Kitabı Mübin'deki âyetlerin âyetleridir. Yani, hakaikın alâmetleridir ve hak ve hakikat olduğunun bürhanlarıdır. Ve o âyetlerdeki hakaiki imaniyenin gayet kuvvetli hüccetleridir”.

199 Sikke-i Tasdik-i Gaybi, Onsekizinci Lem'a, c. II, s. 2078. Orada geçen ifade aynen şöyledir: “Risale-i Nur şakirtlerine ve naşirlerine karşı Hazreti Ali'nin (r.a.) irşadkârane ve teveccühkârane bakması ve işaret etmesidir”.

olurlar.²⁰⁰”

Öyle bir sahife ki, içinde dünyanın başından kıyamete kadar olan ilimler ve önemli sırlar yer alıyor. Bu bir sahife değil, çok büyük bir kitap olur. Cebrail'in Ali'ye böyle bir kitap verdiğini kabul etmek, onu Nebî saymaktır. O kitapta var olduğu söylenen ilim ve sırları Nebimizin bilmediği kesin olduğu için Hz. Ali ondan üstün bir konuma getirilmiş olur. Tamamen asılsız olan böyle bir iftiraya inanan, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in son peygamber olduğunu, Kur'an'ın da son kitap olduğunu kabul etmemiş olur.

Bu tür iddialar için Allah Teâlâ şöyle buyurur:

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيَشْتَرُوا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا
فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ

“Elleriyle bir kitap yazan, sonra geçici²⁰¹ bir karşılık için "bu Allah katındandır" diyenlerin çekeceği var. Hem yazdıklarından dolayı çekecekler hem de kazandıklarından dolayı çekecekler!” (Bakara 2/79)

Said Nursî, Risale-i Nurların kutsal sayılması için akla gelen her şeyi söylemiştir. Diyor ki: “*Risale-i Nur bu asırda, bu tarihte bir “urvet-ül vüska”dır. Yani çok sağlam, kopmaz bir zincir ve bir “hablullah” yani Allah’ın ipidir. Ona elini atan, yapışan kurtulur.*²⁰²

“Urvet-ül vüska” ve “hablullah” Kur'an'a ait özelliklerdir.²⁰³ Said Nursi kitaplarına şu özellikleri de ekler:

“Risale-i Nur; hem şeriat, hem dua, hem hikmet, hem ibadet, hem emir ve davet, hem zikir, hem fikir, hem hakikat, hem tasavvuf, hem mantık, hem kelâm bilgisi, hem ilâhiyat bilgisi, hem sanata özendirme, hem belâgat, hem de vahdaniyeti ispat kitabıdır. O, karşıtlarını etkisiz hale getirir ve susturur.”²⁰⁴

200 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Onsekizinci Lem'a, c. II, s. 2079; Metnin aslı şöyledir: “Hazreti Cebrail'in, Âlâ Nebiyyina (a.s.m.) huzuru Nebevide getirip Hz. Ali'ye Sekine namıyla bir sayfada yazılı İsmi Âzam, Hz. Ali'nin (r.a.) kucağına düşmüş. Hz. Ali diyor: "Ben Cebrail'in şahsını yalnız alâim'üs-sema suretinde gördüm. Sesini işittim, sayfayı aldım, bu isimleri içinde buldum" diyerek bu İsmi Âzamdaki bahs ile bazı hadisatı zikirden sonra tahdis-i nimet suretinde diyor ki: "Evveli dünyadan kıyamete kadar ulum-u esrar-ı mühimme bize meşhud derecesinde inkişaf etmiş, kim ne isterse sorsun, sözüme şüphe edenler zelil olur."

201 Kalîl = قَلِيلٌ, bir şeyin az olduğu veya geçici olduğu anlamına gelir (Mekâyis)

202 Said Nursî, Şualar, On Birinci Şua, Onbirinci Meselenin haşiyesinin bir lahikasıdır, a.g.e.c. I, s. 985.

203 Bkz. Bakara 2/256; Âl-i İmrân 3/103.

204 Emirdağ Lahikası I, c. II, s. 1719. Yazı sadeleştirilerek özetlenmiştir. Aslı şöyledir: “Risale-i Nur Şems-i Kur'an-ı Mu'cizül Beyan'ın elvan-ı seb'as-ı, Risale-i Nur'un menşur-u hakikatında tam tecelli ettiğinden, hem bir kitab-ı şeriat, hem bir kitab-ı dua, hem bir kitab-ı hikmet, hem bir kitab-ı ubudiyet, hem bir kitab-ı emr-ü davet, hem bir kitab-ı zikir, hem bir kitab-ı fikir, hem bir kitab-ı hakikat, hem bir kitab-ı tasavvuf, hem bir kitab-ı mantık, hem bir kitab-ı İlmi Kelâm, hem bir kitab-ı İlmi İlahiyat,

Risale-i nurlarda çok tekrar vardır. Said Nursî bunun Kur'ân'da da olduğunu belirterek şöyle der:

“Kur'ân'daki tekrarın birçok hikmeti Risale-in-Nurda da vardır. Şöyle ki, her vakit bütün Kur'ân okunamayacağından her sure Kur'ân hükmüne geçmiş, haşir, tevhid ve Mûsa aleyhisselâmin hikayesi gibi konular tekrar edilmiştir. Aynı şekilde imanın ince hakikatleri ve kuvvetli deliller, benim haberim olmadan, birçok risalede de tekrar edilmiştir. Neden bunlar tekrar yazdırıldı diye hayret ederdim. Sonra kesin olarak anladım ki; bu zamanda Risale-i Nura herkes muhtaç olduğu halde herkes tamamını okuyamaz. Ama ihtiyaç duyduğu şeyleri küçük bir Risaleden okuyabilir.”²⁰⁵

Risale-i Nur şakirtlerinden Hulusî'de Risalelerin kusursuz ve noksansız olduğunu iddia etmektedir: *“Sözler²⁰⁶ şüphesiz Kur'ân'ın nurlu parıltıdır. Açıklanmaya muhtaç yerleri eksik olmamakla birlikte tümüyle kusursuz ve eksiksizdir.”²⁰⁷* Said Nursi bu ifadelerle Risalelerinde yer vermiş ve tenkit etmemiştir. Bu durum Said Nursi ve takipçilerinin Risalelere nasıl baktıklarını ortaya koymaktadır.

Bu konu, bir başka açıdan tekrar ele alınacaktır.

G - ARACILIK İNANCI

hem bir kitabı teşviki san'at, hem bir kitabı belâgat, hem bir kitabı isbat-ı vahdaniyet; muarızlarına bir kitab-ı ilzam ve iskâtür.”

205 Kastamonu Lahikası, Yirmi Yedinci Mektup, c. II, s. 1589; Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Sözler Yayınevi İstanbul 1991, s. 33. Yazı sadeleştirilerek özetlenmiştir. Aslı şöyledir: *“Ondokuzuncu Söz'ün âhîrinde Kur'ândaki tekrarın ekser hikmetleri Risale'in-Nurda dahi cereyan eder. Bilhassa ikinci hikmeti tamamina vardır. O hikmet şudur ki: Herkes Kur'âna muhtaçtır, fakat herkes her vakit bütün Kur'ânı okumaya muktedir olamaz, fakat bir sureye galiben muktedir olur. Onun için en mühim makasid-ı Kur'âniye, ekser uzun surelerde dercedilerek herbir sure bir Kur'ân hükmüne geçmiş. Demek hiç kimseyi mahrum etmemek için, Haşir ve Tevhid ve Kıssa-i Mûsa (A.S.) gibi bâzı maksadlar tekrar edilmiş. Aynen bu ehemmiyetli hikmet içindir ki, bâzı def'a haberim olmadan, ihtiyarım ve rızam olmadığı halde, ince hakik-ı îmaniye ve kuvvetli hüccetler, müteaddit risalelerde tekrar edilmiş. Ben çok hayret ediyordum: Neden bunlar bana unutturulmuş, tekrar yazdırılmış? Sonra kat'î bir surette bildim ki: Herkes bu zamanda Risale-i Nura muhtaçtır, fakat umumunu elde edemez; etse de tam okuyamaz; fakat küçük bir Risale-'in-Nur hükmüne geçmiş bir risale-i câmiayı elde edebilir ve ekser vakitlerde muhtaç olduğu mes'eleleri ondan okuyabilir. Ve gıda gibi, her zaman ihtiyaç tekerrür ettiği gibi o da mütalâasını tekrar eder.”*

206 Sözler, Risale-i Nurlar'ın bir bölümünü oluşturur.

207 Barla Lâhikası, Yirmi Yedinci Mektup ve Zeyilleri, c. II, s. 1415. İfadeler sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: *“Mübarek Sözler şübhesiz Kitabı Mübin'in nurlu lemeâtıdır. İçinde izaha muhtaç yerler eksik olmamakla beraber küll halinde kusursuz ve noksansızdır.”*

Hristiyanlıkta aracılık inancı olduğu genişçe anlatılmıştı. Ona benzer bir inancın bir kısım tarikatlarda da olduğunu göstermeye çalışacağız. Aslında incelediğimiz tarikatların tamamında aracılık inancının var olduğunu gördük. Tarikatların hepsini incelemediğimiz için ihtiyatlı bir dil kullanmayı uygun bulduk. Tarikatlardaki araçlar, Hristiyanlarda ve Taoistlerde olana benzer bir yapı oluşturmaktadır. Bu yapı, yaklaşık olarak şöyledir:

TARİKATLARDA GÖRDÜĞÜMÜZ ARACILAR

G- İNCELEDİĞİMİZ TARİKATLARDA ARACILAR

Allah'ı tanımlamada sıkıntı yoktur. Sıkıntı, Allah ile ilişkilerde ortaya çıkar. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعَلْمُ مَا تُوسْوُسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ

“İnsanı yaratan biziz. Ona şahdamarından da yakınız; içinin ona ne fışıldadığını biliriz.”(Kaf 50/16)

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي
وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

“Kullarım beni sorarlarsa, ben onlara yakınım. Bana dua edince, dua edenin duasına karşılık veririm. Onlar da bana karşılık versinler; bana güvensinler. Belki olgunlaşsınlar.” (Bakara 2/186)

İncelediğimiz tarikatlar, Allah’ın insana şah damarından yakın olduğuna ve içimizdeki her şeyi bildiğine inanırlar. Hristiyanlara göre de Allah insanlara yakındır²⁰⁸ ve her şeyi bilir,²⁰⁹ yüreklerin derinliklerine iner.²¹⁰ Taoistler de Allah’ın her şeyi gördüğüne ve bütün işlerde insanlarla beraber olduğuna inanırlar.²¹¹ Buna rağmen hepsi de araya araçlar koyar, Allah’a onunla ulaşmaya çalışırlar. İncelediğimiz tarikatlarda aracı yapılanlar şunlardır:

1- Hakikat-i Muhammediye

Tarikatlara göre Hakikat-i Muhammediye varoluşun başlangıcıdır. Onunla Allah, aynı gerçeğin ön ve arka yüzleridir. Allah’tan başka hiçbir şey yokken hakikat-i Muhammediye var olmuş, her yaratık ondan ve onun için yaratılmıştır. O, nebîlerin ve velilerin ledünnî ve bâtnî bilgilerini aldıkları kaynaktır.²¹²

Hakikat-i Muhammediye; Katoliklerdeki İsa inancı ile Taoistlerdeki Te inancının karışımı gibidir. Kimi Hristiyanlar “İsa Allah’tır” derler. Hakikat-i Muhammediye inancında da “Muhammed Allah’tır” anlamına gelen sözler söylenir. Bu konu yukarıda geçmişti.

2- İnsan-ı Kâmil

İnsan-ı Kâmil, hakikat-i Muhammediye’nin diğer adıdır. Tarikatlara göre o, Muhammed aleyhisselâmdır ama onun tarihî şahsiyeti değil, Âdem balçık halindeyken nebî olan Muhammed’dir. O, varlığın ve yaratılışın gayesidir. Zira ilâhî irade ancak onun aracılığıyla gerçekleşir. Eğer insan-ı kâmil olmasa Allah bilinemezdi. İnsan-ı kâmil, maddî-manevî bütün kemâl mertebelerini kapsar. Onun kalbi Arş’a, benliği Kürsü’ye, makamı Sidre-i müntehâya, aklı Kalem-i

208 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 206.

209 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 208.

210 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 2766.

211 Tümer, Küçük, a.g.e. s. 63.

212 Mehmet DEMİRÇİ, “Hakikati Muhammediye”, DİA, c. XV, s. 179-180.

a'lâ'ya, nefsi Levh-i mahfûz'a, tabiatı anâsır-ı erbaaya bağlıdır.²¹³

Derler ki: “İnsan-ı kâmil âlemde daima vardır, birden fazla olmaz. İnsan-ı kâmil için mülkte, melekûtta ve ceberûtta hiçbir şey gizli değildir. O eşyayı ve eşyanın hikmetini olduğu gibi bilir...” “Bu hakikat, her devirde değişen isim ve suretlerde nebi veya veli olarak ortaya çıkar.”²¹⁴

“Mülkte tasarruf” Allah’a ait yetkileri kullanma demektir. Melekût da yalnız Allah’a ait mülk demektir.²¹⁵ Ceberût ise mana âlemine ve göklere hâkimiyet anlamlarına gelir.²¹⁶ Her tarikat kendi şeyhini insan-ı kâmil bilir.

Fethullah Gülen der ki; “İnsan-ı kâmil; Allah’ın işlerinin, isimlerinin, özelliklerinin, hatta Allah’ın zatına ait işlerin en parlak aynası demektir. Aklınıza “İnsan değil miyiz ki?” sorusu gelebilir; fakat potansiyel insan olma başkadır, kişinin bütün istidat ve kabiliyetleriyle Allah’a yakınlaşıp insan-ı kâmil ufkuna ulaşması daha başkadır.²¹⁷ İnsan-ı kâmil, varlıklar ve olaylarla ilgisi ve onlara müdahalesi açısından yeryüzünde Allah’ın tam halifesidir. O, Hakk’ın gören gözü, işiten kulağı, tutup destekleyen eli olmakla şereflendirilmiştir. Şefkatle görülüp gözetilme, himaye edilip korunma durumunda bulunan herkesi, bir anne gibi kucaklayıp bağrına basan tam bir merhamet insanıdır... Bütün insanlığa rehber, yol gösterici, hâdî (doğru yola getiren), mehdî, uyarıcı ve müjdecidir. ... Onu gören Hakk’ı görmüş, onu seven Hakk’ı sevmiş, ona uyan Hakk’a kulluk neşesine ermiş olur. ... İnsan-ı kâmil, âdeta bütün varlığın aklı, kalbi ve ruhu gibidir; onsuz hiçbir şey doğru anlaşılabilir, hiçbir ilim, mârifete dönüşemez ve hiçbir şeyin hayat sırları tam hissedilemez.”²¹⁸

Bunlara göre insan-ı kâmil haşa, Allah’ın ete kemiğe bürünmüş şeklidir. “Said Nursî’ye yakıştırılan olağanüstü özellikler” başlığı altında bu konuya tekrar dönülecektir.

Tarikatlar insanları sınıflara ayırırlar. Sırlarını bilenlere havass’ul-havas, az bilenlere havas, diğerlerine avam derler. Bildiklerini iddia ettikleri sırlar,

213 Hasan Kâmil YILMAZ, İnsânı Kâmil, Altınoluk Mecmuası, Temmuz 1996, sayı, 125; s. 31.

Arş: Tüm âlemi kuşatan, insan aklının kavrayamayacağı en yüksek kat, gökler, Cennet, Sidre ve Kürsü hep onun altında düşünülür. Kürsü: Allah’ın kudret ve hâkimiyetinin sembolü. Sidre-i muntehâ: Yedi kat göğün üstünde bir makam, Cennet’ül-me’vâ onun yanındadır. Kalem-i a'lâ: İlahi bilgilerin yazıldığı en yüksek kalem. Levh-i mahfûz: Allah’ın ilminin, kâinatta olmuş ve olacak şeylerin yazılı olduğu levha. Anâsır-ı erbaa: Maddî âlemin kendisinden meydana geldiğine inanılan toprak, su, hava ve ateş.

214 Hasan Kâmil YILMAZ, a.g.e, s. 31.

215 Rağîb el-İsfahânî, Müfredât, (ملك) maddesi.

216 Şemseddin Sami, Kâmüsi Türkî, Dersaadet 1317, (حبر) maddesi.

217 <http://www.herkul.org/herkul-nagme/278-nagme-her-sey-senden-sen-ganisin/>

218 Fethullah Gülen, a.g.e. c. II, s. 296-310.

tamamen hayal ürünü şeylerdir. Kendilerini, din büyükleri ve Allah ile ilişkide göstererek insanları kendilerine kul etmeye çalışırlar. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ وَمَنْ قَالَ سَأُنزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمْرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُو أَيْدِيهِمْ أَخْرَجُوا أَنفُسَكُمْ الْيَوْمَ تُجْرُونَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فُرَادَىٰ كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرَكْتُمْ مَا خَوَّلْنَاكُمْ وَرَاءَ ظُهُورِكُمْ وَمَا نَرَىٰ مَعَكُمْ شُفَعَاءَكُمُ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءَ لَقَدْ نَقَطَعْنَا بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ

“Uydurduğu yalanı Allah'a mal eden veya kendisine bir şey vahyedilmemiş iken “bana vahiy geldi” diyen yahut Allah'ın indirdiği gibisini ben de indireceğim” sözünü söyleyen kişinin yaptığından daha büyük yanlışı kim yapabilir? Ölümün bütün etkileri ortaya çıktığında o zalimleri bir görsen; melekler ellerini uzatıp şöyle derler: “Ruhlarınızı çıkarın; bugün alçalma ızdırabıyla cezalanacaksınız. Bu ceza, Allah'a karşı gerçek dışı şeyler söylemiş olmanıza ve büyüklük taslayarak ayetlerinden uzaklaşmanıza karşılıktır.”

Allah tarafından onlara denecek ki, “Size verdiklerimizi arkanızda bırakıp ilk önce yarattığımız gibi karşınıza tek tek geldiniz. Sizinle ilgili işlerde size eşlik edeceklerini kurduğunuz şefaathçilerinizi de yanınızda göremiyoruz. Aranız iyice açılmış; kuruntusunu ettikleriniz sizden savuşup kaybolmuşlar.” (En'âm 6/93-94)

4- Kutb'ul-irşad

İmam Rabbânî'ye göre²¹⁹Kutb'ul-irşad son derece az bulunur. Uzun zamanlar ve asırlar geçtikten sonra ortaya çıkar, hidayet ve zuhurunun nuru ile karanlık cihanı aydınlatır. Onun irşadı bütün cihana yaygındır. Arştan yeryüzünün merkezine kadar her kime rüşd, hidayet, iman ve marifet ulaşırsa onun yolundan ulaşır ve ondan alınır. Onun aracılığı olmadan bu devlet kimseye nasip olmaz. Onun nuru, mesela büyük okyanus gibi cihanı kaplamıştır da bu denizde hiçbir hareket meydana gelmemiştir, sanki donmuş gibi durmaktadır. Ona yönelen ve samimiyetle inanan yahut onun yöneldiği talibin -yönelme sırasında- sanki kalbinden bir pencere açılır ve bu yoldan, yöneliş ve samimiyeti nispetinde nasip alır ve doyar. İnkâr ettiği için değil de onu tanımadığı, bilmediği için (doğrudan) Allah'ın zikri ile meşgul olan ve gönlünü Allah'a yönelten kimse de -tıpkı o kutba yönelenler gibi- ondan istifade ederler; ancak birinci durumdaki istifade daha ziyadedir. “Kutbu inkâr eden yahut ondan rahatsız olan kimselere gelince, Allah'ı zikir ile meşgul olsalar bile gerçek rüşd ve hidayetten mahrum olurlar.

219 İncelediğimiz tarikatların tamamı İmam Rabbânî'ye büyük önem verir ve onun Mektubat'ını önemli kaynaklardan görürler. Bu sebeple bu konuyu onun kitabından alıyoruz.

Onu inkâr ve rahatsız etmek kişinin feyz yolunu tıkar, kutub onu faydalandırmamayı, ona zarar vermeyi istemese bile o gerçek hidayetten uzak kalır. Onda bulunan, ancak rüşd ve hidayetin görünüşüdür (suretidir). Manadan uzak, içi boş suretin faydası da azdır. O kutbu seven ve ona içten inanan kimseler, ona gönülleriyle yönelmeseler, Allah'ı zikir ile meşgul olmasalar dahi, yalnızca sevgileri sebebi ile rüşd ve hidayetin nuru onlara ulaşır.²²⁰

Demek ki, Kutb'ul-irşad denen şahsı inkâr eden, Allah'ın zikri ile meşgul olsa dahi gerçek rüşd ve hidayetten mahrum kalırken, onu seven ve ona içten inanan, Allah'ın zikri ile meşgul olmasa bile rüşd ve hidayetin nuruna kavuşuyor. Bunlar, açıkça Allah'a iftiradır. Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أُولَٰئِكَ يُعْرَضُونَ عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ الْأَشْهَادُ هَٰؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ أُولَٰئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءٍ يُضَاعَفُ لَهُمُ الْعَذَابُ مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ لَا جَزَمَ أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْأَخْسَرُونَ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَخْبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَعْمَىٰ وَالْأَصْمَىٰ وَالْبَصِيرِ وَالسَّمِيعِ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا أَفَلَا تَذَكَّرُونَ

“Allah'a karşı yalan uydurandan daha zalimi kimdir? Onlar Rablerinin huzuruna çıkarılacaklar ve şahitler şöyle diyeceklerdir: ‘İşte bunlar, Rablerine karşı yalan söyleyenlerdir’. Bilin ki Allah'ın laneti o zalimlerin üzerindedir.

Onlar Allah'ın yolundan engelleyen ve onda bir eğrilik arayanlardır. Ahireti göz ardı eden kimselerdir.

Onlar yeryüzünde kimseyi çaresiz bırakacak değillerdir. Allah ile aralarına girecek dostları da olmaz. O azap onlar için ikiye katlanacaktır. Onlar seni dinlemeye dahi tahammül edemezler; gerçeği de görmüyorlar.

Onlar kendi değerlerini yitirmiş kimselerdir. Uydurdukları şeyler de kaybolup gidecektir.

Hiç şüphesiz ahirette değerlerini büsbütün yitirecek olanlar onlardır.

İnanan ve iyi işler yapanlar ve Rablerine içten boyun eğenler var ya, işte onlar cennet halkıdır; temelli orada kalacaklardır.

Bu iki kesimin durumu, kör ve sağır ile gören ve işiten gibidir. Bunlar eşit

220 İmam Rabbânî, el-Mektübât, Arapça nüsha, tarih ve yer yok, c. I, s.254, 260. mektubun son bölümü. Yukarıdaki tercüme için bkz. Hayreddin Karaman, İmamı Rabbani ve İslam Tasavvufu, İstanbul, 1992, s. 219-220.

olabilirler mi? Artık bilgilerinizi gözden geçirmeyecek misiniz?”(Hüd 11/18-24)

5- Rical’ul-gayb

Bunlar, kimliklerini gizlediğine inanılan ve kutup, gavs, evtâd, revâsî, nukebâ ve nucebâ adı verilen kimselerdir. Bu terimler şu anlamlarda kullanılmıştır:

6- Kutup

En büyük velî bilinir. Tarikatçılara göre, erenlerin başı ve Allah’ın izniyle kâinatta tasarruf sahibidir. Yani evreni yönetmede yetki sahibidir.

7- Gavs

Tarikatçıların darda kalınca sığındıkları ve yardım istedikleri kutuptur. Darda kalan Sûfiler, “Yetiş ya Gavs!” diye gavsı sığınır. Gavs olarak bilinenler, esmâ ve sıfât-ı ilâhî mazharı sayılırlar. Yani Allah’ın isim ve sıfatlarının onların şahsında ortaya çıktığına inanırlar. Abdülkadir Geylânî, “Gavs-ı azam = en büyük gavs” lakabıyla ünlüdür.

8- Revâsî

Revâsî; dağlar, evtâd; direkler anlamına gelir. Onlara göre felaket zamanında kullar evtâda, evtâd da revâsîye yönelir. Revâsîyi Kutup idare eder.

Kutuptan sonra gelen iki kişiye “imâmân” derler. Bunlardan birine “imam-ı yemîn”, diğerine “imam-ı yesâr” adı verilir. İmam-ı yemîn (sağdaki imam) kutbun hükümlerine, imam-ı yesâr (soldaki imam) da hakikatine mazhar sayılır. Yani biri kutbun kararlarını, diğeri de gerçek yönünü bilir, derler. Kutup ölünce yerine imam-ı yesâr geçer. Kutup ile iki imam, üçleri oluşturur.

Bunlardan başka, sayıları sekiz veya kırk olan “nücebâ” ile sayıları on veya üç yüz olan “nukebâ” bulunduğu ve onların insanların iç dünyalarından haberdar olduğu kabul edilir.²²¹

Bunlar, Kur’ân’ın, küfür ve şirk sayarak yasakladığı şeylerdir. Müslümanlar, namazın her rekâtında

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

“Yalnız sana kulluk eder ve yalnız senden yardım isteriz”(Fatiha 1/5)

diyerek zihinlerini canlı tutarlar ki, bu hale düşmesinler.

221 Hasan Kamil YILMAZ, Altınoluk Mecmuası, Aralık 1995.

8- Tarikat şeyhi

Tarikatta şeyh her şeydir. O, hem insan-ı kâmilidir ve Hakikat-i Muhammediyeyi temsil eder; hem kutup, hem de gavstır. Mürit, Allah ile bitecek işin, ancak şeyhin araya girmesi ile olacağına inanır.²²² Tarikatta mürid, nefsini öldürme adına çok alçaltılır. Derler ki, “Şeyhe karşı mürit, yıkayıcı önündeki ölü gibi olur.”²²³

Allah müşahhas yani elle tutulan ve gözle görülen bir varlık değildir. Tarikata göre onu kavramak için kulun zihnen ve manen yoğunlaşmasını sağlayacak müşahhas (somut) bir şeye ihtiyaç görülür. Tasavvufta bu obje Allah'ın en mükemmel tecellilerinin mazharı sayılan “insân-ı kâmil” konumundaki şeyhtir. Yani müridin Allah'a gereği gibi kul olması için önce şeyhe kul olması ve kulluk eğitiminden geçmesi istenir. Bunu sağlamak için râbîta gerekli görülmüştür. “...Sâlik önce insan-ı kâmil olan şeyhe, ardından Rasûl'e, onun ardından Allah'a kalbini bağlamalı ve bu suretle huzur-i kalbe erip fena fillâh'a varmalıdır” derler. Çünkü râbîtayı Allah ile murâkabeyle varmak için yaparlar.²²⁴

Onlara göre; “murâkabe ve teveccühe devam eden kişiye vezaret, yani bakanlık verilir. Buna sahip olan, mülk ve melekûta kolayca tasarrufa (hâsâ Allah'ın yetkilerini kullanmaya) başlar; hatırlardan geçen işlere vâkıf olur. Gönülleri hidayet nuruyla aydınlatmak da onun için mümkündür.”²²⁵

Tarikatçılara göre; “şeyhin bakışı kalp hastalıklarına şifadır. Yüzünü göstermesi, manevî hastalıkları giderir. O, anlatılan olgunlukların sahibi, vaktin imamı, zamanın halifesidir. Kutuplar, bedeller onun makamları sayesinde yetişip yaşarlar. Evtâd, nücebâ, onun kemalât denizinden akıp gelen bir katredir. Onun irşadı güneş misalidir. Kendi istemeden her şeye feyzini yağdırır...”²²⁶

Râbîta yapan mürit, şeyhinin dışında her şeyden ilgisini kesmek ve kalbinde yalnız ona yer vermek zorundadır.²²⁷ O, şeyhin suretini alınının ortasında hayal eder, sonra onu kalbinin ortasına indirir, kendini yok, şeyhini var bilir.²²⁸ Biri doğuda, biri batıda da olsa, şeyhin ruhaniyeti onu râbîta ile terbiye eder ve Allah'a ulaştırır.²²⁹

222 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, (Mütercim: Abdulkadir AKÇİÇEK), İstanbul, 1396/1976. s. 172.

223 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, s. 173.

224 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, s. 268.

225 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, s. 268.

226 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, s. 238.

227 Sadık Dâna, Altınoluk Sohbetleri I, s. 39-40.

228 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, s. 239-242.

229 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, s. 239-242.

Tarikatçılara göre hakiki şeyh, müritle Allah arasında vasıtaadır. Ondan yüz çevirmek Allah'tan yüz çevirmektir.²³⁰ Mürit inanır ki, şeyhini nerede düşünse, ruhaniyeti orada hazır olur. Yine inanır ki, şeyhin ruhani tasarrufları Allah'ın tasarruflarıdır.²³¹

İncelediğimiz tarikatlarda Şeyh, tümüyle Allah'ın yerine konur. Kilisede de papaz öyledir. Bu şirkten Allah'a sığınmak gerekir.

Bu tarikatlara göre “Mürit şeyhinin kendisine emrettiği şeyi yapmakta acele etmeli, onu derhal yerine getirmelidir. Hiçbir tevil ve tehir yoluna sapmamalıdır. Zira tevil ve tehir yol kesicilerin en büyüğüdür.”²³²”

“Sâlik, mürşidinin yanında ve uzağında daima onun rızasını elde edeceği yolda yürümeğe bakmalıdır. Mürşidinin nelerden hoşlanacağını anlamak ve ona göre çalışmak zorundadır.”²³³”

İslâmla uzaktan yakından alakası olmayan iddialarını şöyle sürdürürler: “Mürşidler Allah Teâlâ'nın bulunduğu oturumda bulunurlar, dolayısıyla Allah Teâlâ'yı zikirle elde edilecek fayda, bu zatlara görmekle aynen elde edilir. Allah'ın Elçisine tam uymayı, bu kâmil şeyhin sevgisi ile bir tutmak gerekir.”²³⁴”

Bunlar hiçbir delile dayanmadan bazı kimselere kul olmaktır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يَنْزَلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ
نَصِيرٍ

“Allah'tan önce onun, hakkında kanıt indirmedığı, kendilerinde de bir bilgi olmayan şeye kul olurlar. Yanlış yapanların yardımcısı olmaz.” (Hacc 22/71)

Sonuç olarak Kur'ân'da “من دون الله” (mindünillah) = Allah'ın dünündan” ifadesinin geçtiği yerlerin büyük bir bölümü, aracı sayılan tanrılara yakıştırılan yerdir. Yukarıdaki iddialar, o araçların ne gibi hayalî yetkilerle donatıldığını göstermektedir.

H - ARACILARIN GAYBI BİLDİĞİ İNANCI

Gayb, kişinin duyularından uzak ve hakkında bilgi sahibi olmadığı şeye

230 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, s. 244.

231 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, s. 239-242.

232 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, s. 172, 173.

233 Sadık Dâna, Altınoluk Sohbetleri I, s. 41-42. Metin sadeleştirilmiştir.

234 Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, s. 235.

denir.²³⁵ Kıyametin vakti gibi Allah'tan başkasının bilemeyeceği şeyler gayb-ı mutlak, yani tam gaybdır. Hakkında bir bilgi ve belge kalmamış tarihî olaylar da mutlak gayba dönüşür. Bir başkasının bildiği şey ise göreceli gayb olur. Mesela içinizden ne geçtiğini ben bilemem ama siz bilirsiniz. O, bana göre gayb olur; size göre olmaz.

Gaybı ne insan, ne melek ne cin ne de Allah'ın Elçileri bilebilirler. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ

“De ki, göklerde ve yerde hiç kimse gaybı bilmez; sadece Allah bilir...”
(Neml 27/65)

Şu ayetler, özellikle meleklerle ilgilidir. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ إِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ مَا يَلْفُظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ

“İnsanı yaratan biziz. Ona şahdamarından da yakınız; içinin ona ne fışıldadığını biliriz.

Sağında ve solunda oturmuş iki kayıt memuru bulunur. Ağzından çıkan her sözü kayıt için hazır bekleyen bir gözcü mutlaka vardır.”(Kaf 50/16-18)

Demek ki, Allah kişinin içini bildiği halde melekler ancak ağızdan çıkan sözü bilebilirler.

Cinlerin gaybı bilemeyecekleri ile ilgili olarak da şöyle buyurulur:

وَمِنَ الْجِنَّةِ مَن يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَمَن يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَحَارِبٍ وَتَمَائِيلٍ وَجَفَانٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَاسِيَاتٍ اعْمَلُوا آلَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشُّكُورُ فَلَمَّا قُضِيَنا عَلَيْهِ الْمَوْتُ مَا دَلَّهُمْ عَلَىٰ مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنسَأَتَهُ فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجِنَّ أَن لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لَبِثْنَا فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ

“...Rabbinin izniyle, yanında iş gören cinleri de emrine verdik. Onlardan hangisi emrimizden çıksa ona alevli ateş azabını tattırırđık. Süleyman ne isterse²³⁶ onu yapıyorlardı; değerli meskenler, kalıplar, büyük havuzlara benzer çanaklar ve sabit kazanlar yaparlardı. Ey Davut ailesi! Şükredin! Kullarımdan şükredenler pek azdır.

Süleyman'ın ölümünü gerçekleştirdiğimizde, düşmesini engelleyen şeyi

235 Rağıb el-İsfahâni, Müfredât, (غيب) maddesi.

236 (يشاء) Yeşa'nın anlamı “şey yapar”dır. Süleyman aleyhisselâm cinlerin amiri olduğu için kelimeye “emreder” anlamı verilmiştir.

(minsee), kemiren bir kara hayvanı, onun öldüğünü ortaya çıkardı. Süleyman düşünce anlaşıldı ki, eğer cinler gaybı bilselerdi o aşağılayıcı azap içinde kalmayı sürdürmezlerdi.” (Sebe 34/12-14)

Nebiler sadece Allah'ın kendilerine vahyettiği şeyleri bilirler. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنْ أَتَيْتُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ

“De ki: Size, ‘Allah'ın hazineleri yanımdadır’, demiyorum. Gaybı da bilmem. Size, ‘ben bir meleğim’ de demiyorum. Bana ne vahyedilirse ona uyarım. De ki: “Gören ile görmeyen bir olur mu? Hiç düşünmez misiniz?” (En’âm 6/50)

وَلَوْ كُنْتُمْ أَعْلَمُ الْغَيْبَ لَاسْتَكُنْتُمْ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

“De ki: ...Eğer gaybı bilseydim, daha çok malım olurdu, bana kötülük de dokunmazdı. Ben; inanan, güvenen bir toplum için sadece uyarıcı ve müjdeciyim.” (A’raf 7/188)

Gayb ile ilgili bazı haberler, Allah Teâlâ tarafından elçilerine vahiy yoluyla bildirilir, biz de bunları o şekilde öğrenebiliriz. Ancak gerek Hristiyanlar ve gerekse kimi tarikat ve cemaatler gaybın bilinebileceği iddiasındadırlar.

1- Katoliklerde Gayb Bilgisi

Daha önce görüldüğü gibi Katolikler Mesih İsa’ya ve Kutsal Ruh’a Tanrı derler. Onlara göre Episkoposluk aşamasını alan kişi Mesih’in yerine geçer ve onun görevini üstlenir. Böyle birinin gaybı bileceğine tam bir inanç bulunur. Papazlar ise episkoposların yardımcısıdır; onlar da gaybı bilirler. Katoliklerin konu ile ilgili görüşleri şöyledir:

“Mesih İsa’nın havarilerine emanet ettiği misyonu Kilise Ruhbanlık sırrı ile devam ettirir.²³⁷ Episkoposluk ruhbanlık sırrının en yüksek derecesidir.²³⁸ Episkoposluk aşamasını alan kişi, seçkin ve açık bir şekilde Efendi, Çoban ve Rahip olan Mesih’in yerini alır ve onun görevini üstlenmiş olur. Kendine verilmiş olan kutsal ruh sayesinde episkoposlar manevi krallık ya da çobanlık ve nebilik yetkilerine sahip olurlar.²³⁹ Papazlar, episkoposların yardımcısı olarak

237Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1536

238Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1555

239Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1558

Mesih'in emanet ettiği görevin gerçekleşmesine çalışırlar.²⁴⁰ Kutsal ruhun özel lutfu, ruhanlık sırrını alan kişiyi rahip, öğretmen ve çoban olarak tam Mesih İsa'ya benzetir.²⁴¹"

2- Tarikat ve Cemaatlerde Gayb Bilgisi

Bazı tarikat ve cemaatler, Allah'ın veli kulu diye niteledikleri bazı kişilerin gayb bilgisine sahip olduklarını iddia ederler. Mesela Said Nursi'ye göre, Hz. Ali ve Abdülkadir Geylani gibi zatlar gaybı bildikleri için asırlar öncesinden kendinden bahsetmişlerdir. O, iddiasını şöyle bir soru ve cevapla ortaya koyar:

Soru: Abdülkadir Geylânî gibi büyük veliler, bazı zamanlarda, geçmiş ve geleceği bugün gibi görüp bildikleri halde neden geçmişle ilgili olanları açıkça söylüyorlar da, gelecekte üstü kapalı simgeler ve gizli işaretlerle söz ediyorlar?

Cevap: "Gaybı Allah'tan başkası bilmez." Ayeti ile "O bütün gaybı bilir, gaybını kimseye açıklamaz. Ancak dilediği elçi bunun dışındadır."²⁴² Ayetinin koyduğu kutsal yasağa karşı kulluğa yakışır bir güzel edep takınmak için açıklama yapmayı işaretleyerek söyleme yoluna girmişler, işaret ve simgeler kullanmışlardır ki, gayb ile ilgili bu bilginin, kendilerinin tercihi veya niyetiyle değil, Allah'ın öğretmesiyle olduğu anlaşılabilir. Çünkü geleceğe ait gayb bilgileri kişinin şahsî tercihi ve niyeti ile verilmediği gibi niyet ile işe girmek, o yasağa karşı itaatsizlik havası veriyor.²⁴³

Bu iddia üç açıdan yanlıştır:

a- Gaybı Kimse Bilemez

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

... وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْهِرَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ ...

240Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1562

241Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 1585

242Cin 72/26-27

243 Said Nursi, Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Sekizinci Lem'a, a.g.e, c. II, 2091.

Yukarıdaki ifadeler sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir:

Suâl: Gavısı A'zam gibi büyük veliler, bazı evkâta, mazi ve müstakbeli hazır gibi müşâhede ederler. Neden mâziye ait cihette sarahat sûretinde haber veriyorlar da, istikbalden hafî remizlerle gizli işaretlerle bahsediyorlar?

Elcevap: "lâ ya 'lemu men fi 's-semavati ve 'l-ardi 'l-gaybe illa 'llah" âyetiyle,

"Âlimu 'l-ğaybi fela yuzhiru alâ gaybihi ahadâ; illâ men 'irtedâ min resûl."

Ayeti ifade ettikleri, kudsi yasağa karşı ubûdiyetkârâne bir hüsn-ü edep takınmak için, tasrihten işaret mesleğine girmişler. Tâ ki, işaretler ile, remz ile anlaşılabilir ki, ihtiyarsız, niyetsiz bir sûrette tâlim-i ilâhî ile olmuştur. Çünkü istikbâlî olan gaybiyat, niyet ve ihtiyar ile verilmediği gibi; niyet ile de müdâhale etmek, o yasağa karşı adem-i itâat-ı işmam ediyor."

"Allah size gaybı bildirecek de değildir."(*Al-i İmrân 3/179*)

Allah Teâlâ, açıklamak istediği gaybı, elçileri yoluyla açıklar. Bunun özel bir usulü vardır. O, şöyle buyurur:

عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَى غَيْبِهِ أَحَدًا إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا لِيُعَلِّمَ أَنْ قَدْ أبلغُوا رَسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَأَخَاطِبًا بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَخَصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا

"Allah bütün gaybı bilir, gaybını kimseye açmaz. Razi olduğu elçi bunun dışındadır. Onun önüne ve arkasına gözcüler diker. Böylece o (elçi) bilsin ki, onlar (melekler) Allah'ın gönderdiklerini tastamam ulaştırmış, (kendisi de onların yanında olanı kavramış ve her şeyi bir bir saymıştır" (*Cin 72/26–28*)

Vahiyden sonra o bilgiler gayb olmaktan çıkar. Meleklerin gözcü yapılması, gelen bilgilerin Allah'tan olduğu konusunda, elçi kuşku duymasın, diyerdir. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ إِلَّا إِذَا تَمَنَّىٰ أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ فَيَنسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكُمُ اللَّهُ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

"Senden önce de elçi veya nebî olarak gönderdiğimiz kimselerden hangisi (tebliğ şekli ile ilgili) bir düzenleme yapsa şeytanlar onun yaptığı düzenlemeye mutlaka bir şeyler karıştırmıştır. Arkasından Allah, şeytanların karıştırdığını gidermiş. Sonra da ayetlerini (zihinlerde) iyice pekiştirmiştir. Allah bilir, doğru karar verir." (*Hacc 22/52*)

Bazı tefsirlerde, En'am suresinin inişi ile ilgili olarak Enes b. Malik'ten gelen şöyle bir rivayetten bahsedilir: "Allah'ın Elçisi dedi ki: Kur'an'dan En'am suresinin dışında bir sure bana toptan inmedi. Şeytanlar, bu sure için toplandıkları kadar hiçbir sure için toplanmamışlardı. Bu sure bana, Cebrail ile beraberinde elli bin melek olduğu halde gönderildi. Bunu kuşatmışlar, bir düğün debdebesiyle getirdiler.²⁴⁴" Böylece o Elçi, kendine gelenin vahiy meleği olduğuna ve vahye, şeytan vesvesesi karışmadığına güvenmiş olur.

Said Nursî, Elçilere vahyin nasıl geldiğini bildiren yukarıdaki ayeti, velilerin gaybı öğrenebileceklerine delil getirmiştir. Doğrusu bu, çok şaşırtıcı bir iddiadır.

b- Geçmiş Gaybı Kimse Bilemez

Said Nursî diyor ki; "Abdülkadir Geylânî gibi büyük veliler, bazı

244 Elmalılı Muhammed Hamdi YAZIR, Hak Dini Kur'an Dili, İstanbul 1936, c. III, s. 1861–1862.

zamanlarda, geçmiş ve geleceği bugün gibi görüp bildikleri halde...²⁴⁵

Böyle bir iddia nasıl kabul edilebilir! Allah Teâlâ şöyle buyurur:

قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ

“De ki, göklerde ve yerde hiç kimse gaybı bilmez; sadece Allah bilir...”
(Neml 27/65)

Bu ayet, sadece insanların değil, meleklerin ve cinlerin de gaybı bilmediklerini bildirmektedir.

Allah Teâlâ, Nuh aleyhisselâmın başından geçenleri anlattıktan sonra Nebimize şöyle buyuruyor:

تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا

“Bunlar sana vahyettiğimiz gayb haberleridir. Daha önce bunları ne sen bilirdin, ne de kavmin...” (Hûd 11/49)

Bu konuda çok sayıda ayet vardır. Şu ayetlere de bakılabilir: Âl-i İmrân 3/44; A'râf 7/101; Hûd 11/120–123; Yusuf 12/102

c- Kudsî Yasak İddiası

Said Nursî, Allah'tan başkasının gaybı bilemeyeceği konusunu “kudsî yasak” diye nitelemiştir. Sanki Allah Teâlâ, “gaybı kimse bilemez” dememiş de “Kimse, gelecekle ilgili bildiği bir şeyi açıklamaz” demiştir. Bu iddia kişiyi, Allah karşısında çok kötü bir duruma sokar. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

...وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ...

“... Allah gaybını size açacak de değildir...” (Âl-i İmrân 3/179)

Said Nursî'nin yukarıdaki iddiasına göre; Abdülkadir Geylânî gibi büyük velilerin gaybı bilmesi, “kendi tercihleri ve niyetleriyle değil, Allah'ın öğretmesiyle imiş(!) Yoksa isteyerek gaybı bilme işine girişmeleri itaatsizlik havası verirmiş(!)”

Demek ki, Allah hem “Gaybı kimse bilmez, onu kimseye açıklamam” diyecek, hem de tutup bazı kimselere açıklayacak! O kimseler de geçmişle ilgili olanları açıklamakta bir sakınca görmeyecekler ama gelecekle ilgili gaybı, anlayan anlasın diye örtülü işaretlerle geçiştirecekler! Bunu, Allah'a karşı bir itaatsizlik havası doğmasın diye yapacaklar!!!...

245 Said Nursî, Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Sekizinci Lem'a, a.g.e, c. II, 2091.

Bu inançtan Allah'a sığınmak gerekir.

İ- ARACILARIN ŞEFAAT EDECEĞİ İNANCI

1- Katoliklerde Şefaât İnancı

Katoliklere göre şefaât, İsa'nın duasına uyumlu kılan dilek duasıdır.²⁴⁶ Onlar şefaât yerine "kurtarıcılık" kelimesini kullanırlar. Katoliklere göre "Mesih İsa, Baba'nın yanında Hristiyanların avukatlığını yapıyor. Onlar lehine aracılık etmek için hep canlıdır. Allah'ın huzurunda daima hazır bulunur.²⁴⁷ Kendisi aracılığı ile Allah'a yaklaşanları tamamen kurtarmaya gücü yeter.²⁴⁸"

"Kutsal Ruh olmadan Tanrı'nın Oğlu'nu görmek mümkün değildir. Oğul olmadan da hiç kimse babaya yaklaşamaz. Çünkü Baba'yı tanımak Oğul'dur. Tanrı oğlunu tanımak da Kutsal Ruh aracılığıyla olur.²⁴⁹"

"Meryem Ana avukat ve yardımcıdır. "Meryem Ananın analığı bitmemiştir. Yinelenen arabuluculuğu ile ebedi esenlikler sağlayan armağanları garanti altına almaya devam etmektedir.²⁵⁰"

Katoliklere göre papaz "Allah'la ilgili konularda insanları temsil etmek için atanır.²⁵¹" O, kişisel yetkisiyle insanlara; "Baba'nın adına seni bağışlıyorum diyebilir.²⁵²"

2- Tarikatlarda Şefaât İnancı

İncelediğimiz tarikatlarda da Katoliklerinkine benzer bir inanç vardır. Onlar, "kurtarıcılık" yerine daha çok "şefaâtçilik" kelimesini kullanırlar. Bir Şeyh Efendi ve tarikatının ileri gelenleri ile yaptığımız görüşmenin konu ile ilgili bölümü şöyledir:

Mürit- Bizim Şeyh Efendi'ye bakışımız, onun bize yardımcı olacağı yolundadır. Mesela bugün mahkemede avukat tutma zorunluluğu yoktur. Ama genellikle avukat tutanlar davayı kazanırlar. Şeyh Efendi de bizim avukatımızdır.

Bayındır- Siz, gizli açık her şeyi bilen Allah'ı hâkimle bir mi tutuyorsunuz?

246Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 2634.

247 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 519.

248 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 2634.

249 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 683.

250 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 969.

251 İNCİL. İbranilere Mektup, 5/1.

252 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 878.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ

“O gün kişi kardeşinden, anasından, babasından, eşinden ve oğullarından kaçacaktır. O gün herkesin işi başından aşacaktır.” (Abese 80/34-37)

Durum böyle iken Şeyh Efendi nereden fırsat bulacak da sizi savunacaktır?

Ensar’dan Ümmü’l-alâ diyor ki, muhacirlere kur’a çekilince bize Osman b. Maz’un düştü. Onu evlerimize yerleştirdik. Sonra ölümüne sebep olan hastalığa tutuldu. Vefat edince yıkandı ve kendi elbiseleri içine kefenlendi. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem içeri girdi. O sırada dedim ki, “Ebu’s-Sâib!²⁵³ Allah sana rahmet eylesin. Allah’ın sana gerçekten ikramda bulunduğuna şahidim.” Bunun üzerine Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah’ın ona ikram ettiğini ne biliyorsun?” Dedim ki, “Babam sana kurban ey Allah’ın Elçisi! Allah ya kime ikram eder?” Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki, “Evet ona kaçınılmaz gerçek geldi. Vallahi onun için hep hayırlar bekliyorum. Ama ben Allah’ın Elçisi olduğum halde nasıl karşılanacağımı vallahi bilmiyorum.”

Ümmü’l-alâ dedi ki, “Vallahi bundan sonra hiç kimseyi aklamam.”²⁵⁴

Ama siz şeyhinizin cennete gideceğinden şüphe etmediğiniz gibi Allah’ın huzurunda sizi savunacağını söyleme cesaretini bile gösteriyorsunuz.

Bize şah damarımızdan daha yakın olan Allah’ın gözünden kaçan bir şey mi var ki avukatlığımızı yapacak olan şeyh, hâşâ, Allah’ın huzurunda onu hatırlatacak? Ya da Allah, hâşâ, yargılamada hata mı yapacak ki, şeyhiniz ona engel olacak? Ne kadar yanlış bir yolda olduğunuzu anlıyorsunuz değil mi?

Mürit- Müftülükte bir müftü ile görüşmek istesen²⁵⁵ araya bir kapıcının girmesi, bir kişinin seni müftüye takdim etmesi gerekir. Araya kimse girmeden bir yetkiliyle, bir bakanla pat diye görüşebilir misin? İşte Şeyh Efendi de bizimle Allah arasında bir vesile, bir vasıta olmaktadır.

Bayındır- Bize şah damarımızdan daha yakın olan Allah Teâlâ için bu söz nasıl söylenebilir!?

Bu inanç insanı şirke sokar. Şirk zaten Allah ile kul arasına vasıta koymaktır. Zümer suresinde buna dikkat çekilmektedir:

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ

253 Osman b. Maz’un radiyallahu anhin lakabıdır.

254 Buhârî, Cenâiz, 3.

255 Bu görüşmenin yapıldığı günlerde İstanbul Müftülüğünde çalışıyordum.

رُفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ

“Bilin ki, Allah’ın dini, katkısız dindir. Allah’tan önce evliyaya sarılanlar derler ki, “Bizim bunlara kulluk etmemiz, sırf bizi Allah’a daha çok yaklaştırsınlar dindedir.” Allah onların tartışıp durdukları her konudaki hükmünü, onların yüzüne karşı verecektir. Allah yalancı ve nankör olan birini yoluna kabul etmez.”(Zümer 39/3)

Bu tür inanışlardan lütfen vazgeçin. Çünkü şeytan insanı hep bu metotla saptırmaktadır.

Lütfen bana söyler misin, yaratan, besleyen, büyüten ve sana senden yakın olan Allah mı seni daha iyi tanır, yoksa Şeyh Efendi mi?

Mürit- Tabii ki, Allah tanır.

Bayındır- Şeyh Efendi senin neyini Allah’a tanıtacak?

Mürit- ?!

Görüşme, şeyhin yanında gerçekleşmiş ve o, bu durumu onaylamıştır. Mürit kelimesi ile konuşmaya katılan ve tarikatın ileri gelen âlimlerinden olan kişiler kastedilmektedir.²⁵⁶

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَبْصُرُهُمْ وَلَا يَنفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هُوَ لَاءِ شَفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتُنَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ

“Allah ile aralarına koyarak öyle şeye kul olurlar ki, kendilerine ne zararı ne de faydası olur. Derler ki, “Onlar Allah katında bizim şefaatçilerimizdir”. De ki; “Göklerde ve yerde Allah’ın bilmediği var da onu mu haber veriyorsunuz?” Öyle şey olur mu? Allah, onların şirklerinden uzaktır.”(Yunus 10/18)

Allah kime şefaat yetkisi verirse onlar yalnız, Allah’ın dilediği kimselere şefaat edebilirler, kendi dilediklerine değil.

قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا

“De ki: Şefaat yetkisi tümüyle Allah’ın elindedir.”(Zümer 39/44)

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَىٰ وَهُمْ مِن خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ
وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌ مِّن دُونِهِ فَذَلِك نَجْرِيهِ جَهَنَّمَ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ

“Allah, önlerinde olanı da bilir; arkalarında olanı da. Allah’ın razı olduğu kişiden başkası lehine şefaat edemezler. Kendileri de onun korkusundan titrerler. Onlardan kim: “Allah ile sizin aranızda ilâh benim” derse onu Cehennem’le cezalandırırız. İşte zalimleri böyle cezalandırırız.” (Enbiya 21/28-29)

256 Görüşmenin tamamı için bkz. Abdulaziz BAYINDIR, Kur’ân Işığında Tarikatçılığa Bakış, Dördüncü baskı, İstanbul,2005, s. 126-131.

Ebu Hureyre radiyellahu anı bildiriyor:

“Sen kavminden en yakınlarını uyar”(Şuarâ 26/214)

ayeti inince Nebî sallallahu aleyhi ve sellem kalktı ve şöyle bir konuşma yaptı:

“Ey Kureyş topluluğu! Kendinizi kurtarmaya bakın; Allah’ın yanında size hiç bir faydam olmaz. Ey Abdulmenaf oğulları! Allah’ın yanında size hiç bir faydam olmaz. Ey Abdulmuttalib oğlu Abbas!²⁵⁷ Allah’ın yanında sana hiç bir faydam olmaz. Ey Safiyye (Resulullah’ın halası)! Allah’ın yanında sana hiç bir faydam olmaz. Ey Muhammed’in kızı Fatma! Allah’ın yanında sana hiç bir faydam olmaz.”²⁵⁸”

J - ÖLÜDEN YARDIM İSTEME

Hristiyanlar, ölmüş din büyüklerinden yardım isterler. Aynı şeyi kimi tarikat ve cemaatler de yaparlar. Onlar da ölmüş din büyüklerinin yardımını almak, onları aracı ve şefaathçi yapmak için mezarlarını ziyaret etmeyi, onlara adaklar adamayı dindarlığın bir parçası sayarlar.

1- Katoliklerin Ölüden Yardım İstemesi

Papa II. Jean Paul, Meryem Anayı aracı yaparak şöyle dua ediyor:

“İnsan olmuş Kelâm’ın²⁵⁹ Annesi ve Kilise’nin Annesi olan çok kutsal Bakire Meryem’e Kilise’nin yeni bir Hristiyanlaştırma çabasına çağrıldığı bu zamanda bütün Kilise’nin bütün seviyelerinde din dersi çalışmalarına güçlü aracılığıyla destek olması içindua ediyorum.²⁶⁰”

Asırlarca önce ölmüş Meryem’i yardıma çağırın Papa, onun kendine, güçlü aracılığı ile destek olacağına inandığına göre, Meryem’in onu tanıdığına ve çağırıyor işittiğine de inanmış olmalıdır. Bu durumda ona, bazı ilâhî sıfatlar ve özellikler vermiş olur. Bunlar hayat, ilim, sem’, basar, irade, kudret ve benzeri sıfatlardır.

Hayat dirilik demektir. Katolıklere göre lekesiz bakire, yeryüzündeki

257Nebimizin amcası.

258 Buhârî, Vesâyâ, 11.

259 İsa aleyhisselâm.

260 Papa Jean Paul II’nin Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri kitabının önsözünde yer alan duası, s. 22.

yaşamını tamamladıktan sonra, günahı ve ölümü yenen Rablerin Rabbi Oğluna daha uygun olabilmek için ruhu ve bedeniyle göğe çıkarıldı. Rab tarafından evrenin kraliçesi olarak yüceltilti. Meryem Ana'nın göğe çıkartılması Oğlunun dirilişine eşsiz bir katılımı ve öteki Hristiyanların dirilişini öncelemektir.²⁶¹

Meryem Ana'ya verildiği iddia edilen evrenin kraliçeliği yetkisi onu dünyanın sonuna kadar diri saymayı gerektirir. Yeniden dirilişe katılımı iddiası da kıyamet sırasında diri kalacağını kabul etmek olur. Kıyametten sonra ölüm olmayacağına göre Katolikler onu ölümsüz kabul etmiş olurlar. Ölümsüzlük Allah'a hastır. Meryem'i de ölümsüz saymak onu, Allah'a ortak saymak olur.

İlim, bilmek ve kavramak demektir. İnsanda ilim sıfatı vardır ama, Vatikan'da olan biri, Meryem'i, aracı olmaya çağırdığına göre onun, hem kendisini tanıdığına, hem de istediği şeyi, Allah kadar bildiğine inanmış olmalıdır. Çünkü aracı olmak için bu bilgi şarttır. O zaman o, Meryem'i Allah'ın sınırsız bilgisinin bir bölümüne ortak saymış olur.

Sem, işitme gücüdür. Allah insana işitme gücü vermiştir; ama bu, belli uzaklıktan, belli titreşimdeki seslerle sınırlıdır. Vatikan'dan Meryem'e seslenen, onu Allah'ın işitme sıfatına da ortak etmiş olur. Bu şekilde bir işitme, Allah'tan başkası için söz konusu değildir. Üstelik Meryem ölmüştür. Ölüye bir şey işittirmeye bizim gücümüz yetmez. Allah Teâlâ, Elçisi Muhammed'e hitaben şöyle buyuruyor:

إِنَّكَ لَا تَسْمَعُ الْمَوْتَى...

“Sen ölülere dinletemezsin.” (Neml 27/80)

إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَنْ يَشَاءُ وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ ...

“Allah tercih ettiğine dinletir. Sen kabirlerde olanlara bir şey dinletemezsin.” (Fâtır 35/22)

Meryem ölmüş olduğu için kimse ona bir şey işittiremez.

Bedir savaşında öldürülen müşrikler bir kuyuya gömüldükten sonra Allah'ın Elçisi sallallahu aleyhi ve sellem onların yanına gelip şöyle dediği bildirilmiştir:

“Ey falan oğlu falan! Ey falan oğlu falan! Allah'ın ve Elçisi'nin size verdiği sözün hak olduğunu gördünüz mü? Çünkü ben Allah'ın bana verdiği sözün hak olduğunu gördüm.”

Ömer dedi ki, *“Ey Allah'ın Elçisi! Ruhsuz cesetlerle nasıl konuşursun? O, şöyle cevap verdi: “Söylediğimi sizin işitmeniz onlarınkinden daha iyi değildir. Ama onlar bana hiçbir şekilde cevap veremezler.”*²⁶²

261 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 966.

262 Müslim, el-Cenneh ve sıfatu naîmiha, Bab 17, hadis no 76 (2873)

Allah, o an için Nebîimizin sesini onlara işittirmiş olabilir. Bunca ayete rağmen böyle özel bir olaya dayanılarak farklı hüküm verilemez. Onlar işitseler bile cevap veremeyeceklerdir.

Kıyamete kadar, hiçbir şekilde cevap veremeyecek olan ölülerden yardım isteme işi şu ayetin kapsamına girer.

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَن دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ

“Allah ile arasına koyarak, Kıyâmet gününe kadar cevap veremeyecek kimselere çağrıda bulunandan daha sapık kimdir? Bunlar onların çağrısının farkında olmazlar.”(Ahkâf 46/5)

Basar, görme gücü demektir. Bir ölüyü yardıma çağıran, onun kendini görebildiğine inanmalıdır. Fizikî engellerle sınırlanamayan bir görme, yalnız Allah’a mahsus olduğundan bu şahıs Meryem’i, Allah’ın görme sıfatına da ortak saymış olur.

İrade, dilemek ve tercih etmektir. **Kudret** de bir şeye güç yetirme anlamına gelir. İnsanın iradesi de kudreti de sınırlıdır. Ölünce her şey biter. Meryem’in, çağrını kabul ettiğini ve gerekli yardımı yapabildiğini hayal eden, ona bu iki sıfatı da vermiş olur. Bu, olağan dışı bir irade ve kudret yakıştırmasıdır. Bu anlamda irade ve kudret sahibi tek varlık Allah Teâlâ’dır. Böylece Papa, Meryem’i Allah’ın bu iki sıfatına da ortak saymış olur.

Papa ile birlikte binlerce Hristiyan da, kendi dilleri ile Meryem’i aracı olmaya çağırdığı için onun, her istek sahibini tanıdığına, dilini bildiğine, istekleri anlayıp kavradığına, onları karıştırmadan değerlendirebildiğine de inanmaları gerekir. Bu da yalnız Allah’ın sahip olabileceği büyük bir ilim ve kudreti gerektirir. Bunlar Meryem’i bu konuda da Allah’a ortak görmek zorundadırlar.

İnsanların isteklerinden haberi olmayan, ancak kıyamet günü dirilecek olan bir ölü, bize şah damarımızdan da yakın olan ve her şeyi bilen Allah’a karşı nasıl aracılık edebilir?

Meryem’in aracı olabilmesi için onun, yukarıdaki sıfatlara sahip olması gerekir. O sıfatlar, Allah’ın isimlerinden türetilmiştir. Bunlar, hay, alîm, semî’, basîr, mürid ve kadîr isimleridir. Allah Teâlâ şöyle demiştir:

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذُرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

“En güzel nitelikler Allah’ınkılerdir. Ona o niteliklerle yalvarın. Allah’ın

nitelikleri konusunda yamukluk yapanları bırakın. Onlar ettiklerinin cezasını bulacaklardır.”(A'râf 7/180)

Allah, Meryem Ana'da var sayılan yetkileri elçilerine bile vermemiştir. O, son Elçisine şöyle buyurur:

وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ

“Seni onların koruyucusu yapmadık. Sen onların üzerinde vekil de değilsin.”(En'âm 6/107)

إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ...

“Sen yalnızca bir uyarıcısın. Her şeye vekil olan Allah'tır.” (Hüd 11/12)

2- Tarikat ve Cemaatlerde Ölüden Yardım İsteme

Kur'an'ın birçok ayeti, “Allah'tan başkasından yardım isteme”yi müşriklerin en belirgin özelliklerinden sayar.²⁶³ İnsanlar en çok dua ve ibadet konusunda yarıldıkları için elçiler uyarılarını bu iki konuda yoğunlaştırmışlardır. Namaz, oruç, hac, zekât, helaller ve haramlarla ilgili ayet sayısı az olduğu halde Kur'an'ın büyük bir bölümü, Allah'tan başkasına ibadeti, darda kalınca başkasından bir şey beklemeyi şirk sayıp yasaklamaktadır. Allah şöyle buyurur:

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ إِلَهًا مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا
مَا تَذَكَّرُونَ

“Darda kalan biri yardım istediğinde yardımına karşılık verip sıkıntılarını gideren, sizi yeryüzünün hâkimleri yapan iyi olmaz mı? Allah ile birlikte başka bir ilâh mı var? Bilginizi ne kadar az kullanıyorsunuz!” (Neml 27/62)

Bu konuda hadis uydurulmuş, ilgili ayet ve hadisler başka yönlere çekilmiş ve sınırlar aşılmıştır.

a- Uydurulan Hadis

Ölüden yardım isteme konusunda şu hadis uydurulmuştur: “İşlerinizde ne yapacağınızı şaşırdığınızda kabir ehlinde yardım isteyiniz.²⁶⁴”

263 Nisâ 4/117; En'âm 6/40,41,56,64,71,108; A'râf 7/37,194,195,197; Yunus 10/38,66,106; Hüd 11/101; Ra'd 13/14; Nahl 16/20,86; İsrâ 17/56, 57,67; Kehf 18/14; Meryem 19/48; Hacc 22/12,13,62,73; Mu'minûn 23/117; Furkân 25/68; Şuarâ 26/72,213; Kasas 28/64,88; Ankebût 29/42; Lukman 31/30; Sebe' 34/22; Fâtır 35/13,14,40; Saffât 37/125; Zümer 39/38; Mu'min 40/20, 66,73,74; Fussilet 41/48; Zuhûrûf 43/86; Ahkâf 46/4,5; Cin 72/18. 26 surede toplam 50 ayet.

264 Mahmut USTAOSMANOĞLU (Mahmut Efendi) başkanlığında bir heyet, Ruh'ul-Furkan Tefsiri,

Bu, Aclûnî'nin Keşf'ül-Hafâ adlı kitabında yer alır. Aclûnî, bu söz için "İbn-i Kemal Paşa'nın el-Erbain'inde böyle geçer." ifadesini kullanır. İbn-i Kemal o sözü nebimize mal etmiş ama hiçbir kaynak göstermemiştir.²⁶⁵ Bununla kalmamış, sözün doğruluğunu ispat için felsefi izahlara girmiştir. Kimi tarikatçılar da bu sözden hareketle "bir veli ölünce ruhu, kınından çıkmış kılınc gibi olur"²⁶⁶ derler.

Aclûnî, halk arasında hadis diye bilinen sözleri toplamış ve onların doğrusu ile asılsız olanını ayırmaya çalışmıştır. Busebeple o kitapta çok sayıda uydurma hadis vardır. Kitabın başında Nebîmizin şu sözü vardır: "Kim benden söylemediğim bir şeyi naklederse cehennemde oturacağı yere hazırlansın."²⁶⁷

b- Tahrif Edilen Ayetler

Kur'ân'da hem ibadet, hem de dua kelimeleri geçer. İbadet, kulluk etmek; dua, çağrıda bulunmak, yardım istemek anlamındadır. Tefsir ve meallerin çoğunda, duaya "ibadet" anlamı verilerek asıl anlamın kaybolmasına yol açılmıştır. İbadet, yapılan duanın kabul edilmesi maksadına yönelik olacağı için bu iki kelime arasında sıkı bir bağ vardır. Bu sebeple Nebîmiz; "Dua ibadetin ilîgidir, özüdür"²⁶⁸ demiştir. Ama duaya, ibadet denirse, birini olağan dışı yollarla yardıma çağırmanın ibadet olduğu anlamı kaybolur. Bu bir tahrif sayılabilir.

Tahrif, harf kökündendir. Harf sözlükte uç, kıyı, sivri ve keskin taraf anlamlarına gelir.²⁶⁹ Sözü tahrif, iki tarafa yüklenebilecek anlam taşıyan bir sözü yalnız bir tarafa çekmektir.²⁷⁰ Şu ayet tahrifi, örneklerle açıklamıştır.

مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاسْمِعْ غَيْرَ
مُسْمَعٍ وَرَاعِنَا لَيًّا بِأَلْسِنَتِهِمْ وَطَعْنًا فِي الدِّينِ وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَاسْمِعْ وَأَنْظُرْنَا
لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَقْوَمَ وَلَكِنْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا

"Kimi Yahudiler kelimeleri yerlerinden kaydırırlar. "وَاسْمِعْ" "سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا"

İstanbul 1992, c. II, s. 82.

265 İbni Kemal Paşa, el-Erbain, v. 360. Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi, 1694.

İbni Kemal, Yavuz Sultan Selim'in meşhur Şeyhülislamıdır. 1469'da Tokat'ta doğmuş, 1534'te İstanbul'da ölmüştür. Nebîmizle arasında 900 seneden fazla bir fark varken hiçbir kaynak göstermeden ve anlamı da Kur'ân'a taban tabana zıt olan bir sözü hadis olarak önümüze sürmesi kabul edilemez. İbn Kemal kaynak gösterme yerine, bu sözün hadis olduğunu ispat için hiçbir dini dayanağı olmayan felsefi izahlara girmiştir.

266 Ruh'ul-Furkan, c. II, s. 67.

267 İsmail b. Muhammed el-Aclûnî, Keşf'ül-hafâ, c. I, s. 8.

268 Tirmizî, Dua, I, hadis no: 3371.

269 Mütercim Asım, Kamus, (حرف) maddesi.

270 Rağıb el-İsfehani, Müfredât, (حرف) maddesi.

“رَاعِنَا” derler. Bunu dillerini bükerek, dine saldırma maksadıyla yaparlar. Eğer bunların yerine “اسْمَعُ” bir de “سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا” bir de “انظُرْنَا” deselerdi elbette daha iyi ve daha doğru olurdu. Ama doğrulara kendilerini kapatmalarından dolayı Allah onları lanetledi. Artık onların pek azı inanır.” (Nisâ 4/46)

Ayetteki üç cümleden her birinin iki anlamı vardır.

1- “سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا” (semi'nâ ve aseyna) cümlesinin bir anlamı “dinledik ve sıkı tuttuk” diğeri ise “dinledik ve isyan ettik” şeklindedir. Çünkü (asâ = عصى); hem isyan, hem de değneğe sarılır gibi sarılma anlamına gelir.²⁷¹

Eğer “سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا” (semi'nâ ve eta'nâ) “Dinledik ve boyun eğdik” deselerdi sözü başka anlama çekme, yani tahrif imkânı kalmayacağından daha iyi ve daha doğru olacaktı.

2- “وَأَسْمَعُ غَيْرَ مُسْمَعٍ” (vesma' ğayre musmain) cümlesinin bir anlamı, “Lütfen dinle, sana söz söylemek haddimize değil ama..” diğeri ise “Dinle, söz dinlemez adam²⁷²” şeklindedir. Eğer sadece “Dinle” anlamına gelen, “اسْمَعُ” (isma) ifadesi kullanılsaydı başka anlama çekilemezdi.

3- “رَاعِنَا” (raina) cümlesinin anlamlarından biri “Bizi güt” diğeri “Bizi gözet” şeklindedir. “Bizi güt” sözünde bir iğneleme vardır. Yani “Sen bizi hayvan güder gibi gütmek istiyorsun, öyleyse güt.” demiş olurlar. Dillerini biraz eğer, ayn harfini uzatarak rainâ derlerse “bizim çoban” demiş olurlar. Eğer bunun yerine “انظُرْنَا” (unzurnâ) deselerdi “bizi gözet” dışında bir anlama çekilemezdi.

Kur'ân ancak böyle tahrif edilebilir. Çünkü o, milyonlarca insanın hafızasındadır ve sayısız nüshası bulunmaktadır. Onu başka bir şekilde tahrif mümkün değildir.

Ayette yer alan; “... **Bunu dillerini bükerek ve dine saldırma maksadıyla yaparlar.**” cümlesi tahrif için kötü niyeti şart koşmaktadır. Yoksa birden fazla anlam içeren bir sözle ilgili her yanlış tercih, tahrif kapsamına girmez. “Dua” kelimelerine bir delile dayanmadan “ibadet” anlamı verenler bunu dine saldırma amacıyla yapmamış olabilirler. Ama dine saldırmak isteyenlere alet oldukları da bir gerçektir. Ahkâf Suresinin 4, 5 ve 6. ayetlerini örnek vererek, duaya ibadet anlamı vermenin, ayetleri nerelere taşıdığını görmeye çalışalım:

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي

271es- Sihah, Tac'ul- arus, Lisan'ul-Arab.

Ulaşabildiğimiz tefsir ve meallerde bu incelik tespit edilememiştir.

272 Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'ân Dili. Nisâ 46. ayetin tefsiri.

السَّمَاوَاتِ ائْتُونِي بِكِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَنْزَارٍ مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ
يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَنِ دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ وَإِذَا حُسِرَ
النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ

“De ki; “Allah ile aranızda koyarak çağrıda bulduklarınızın ne olduklarını gördünüz mü? Gösterin bana; yeryüzünde neyi yaratmışlar? Yoksa göklerde bir payları mı var? Söyledikleriniz içinize yattıysa bu konuda bana, daha önce gelmiş bir kitap veya bir bilgi kıvrıntısı getirin.”

Allah ile arasına koyarak, Kıyâmet gününe kadar cevap veremeyecek kimselere çağrıda bulunandan daha sapık kimdir? Bunlar onların çağrısının farkında olmazlar.

İnsanların bir araya getirildikleri gün onlara düşman olacaklar ve yaptıkları kulluğu kabul etmeyeceklerdir...”(Ahkâf 46/4-6)

Birçok mealde bu ayetlere, şu şekilde anlam verilmiştir:

“De ki: Söylesenize, Allah’ı bırakıp taptığınız şeyler yeryüzünde ne yaratmışlar, göstersenize bana. Yoksa onların göklere ortaklıkları mı vardır? Eğer doğru söyleyenlerden iseniz, bundan evvel (size indirilmiş) bir kitap yahut bir bilgi kalıntısı varsa onu bana getirin.

Allah’ı bırakıp da kıyamet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek şeylere tapandan daha sapık kim olabilir? (Oysa) onlar, bunların tapmalarından habersizdirler.

İnsanlar bir araya toplandıkları zaman (müşrikler) onlara

(tapındıklarına) düşman kesilirler ve onlara kulluk ettiklerini inkâr ederler.”(Ahkâf 46/4-6)²⁷³

Dua’ya ibadet anlamı verince, ona bağlı olarak yeni anlam kaymaları kaçınılmaz hale gelmiştir. Hata, hatayı doğurmuş, yukarıdaki üç ayetteki hata sayısı beşe çıkmıştır. Bu hatalar şunlardır:

1) Duaya İbadet Anlamı Vermek

“Dua, çağrı anlamına mastardır. Daha sonra küçükten büyüğe, aşağıdan yukarıya iletilen istek ve ihtiyaç anlamına örf olmuş, isim olarak da kullanılmıştır. “Dua dinledim, dua okudum” denmesi bundandır.”²⁷⁴

273 Hayrettin KARAMAN, Ali ÖZEK, İbrahim Kâfi DÖNMEZ, Mustafa ÇAĞIRICI, Sadrettin GÜMÜŞ, AliTURGUT, Kur’ânı Kerim ve Açıklamalı Meâli, TDV yayınları, Ankara 1997. (Bu meâlin Suudiarabistan baskısında öze dokunmayan farklılıklar vardır.)

274 Elmalılı Muhammed Hamdi YAZIR, Hak Dini Kur’ân Dili, c. I, s. 662, (Bakara 186. Ayetin

İbadet ise taat anlamına gelir; taat boyun eğmek demektir, daha çok emre uymak ve izinden gitmek anlamında kullanılır.²⁷⁵ Türkçe’de buna kulluk denir. Terim olarak ibadet, Allah’ın emrini yerine getirmek için samimi niyetle namaz kılma ve oruç tutma gibi eylemlere verilen addır.

Dua ile ibadet arasında sıkı bir bağ vardır. İbadetin asıl hedefi duadır. Yani insan, Allah’a ibadet ederek bazı isteklerini elde etmek ister. Allah Teâlâ da dualarımızın kabulü için hem namaz kılmamızı, hem de sabırlı olmamızı emrederek şöyle buyurur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

“Ey iman edenler! Sabır göstererek ve namaz kılarak yardım isteyin. Allah sabredenlerle beraberdir.”(Bakara 2/153)

Bir ayet de şöyledir:

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

“Kullarım sana beni sorarlarsa, ben yakınım. Bana dua edince, dua edenin duasına karşılık veririm. Onlar da bana karşılık versinler. Bana güvensinler. Belki olgunlaşırlar.”(Bakara 2/186)

Kişi, Allah’tan istekte bulunduğu zaman ona daha iyi kul olma gayreti içine girer. Bu sebeple ibadet kabuk, dua öz gibidir. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem şöyle demiştir: **“Dua ibadettir.”**²⁷⁶ **Dua ibadetin ilğidir, özüdür.**²⁷⁷ Asıl amaç, Allah’a isteklerini kabul ettirmektir. Dua yerine ibadet kelimesi kullanılınca bu ilişkiler tümüyle kaybolur. O zaman insanlar, araçılardan medet ummaya başlarlar.

İsteklerini bir veli, bir ruhanî aracılığı ile Allah’a sunan, önce onu razı etmek ister. Ona, hediyeler, adaklar sunar, manevî huzurunda eğilir. Bunun ona kulluk yani ibadet olduğu Ahkâf 6. ayette şöyle ifade edilmiştir:

وَإِذَا حُسِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ

“O insanlar bir araya getirildiği gün, bunlar onlara düşman olacak, onların kulluğunu (ibadetlerini) kabul etmeyeceklerdir.”(Ahkâf 46/6)

tefsiri) İstanbul 1935.

275 İbn Manzûr, Lisan’ul-Arab.

İtaat, tav’ kökündendir. Tav’ boyun eğmek demektir. Zıddı kerih görmek, hoşlanmamaktır. Ayette şöyle buyrulur: “Sonra, duman halinde bulunan göğe yöneldi, ona ve yeryüzüne: “İsteyerek veya istemeyerek buyruğuma gelin” dedi. İkisi de “İsteyerek geldik” dediler.” (Fussilet 41/11)

Taat da aynı köktendir, gene boyun eğmek anlamına gelir ve daha çok “Emre uymak ve izinden gitmek.” anlamında kullanılır. (Rağıb el-İsfahâni, el-Müfredât, el-Müfredât, طوع maddesi.

276 Tirmizî, Dua,1, Hadis no; 3372.

277 Tirmizî, Dua,1, Hadis no; 3371.

Şu ayet de bu işin şirk olduğunu hükme bağlamaktadır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا

“*De ki ben sadece Rabbime dua ederim; Ona kimseyi şirk koşmam.*” (Cin 72/20)

Sonuç olarak, dua'ya ibadet anlamı vermek, bazı ayetleri Kur'ân'dan çıkarıp atmak gibidir. Mesela bu tavır, yukarıdaki üç ayeti puta tapanlara has hale getirmiştir. Allah Teâlâ, ibadet ve dua kelimelerini farklı yerlerde kullandığına göre Kur'ân'ın tefsirini ve çevirisini yapanların bu farkı önemsemeleri gerekir.

2) “Men” Kelimesine “mâ” Anlamı Vermek

Arapça'da “men” kimse veya kimseler anlamına gelir ve akıllı varlıklar için kullanılır.²⁷⁸ “Mâ” ise şey veya şeyler demektir. Ahkâf 5. ayette üç kere “men” kelimesi geçer. Dua'ya ibadet anlamı verenler, onlardan ikisine “men = kimse” üçüncüsüne de “mâ = şey” anlamı vermek zorunda kalınca ayetin anlamı esastan değişmiş, şu hali almıştır:

“*Allah'ı bırakıp da kıyamet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek şeylere tapandan daha sapık kim olabilir?*”

Bu meale göre yardıma çağrılanlar putlar olur ve bir ruhanîyi yardıma çağırın kişi ayetin kapsamına girmez. Ama bir anlam kayması yapmadan “men” kelimesine “kimse veya kimseler” anlamını verince şu meal ortaya çıkar:

“*Allah'ın yakınından kıyamet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek kimseleri çağırandan daha sapık kimdir?*”

Bu doğru anlam, bir ruhanîden yardım istemenin önünü kapar.

Bu hata, zorunlu olarak aşağıdaki hataları doğurmuştur:

3) “Hum هم” Zamirine “hiye هي ” Anlamı Vermek

“Bunlar” diye tercüme edilen **hum**, Arapça'da akıllı erkek varlıkları gösterir. Ama “Men”e “şeyler” anlamı verildiği için hum zamirine de ya “men”in lafzını gösteren “huve” ya da manasını gösteren “hiye” anlamını verme zorunluluğu doğmuştur. Bu hafife alınamayacak bir hatadır.

278 Cümle içinde akıllı varlıklarla birlikte başka varlıklar da geçerse men kelimesi, akıllı olmayanlar için de kullanılabilir. Buna şu ayet örnek verilir: “Allah bütün canlıları sudan yarattı. Onlardan kimi karnı üstünde sürünür, kimi iki ayak üzerinde yürür, kimi de dört ayak üzerinde yürür...” (Nûr 24/45) Bu ayette “kimi” diye tercüme edilen “men” kelimesidir. İki ayak üstünde yürüten insanlar, canlılar kapsamında olduğu için diğer canlılara da “men” denmesi uygun düşmüştür.

4) Cem’i Müzekker Salime Yanlış Anlam Vermek

“Habersizdirler” diye tercüme edilen “gâfilûn” kelimesi cem’i müzekker salimdir; yani akıllı erkekler için kullanılır. “Men”e “şeyler” anlamı verilmesi bu anlamı da yok etmiştir. Bu da önemli bir hatadır.

5) Ahkâf Suresinin 6. Ayetine Dikkat Etmemek

“Men”in “şeyler” diye tercüme edilmesi, 5. ayetle 6. ayetin ilişkisini koparmıştır. Bu ilişkinin kopmamasının tek yolu o kelimenin “kimseler” diye tercüme edilmesidir. Ayet şöyledir:

“İnsanlar ahirette bir araya getirildiği gün, onlara düşman olacak ve onların kulluğunu kabul etmeyeceklerdir.”(Ahkâf 46/6)

Putlar ahirette, canlanıp insanlarla bir araya gelmeyeceğinden ayette sözü edilenler, hesaba çekilen akıllı varlıklardır. Bunlar da ruhlarından medet umulan büyüklerdir.

Ayetlerin mealindeki bu hatalar, türbe ziyareti ile ilgili şu inanca yol açmıştır: *“Allah bu sevgili kullarına bazı yetkiler, imkânlar, özellikler bahsetmiştir, bunlar şefaathilerimizdir, bizler günahkâr olduğumuz için doğrudan Allah’tan istemeye yüzümüz yok, belki bunlar sayesinde Allah dileklerimizi kabul eder.”*²⁷⁹

Bu gibi yanlışlar sebebiyle, ölmüş bir din büyüğünü Allah’ın yakın dostu saymak, ona hayalî yetkiler verip Allah’a onun aracılığı ile ulaşmaya çalışmak İslam âleminin en temel hastalıklarından olmuştur. Ahkâf 4. ayete doğru anlam verince bu yol tamamen tıkanır. Ayetin doğru anlamı şöyledir:

“De ki; Allah ile aranızı koyarak çağrıda bulduklarınızın ne olduklarını gördünüz mü? Gösterin bana; yeryüzünde neyi yaratmışlar? Yoksa göklerde bir payları mı var? Söyledikleriniz içinize yatıyorsa bu konuda bana, daha önce gelmiş bir kitap veya bir bilgi kırantısı getirin.”(Ahkâf 46/4)

Bu tenkitler, yukarıdaki üç ayet esas alınarak yapılmıştır. Aynı hatalar, içinde dua kökünden kelimeler bulunan birçok ayetin Türkçe’ye çevrilmesinde de görülmektedir. Daha garibi, birkaçı dışında bütün Türkçe meallerde aynı hataların tekrarlanmış olmasıdır. Bu da, Allah’ın asla bağışlamayacağını bildirdiği şirk günahını, Müslümanların kolayca işlemesine yol açmıştır.

279 Hayrettin KARAMAN, “Ramazanda Türbe Ziyaretleri” 10. 12. 2000 tarihli Yeni Şafak Gazetesi, Fıkıh Köşesi.

Kur'ân meali yapanların bu hatalara, bilerek ve isteyerek düştüğü söylenemez. Ama onların çoğu Allah'ın ne dediğine bakma yerine önceki âlimlerin bu ayetleri nasıl anladığına bakarlar. Bu da, vaktiyle yapılmış bir hatayı kemikleştirir.

c- Ölüden Yardım İsteyenlerle İlgili Örnekler

1) Nurcu Örneği

Bir kısım Nurcular şu şiiri, Abdülkadir Geylânî'nin, sekiz asır önce Said Nursi için yazdığını iddia ederler:

*“Bizi aracı yap, her korku ve darlıkda.
Her şeyde her zaman, candan koşarım imdada
Ben korurum müridimi korktuğu her şeyde.
Koruyuculuk ederim ona, her şer ve fitnede.
Müridim ister doğuda olsun ister batıda
Hangi yerde olursa olsun yetişirim imdada”²⁸⁰”*

Bu iddiayı Said Nursî'nin 23 şakirdi yapar.²⁸¹ İspat için, cifr²⁸² denen hayalişeylere dayanır ve şiirde, Abdülkadir Geylânî'nin şu anlamı sakladığını söylerler:

“Müridim Said Kürdî, Rusya'da esirken kuzeydoğu Asya'dan bidatçıların eliyle Asya'nın batısına sürgün edildiği ve Sibiryaya taraflarından kaçıp çok fazla yeri dolaşmak zorunda kaldığı sırada Allah'ın izni ile ona yardım ederim ve imdadına yetişirim.”

Yardımanın nasıl gerçekleştiği de şöyle anlatılıyor:

“Evet Hazret-i Gavs'ın “müridim” dediği Said, esir olarak üç sene Asya'nın kuzeydoğusunda, yok edici zorluklar içinde hep korundu. Üç-dört aylık yolu, kaçarak aşmış, çok şehirleri gezmiş ama Gavs'ın dediği gibi hep koruma altında olmuştur.

280 Said Nursi, Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Sekizinci Lema, a.g.e, c. II, s. 2083.

281 İsimleri şöyledir: Süleyman, Sabri, Zekâi, Âsım, Re'fet, Ali, Ahmed Husrev, Mustafa Efendi, Rüştü, Lütfü, Şamlı Tevfik, Ahmed Galib, Zühtü, Bekir Bey, Lütfi, Mustafa, Mustafa, Mes'ud, Mustafa Çavuş, Hâfız Ahmed, Hacı Hâfız, Mehmed Efendi, Ali Rıza.

282 Cifr konusu daha sonra gelecektir.

Üstadımız diyor ki: “Ben sekiz-dokuz yaşında iken, nahiyemizde ve etrafında bütün ahali Nakşî Tarikatında ve orada Gavs-ı Hızan adıyla meşhur bir zattan yardım isterken, ben akrabama ve bütün ahaliye aykırı olarak “Yâ Gavs-ı Geylani” derdim. Çocukluk itibarıyla gibi ehemmiyetsiz bir şeyim kaybolursa, “Yâ Şeyh! Sana bir fatiha, sen benim bu şeyimi buldur” derdim. Şaşırtıcıdır ama yemin ederim ki, böyle bin defa Hazret-i Şeyh, himmet ve duasıyla imdadıma yetişmiştir.”²⁸³

Bu inancın Kur’ân’a aykırılığını gösteren ayetler daha önce okunmuştu. Bir ayet de şöyledir:

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ إِلَهَ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا
مَا تَذَكَّرُونَ

“Darda kalan biri yardım istediğinde yardımına karşılık verip sıkıntılarını gideren, sizi yeryüzünün hâkimleri yapan kimdir? Allah ile birlikte başka bir ilâh mı var? Bilginizi ne kadar az kullanıyorsunuz!”(Neml 27/62)

Güç yetirilemeyen konularda başkasından yardım alınabilirse artık kim Allah’a sığınır? Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ رَعَيْتُمْ مِنْ دُونِهِ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضَّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَى رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا

“De ki: “Allah’a yakın saydıklarınızı çağırın; sıkıntınızı ne gidermeye güçleri yeter ne de sizden uzaklaştırmaya.” Onlar; yani onların çağırduklarından Allah’a en yakın olanlar da kendilerini Rablerine götürecektir vesilenin peşinde olurlar; rahmetini umar, azabından korkarlar. Rabbinin azabı kaçınılması gereken şeydir.”(İsrâ 17/56–57)

وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ أَمْوَاتٌ غَيْرُ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ

“Allah neyi gizlediğinizi, neyi açığa vurduğunuzu bilir. Allah ile aralarına koyarak yardıma çağırduklarının hiçbiri bir şey yaratamazlar. Zaten kendileri yaratılmış durumdadırlar. Onlar birer ölüdürler, diri değildirler. Ne zaman diriltileceklerini de bilemezler.”(Nahl 16/19–21)

وَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّهِ أَوْ أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِهِ قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ

283 Said Nursi, Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Sekizinci Lema,a.g.e, c. II, s. 2084.

“Onlara; “Gökleri ve yeri, kim yarattı?” diye sorsan kesin olarak “Allah” derler. De ki: “Allah ile aranızda neyi koyup yalvardığınıza baktınız mı? Allah bana bir sıkıntı vermek istese, onlar bu sıkıntıyı fark edebilirler mi? Ya da bana iyilik etmek istese, onlar onun bu iyiliğini önleyebilirler mi?” De ki: “Allah bana yeter. Destek arayanlar ona dayansınlar.”(Zümer 39/38)

2) Diğer Örnek

Nebîimizin amcası Hamza, Uhut savaşında Allah yolunda öldürülmüştür ama Fethullah Gülen’e göre o, anlayamayacağımız bir hayatla yaşamaya devam etmektedir. Şu sözler ona aittir:

“Ankara’dan İstanbul’a geliyoruz... Kartal civarına kadar geldik. Hava hafif hafif yağıyordu. Oralarda çukurca bir yer varmış; tam biz oraya yaklaşmıştık ki, yağmur olanca hızıyla şiddetlendi. Rampanın dibine indiğimizde de bujileri su aldı ve araba stop etti. Bir-iki dakika içinde su kabardı ve bizim arabayı yüzdürmeye başladı. Her geçen dakika su daha da kabarıyor ve bir afet halini alıyordu. Öyle ki kısa bir müddet sonra kalas yüklü kamyonları bile kaldırıp, sağa sola sürüklemeye başladı. Camı biraz açayım, dedim, içeriye dolan su üçümüzü de sırlıklam ıslattı. Hemen camı kapattım. Elden bir şey gelmiyordu. Koca otobüs ve kamyonlar dahi suyun yüzünde adeta saman çöpüne dönmüşlerdi. Hatta onlardan birkaçı, sağımızdan, solumuzdan geçerken “Geçen sene burada bir sürü taksi sürüklendi gitti.” diyerek moralimizi de bozdular... Ya araba kıyadaki bariyerlere vurur da parçalanırsa; halbuki emanet..durmadan bunları düşünüyorum...

Bir ara baktım büyük bir kalas bize doğru geliyor. Aklımdan, şu kalas bizim ile sütre arasında dursa hiç olmazsa araba kıyadaki sütrelere çarpmaz diye düşündüm ve tam o esnada arkadaşlara “dua edin” dedim. Kendim de “Ya Seyyidenâ Hamza! Ya Seyyidenâ Hamza!” diyerek o yüce ruhu, imdadımıza göndersin diye Cenab-ı Hakk’a dua ettim. Üzerimize doğru gelmekte olan kalas, yanımızdan geçerek gözden kayboldu... Ve hayrettir selin mecrası birden değişti, hızı da azaldı... Olayın şahitleri var. Bu değişikliği ve birden selin hızının azalmasını fiziki kanunlarla izah imkânsız. Hiçbirimizin şüphesi kalmadı ki, Cenab-ı Hakk o mukaddes ve yüce ruhu istihdam buyurdu ve yardımımıza gönderdi...²⁸⁴”

Hem “Ya Seyyidenâ Hamza! Ya Seyyidenâ Hamza!” yani “Efendimiz Hamza, efendimiz Hamza yetiş!...” diyor, hem de “o yüce ruhu, imdadımıza

284 Fethullah GÜLEN, Küçük Dünyam2, Zaman Gazetesi 28 Kasım 1996, ayrıca <http://arsiv.zaman.com.tr/1996/11/28/kose/hocaefendi/index.html>; (30/11/2003)

göndersin diye Cenab-ı Hakk'a dua ettim” diyor.

Bunun neresi Allah'a dua? Sonra şöyle diyor:

“Ehl-i tahkik, şahıslardan istimdat etmeyi mahzurlu görürler. Kanaatimce her meselede olduğu gibi, bu meselede de ölçüyü iyi ayarlamak, ifrat ve tefritten kaçınmak gerekir. Bize göre büyük ve mukaddes ruhlardan istimdat olabilir; fakat kalbin ibresi her an Cenab-ı Hakk'ı göstermelidir. Yani bu büyüklere, vesile ve vasıtalıktan öte tasarruf adına hiçbir paye verilmemelidir. Zaten onları vesile olarak istihdam buyuracak da yine Cenab-ı Hak'tır. O dilemedikten sonra, hiç kimsenin, hiçbir meselede yardımcı olması, bir şey yapması mümkün değildir. Ama Hak tecelli eyleyince her işi asan eder; halk eder esbabını bir lahzada ihsan eder.” Bu hususu da böyle tespit ettikten sonra: Büyük ve mukaddes ruhlar ceset kafesinden kurtulduklarında, adeta bir melek haline gelirler... Hele bunlardan, canlarını yüce, yüksek bir ideal ve davaya adanmış olanlar, kendileriyle aynı düşünceyi paylaşanları Allah'ın izniyle her zaman destekler, onlara arka çıkar ve onları korurlar. Ama arz ettiğim gibi frekans birliği şarttır”.

İsa'ya Allah diyen Katolikler de benzeri ifadeleri kullanarak şöyle diyorlar:

“İsa kendiliğinden bir şey yapamaz. Her şeyi kendisini gönderen Baba'dan alır.²⁸⁵ Şimdi o, Baba'nın yanında Hristiyanların avukatlığını yapıyor. Onlar lehine aracılık etmek için hep canlıdır. Allah'ın huzurunda daima hazır bulunmaktadır”²⁸⁶ Allah Teâlâ şöyle buyurur:

يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ إِنْ تَدْعُهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِنْ خَبِيرٍ

“...İşte bunları yapan Rabbiniz Allah'tır. Yetki ondadır. Onunla aranıza koyup yardıma çağırduklarınız, bir çekirdek zarına bile hükmedemezler. Onları çağırırsanız, çağırınızı işitmezler; işitseler cevap veremezler: Kıyamet gününde de sizin onları ortak saymanızı örtbas ederler. Kimse sana bunları, her şeyin içyüzünü bilen Allah gibi haber vermez.” (Fâtır 35/13-14)

قُلْ مَنْ يُجِيبُكُمْ مِنْ ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً لَئِنْ أَنْجَانَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ قُلِ اللَّهُ يُجِيبُكُمْ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ أَنْتُمْ تُشْرِكُونَ

“De ki: “Gizlice yalvarıp, “bizi bundan kurtarırsan elbette sana şükredenlerden oluruz” diye yakardığınız bir sırada, sizi karanın ve denizin

285 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 859.

286 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 519.

karanlıklarından kurtaran kimdir?”De ki: “Allah’tır. Sizi ondan ve her türlü sıkıntıdan o kurtarır. Sonra yine de ona şirk koşarsınız.””(En’âm 6/63–64)

فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ

“Gemiye bindiklerinde Allah’a boyun eğer, yalnız ona yalvarırlar. Allah onları karaya çıkardı mı, bakarsın ki, şirk koşuyorlar.””(Ankebüt 29/65)

Hamza gibi şehitlerin ölmediğini ispat için şu ayete dayanılıyor:

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ

“Allah yolunda öldürülenlere ‘ölüler’ demeyin. Hayır, onlar diridirler. Ama siz bunu fark edemezsiniz.””(Bakara 2/154)

Allah, **“siz bunu fark edemezsiniz”** dediğine göre bize söz düşmez. Onlardaki canlılık, insanın fark edebileceği cinsten olsaydı, öncelikle Nebîmiz fark eder, Hamza’nın ölümüne pek fazla üzülmezdi. Abdullah b. Mes’ud diyor ki; “biz onun, Hamza’ya ağladığı kadar bir şeye ağladığını görmedik. Onu kibleye doğru koydu, cesedinin başında durdu ve sesli olarak, hıçkırığa hıçkırığa ağladı.”²⁸⁷

Konu ile ilgili diğer ayetler şöyledir:

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرَزَقُونَ فَرَجَبِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ

“Allah yolunda öldürülenleri sakın ölü sanma. Onlar Rableri katında diridirler. Kendilerine rızık da verilir. Allah’ın onlara yaptığı ikram ile mutlu olurlar. Henüz aralarına katılmamış olanlara da şu müjdeyi vermek isterler: “Onların üstünde ne bir korku olacak, ne de üzüleceklerdir.”

Allah’ın nimetini ve ikramını da müjdelemek isterler. Allah, müminlerin alacağı karşılığı azaltmayacaktır.””(Âl-i İmrân 3/169–171)

Bir an için **“siz bunu fark edemezsiniz”** hükmünün olmadığını ve iyi müminlerin onların farkına vardığını düşünelim. Bu durumda fark edilecek tek şey, içinde buldukları nimetler olur. Bu, onların insanlara yardım edeceğine delil olmaz. Onlardan yardım isteyenlerin durumu, şu ayette açıklanandan başkası değildir:

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَنِ دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ

“Allah ile arasına koyarak, Kıyâmet gününe kadar cevap veremeyecek

287 Safiyyu’r-Rahmân el-Mubârekfûri, er-Rahiku’l-Mahtûm, Beyrut, 1408/1988, s. 255-256.

kimselere çağrıda bulunandan daha sapık kimdir? Bunlar onların çağrısının farkında olmazlar.”(Ahkâf 46/5)

Mekke müşrikleri de tanrılarında var saydıkları gücü Allah'ın verdiğiğine inanırlardı. Kâbe'yi tavaf ederken şöyle derlerdi:

“Lebbeyk lâ şerike lek illâ şerikun huve lek temlikuhu ve mâ melek”

“Emret Allah'ım, Senin hiçbir ortağın yoktur. Yalnız bir ortağın vardır ki, onun da bütün yetkilerinin de sahibi sensin.”

Bu, delilsiz bir iddiaydı. Bunu bize nakleden İbn Abbas diyor ki,

“onlar “Lebbeyk lâ şerike lek = Emret Allah'ım, Senin hiçbir ortağın yoktur.” dediklerinde Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem şöyle derdi: “Yazıklar olsun; burada kesin, burada kesin.”²⁸⁸”

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَمِيتِ وَيُخْرِجُ الْمَمِيتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ فَذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعَدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ

“Desen ki: ‘Gökten ve yerden size rızık veren kim? Ya da işitmenin ve gözlerin sahibi kim? Kimdir o diriye ölüden çıkaran, ölüyü de diriden çıkaran? Ya her işi düzenleyen kim?’ ‘Allah’tır!’ diyeceklerdir. Deki; O halde Ona karşı gelmekten sakınmaz mısınız? İşte gerçek Rabbiniz Allah budur. Hakkın ötesi sapıklık değildir de nedir? Nasıl da çevriliyorsunuz?” (Yunus 10/31–32)

Bizi, merkezî yönetimin tayin ettiği kişiler idare eder. Mesela vali, devleti ve hükümeti temsil eder. Kimileri de Allah'a yakın gördüğü bazı kişileri Allah'ın tayin edip yetki verdiği kişiler olarak kabul ediyor. Tayin belgesi olmayan kişiyi vali saymak, nasıl merkezî idareye başkaldırma anlamına geliyorsa Allah'ın verdiği bir belgeye dayanmadan bazı kimseleri Allah'a ait yetkilere sahip görmek de Allah'a başkaldırmak olur.

Hamza'yı, Abdulkadir Geylânî'yi veya başkasını yardıma çağırانlarla zaman zaman şöyle konuşmalar yaparız:

Bayındır- Onlar sizi tanıyor mu?

- Allah tanıtamaz mı?

Bayındır- Onlar sizi duyabilirler mi?

— Allah duyuramaz mı?

288 Müslim, Hacc, 22, Hadis no; 1185.

Bayındır- Onlar sizin konuştuğunuz dili bilirler mi?

— Allah öğretmez mi?

Bayındır- Peki onlar ölmemişler midir?

— Onlar ölmezler, desem okuduğın ayetlere göre bunun bir faydası yoktur.

Bayındır- Demek Allah Teâlâ önce onlara dirilik verecek, sonra sizi ona tanıtacak, sesinizi duyuracak, dilinizi öğretecek ve sizi anlamasını sağlayacak; sonra da sizin lehinize aracılık yapmasına, kendine karşısında sizi savunmasına müsaade edecek. Size göre aynı anda on binlerce kişi onlara başvurmakta ve yardım istemektedir. Bunların her birini anlaması ve sıraya koyması da gerekecektir. Bu, ancak hayal âleminde olabilir!

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْتَلَكُمُ فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ أَلَمْ يَرَوْا أَنَّهُمْ إِذْ يُبْتَاطُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا قُلْ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُوا فَلَا تُنظِرُونَ إِنَّ وَلِيَّيَ اللَّهُ الَّذِي نَزَلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ نَصْرَكُمْ وَلَا أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ

“Allah ile aranızda koyup yardıma çağırdıklarınız sizin gibi kullardır. Eğer samimi iseniz, onlara seslenin de size cevap versinler.

Ayakları mı var ki, yürüsünler. Elleri mi var ki tutsunlar. Gözleri mi var ki, görsünler. Kulakları mı var ki, işitsinler. De ki: “çağırın ortaklarınızı, sonra bana tuzak kurun; hiç göz açtırmayın.”

“Benim velim, bu Kitabı indiren Allah’tır. O, iyilere velilik eder.”

“Allah ile aranızda koyup yardıma çağırdıklarınız; size yardım etmek şöyle dursun, kendilerine bile yardım edemezler.””(A’raf 7/194–197)

3) Bir Şeyh Efendi Örneği²⁸⁹

Bu zatla aramızda, şöyle bir konuşma geçmişti:

Şeyh Efendi- Siz ne dersiniz deyin; biz evliyanın ve büyük şeyhlerin ruhlarının Allah ile kullar arasında vasıta olduğuna inanırız. Onların ruhaniyetinden medet umar, yardım isteriz.

Bayındır- Peki ya *“iyyâke nestâin= yalnız senden yardım isteriz”* (Fatiha

289 İstanbul Fatih’te bulunan İsmail Ağa camiinin emekli imamı Mahmut USTAOSMANOĞLU’dur. Mahmut Efendi diye anılır. Bu zatla ve beraberindeki kişilerle yaptığımız görüşmenin tamamı “Kur’an Işığında Tarikatçılığa Bakış” adlı kitabımızda yer almaktadır.

1/5)ayeti nerede kaldı? Bu ayeti her namazda okuruz. Bunun sebebi ne olabilir?

Allah Teâlâ şöyle buyurur: “*İnsanı yaratan biziz. Ona şahdamarından da yakınız; içinin ona ne fışıldadığını biliriz.*” (Kaf 50/16)

Allah şah damarımızdan yakın olduğuna göre büyüklerin ruhları nerede boşluk bulur da araya girerler?

Şeyh Efendi- Abdülkadir Geylânî hazretleri bir şiirlerinde buyururlar ki:

“Müridim ister doğuda olsun ister batıda

Hangi yerde olsa da yetişirim imdada²⁹⁰”

Bayındır- Bu, çok sayıda ayete açıkça aykırıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ إِلَهَ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا
مَا تَذَكَّرُونَ

“Darda kalan biri yardım istediğinde yardımına karşılık verip sıkıntılarını gideren, sizi yeryüzünün hâkimleri yapan kimdir? Allah ile birlikte başka bir ilâh mı var? Bilginizi ne kadar az kullanıyorsunuz!” (Neml 27/62)

Şeyh Efendi- Sen Abdülkadir Geylani’ye inanmıyorsan seninle konuşacak bir şeyimiz yoktur.

Bayındır- Abdülkadir Geylani’ye inanmak imanın şartlarından değildir. Biz ondan değil, Allah’ın kitabından sorumlu tutulacağız.

Bu örnekler, Müslümanların Müslümanlıkla ne ölçüde ilgili olduklarını açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

K - CEMAAT OLUŞTURMA VE NUR CEMAATİ

Din büyüğü sayılan bir kişiye olağan üstü özellikler yakıştırılırsa insanları onun etrafında toplamak kolay olur. Onun Allah’a yakın olduğuna vurgu yapılarak aracı ve kurtarıcı sayılması sağlanır. Sonra Allah’ın ilhamıyla yazdığı iddia edilen kitaplar oluşturulur. Böylece ayrı adı, ayrı önderi ve ayrı kitabı olan bir cemaat oluşur. Sonra sürekli büyüleyici sözler söylenir. Bu cemaate girmeyenin kurtuluşa eremeyeceğine vurgu yapılır.

Katolik kilisesi bu şekilde oluşan bir Hristiyan cemaattir. Kilise ile cami çok farklıdır. Cami bir ibadet yeridir. Ama kilise canlı bir varlık, İsa’nın Mistik

290 Bu şiir, Said Nursî’nin Sikke-i Tasdiki Gaybî adlı kitabında geçer. Bkz. Risale-i Nur Külliyyatı, c.II, s. 2083.

Bedeni ve hiyerarşik²⁹¹ bir toplum kabul edilir.²⁹² Onlara göre “Kilise tektir, kutsaldır ve Katolik’tir.²⁹³ Kilisenin tek bir Rabbi, tek bir imanı vardır. Tek bir vaftizden doğar, tek umutla tek bir Ruh tarafından canlandırılan tek bir Beden’dir.²⁹⁴ Katolik Kilisesi bütün insanlığı, Mesih’in önderliğinde, onun Ruh’unun birliğinde içerdği iyiliklerle birlikte toparlamaya çalışmaktadır.^{295”}

Katoliklerin, Dinî Gelenek dedikleri özel kitapları vardır. Onların, Kutsal Ruh’un canlı aktarımı yani vahyi ile oluştuğuna inanırlar. Tevrat ve İncil ile aynı ilâhî kaynaktan fıskırmış saydıkları için aynı saygıyı gösterirler.²⁹⁶

Katoliklerin asıl vurgusu şudur: “*Katolik Kilisesine girmeyen kurtuluşa eremez.*^{297”}

Nurcular da yukarıdaki gibi oluşmuştur. Said Nursî’ye olağanüstü özellikler yakıştırılarak onun müceddid, mehdi, beklenen İsa ve Gavs-ı azam olduğu, birlik makamında bulunduğu, Hakikat-i Muhammediye’nin onda tecelli ettiği ve nurculara şefaet edeceği vurgulanmış, sonra Risale-i Nurlar’a kutsallık verilmiş ve kurtuluşun ancak Nur cemaatine girmekle mümkün olacağı söylenmiştir. Böylece farklı bir adı, farklı bir kitabı ve farklı bir lideri olan yeni bir cemaat ortaya çıkmıştır. Şimdi bununla ilgili iddialara bakalım:

1- Said Nursî’ye Yakıştırılan Özellikler

Birçok tarikatta olan Nur-u Muhammedî ve Hakikat-i Muhammediye inancı Nurcularda da vardır. Said Nursî, kendisinin Hakikat-i Muhammediyeyi temsil ettiğini dolaylı yoldan anlatır. Ona göre Risale-i Nur’un kaynağı ve esası Nur-u Muhammedî’dir.²⁹⁸ Kendisi ise o risalelerin hakikati ve manevî kişiliğidir.²⁹⁹ Bunun anlamı, Nur-u Muhammedîyi yani Hakikat-i Muhammediyeyi kendisinin temsil ettiğidir. Risale-i nurlarda Said Nursî’nin bu özelliklere sahip olduğunu gösteren ifadeler vardır.

291 Hiyerarşi, alttan üste doğru rütbe ve makam sıralaması düzeni anlamına gelir. Kilise’de, en alt görevliden Papa’ya kadar olan sıralamaya hiyerarşik yapı denir.

292Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 779.

293 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 846.

294 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 866.

295 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 831.

296Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par.7782.

297 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 846.

298 Emirdağ Lâhikası (1) Mektup No: 71, a.g.e, c. II, s.1725 “Risale-i Nur hakkında ve o Nurun menbaı ve esası olan Nuru Muhammedî (a.s.m.) ...”

299 Emirdağ Lâhikası (1) Mektup No: 71, a.g.e, c. II, s.1725 “Gerçi o âhir kasidesinde Risale-i Nur’un hakikatini ve şahs-ı mânevisini murad etmiş...”

a- Birlik Makamında Olduğu İddiası

Allah ile hakikat-i Muhammediye, aynı gerçeğin ön ve arka yüzleri sayıldığından Hakikat-i Muhammediyeyi temsil eden kişi, "Birlik" makamında kabul edilir. Said Nursî, şu sözleriyle kendinin bu makamda olduğunu iddia eder:

"Açmayı aklımdan bile geçirmediğim bir sırrı açmaya mecbur kaldım. Şöyle ki:

Risale-i Nur'un manevî kişiliği (Said Nursî) ve onu temsil eden has şakirtlerinin manevî kişilikleri "Ferîd = Bir tek olma" makamıyla şereflendikleri için onların üzerinde, ne bir ülkenin kutbunun ne de zamanının büyük bölümünü Hicaz'da geçiren kutb-u âzamin yetkisi vardır. Bu sebeple kutb-u âzamin dahi emrine girmek zorunda değillerdir. Her devirde var olan iki imam gibi, onu tanımaya mecbur olmazlar. Ben, eskiden Risale-i Nur'un manevî kişiliğini (Said Nursî'yi), o imamlardan biri zannedirdim. Şimdi anlıyorum ki Gavs-ı Âzam, hem kutub hem gavs hem de "Ferdiyet = Birlik" makamında olduğundan, âhir zamanda, şakirtlerinin bağlandığı Risale-i Nur, o Ferdiyet = Birlik makamıyla şereflenmişlerdir. Gizlemeye lâyık bu büyük sırra göre, Mekke-i Mükerrreme'de hiç beklenemeyecek bir şey olsa da Risale-i Nur aleyhine kutb-u âzamdandan bir itiraz gelse, Risale-i Nur şakirtleri sarsılmamalı, o mübarek kutb-u âzamin itirazını bir iltifat ve selâm gibi saymalı, ilgisini kazanmak için, itirazın odaklandığı noktaları o büyük üstadlarına izah etmeli ve ellerini öpmelidirler.³⁰⁰"

Kutup; en büyük velî bilinir. Tarikatçılara göre, erenlerin başı ve Allah'ın izniyle kâinata tasarruf sahibidir. Yani evreni yönetmede yetki sahibidir.

Kutuptan sonra gelen iki kişiye "imâmân" derler. Bunlardan birine "imam-ı yemîn", diğerine "imam-ı yesâr" adı verilir. İmam-ı yemîn (sağdaki imam) kutbun hükümlerine, imam-ı yesâr (soldaki imam) da hakikatine mazhar sayılır. Yani biri kutbun kararlarını, diğeri de gerçek yönünü bilir, derler. Kutup ölünce

300 Kastamonu Lâhikası Mektup No: 121, a.g.e, c. II, s. 1644. Yazı sadeleştirilmiştir, aslı şöyledir: "Fâş etmek hatırıma gelmeyen bir sırrı, fâş etmeye mecbur oldum. Şöyle ki:

Risale-i Nur'un şahsı mânevîsi ve o şahs-ı mânevîyi temsil eden has şakirtlerinin şahsı mânevîsi "Ferîd" makamına mazhar oldukları için, değil hususî bir memleketin kutbu, belki ekseriyet-i mutlakayla Hicaz'da bulunan kutb-u âzamin tasarrufundan hariç olduğunu ve onun hükmü altına girmeye mecbur değil. Her zamanda bulunan iki imam gibi, onu tanımaya mecbur olmuyor. Ben, eskiden, Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsini, o imamlardan birisini zannediyordum. Şimdi anlıyorum ki, Gavs-ı Âzam'da, kutbiyet ve gavsiyetle beraber, "Ferdiyet" dahi bulunduğundan, âhirzamanda, şakirtlerinin bağlandığı Risale-i Nur, o Ferdiyet makamının mazharıdır. Bu gizlenmeye lâyık olan bu sırr-ı azime binaen Mekke-i Mükerrremede dahi farz-ı muhal olarak Risale-i Nur'un aleyhinde bir itiraz kutbu âzamdandan dahi gelse, Risale-i Nur şakirtleri sarsılmayıp, o mübarek kutb-u âzamin itirazını iltifat ve selâm suretinde telâkki edip, teveccühünü de kazanmak için, medâr-ı itiraz noktaları o büyük üstadlarına karşı izah etmek, ellerini öpmektir...Said Nursî."

yerine imam-ı yesâr geçer. Kutup ile iki imam, üçleri oluşturur.³⁰¹ Yukarıda geçtiği gibi Said Nursî önceleri kendisinin bu imamlardan biri olduğunu zannedermiş.

Birden çok kutubdan söz edildiğinden baş Kutba Kutbu'l-Aktab denir. Ona, kendisine sığınanlara yardım eden anlamında Gavs ya da Gavs-ı Azam da denir. Said Nursî de kendisine *Gavs-ı Azam* demiştir.

Bu inanç mensuplarına göre Kutub, Hakikat-ı Muhammediye'nin kendisinde görüldüğü kişidir. Hasan Feyzî'nin Said Nursî için yazdığı ve onun "Pek parlak kaside" diye övdüğü şiirde bu anlamlar kullanılmıştır:

*"Çünkü sensin bu asırda Rahmeten li'l-Âleminin cilvesi,
Çünkü sensin şimdi Şefiü'l-Müznibînin vârisi.
"Ağisnâ yâ Gyâse'l-Mustağîsîn" bir duası,
Ey şule-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur"³⁰²!*

Şiir şöyle sadeleştirilebilir:

*"Çünkü sensin bu asırda âlemlere rahmet olan Muhammed'in görüntüsü
Çünkü sensin şimdi günahkârlara şefaathane edecek olan Muhammed'in varisi
Günahkârların sana şudur bir çağrısı: "Yardım et bize, ey yardım isteyenlerin yardımcısı!"
Ey âleme rahmet Muhammed'in aydınlığı, Nur Elçisi!"*

Bu makamın Kutbu'l-İrşad ve Kutbu'l-Vücut denilen iki çeşidi vardır. Onlara göre Kutbu'l İrşad, nebîlik kurumunun iç yüzünü; Kutbu'l Vücut ise Hakikat-ı Muhammediye'nin iç yüzünü temsil eder.³⁰³ Kutbu'l-irşad ile ilgili olarak İmam Rabbânînin sözleri daha önce geçmişti. Kutbu'l Vücut'un her dönemde ancak bir tane bulunabileceği kabul edilir. İşte Said Nursî kendisinin bu birlik makamında olduğunu iddia eder. Kendi orada olduğu için Risale-i Nur şakirtlerini de yanına almış oluyor.

301 Hasan Kamil YILMAZ, Altınoluk Mecmuası, Aralık 1995.

302 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s.2102

303 Bkz. Hasan Kamil YILMAZ, "Ricâl'ul-Gayb", Altınoluk Mecmuası, Aralık 1995.

İki imandan sonra yeryüzünün dört yönünü yönettiği iddia edilen Evtad-ı Erbaanın (Dört Direk), daha aşağılarda ise yedi iklimi yönettiği iddia edilen Yedilerin (Abdal, Ahyar) ve halka yardım ettiği iddia edilen Kırkların (Nücebâ) ve insanları gözetleyip denetlediği iddia edilen Üçyüzlerin (Nükeba) var olduğu kabul edilir. Said Nursî'ye göre, yeryüzünü yönetenlerin başı olan kutb-u âzâmın makamı, Risale-i nur şakirtlerinin makamından çok düşüktür. Bu sebeple onlar, Kutb-u âzâmın emrine girmek zorunda değildirler. Zaten o, Risale-i Nuru kavrayamayabilir. Böyle birinin Risale-i Nur aleyhine itirazda bulunması mümkündür. Risale-i Nur şakirtleri bundan dolayı sarsılmamalı, o mübarek Kutb-u âzâmın itirazını bir iltifat ve selâm gibi saymalı, ilgisini kazanmak için, itirazın odaklandığı noktaları o büyük üstadlarına izah etmeli ve ellerini öpmelidirler.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ
وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ إِذْ تَبَرَّأَ
الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأُوا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ
لَنَا كَرَّةً فَنَتَّبَرَأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّأُوا مِنَّا كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ
بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ

“İnsanlardan kimi Allah’tan önce, Ona benzer saydığı şeylere sarılır. Onları Allah’ı sever gibi severler. İman edenlerin Allah sevgisi ise daha kuvvetlidir. Bu yanlış düşenler, bütün kuvvetin Allah’a ait olduğunu ve Allah’ın azabının pek ağır olduğunu keşke o azabı görecekları gün gibi görebilselerdi.

Önder sayılan kişiler o gün, kendilerine uyanlardan sıyrılıp uzaklaşırlar. Artık o azabı görmüşler ve aralarındaki bütün bağlar kopmuştur.

“Onlara uyanlar ise şöyle derler: “Keşke elimize bir fırsat daha geçse de onların bizden uzaklaştıkları gibi biz de dünyada onlardan uzaklaşabilesek!” Allah, onların yaptıklarını, içlerini yakacak şekilde kendilerine gösterecektir. Artık o ateşten çıkacak değildirler.” (Bakara 2/165-167)

b- Bediuzzaman Olduğu İddiası

Bedi’in sözlükte iki anlamı vardır: Biri; örneği ve benzeri olmayanı yaratmaktır. Bu özellik yalnız Allah’ta olur.

“O, göklerin ve yerin bedi’idir.” (Bakara 2/117)

Yani gökleri ve yeri, örneği ve benzeri yokken yaratandır.

Bedi'in ikinci anlamı; "örneği ve benzeri olmayan varlıktır"³⁰⁴ Buna göre Bediüzzaman; bu zamanın, örneği ve benzeri olmayan kişisi, demek olur. Bu özellik sadece insan-ı kâmil ve hakikat-i Muhammediye kavramlarına uygun düşer. Said Nursî'nin, "Pek parlak bir kaside" diye övdüğü bir şiirinde Hasan Feyzi onu şöyle anlatır:

*"Asl-ı evvelisin balın, şekerin,
Deryasının cümle ilmin, hünerin,
Gelmedi cihana böyle eser benzerin
Ey mir'ât-ı rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur"³⁰⁵!*

Şiir şöyle sadeleştirilebilir:

*"İlk kaynağın balın, şekerin
Hem denizisin ilmin, hünerin
Gelmedi cihana böyle eser benzerin
Ey âleme rahmet Muhammed'in aynası Nur Elçisi!"*

Buradaki "Risaletü'n-Nur" Nur Elçisi anlamındadır. Risalet, elçilik demektir. Mastara ism-i fail anlamı verilebildiği için "elçi" anlamına da gelir. Sayısız yerde Risale-i Nur sözüyle Said Nursî'nin manevî kişiliğinin kastedildiği ifade edildiği için "Risaletü'n-Nur"a "Nur Elçisi" anlamı verildiği ortaya çıkmaktadır.

İddiaya göre Bediüzzaman lakabı ona, pek genç yaşta iken, olağanüstü özelliklere ve okyanus büyüklüğünde bir ilme sahip olduğunu gören ilim adamları tarafından verilmiştir.³⁰⁶

c- Âlemlere Rahmet Olduğu İddiası

Allah Teâlâ Elçisi için şöyle buyurur:

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

304 Şemseddin Sami, Kamusi Türkî, İstanbul 1317 tarihli nüshadan ofset baskı, İstanbul, 1999.

305 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s. 2102.

306 Tarihçe-i Hayat, İlk Hayatı, a.g.e, c. II, s. 2129.

“Seni elçi göndermemiz, sadece bütün âleme olan merhametimizden dolaydır.”(Enbiya 21/107)

Hasan Feyzi, bu ayetin Said Nursî'ye işaret ettiği iddiasıyla bir şiir yazmış, Said Nursî de o şiir için şunları söylemiştir:

“...Risale-i Nur, o küllî rahmetin bir görüntüsü, bir örneği olduğundan, Hakikat-i Muhammediye'nin (a.s.m.) bir kısım özellikleri, mecâzî anlamda cüz'î bir vârisine verilebilir diye, bu parlak kasideye ilişmedim. Yalnız Hakikat-i Ahmediye (a.s.m) ile aynası arasındaki farka işaret için kelimeler ilâve edildi³⁰⁷.”
Şiir çok uzun olduğu için bazı bölümlerini almakla yetineceğiz.

“Huzur bulur bugün seninle âlem,

Ey bu asırda rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur! (Nur Elçisi!)

(...) Bu hasta gönüller çoktan perişan,

Varsa sende eğer Lokman'dan nişan,

Bir şifa sun, gel, ey mahub-u zişan,

Ey cilve-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!”

Son iki mısra şu şekilde sadeleştirilebilir:

“Bir şifa sun, gel, ey Allah'ın sevgilisi

Ey âlemlere rahmet olanın (Muhammed aleyhiselamın) görüntüsü, Nur Elçisi.”

“(...) Fahr-i Âlem, Arştan bu yere indi,

Şâh-ı Velayet gelip Düldül'e bindi,

Zülfıkar'a bugün, artık nur dendi,

307 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s. 2101-2102. Yazı sadeleştirilmiştir, aslı şöyledir: “... Risale-i Nur, o küllî rahmetin bir cilvesi, bir nümunesi olmasından, hakikati Muhammediyenin (a.s.m.) bir kısım evsafını, mânâyı mecâzî ile cüz'î bir vârisine verilebilir diye, bu parlak kasideye ilişmedim. Yalnız Hakikat-i Ahmediye (a.s.m) ile aynasının farkına işaretten bazı kelimeler ilâve edildi”.

Ey bu zamanda rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!"

Dörtlük şu şekilde sadeleştirilebilir:

*"Âlemin iftihar ettiği Muhammed Arştan bu yere indi
Veliler padişahı Ali Düldüle bindi
Zülfikar adlı kılıcına bugün Nur dendi
Ey bu zamanda âleme rahmet Nur Elçisi!"*

*"(...)Yolumuz, bu Nurun bu nurlu yolu,
Olduk hepimiz o Nurun bir kulu,
Nur yolunda yürüyen hem ne mutlu
Ey nümune-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!
(Ey âlemdeki rahmetin örneği, Nur Elçisi!)"*

*"(...) Bu âlemde madde değil, bir özsün,
Her zerreden bakan bütün bir gözsün,
Kâinatı hayran eden bütün bir yüzün,
Ey misal-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!
(Ey âleme Rahmet Muhammed'in örneği, Nur Elçisi!)³⁰⁸"*

d- Darda Kalana Yardım Ettiği İddiası

Hasan Feyzi'nin yazdığı ve Said Nursî'nin beğendiği şiirde şu iddialar yer alır:

"Cürmümüzle külhan gibi pürnâriz,

308 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s.2102-2103.
137

*Dert elinden hem her gün zâr u zârız.
Affet bizi madem sana hep yârız,
Ey nur-u rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!"*

Bu satırlar şu şekilde sadeleştirilebilir:

*"Günahımızla külhanlar gibi yanarız
Dert elinden her gün inim inim inleriz.
Affet bizi madem sana yarız
Ey âlemlere rahmet Muhammed'in nuru, Nur Elçisi!"*

*"(...) Gökler saldı belâ, yer verdi belâ,
Sarstı âfâkı bir acı vaveylâ,
Rahmet et âleme, ey nur-u Mevlâ!
Ey cilve-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!"*

Bu satırlar şu şekilde sadeleştirilebilir:

*"(Göklerden bela yağdı, yerden bela fişkırdı
Dört bir yanı acı çığlıklar sardı.
Acı bu âleme ey Mevla'nın nuru
Ey âlemlere rahmet Muhammed'in görüntüsü, Nur Elçisi!"*

*"Çevrildi ateşle bu koca dünya,
Bir cehennem gibi kaynadı derya.
Yetiş imdada ey şâh-ı evliya!"*

Ey bu zamanda rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!³⁰⁹”

e - Kur'ân'ı ve Allah'ın İsimlerini Taşındığı İddiası

Said Nursî, Hasan Feyzi'nin bir şiiri sebebiyle şu sözleri söylemiştir: “*Risale-i Nur'un has şakirtlerinden ve eski öğretmenlerinden Hasan Feyzî, gayet samimî bir kanaatle ve kuvvetli bir itimatla ve derin bir ilimle ve parlak bir imanla ve Sikke-i Tasdik-i Gaybî'den³¹⁰ aldığı ilhamla Risale-i Nur'un mahiyetini tarif ve o Nurun kaynağı ve esası olan Nur-u Muhammedî (a.s.m.) ve hakikat-i Kur'ân ve sırr-ı imanı tarif için bu kasideyi yazmıştır.*³¹¹”

Burada geçen “*Nur-u Muhammedî, hakikat-i Kur'ân ve sırr-ı iman*” sözleri önemlidir. Kendisini Risale-i Nur'un hakikî ve manevî şahsiyeti sayması sebebiyle o, bu özelliklerin tamamını kendinde görmektedir. Bunlar Hakikat-i Muhammediye inancına tam olarak uyar. Çünkü Hakikat-i Muhammediyenin, bütün nebilerin ve velilerin ledünnî ve bâtnî bilgileri aldıkları kaynak olduğu, Hak'tan gelen feyzin halka ulaşmasında aracı olduğu iddia edilir.³¹² Bu sebeple Said Nursî ve Risale-i Nurlar, Hakikat-i Kur'ân, yani Kur'ân'ın aslı ve gerçeği sayılıyor ve sırr-ı iman, yani imanın sırrı kabul ediliyor. Hasan Feyzi bunu daha açık ifade eder:

“Dertlere dermansın, mahbub-u cansın,

Hem câmiü'l-esmâ ve'l-Kur'ân'sın,

Hem de nur-u Haktan bize ihsansın,

Ey bir rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!³¹³

Bu satırlar şu şekilde sadeleştirilebilir:

Dertlere dermansın, sevgilisisin canın,

Hem Kur'ân'ı kapsarsın, hem isimlerini Allah'ın,

309 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s.2102

310 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Said Nursî'nin kitaplarından birinin adıdır.

311 Emirdağ Lâhikası (1), Mektup No: 71, a.g.e, c. II, s. 1725. Yazı sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: “*Gayet samimî bir kanaatle ve kuvvetli bir itimatla ve derin bir ilimle ve parlak bir imanla Risale-i Nur'un mahiyetini iki defadır tarif eden Risale-i Nur'un has şakirtlerinden ve ehemmiyetli eski muallimlerinden Hasan Feyzi'nin Sikke-i Tasdik-i Gaybî'den aldığı bir ilhamla Risale-i Nur hakkında ve o Nurun menbaı ve esası olan Nuru Muhammedî (a.s.m.) ve hakikat-i Kur'ân ve sırr-ı iman târifinde bu kasideyi yazmıştır.*”

312 Mehmet DEMİRCİ, “Hakikati Muhammediye”, DİA, c. XV, s. 179-180.

313 Şiirin tamamı için bkz. Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s.2102–2103.

*Hem de Hakk'ın nurundan bize ihsansın,
Ey âleme rahmet, Nur Elçisi!"*

f - Her Devirde Farklı Kimlikle Ortaya Çıkma İddiası

Hakikat-i Muhammediye, Muhammed aleyhisselâmin tarihi şahsiyeti değildir. Buna inananlara göre o hakikat, her devirde değişen isim ve suretlerde nebi veya veli olarak ortaya çıkar.³¹⁴ Said Nursî kendisinin öyle olduğuna inanır. Onun sözleri şöyledir:

"Ben bu anda, seksen Said'in özü olarak ortaya çıkmışım. Onlar zincirleme şahsî kıyametler ve zincirleme tenasüh, yani ruh göçü ile çalkalanıp beni şu zamana fırlatmışlardır.

Şu Said yetmiş dokuz ölü ve bir konuşan canlının özetidir. Eğer zamanın suyu donup dursa ve farklı bedenlerde ortaya çıkan Said'ler birbirlerini görseler, ciddi farklılıklardan dolayı birbirlerini tanımayacaklardır. Ben o bedenlerin üstünde yuvarlandım; iyilikler ve lezzetler dağıldı gitti. Sıkıntı ve üzüntüler birikti kaldı. O konak yerlerinin her birinde ben bendim. Ölümünden sonra gelecek konaklarda da yine ben ben olacağım. Bu konak yerinde yani vücuttaki hücreler nasıl yılda iki kere vücuttan ayrılıyorsa ben de o şekilde elbise değiştiririm; yırtılmış Said'i atar, yeni Said'i giyerim.^{315"}

"Ben bu anda, seksen Said'in özü olarak ortaya çıkmışım" sözü önemlidir. Çünkü Tevrat'a göre Âdem aleyhisselâmdan Yakup aleyhisselâmın ölümüne kadar 2413 sene geçmiştir. Yusuf aleyhisselâm 110 yaşında, Musa aleyhisselâmda 120 yaşında vefat etmişti.³¹⁶ Yakup'tan İsa aleyhisselâmın doğumuna kadar da toplam 1600 sene geçmiş olsa Yaklaşık 4000 yıl eder. Said Nursî 1960'ta vefat ettiğine göre Tevrat'a göre; ilk insandan onun ölümüne kadar 5960 sene geçmiş olur. Bunu seksene bölünce onun girdiğini iddia ettiği her bedenin ortalama ömrü 75 yıl eder. Bu sebeple sekseninci beden sözü, düşünülerek söylenmiş bir sözdür.

314 Hasan Kâmil YILMAZ, "İnsânî Kâmil, Altınoluk Mecmuası", Temmuz 1996, sayı: 125, s. 31.

315 Said Nursî, İşârât, a.g.e, c. II, s. 2340. İfadeler sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: "Ben bu anda, seksen Said'den telhis ile tezahür etmişim. Onlar müselsel şahsî kıyametler ve müteselsilinsahlar ile çalkalanıp şu zamana beni fırlatmışlar.

Şu Said yetmiş dokuz meyit, bir hayyî nâtıkın fihristesidir. Eğer zamanın suyu donup dursa, mütemessil olan o Said'ler birbirlerini görseler, şiddet-i tehalüften birbirlerini tanımayacaklardır. Ben onların üstünde yuvarlandım; hasenat, lezzat dağıldı kaldı. Seyyiat, âlâm toplandı, yüklendi. Nasıl ki şimdi o merhalelerde daima ben benim. Öyle de, mevtime gelecek menzillerde de yine ben benim. Lâkin her senede şu menzilhanelerdeki zerrat, iki muhacereti umumî yaptığından, ene dahi libasını değiştirir, yırtılmış Said'i atar, yeni Said'i giyer."

316 Bakınız, Tevrat, Yaradılış, Bap 646.

Bu, reenkarnasyon inancıdır. Said Nursî en tepede olduğunu, kıyamete kadar da en tepede kalacağını söylüyor. Yani gelmiş büyük nebîler ile her devirde gelen mürşit, müceddid, Mehdi ve beklenen İsa odur. Risale-i Nurların konu ile ilgili ifadeleri şöyledir:

*“Ol nurdan için Yûnus'u hıfz eyledi ol hût,
Ol nur ile kahreyledi hem kavmini ol Lût.”*

Bu satırlar şu şekilde sadeleştirilebilir:

*“O nurdan dolayı balık Yunus aleyhisselâmı korudu.
Lut aleyhisselâm kavmini o nur ile yok etti.”*

*“(…) Çok şahs-ı velî, nur ile hem etti kanaat,
Çok şahs-ı denî, nur ile hem buldu kerâmet!”*

Bu iki satır şu şekilde sadeleştirilebilir:

*“Çok sayıda evliya o nur ile ikna oldu.
Çok sayıda alçak insan, o nur ile keramete erdi.”*

*“Derhal açılıp gökyüzü hem parladı ol nurdan gelen
Risâlei'n-Nur Hallâk-ı Rahîm eyledi mahlûkunu mesrur.”*

Bu satırlar şu şekilde sadeleştirilebilir:

*“Derhal açılıp gökyüzü ve o nurdan gelen Risale-i nur parladı.
İkramı bol yaratıcı böylece yaratıklarını mutlu etti.”*

*“Ol taze güneş, ülkeye serptikçe ışıklar,
Hep şâd olacak, şevk bulacak kalbi kırıklar.
(...) Ey nur-u Risaletten gelen bir burhan-ı Kur’ân!
Ey sırr-ı Furkan’dan çıkan hüccet-i iman!”*

Son iki satır şu şekilde sadeleştirilebilir:

*“Ey Peygamberlik nurundan gelen bir Kur’ân delili
Ey Allah’ın sırrından çıkan imanın delili.”*

*“Sendin bize matlub, yine sendin bize mev’ud,
Sayende bugün herkes olur zinde ve mes’ud.”*

Bu iki satır şu şekilde sadeleştirilebilir:

*“İstediğimiz sen, bize söz verilen de sendin
Herkes senin gölgende güçlü ve mutlu Bugün”*

*“Her an seni bekler ve sayıklardı bu dünya,
Hak kendini gösterdi, bugün bitti o rüya.
Bin üç yüz senedir toprağa dönmüş nice milyar
Mü’min ve muvahhid seni gözlerdi hep ey yâr!
Her hepsi de senden yana söylerdi kelâmı
Her hepsi de her an sana eylerdi selâmı.
(...) Vallah, ezelden bunu ben eyledim ezber:
Risalei’n-Nurdur vallah o son müceddid-i ekber.”*

Son iki satır Şu Şekilde sadeleştirilebilir:

*“Vallahi ezelden beri ezberimde olan budur
Vallahi en bŕyŕk mŕceddid Risale-i Nur’dur.”*

*“Affet beni ey affi bŕyŕk lŕtfu bŕyŕk Risalei'n-Nur!
Bir dem bile hem eyleme senden beni yâ Rabbenâ mehcür!³¹⁷”*

Bu iki satır Şu Şekilde sadeleştirilebilir:

*“Affet beni ey affi bŕyŕk lŕtfu bŕyŕk Nur Elçisi!
Ey Rabbimiz! Eyleme beni bir an bile senden mahrum birisi.”*

*“Nur aşkına, Hak aşkına, dost aşkına ey nur!
Nurunla ve sırrınla bugün kıl bizi mesrur.”³¹⁸*

Âciz, bîçâre talebeniz Hasan Feyzi

g- En Bŕyŕk MŕŐit ve Mŕceddid Olduğu İddiası

Nurcular Said Nursî’yi Őŕyle tanıtırlar:

“Bediŕzzaman Said Nursî, Hicrî on dŕrdŕncŕ ve Miladî yirminci asrın minaresinin tepesinde durup, çağdaŐları olan Mŕslŕmanlara ve insanlığa bağırıyor ve bu asrın arkasında dizilmiŐ ve gelecek sıralarında saf tutmuş olan gelecek nesil ile en bŕyŕk mŕŐit ve en bŕyŕk mŕceddid olarak konuŐuyor.”³¹⁹

317 Bu sŕzler onun İsa aleyhisselâm gibi tanrılaŐtırıldıđını gŕstermektedir.

318 Emirdağ Lâhikası (I), Sıra No: 72, a.g.e, c. II, s.1725 vd. (Şiir çok uzun olduğu için bazı bŕlŕmleri alınabilmiŐtir.) Said Nursî’nin Risale-i Nur’un hakiki ve manevisi Şahsiyeti olduğu daha Önce geçmişti. Burada Risale-i Nur yerine Said Nursî konunca Hristiyanlıktaki İsa inancı ile bire bir ŐrtŕŐtŕđŕ ortaya çıkmaktadır.

319Tarihe-i Hayat, Barla Hayatı, s.2144. Yazı sadeleştirilmiştir; aslı Őŕyledir: “Bediŕzzaman Said Nursî, on dŕrdŕncŕ asr-ı Muhammedinin ve yirminci asr-ı Milâdinin minaresinin tepesinde durup, muasırları olan ehli İslâm ve insaniyete bağırıyor ve bu asrın arkasında dizilmiŐ ve mŕstakbel sıralarında saf tutmuş olan nesl-i âti ile bir mŕŐid-i âzam, bir mŕceddid-i ekber olarak konuŐuyor”.

h- Mehdi Olduğu İddiası

Risale-i Nurun bir kısım önemli şakirtleri, Said Nursî'ye ıslarla şunu sorarlar:

- *Ahir zamanda, Peygamberimizin ailesinden gelecek olan o büyük mürsidin sen olduğunu düşünüyoruz. Ama sen bu kanaatimizi ısrarla kabul etmiyor, çekiniyorsun. Bu bir çelişkidir. Çelişkinin hallini isteriz.*

Said Nursî bu soruya şu cevabı verir:

- *Gelecek Mehdî-i Resulün temsil ettiği kutsal cemaatin manevi şahsiyetinin üç görevi vardır. Bunlar; imanı kurtarmak, Peygamberin halifesi unvanıyla İslam'ın farklı yönlerini ihyâ etmek ve zamanın etkisiyle Kur'ân hükümlerinde ve şeriat kanunlarında görülen birçok değişiklik sebebiyle o zât bu en büyük görevi yapmaya çalışır.*

Nur şakirtleri birinci görevi tam olarak Risale-i Nur'da gördüklerinden, ikinci, üçüncü görevler buna nispetle ikinci, üçüncü derecede olduğundan, Risale-i Nur'un manevi kişiliğini (Said Nursî'yi) haklı olarak bir çeşit mehdî diye algılıyorlar. ... Hatta bir kısım evliya, gayb ile ilgili kerametlerinde Risale-i Nur'un (Nur Elçisi Said Nursî'nin) tam o âhir zamanın hidayet edicisi olduğu, inceleme ve yorumla, anlaşılır diyorlar.

İki noktada karışıklık olduğundan yoruma ihtiyaç vardır:

Birincisi: ... Peygamberin halifesi olma ve İslâm birliği; halka, siyasetçilere ve özellikle bu asırdaki düşüncelere göre birinci görevden bin derece geniş görünüyor. Gerçi her asırda hidayet edici bir nevi mehdî ve müceddid gelmiştir, ama her biri üç görevden birisini bir yönüyle yaptığı için âhir zamanın büyük mehdîsi unvanını almamışlardır.

İkincisi: Âhir zamanın o büyük şahsının Peygamber ailesinden olmasıdır. Ashında ben Hazret-i Ali'nin (r.a.) manevi evladı hükmündeyim. Ondan hakikat dersini aldım. Muhammed (a.s.m.)'ın ailesi bir manada hakikî Nur şakirtlerini de içine aldığından, ben de o aileden sayılabirim.³²⁰

320 Şuâlar, On Dördüncü Şuâ, a.g.e, c. II, s.1064. İfadeler sadeleştirilmiştir; aslı şöyledir: "Nurun ehemmiyetli bir kısım şakirtleri pek musırrâne olarak âhirzamanda gelen Âl-i Beytin büyük bir mürsidi seni zann ediyorlar. Sen de onların fikirlerini musırrâne kabul etmiyorsun, çekiniyorsun. Bu bir tezattır. Hallini isteriz" diye sormaları sebebiyle, onlara cevap olmak üzere, bundan sonra gelecek Mehdî-i Resulün temsil ettiği kudsî cemaatin şahs-ı mânevîsinin üç vazifesi olduğu, bunların imanı kurtarmak, hilâfet-i Muhammediye (a.s.m.) ünvanıyla şeâir-i İslâmiyeyi ihyâ etmek ve inkulâbât-ı zamaniye ile çok ahkâmı Kur'âniyenin ve şeriatı Muhammediyenin (a.s.m.) kanunlarının bir derece tâdile uğramasıyla o zât bu vazife-i uzmayı yapmaya çalışır. Nur şakirtleri birinci vazifeyi tamamıyla Risale-i Nur'da gördüklerinden, ikinci, üçüncü vazifeleri de, buna nisbeten ikinci, üçüncü derecededir diye, Risale-i Nur'un şahsı mânevîsini haklı olarak bir nevi mehdî telâkki ediyorlar. Bir kısmı, o şahsı

“Kırk günde bir ekmek yiyip başka günlerde yemeyen meşhur veli Osman-ı Hâlidî ile Isparta'nın tanınmış âlimlerinden Topal Şükrü, bir gerçeği açıkça görmüş ve haber vermişlerdir. O gerçek şudur:

“Ümmetin, âhir zamanda gelmesini beklediği kişinin üç görevinden en önemlisi ve en büyüğü gerçek îmanı yaymak ve ehl-i îmanı sapıklıktan kurtarmak olduğundan, o görevi tümüyle Risale-i Nurda görmüşlerdir. Bu sebeptendir ki, Hz. Ali, Abdülkadir Geylanî ve Osman-ı Hâlidî gibi zatlar, gelecek zâtın makamını Risale-i Nurun manevi kişiliğinde (Said Nursî'de) gözleriyle görmüş gibi işaret etmişlerdir... Bu gerçek gösteriyor ki; gelecek o mübarek zat, Risale-i Nuru kendi programı olarak uygulayacaktır³²¹.”

i - Beklenen Mesih Olduğu İddiası

Risale-i nurlara göre, gelmesi beklenen İsa, Said Nursî'dir. Çünkü İsa'yı bekleyenler, onun Deccal'i öldüreğine inanırlar.³²² Said Nursî'nin pek parlak kaside diye övdüğü şiirde bu husus dile getirilmektedir:

“Her yangını senin nurun söndürür,

mânevînin bir mümessili olan biçare tercümanını zannettiklerinden, bazan o ismi ona da veriyorlar. Hattâ, evliyanın bir kısmı, keramet-i gaybiyelerinde Risale-i Nur'u aynı o âhîrzamanın hidâyet edicisi olduğu, bu tahkikatla teville anlaşılır diyorlar. İki noktada bir iltibas var; tevil lâzımdır.

Birincisi: Âhîrde iki vazife, gerçi hakikat noktasında birinci vazife derecesinde değiller. Fakat hilâfet-i Muhammediye (a.s.m.) ve itihad-ı İslâm avamda ve ehli siyasette, hususan bu asrın efkârında o birinci vazifeden bin derece geniş görünüyor. Gerçi her asırda hidayet edici bir nevi mehdî ve müceddid geliyor ve gelmiş. Fakat her biri üç vazifeden birisini bir cihette yapması itibarıyla, âhîrzamanın büyük mehdîsi ünvanını almamışlar.

İkincisi: Âhîrzamanın o büyük şahsı, Âl-i Beytten olacak. Gerçi mânen ben Hazret-i Ali'nin (r.a.) bir veled-i mânevîsi hükmündeyim. Ondan hakikat dersini aldım. Ve Âl-i Muhammed (a.s.m.) bir mânâda hakikî Nur şakirtlerine şâmil olmasından, ben de Âl-i Beytten sayılabilirim.”

321 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s. 2061. www.bediuzzaman.net ve www.risale-inur.com.tr Yazı sadeleştirilerek özetlenmiştir. Aslı şöyledir: “Evvelâ: Nurun fevkalâde has şâkirleri, "Sikke-i Gaybiye" müstemilâtiyle, o evliyanı meşhûreden, kırk günde bir def'a ekmek yeyip kırk gün yemeyen Osman-ı Hâlidî'nin sarîh ihbarı ve evlâdlarına vasiyeti ile ve Ispartanın meşhur ehl-i kalb âlimlerinden Topal Şükrü'nün zâhir haber vermesiyle çok ehemmiyetli bir hakikatı dâva edip, fakat iki iltibas içinde bu biçâre, ehemmiyetsiz kardeşleri Said'e bin derece ziyade hisse vermişler. On seneden beri kanaatlarını tâdile çalıştığım halde, o bahadır kardeşler kanaatlarında ileri gidiyorlar. Evet onlar, Onsekizinci Mektuptaki iki ehl-i kalb çobanın macerası gibi, hak bir hakikatı görmüşler, fakat tâbire muhtaçtır. O hakikat da şudur:

Ümmetin beklediği, âhir zamanda gelecek zâtın üç vazifesinden en mühimmi ve en büyüğü ve en kıymetdarı olan îman-ı tahkikiyi-neşr ve ehli îmanı dalâletten kurtarmak cihetiyle, o en ehemmiyetli vazifeyi aynen bitemâmiha Risale-i Nurda görmüşler. İmamı Ali ve Gavısi Âzam Osman-ı Hâlidî gibi zatlar, bu nokta içindir ki, o gelecek zâtın makamını Risale-i Nurun şahs-ı mânevîsinde keşfen görmüşler gibi işaret etmişler. Bâzan da o şahs-ı mânevîyi bir hâdimine vermişler, o hâdimine mültefâne bakmışlar. Bu hakikatdan anlaşılıyor ki; sonra gelecek o mübarek zat, Risale-i Nuru bir programı olarak neşr ve tatbik edecek”.

322 Bkz. Kastamonu Lahikası, Yirmi Yedinci Mek, a.g.e, c. II, s. 1601.

*Her bir yeri bir gülşene senin nurun döndürür,
Deccâlî da bir gün gelir elbette öldürür
Ey nur-u rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!*³²³

j- Said Nursî'nin Kurtarıcı Olduğu İddiası

Nurcular onun bu dünyada kendilerini kurtaracağına inanırlar. Said Nursî'nin "Pek parlak kaside" diye övdüğü şiirde konu ile ilgili şu ifadeler yer alır:

*"Şifa bulsun şimdi biraz yaramız,
Revaç bulsun geçmez olan paramız,
Saç nurunu, aka dönsün karamız,
Ey ziya-yı rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!
(...) Âşıkların Arşa çıkan feryadı
Ağlatıyor o pâk ruhlu ecdadı,
Allah için eyle bize imdadı,
Ey muhtaçlara rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!
Gökler saldı belâ, yer verdi belâ,
Sarstı âfâkı bir acı vaveylâ,
Rahmet et âleme, ey nur-u Mevlâ!
Ey cilve-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!
Bir yanda sel var, bir yanda kan akar,
Bu belâ ateşi âlemi yakar,
Ağlayan bu beşer hep sana bakar,
Ey nümune-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!
Çevrildi ateşle bu koca dünya,
Bir cehennem gibi kaydadı derya.
Yetiş imdada ey şâh-ı evliya*

323 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s. 2102.
146

Ey bu zamanda rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!"³²⁴

"Yetiş imdada ey şah-ı evliya" demek, "Ey evliyalar padişahı imdada yetiş" demektir. Said Nursî, kime karşı imdada çağırılmaktadır. Dünyayı ateşle çevirip, denizleri bir cehennem gibi kaynatan kimdir? Allah'a karşı imdada çağırılan bu zatın, Allah'tan daha güçlü, daha merhametli olması ve insanları daha iyi tanıması gerekmez mi? Beş vakit namazında; "**Yalnız sana kul oluruz ve yalnız senden yardım dileriz**" diyen bir Müslüman bu büyük günaha nasıl düşebilir?!

k - Said Nursî'nin Şefaati Olacağı İddiası

Nurcular, Said Nursî'nin şefaatine inanırlar. Konu ile ilgili sözlerinden bir kısmı şöyledir:

*"O nurun mübarek tercümanının ve mübarek şahs-ı mânevîsinin (Said Nursî'nin) yaptığı şu dua; "Bizi kurtar, ana-babamızı, Risale-i nur talebelerini ve ana-babalarımı ateşten kurtar" ile benzeri dualarının kabulüyle, şefaatiyle ve hürmetine, ... onun şakirtleri, hizmetçileri ve risalelerini koruyan mağazalar, nasıl âzâd olmuş, kurtulmuş ise sizler de o mübarek şakirtler gibi, o mübarek kutsal çerçeveye girdiğinizde dünya ve ahiretle ilgili dehşetli ateşlerden kurtulacak ve evlât ve ailenizin bir nevi çobanı olmanız sebebiyle o sevgililerinizi de kurtaracaksınız. Her birerleriniz maddî ve manevî felâh ve saadete nail olacaksınız."*³²⁵

*Ey Nurcular! ... Nurun şefaati, Nurun duası, Nurun himmeti sizleri kurtaracaktır."*³²⁶

2- Risale-i Nurların Kutsallaştırılması

Risale-i nurlarda; Risale-i nurları, Said Nursî'yi ve talebelerini kutsayan o kadar çok bölüm vardır ki, onlar çıkarılsa kitaplar ciddi anlamda küçülürler.

324 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s.2102.

325 Emirdağ Lâhikası (1 Mektup No: 81), a.g.e, c. II, s. 1733. İfadeler sadeleştirilmiştir; aslı şöyledir: " *Ve işte o nurun mübarek tercümanının ve mübarek şahs-ı mânevîsinin... dualarının kabulüyle, şefaatiyle ve hürmetine, benim dehşetli, fakat Cehennem ateşi yanında hiç ehemmiyeti olmayan ateşimden, onun şakirtlerinin, hâdimlerinin ve risalelerinin muhafızı bulunan mağazaları, nasıl âzâd olmuş, kurtulmuşsa, sizler de o mübarek şakirtler gibi, o mübarek dairei kudsiyeye dehalet ettiğinizde, dünyevî ve uhrevî dehşetli ateşlerden kurtulacak ve evlât ve iyâlinizin bir nevi çobanı olmak hasebiyle, o sevgililerinizi de kurtaracaksınız. Ve her birerleriniz maddî ve manevî felâh ve saadete nail olacaksınız...*"

326 Emirdağ Lâhikası (1), Mektup No: 81, a.g.e, c. II, s.1733.

Bunların bir kısmından daha önce söz edilmişti; bir kısmına daha göz atalım:

“Bu acayip ve dehşetli ve hiç misli görülmemiş devirde, özellikle müminlerin çok sarsıntılar geçirdiği ve çok dehşetli düşmanlar karşısında bulunduğu ve katıksız kâfirlik ateşinin mahallemizi sardığı bir zamanda, ancak ve ancak, güvenimizin en sağlam, güçlü, yıkılmaz, sarsılmaz donanımına sahip olan Risale-i Nur'un nurânî siperlerine sığınmakla ve onun kutsal çerçevesine girmekle kurtulacak ve imanınızı kurtararak, ebedî yokluk zannettiğiniz ölümü bir ebedî hayata çevireceksiniz.³²⁷” “Onlar, ruhumuzun gıdası ve ebedî saadetimizin anahtarıdır.³²⁸”

Şimdi bu kitaplara yakıştırılan özelliklerden bazılarını görelim:

a- Risale-i Nur'un Onaylandığı İddiası

Nurcuların iddia ettiği gibi, kurtuluş, ancak Risale-i nurlarla mümkün olacaksa onların, önceki ilâhî kitaplar tarafından haber verilmesi ve onaylanması gerekir. Said Nursî bu tarafı da ihmal etmemiş, “Sikke-i tasdik-i gaybî” yani “gaypla ilgili onay damgası” adını verdiği bir risale yazmıştır. Risalede şöyle diyor:

“Bu risale baştan sona bine yakın işaretle bir tek şeyi; Risale-i Nur'un uygun görülüp onaylandığını ispat eder. Bir dâvada, bu kadar çok ve birbirinden farklı binlerce emare ve işaretin olması yalnız kesin bilgi derecesinde değil, belki gözle görme ve kesin kanaat derecesinde o dâvayı ispat eder.³²⁹”

Bu ispatın nasıl olduğunu görmek isteyenler, bundan sonra gelecek olan “SAİD NURSÎ VE KUR'ÂN” bölümüne bakabilirler.

b- Risale-i Nur'un Türkçe olması

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

327Emirdağ Lâhikası (1), Mektup No: 81,a.g.e, c. II, s.1733. İfadeler sadeleştirilmiştir; aslı şöyledir: *“Bu acip ve dehşetli ve hiç misli görülmemiş devirde, hususan ehl-i imanın çok sarsıntılar geçirdiği ve çok dehşetli düşmanlar karşısında bulunduğu ve küfr-ü mutlak ateşinin mahallemizi sardığı bir zamanda, ancak ve ancak, güvenimizin en müstahkem, kavî, yıkılmaz, sarsılmaz tahkimatı olan Risale-i Nur'un nurânî siperlerine iltica etmekle ve onun daire-i kudsiyesine dehalet etmekle kurtulacak ve imanınızı kurtararak, idam-ı ebedî zannettiğiniz ölümü bir hayat-ı bâkiyeye tebdil edeceksiniz”.*

328 Şualar, On Dördüncü Şuâ, a.g.e, c. I, s.1111, Ceylan Çalışkan'ın müdafaasından.

329Kastamonu Lahikası, a.g.e, c. II, s. 1651, Yazı sadeleştirilerek özetlenmiştir. Aslı şöyledir: *“Bu risale Sikke-i Gaybiye baştan aşağıya kadar bir tek neticeye bakar. Bine yakın emarelerle, Risale-i Nur'un makbûliyetine bir imza basıldığını isbat ediyor. Böyle bir tek dâvaya bu derece kesretli ve ayrı ayrı cihetlerde binlerce emareler ve îmalar onu göstermesi, ilmelyakîn değil, belki aynelyakîn, belki hakkalyakîn derecesinde o dâvayı isbat eder”.*

...وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ

“Biz, her elçiyi kendi toplumunun dili ile gönderdik ki, onlara açık açık anlatsın...”(İbrahim 14/4)

Said Nursî bu ayeti, Risale-i Nurların Türkçe oluşunun delili sayar ve şöyle der:

“...Elçilik ve Nebiliğin naib ve vekillerinin her asırda bulunması bir kural olduğu için bu ayet, bir mirasçılık görevi yapan Risale-i Nur’u kendi fertleri içine bir işaret anlamıyla sokuyor ve dilinin Arapça olmayıp Türkçe olmasının sebebini belirliyor.”³³⁰”

c- Risale-i Nur’un Günaha Kefaret Olduğu İddiası

Said Nursî’ye göre:

“Kur’ân lemeatlarına ve Risale-i Nur’a değil ilişmek, onu tamamıyla kabul edip yayılmasına çalışmak gerekir. Bu onun, geçmiş dehşetli günahlara kefarete olması ve gelecek müthiş belâlara ve anarşiye engel olabilmesi için şarttır.”³³¹”

d- Risale-i Nur’u Okuyanın Âlim Olduğu İddiası

Said Nursî’ye göre eski medreselerde beş on senede öğrenilen bilgiler Nur Medreselerinde beş on haftada öğrenilebilmekte ve aynı sonuç elde edilebilmektedir.³³²

e- Risale-i Nurları Kutsallaştırmaya Örnek

Risale-i Nurları kutsallaştırma ile ilgili yazılar çıkarılsa kitapların hacmi oldukça küçülür. Bunlardan “Ayet-i Kübra” yı örnek verip buradaki iddiaları adım adım izleyelim:

1) Said Nursî’ye Yazdırıldığı İddiası

Said Nursî Ayet-i Kübra adını verdiği risalesinin giriş kısmını uzatınca şöyle diyor:

“Bu risalenin girişinin bu derece uzun olması istemeden olmuştur. Demek

330 Şualar, Birinci Şua, Dördüncü Ayet, a.g.e, c. I, s. 847.

331 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s. 2061.

332 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s. 2061. Yazı sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: “Eski medreselerde beş on seneye mukabil, inşaallah Nur Medreseleri beş on haftada aynı neticeyi temin edecek ve yirmi senedir ediyor.”

ihitiyaç var ki, öyle yazdırıldı.³³³”

2) Adını Hz. Ali'nin Verdiği İddiası

Said Nursî, bu risale için şöyle diyor:

“Bu risalenin öyle bir ehemmiyeti var ki; İmam-ı Ali (R.A.) gaipten gösterdiği kerametlerle bu risaleye, “Ayet-i Kübra” ve “Asâ-yı Musa” adlarını vermiştir.³³⁴”

3) Hz. Ali'nin Risale'den Şefaât Dilediği İddiası

Said Nursî diyor ki:

“İmam-ı Ali (R.A.), Nur'un bölümlerinden haber verdiği sırada “Ayet'ül-Kübrâ hakkı için beni ani ölümden koru” deyip o Ayet'ül Kübra'yı şefaâtçi yaptı...³³⁵”

4) Risale'nin Lâ İlâhe İllallah'ın Delili Olduğu İddiası

Said Nursî diyor ki: “Lâ ilâhe illallah'ın delili, basılı Ayet'ül Kübra Risalesidir. O emsalsiz hüccetin hârikalığı içindir ki; İmam-ı Ali (R.A.), onu şefaâtçi yapmıştır.³³⁶”

5) Risale'nin Kurtarıcılık Yaptığı İddiası

Said Nursî diyor ki:

“...o Risalenin hem Ankara hem Denizli Mahkemelerinde galip gelmesiyle ve perde altından etkili bir şekilde yayılmasıyla talebelerine berat kazandırmağa sebep olduğu³³⁷”

6) Bir Mağazayı Yangından Koruduğu İddiası

Said Nursî diyor ki:

333Şuâlar, Yedinci Şuâ, a.g.e, c. I, s. 895.

334Şuâlar, Yedinci Şuâ, a.g.e, c. I, s. 895.

335Şuâlar, On Beşinci Şuâ, a.g.e, c. I, s. 1116. “وبالآية الكبرى أمني من الفجأ” Arapça'da “fecet” diye bir kelime olmadığı için “füc'e” kabul edilerek anlam verilmiştir.

336Şuâlar, On Beşinci Şuâ, a.g.e, c. I, s. 1116. Bu ibarede kısaltma yapılmıştır. Tamamı şöyledir: “Birinci Kelime الله إلا إله لا إله إلا الله tır. Bundaki hüccet ise matbu' Âyetü'l-Kübra Risalesidir. O emsalsiz hüccetin hârikalığı içindir ki; İmam-ı Ali (R.A.), Nur'un eczalarından haber verdiği sırada وبالآية الكبرى (Ayetül Kübrâ hakkı için beni ani ölümden koru. A. Bayındır) deyip o Âyetü'l-Kübra'yı şefaâtçi yaparak...”

337Şuâlar, On Beşinci Şuâ, a.g.e, c. I, s. 1116.

“... (Isparta’da) hükümet dairelerinden birisi... gecenin en soğuk anında üç saat yandı. Yangın; bitişikteki mağazaya hızla ilerliyordu. Mağaza Risale-i Nur’un bir talebesine aitti. “Biz yanıyoruz, mahvolduk.” diyerek yanıma geldi. Ben de iki gün evvel mağazada bulunan Ayet-ül Kübra’nın bazı nüshalarını istemiştim ama getirmemişti. Demek o ateşi söndürmek için kalmıştı. Risale-i Nur’u ve Ayet-ül Kübra’yı şefaathı yapıp: “Ya Rabbi kurtar” dedim. Üç saat o dehşetli yangın, bütün o büyük daireyi mahvetti. Altında ve bitişigindeki dükkânları tamamen yaktı, yıktı. Risale-i Nur’un ve Ayet-ül Kübra’nın korumasında olan mağazaya ilişmedi. Altındaki şakirdin dükkânı da sağlam kaldı...”³³⁸

3- Kurtuluşun Nur Cemaatinde Olacağı

Nurculara göre Risale-i Nur şakirtlerinin kurtuluşa ereceklerine ve mutlu olacaklarına dair Kur’ân’ın kuvvetli işaretleri, Hz. Ali’nin ve Abdulkadir Geylânî’nin müjdeleri vardır.³³⁹ Şu ayetler, bu tür cemaat ve tarikatların durumunu anlatmaktadır:

إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِبَعًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

“Dinlerini bölük bölük edip her biri bir kişinin taraftarı olmuş olanlar var ya, sen hiçbir konuda onlardan olamazsın. Onların işi Allah’a kalmıştır. Daha sonra Allah, onların yaptıklarını kendilerine bildirecektir.” (En’âm 6/159)

وَإِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ فَتَقَطُّوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ فَذَرُّهُمْ فِي غَمْرَتِهِمْ حَتَّىٰ حِينٍ أَيْحَسِبُونَ أَنَّ مَا نُمِدُّهُمْ بِهِ مِنْ مَّالٍ وَبَيْنِ نَسَارِغٍ لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ

“İşte bu, sizin şeriatınızdır; tek bir şeriat. Ben de Rabbinizim; benden çekinin. Sonra kalın kitaplar yazarak³⁴⁰ din işlerini aralarında parçaladılar. Her bir cemaatin taraftarı kendinde olanla övünmektedir. Artık onları bir süreye kadar kendi cemaatleri ile baş başa bırak. Onları mal ve oğullarla desteklemiş olmamızı nasıl değerlendiriyorlar? Bu iyilikleri yalnız onlar için mi yapıyoruz? Hayır, kavrayamıyorlar.” (Müminûn 23/52-56)

338 Emirdağ Lahikası, Yirmi Yedinci Mektup, a.g.e.c. II, s. 1723. Anlamı bozmayacak kısaltmalar yapılmıştır.

339 Kastamonu Lahikası, Yirmi Yedinci Mektup, a.g.e. c. II, s. 1608, İbarenin aslı şudur: “Risale-i Nur şakirtleri hakkında necatlarına ve ehl-i saadet olduklarına dair kuvvetli işaret-i Kur’âniyeyi ve beşaret-i Aleviyeyi ve Gavsîyeyi düşündüm...”

340 Müfredat

وزیرت الكتاب: کتبه کتابه غلیظه

Son ayet şöyledir:

فَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ

“Sonra kalın kitaplar yazarak³⁴¹ din işlerini aralarında parçaladılar. Her bir cemaatin taraftarı kendinde olanla övünmektedir.”(Müminün 23/53)

Buradaki zübür (زبر) Zebur (زبور)’un çoğuludur; kitap anlamına gelir. Nitekim Şuarâ 196. ayette şöyle buyurulmuştur: “وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ” (ve innehü lefi zübür’il-evvelîn)= **O Kur’ân, öncekilerin kitaplarında da vardır.**”Öncekilerin kitapları, önceki Nebilere inen kitaplardır. Zebur, ayrıca Davud aleyhisselâma inen kitabın da adıdır. Dinlerini bölük bölük ayıranların kitaplarına da zebur denmesi, o kitaplara ilâhî kitap havası verdiklerine işaret sayılabilir.

L - CEMAATİ BÜYÜTMENİN HEDEF OLMASI

Dine uyma yerine dini kendilerine uyduranlar, o dinin temel inançlarını, kendi hâkimiyetlerini pekiştirmenin bir vasıtası olarak kullanırlar. Mesela Hristiyanlıktaki Baba, Oğul ve Kutsal Ruh inancı, Kilise’nin Hristiyan cemaat üzerindeki hâkimiyetini pekiştirmenin aracı olarak kullanılır. Bu büyük bir din sömürsüdür. İnsanlar, daha çok dindarlaşmak isterken Allah yerine Kilise’ye bağlı hale gelirler. Mesela Katoliklere göre İsa’yı, Kutsal Ruh’u, Meryem Ana’yı ve Havarileri Kilise temsil eder. “Kilise, hiyerarşik organlardan ve Mesih’in mistik bedeninden oluşan bir topluluktur. Göksel armağanlarla donatılmıştır. Biri insanî diğeri ilâhî olan iki farklı yapısı vardır.³⁴² Kilise insanlıkla Allah arasındaki birleşmenin işareti ve aracıdır.³⁴³ Mesih’e benzeyen kilise görevlileri Mesih’in kullarıdır. Çünkü söyledikleri sözler ve verdikleri ihsan kendilerinin değil, başkalarına verilmek üzere kendilerine emanet edilen Mesih’in sözü ve ihsanıdır.³⁴⁴

Bu şekilde Katolikler, Hristiyanlığı Allah’ın dini olmaktan çıkarmış, Kilisenin dini haline getirmişlerdir. Şimdi Kilise, kendine bağlı olanların sayısını artırmak için her yola başvurmaktadır. Bunu diğer kiliseler de yapmaktadır. Onların bu faaliyetine misyonerlik denir.

Misyonerlik, din tebliği değildir. Din tebliği, bir dini insanlara anlattıktan sonra inanma konusunda onları serbest bırakmaktır. Misyonerlik, Pavlus’un

341 Müfredat

وزبرت الكتاب: كتيبه كتابه عليظة

342 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 771.

343 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 775.

344 Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par. 876.

yaptığı gibi insanları Kilisenin emellerine hizmet eder hale getirmek için her yola başvurma faaliyetidir. Nitekim Amerika kıtasınının işgalin üzerinden 200 yıl geçmeden, Ortaçağ engizisyonunu aratmayacak yöntemlerle yerli inanç ve kültürler yok edilmiş ve halk Hristiyanlaştırılmıştır. Aynı durum Avustralya, Yeni Zelanda ve batı emperyalizmini yaşayan Afrika ülkelerinde ve dünyanın diğer bölgelerinde de olmuştur.³⁴⁵

Misyonerler, Aziz Pavlus'un yolundadırlar. Onun Korintlilere yazdığı mektupta şu cümleler yer alır:

"Ben özgürüm, kimsenin kölesi değilim. Ama daha çok kişi kazanayım diye herkesin kölesi oldum. Yahudileri kazanmak için Yahudilere Yahudi gibi davrandım. Kendim Kutsal Yasa'nın denetimi altında olmadığım halde, Yasa altında olanları kazanmak için onlara Yasa altındaymışım gibi davrandım. Tanrı'nın Yasasına sahip olmayan biri değilim, Mesih'in Yasası altındayım. Buna karşın, Yasa'ya sahip olmayanları kazanmak için Yasa'ya sahip değilmişim gibi davrandım. Güçsüzleri kazanmak için onlarla güçsüz oldum. Ne yapıp yapıp bazılarını kurtarmak için herkesle her şey oldum. Bunların hepsini, Müjde (İncil)'de payım olsun diye Müjde'nin uğruna yapıyorum."³⁴⁶

Misyonerlik, İncil'i halklara ve Mesih'e inanmayan gruplara bildirmekle başlar. Bunu, Hristiyan cemaatlerin ve yerel Kiliselerin kurulması izler. İncil'i halkların kültürlerinde canlandırmak için bir inkültürasyon süreci başlar. Halkları, grupları, kişileri ilgilendiren konularda, Kilise onlara adım adım ulaşır ve nüfuz eder. Bu, İncil'i kabul etmeyenlerle saygılı bir diyalog gerektirir.³⁴⁷

İnkültürasyon, İncil'in mesajını Hristiyan olmayan ülkelerin kültürlerine sokmak demektir. Hristiyanlık mesajı ve hayat tarzı, diğer kültürlerle uygun hale getirilir. Bunun amacı insanları adım adım Hristiyanlaştırmaktır.

Birçok Müslüman cemaat ve tarikatta da benzeri işler yapılır. İslâm'ı kendilerinin temsil ettiklerine inanırlar. Cemaatlerinin büyümesini İslâm'ın yayılması sayar, büyümeyi ana hedef haline getirirler. Said Nursî'nin aşağıdaki görüşleri buna örnektir:

"Risale-i Nur'un İslâm Âleminde yayılmasına karşı sosyal ve siyasal açıdan engeller çıkmaması için Nur şakirtleri barışçı bir davranış sergilemekle yükümlüdürler. Sakın hocaların Cuma ve cemaatlerine ilişmeyiniz. Onlara katılmasanız da, katılanları tenkit etmeyiniz. Gerçi İmam-ı Rabbanî; "Bid'at olan yerlere girmeyiniz" demiştir ama onun maksadı bunun sevabının olmayacağını

345 Şinasi Gündüz, Mahmut Aydın, Misyonerlik, İstanbul 2002, s. 18.

346 İncil, Pavlus'un Korintlilere Birinci Mektubu, 9/1923

347Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, par.854 ve 856.

*bildirmektir; yoksa namazın batıl olacağını söylemek değildir.*³⁴⁸

Nurcular, davalarını yaymak için herkesle iyi ilişkiler içinde olmaya çalışır ve tartışmaya girmezler...

"*Bid'at olan yerlere girmeyiniz*" sözünün camileri hedef aldığı açıktır. Müslüman, daha çok sevap almak için camiye gider. Eğer namazın sevabını bile almayacaksa oraya gider mi? Said Nursî, bu yolla Nurcuların kendi mescitlerini oluşturmalarının işaretini vermiş olmaktadır.

M- İNSANLIĞI KUCAKLAMA İDDİASI

Nurcular derler ki; "Kim gerçekler peşinde koşuyorsa, Risale-i Nur'dan ders almalıdır. Nur yolunda giden her aydın, gerçek mutluluğa kavuşacak ve yeryüzünün mahiyetini anlayacaktır. Ebedî hayat hazinesini gösteren Kur'an-ı Hakîmin nuru olan Risale-i Nur, elbette bir zaman dünyayı çınlatan nurlu sesini yükseltecektir."³⁴⁹

Said Nursî daha ileri gider ve şöyle der: "*Dinin, şeriatın ve Kur'an'ın yüzden ziyade tılsımını, muammasını çözüp ortaya çıkaran ve en inatçı dinsizleri susturup cevapsız bırakan; Miraç ve ahirette ruh ve cesedin birlikte dirileceği gibi akıldan çok uzak zannedilen Kur'an gerçeklerini en yobaz ve en inatçı filozoflara ve zındıklara karşı güneş gibi ispat eden ve onların bir kısmını imana getiren Risale-i Nur nüshaları, elbette bütün dünyayı ve uzayı kendi ile alâkadar edecek ve bu asrı ve istikbali kendiyile meşgul edecek bir Kur'an gerçeği ve ehl-i iman elinde bir elmas kılınçtır.*"³⁵⁰

"*Şialıkta mutaassıb ve Vehhabilikte de aşırı, filozofların en inatçısı ve âlimi, mutaassıb hocaların en kibirlisi hep beraber Nur dairesine girmeğe başladılar ve*

348 Kastamonu Lahikası, Yirmi Yedinci Mektup, a.g.e, c. II, s. 1667. Yazı sadeleştirilmiştir; aslı şöyledir: "*Risale-i Nur'un Âlem-i İslâm'da intişarına karşı, hayat-ı içtimaiye ve siyasiye cihetinde maniler çıkmamak için, Risale-i Nur şakirtleri musalahakârane vaziyeti almaya mükellefîrler. Sakın hocaların Cuma ve cemaatlerine ilişmeyiniz. İştirak etmeseniz de, iştirak edenleri tenkid etmeyiniz. Gerçi İmamı Rabbanî demiş ki: "Bid'at olan yerlere girmeyiniz." Maksudı, "sevabı olmaz" demektir; yoksa, namaz battal olur değil.*"

349 Tarihçe-i Hayat, Isparta Hayatı, a.g.e, c. II, s. 2204.

350 Emirdağ Lâhikası (1), Mektup No: 24, a.g.e, c. II, s.1695. Yazı sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: "*Evet, dinin, şeriatın ve Kur'an'ın yüzden ziyade tılsımlarını, muammâlarını hal ve keşfeden ve en muannid dinsizleri susturup ilzam eden ve Miraç ve haşr-i cismâni gibi sırf akıldan çok uzak zannedilen Kur'an hakikatlerini en mütemerrid ve en muannid filozoflara ve zındıklara karşı güneş gibi ispat eden ve onların bir kısmını imana getiren Risale-i Nur eczaları, elbette küre-i arz ve küre-i havâiyeyi kendi ile alâkadar eder ve bu asrı ve istikbali kendiyile meşgul edecek bir hakikat-i Kur'âniyedir ve ehl-i iman elinde bir elmas kılınçtır.*"

şimdi kardeş gibidirler. Hatta bazı misyonerler, İsa dininin, yani Hristiyanlığın gerçek ruhanîsinin de (yani İsa aleyhisselâmın) o daireye gireceğine dair işaretler vardır. Bunlar birbirine hücum etmiyor; aksine bir dayanışma ve bir barışın gereğini hissedip tartışmalı konuları ortaya atmıyorlar. Demek İmam-ı Ali'nin (R.A.) otuz-kırk işaretiyle açık bir şekilde haber verdiği Risale-i Nur, bu zamanın dehşetli yaralarına tam bir ilâçtır. O daire bize kâfi geldiği için ondan dışarı çıkmıyoruz.³⁵¹”

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SAİD NURSİ VE KUR'ÂN

351 EmirdağLâhikası, a.g.e, c. II, s. 1769. Yazı sadeleştirilmiştir. Aslı şöyledir: “Şâhıkta mutaassıb ve Vehhabilikte de müfrit, feylesofların en maddîsi ve mütefennini ve mutaassıb hocaların en enaniyetlisi, beraber Nur dairesine girmeğe başlamışlar ve kısmen şimdi de kardeşçe bulunuyorlar. Hattâ bazı misyonerler de, din-i İsa'nın (A.S.) hakikî ruhanîsi de o daireye gireceklerine emareler var. Birbirine hücum değil; belki bir tesanüd, bir musalaha lüzumunu hissedip medar-ı münakaşa meseleleri ortaya atmıyorlar. Demek İmam-ı Ali'nin (R.A.) otuz-kırk işaretiyle sarahat derecesinde haber verdiği Risale-i Nur, bu zamanın müthiş yaralarına tam bir ilâçtır. Onun için, o daire bize kâfi gelmiş, harice çıkmıyoruz.”

Said Nursi'nin Kur'an'a yer yer doğru yaklaştığı gözlenmektedir. Ama o Kur'an'a, daha çok kendini, kitaplarını ve şakirtlerini kutsallaştırmak için başvurur. Ayetlerden bu tür anlamları çıkarmak mümkün olmayacağı için çok yanlış yollara başvurur. Mesela ona göre Kur'an'ın 33 ayetinde kendisine ve Risale-i Nur'lara işaret edilmektedir.³⁵² İddiasını ispat için Ebcad ve cifri kullanmaktadır. Bu, çoğunlukla büyücülerin başvurduğu yoldur. Zaten bu tür iddiaları başka bir yolla yapmak mümkün değildir.

A- EBCED VE CİFR

28 harfli Arap alfabesi, sekiz anlamsız kelimeye birleştirilmiştir. Bunlar:

”ابجد هوز حطي كلمن سعفص قرشت ثخذ ضظغ”

kelimeleridir. Bu harflere, 1'den 1000'e kadar rakam değerleri verilerek bir hesap şekli oluşturulmuştur. Sekiz kelimenin birincisi Ebcad olduğu için bu hesaba Ebcad hesabı denmiştir. Bu harfler ve karşılıkları aşağıdadır.

352 Şualar, Birinci Şua, a.g.e, c. I, 831.

ا	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ي	ك	ل	م	ن
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	20	30	40	50
س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ	غ
60	70	80	90	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000

Ebced hesabı daha çok, bir cümlenin ya da beytin içine önemli olayların tarihlerini, anlamlı kelimelerle yerleştirmek için kullanılmıştır. Buna tarih düşürme denir. Bu hesabı, gayb bilgisine ve gizli manalara ulaşma yolu olarak kullananlar da çıkmıştır. Bunlar, *Cefr* ya da *Cifr* adını verdikleri bir metot kullanırlar. Daha çok Şiîlerin ve büyüçülerin başvurduğu cifr’de harflerle sayılar arasında ilişki kurularak onlara denk gelen işaretlere ulaşılmaya çalışılır.³⁵³ Bu, bâtıl bir yoldur. Çünkü Ebced hesabının, Kitap ve Hikmetten bir dayanağı olmadığı gibi gizli anlamlara yani gayb bilgisine ulaşmanın da bir yolu yoktur. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ

“De ki, göklerde ve yerde hiç kimse gaybı bilmez; sadece Allah bilir...”
(Neml 27/65)

“...göklere ve yerde...” dediğine göre meleklerin, cinlerin ve nebîlerin dahi gaybı bilmedikleri ortaya çıkar.

Cifr yoluyla gayb bilgisine ulaşmaya çalışanlardan biri de Said Nursî’dir. Aşağıda görüleceği gibi o, istediği rakamlara ulaşmakta zorlanmış, bunun için ayetlerin cümle yapısını bozmaya, dil kurallarına veya Ebced kurallarına uymamaya mecbur kalmıştır. Bunlar da yetmeyince, istediği rakamla aradaki farka “sırlı fark” diyerek işin içinden sıyrılmıştır.

B- RİSALE-İ NURLARLA İLGİLİ İŞARETLER

353 Bkz., Mustafa Uzun, “Ebced”, DİA, c. X, s. 68-70; Metin Yurdagür, “Cefr”, DİA, c. VII, s. 215-218.

Said Nursî; kendisi, Risaleleri ve öğrencileri ile işaretler taşıdığı iddia ettiği 33 ayet arasından en fazla Nûr Suresinin 35. ayeti üzerinde durur. Bu ayetle ilgili iddiaları görülünce diğerlerine ihtiyaç kalmayacaktır. Ayet şöyledir:

اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ
الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ
زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللَّهُ
الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

“Allah göklerin ve yerin nurudur. Onun nuru, içinde kandil bulunan kör pencere gibidir. Kandil camın içinde, camı, inciyi andıran bir yıldız gibi, sanki doğuya ve batıya ait olmayan bereketli zeytin ağacından tutuşturulmuştur. Yağı, ateş dokunmasa bile ışık yayar gibidir. Işık, ışık üstüne! Allah aydınlanmayı tercih edeni kendi ışığına yöneltir ve insanlara örnekler verir. Allah her şeyi bilir.”(Nûr 24/35)

Ayetin meali tarafımızdan eklenmiştir. Umarız konunun iyi anlaşılmasına yardımcı olur.

Said Nursî ayetin, Risale-i Nurların adına, yazım tarihine ve içindeki bilginin değerine işaretler taşıdığı iddia etmektedir.

O, kitaplarına Risale-i Nur, Resail’in-Nur, Risalet-ün Nur ve Risalei’n-Nur adlarını verir.

Risalei’n-Nur diye bir ad olamaz. Bu ne Türkçe’ye, ne Arapça’ya ne de Farsça’ya uyar.

Ona göre ayet, dört-beş cümlesiyle on açıdan bu kitapların adına işaret etmektedir.

1- Birinci Cümle

Said Nursî’ye göre ayetin Risale-i Nur’a bakan birinci cümlesi şudur: مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ “**Onun nuru, içinde ışık bulunan bir kandil yuvası gibidir**”.

“Yani Nuru ilâhînin veya Nuru Kur’ânî’nin veya Nuru Muhammedî’nin (a.s.m) misâli= مِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ (mişkâtun fihâ misbah)= içinde ışık bulunan bir kandil yuvasıdır.” Bunun makam-ı cifrîsi, yani cifre göre rakam değeri 998’dir. Şeddeli nunu iki nun sayarsak Risalet-ün Nur’un rakam değeri de aynı olur. Bu sebeple ayet, tamı tamına bu isme işaret etmektedir.”

Bu sözyle o, “مِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ= mişkatun fihâ misbâh” ın Risalet-ün Nur olduğunu söylemiş oluyor. Onun yukarıdaki cümlesini bu değişiklikle düzenlersek şöyle olur: “Nuru İlâhîninveya Nuru Kur’ânî’nin veya Nuru

Muhammedî'nin (a.s.m) örneği Risalet-ün Nur'dur.³⁵⁴ Bunu açıkça söylemiyor ama bunun böyle olduğunu, aşağıda başka cümlelerle ifade edecektir.

Said Nursî, rakamları denkleştirmek için ayetten aldığı cümlenin yapısını bozmuş, sonra كَمِشْكَاتٍ = kemişkatın kelimesinin başındaki ك = k harfini kaldırmıştır. Yeterli olmayınca Risalet-ün Nur kelimesindeki ال = el harf-i tarifini ن = n saymıştır. Risalet-ün Nur, şöyle yazılır: “رسالة النور”. Onun dediği iki nun'dan ikincisi, ال harfinin, idğam-ı şemsiye olması sebebiyle ن=nun'a dönüşmesinden doğan sestir. Bunları yapmasa istediği rakama ulaşamayacaktır.

2- İkinci Cümle

Said Nursî'ye göre ayetin Risale-i Nur'a bakan ikinci cümlesi şudur:

“الزُّجَّاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ بَرُّقٌ يُوقَدُ” **“O cam, sanki inci gibi bir yıldızdır. Yakılır...”**
Bu cümlenin rakam değeri 546'dır. Risale-i Nur'un değeri ise 548 eder. İki arasında sırlı iki fark ile uyum olması bu isme tam olarak işaret eder.”

Said Nursî ayetten, önce bir isim cümlesi almış, rakam tutmayınca onu izleyen fiil cümlesinin ilk kelimesini almış ve cümle yapısını bozmuştur. Arapça bilmeyenler mealden bunu anlayabilirler. Yine de rakamı tutturamayınca dil kurallarını çiğneyerek kitaplarının adını “Risalei'n-Nur”a çevirmiştir. Bunlara rağmen kalan farka, “sırlı iki fark” diyerek konuyu sır perdesi ile örtmüştür.

3- Üçüncü Cümle

Said Nursî'ye göre ayetin Risale-i Nur'a bakan üçüncü cümlesi şudur: “من شجرة (min şeceretin) = ağaçtan.” “Eğer من شجرة (min şeceretin) deki ة = ta, vakıflardaki gibi ه = hâ sayılsa 598 ederek tamı tamına Resail-in Nur ve Risale-in Nur'un rakam değeri olan 598'e denk düşmekle beraber “من فرقان حكيم (min furkânin hakîm)”'in (Furkan-ı hakîm'den) rakam değerine sırlı bir tek farkla işaretli bir uyum sağlayarak hem Resail-in Nur'u kendi içine katar, hem de Risale-in Nur'un “Furkan-ı Hakîm'in bereketli bir ağacı” olduğunu gösterir.

Eğer من شجرة (min şeceretin) deki ة, ة olarak kalsa, o vakit makam-ı cifrîsi 993 eder, uyuma zarar vermeyen pek az ve sırlı beş farkla Risalet-ün Nur'un rakam değeri olan 998'e uyum gösterir. Anlamı da uyumlu olduğu için ayet bu isme işaret eder.”

Açıkça anlaşılıyor ki, Said Nursî'nin kitaplarına Risale-i Nur, Resail'in-Nur, Risalet-ün Nur ve Risalei'n-Nur diye farklı adlar vermesi, istediği rakamları denkleştirme amacına yöneliktir.

354Ayetin Nur-i Muhammedî'ye işaret ettiği, dolayısıyla Risaletü'n-Nur'un Nuri Muhammedî olduğu iddiası da vardır. Bu konu üzerinde daha önce durulmuştu.

Burada Said Nursî, önce ayetten, bağlacıyla beraber tek bir kelime almış ve ona cümle adını vermiştir. Sonra rakam değeri 400 olan ة = tâ harfini, değeri 5 olan ه = hâ ile değiştirmiştir. Yukarıda rakam değerinin 548 olduğunu söylediği Risale-in Nur'u bu defa 598'e çıkarmıştır. Her şeye rağmen rakamlar tutmayınca yine "sırlı fark" perdesine sığınmıştır. Son olarak ayete; Kur'ân'da bulunmayan "حکیم من فرقان" = Furkan-ı hakîm'den" şeklinde bir ekleme yaparak "Risale-in Nur'un Furkan-ı Hakîm'in bereketli bir ağacı" olduğu sonucuna varmıştır. Bunu ayetteki yerine yerleştirirsek şöyle bir durum ortaya çıkar;

"Onun nuru, içinde ışık bulunan bir kandil yuvası gibidir. O ışık bir cam içindedir. O cam, sanki inci gibi bir yıldızdır. Doğuda da batıda da olmayan bereketli Risale-i Nur'dan tutuşturulmuştur."

Onun bu iddiası, daha sonraki ifadeleri ile tam olarak ortaya çıkacaktır.

4- Dördüncü Cümle

Said Nursî'ye göre ayetin Risale-i Nur'a bakan dördüncü cümlesi şudur: "نورٌ = عُلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ = *Nur üstüne nurdur. Allah nuruna yönelir*". Bunun rakam değeri 999 ederek sırlı bir tek farkla Risalet-ün Nur'un rakam değeri olan 998'e uyumlu olarak anlamının kuvvetli ilgisi ile işaret derecesinde imada bulunur."

Sayıyı tutturmak için iki cümle bir araya getirilmiş ama ikinci cümlenin tümleci, yani mef'ulün bihi ayıklanmıştır. Rakam yine de tutmayınca o "sırlı farka" sığınmıştır.³⁵⁵

C - SAİD NURSİ İLE İLGİLİ İŞARETLER

Said Nursî'ye göre ayetin beşinci cümlesi şudur: *يَشَاءُ مَنْ* (men yeşâ) = *İsteyeni* "Bu cümle gayet küçük bir farkla Risalet-ün Nur müellifinin ismiyle meşhur bir lâkabına uyum gösterir. Eğer *يَشَاءُ* = yeşâ daki mukadder zamir izhar edilirse *مَنْ يَشَاءُ* = men yeşâ olur. Tamı tamına uyum sağlar.³⁵⁶"

Burada sözü edilen lakap el-Kürdî olmalıdır. Çünkü rakam değeri 409'dur. *مَنْ يَشَاءُ* = men yeşâ nun rakam değeri ise 407'dir. O Kürt olduğu için lakabı Saîd-i Kürdî'dir. Sayı denk düşmediği için "el" takısını eklemek gerekmiştir. Kendisinin lakabından bahsetmemesi de ilginçtir.

Said Nursî burada önemli bir dil hatası da yapmıştır. "*يَشَاءُ* (yeşâ) daki mukadder zamir izhar edilirse.." diyor. Arapça 'da mukadder olan izhar edilemez. Eğer izhar edilebilecek olsaydı ona mahzûf denirdi. *يَشَاءُ* = yeşâ daki mukadder zamir, onun faili olan *هُوَ* (huve)'dir. *مَنْ يَشَاءُ* = men yeşâ'daki ة (hû) ise mahzûf

355 Bu bölümde geçen iddialar için bkz., Şualar, Birinci Şua, a.g.e, c. I, 832.

356 Şualar, Birinci Şua, a.g.e, c. I, s. 832.

olan mef'ul'dur.

Said Nursî sözüne şöyle devam ediyor: “ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ = bereketli bir ağaçtan ” cümlesindeki birincî ت (açık tâ); ة (kapalı tâ) ikinci ة (kapalı tâ); ise vakıf yeri olduğundan ه = hâ sayılsa ve شَجَرَةٍ = şecere deki tenvin ن sayılsa 1311 eder. Bu, Resail-in Nur yazarının, Risalet-ün Nur'un mübarek kutsi ağacı Kur'an'ın basamakları olan Arap Dilini okumaya³⁵⁷ başladığı tarihe tamı tamına işaret eder.³⁵⁸

Tarihçe-i Hayat'ına göre o, h. 1290'da doğmuştur. Demek ki, 20 yaşında Arapça okumaya başlamıştır. Hâlbuki o, 14 yaşında iken devrinin en büyük âlimlerinden olduğunu iddia etmektedir.³⁵⁹

Said Nursî diyor ki:

“رَيْثُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ يَكَادُ” “Ateş değmese bile, yağı ışık saçar gibidir. Nur cümlesi, işaret eder ki: Resail-in Nur müellifi de ateşsiz yanar. İlim elde etmek için masrafa ve ders sıkıntısına ihtiyaç duymadan kendi kendine nurlanır, âlim olur.³⁶⁰”

“Evet, bu mucizeli cümlelerin üç işareti vardır; ikisi elektriğe ve Resail-in Nur'a yaptığı işaretler; bunlar birer gerçektir. Üçüncüsü de müellif hakkındadır; o da tümüyle gerçektir. Tarihçe-i hayatı okuyanlar ve hemşerileri bilirler ki; medrese usulüne göre “İzhar” kitabından sonra onbeş sene ders almakla okunan kitapları, Resail-in Nur müellifi yalnız üç ayda okumuştur.

Ayetin o cümlesi cifrî ve ebcedî uyumla hem elektriğin keşfinin yakınlığını, hem Resail-in Nur'un ortaya çıkmasını, hem de müellifin doğumunu işaret yoluyla haber verir. Ayrıca bir mucize parıltısı daha gösterir. Şöyle ki يَكَادُ رَيْثُهَا (yekâdu zeytunhâ yudîu) = yağı ışık saçar gibidir. Cümlesinin makâmı 1279'dur. وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ (ve lev lem temseshu nâr nûr) = Ona ateş değmese bile. Nur bülümü ise, iki tenvin iki "nun" sayılırsa 1284 eder. Böylece hem elektriğin yaygınlaşmasının yakın olduğunu, hem Resail-in Nur'un yakınlığını, hem ondört sene sonra müellifin doğumunu يَكَادُ (yekâdu) = nerdeyse kutsi kelimesiyle manen işaret eder. Cifr ile de tamı tamına aynı tarihe uyum gösterir.

Bilindiği gibi zayıf ve ince ipler birleştikçe kuvvetleşir, kopmaz bir halat olur. Bu sırâ göre, bu ayetin bu işaretleri birbirine kuvvet ve destek verir. Uyum tam olmazsa da tam hükmünde olur ve işareti, delalet derecesine çıkar.³⁶¹”

357 Burada tedris yani ders okutma kelimesi geçiyor. Bize göre o kelime tederrüs yani ders okuma olmalıdır. Çünkü Said Nursî'nin Arapça okuduğuna dair bilgi var ama okuttuğuna dair bilgi yoktur.

358 Şualar, Birinci Şua, a.g.e, c. I, s. 832.

359 Kastamonu Lahikası, a.g.e, c. II, s. 1609.

360 Şualar, Birinci Şua, a.g.e, c. I, s. 833.

361 Şualar, Birinci Şua, a.g.e, c. I, s. 833.

Said Nursî, istediği rakamı elde etmek için cümleleri parçaladığı gibi hareketleri de harf saymaktadır. Ama burada önemli bir bilgi ortaya çıkmaktadır. Said Nursî, 1279'dan 14 sene sonra dünyaya geldiğini söylemektedir. Buna göre onun doğum tarihi h. 1293'tür. Kendi el yazısı ile yazıp Şeyhülislamlığa verdiği özgeçmişinde de bu tarih vardır. Bu sebeple Tarihçe-i hayatındaki 1290 tarihi yanlıştır.

Risale-i Nurlar, baştan aşağı yukarıdakilere benzer övgülerle doludur. Onlardan biri de şudur:

"Said Nursî İstanbul'da iken, "Kim ne isterse sorsun" diye, olağanüstü bir ilanda bulunmuş, bunun üzerine o zamanın meşhur âlim ve allâmeleri, onun odasına kabileler halinde gelmiş, her çeşit ilime ve farklı konulara dair en karmaşık, en çözümsüz soruları sormuş, Said Nursî bu soruları hiç duraklamadan, doğru olarak cevaplandırmıştır.³⁶²"

Nedense kendine kabileler halinde gelen meşhur âlim ve allamelerden bir tanesinin kim olduğundan bahsetmiyor ve verdiği cevaplardan bir tanesinin bile ne olduğunu söylemiyor.

D - RİSALE-İ NURLARIN YAZIMINA İŞARETLER

Said Nursî diyor ki; *"Baştaki ayet, Risale-in Nur'un adına işaret ettiği gibi yazılma ve olgunlaşma tarihine de tamı tamına işaret etmektedir. كَمِشْكَاتٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ = İÇİNDE IŞIK BULUNAN BİR KANDİL YUVASI GIBİDİR. O IŞIK BİR CAM İÇİNDEDİR."* Cümlesinde كَمِشْكَاتٍ = kemişkâtin'deki tenvin vakıf yeri olmadığından nun sayılsa ve فِي زُجَاجَةٍ (fi zucâceh) vakıf yeri olduğundan هـ (hâ), ؤ(tâ) sayılsa 1349 eder. Bu rakam, Resail-in Nur'un en nuranî cüzlerinin yazılma ve olgunlaşma zamanı olan 1349 tarihine tamı tamına işaret etmektedir."

Said Nursî, istediği rakama ulaşabilmek için burada da ayetin cümle yapısını bozuyor, sonra= tâ harfini bir yerde hareketiyle beraber 450, ikinci yerde 5 sayıyor.

Burada dikkati çeken bir başka husus şudur: Birinci bölümün 1. Cümlesinde كَمِشْكَاتٍ = kemişkât kelimesinin başındaki ك= kâf harfini kaldırmış ve sadece مِشْكَاتٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ (mişkâtunfihâ misbâh) = içinde ışık bulunan bir kandil yuvası" üzerinden hesap yaparak ayetinRisale-ün Nur'a işaret ettiğini söylemiş, = tâ harfinin hareketini hesaba katmamıştı. Yani burada 450 rakam değeri verdiği harfi orada 400 saymış, 20 rakam değeri verdiği ك= kâf harfini dikkate

362 Said Nursî, Sözlür, Sözlür Yayinevi, İstanbul 1993, s. 726.

almamıştı.

Said Nursî sözlerine şöyle devam ediyor: “المصْبَاحُ فِي زُجَاجَةِ الرُّجَاجَةِ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ = O ışık bir cam içindedir. O cam, sanki inci gibi bir yıldızdır” cümlesi 1345 eder. Bu rakam, Resail-in Nur'un yayılması, şöhret bulması ve parlaması tarihine tamı tamına uygun düşer. Çünkü şeddeli ر (râ) iki ر (râ), şeddeli ن (nûn) iki ن (nûn); şeddeli ز (zâ), aslı itibariyle bir ل (lam) bir ز (zâ) ve birinci زُجَاجَةَ (zucâceh) vakıf olduğundan oradaki ه (hâ), ة (tâ) ikincisi vakıf olmadığından ة (tâ) sayılır. المصْبَاحُ فِي زُجَاجَةِ (el-misbâhu fi zucaceh) = “O ışık bir cam içindedir” cümlesini bir önceki paragrafta bir başka maksatla değerlendirmeye almıştı. Sonra sözlerine şöyle devam ediyor:

“Eğer şeddeli ل (zâ) iki ز (zâ) sayılsa o vakit 1322 eder. Bu da Risale-in Nur yazarının, Nur kitapları ile ilgili hazırlığa başladığı tarihe tamı tamına uygun düşmektedir.³⁶³”

Önceki paragrafta, “şeddeli ز (zâ), aslı itibariyle bir ل (lam) bir ز (zâ)” sayılsa diyerek 37 rakam değeri verdiği harflere, burada 14 rakam değeri vererek istediği sonuca ulaşmaya çalışmıştır.

E - RİSALE-İ NURLARIN DEĞERİNE İŞARETLER

Said Nursî diyor ki:

“Kur’ân ile bu kadar anlamlı ve çok yönlü uyum, ittifakla gösterir ki, bunlar yalnız bir emare, bir işaret değil, belki kuvvetli bir delalettir. Belki Kur’ân’ın, hem elektriğe hem de Resail-in Nur’a olan manevi ilgisini açıkça ortaya koymaktır. Bu ayetin manevi inceliklerinden biri de şudur: Mucizeli bir gayb haberi ile elektriği ve Risale-i Nur’u haber verdiği gibi bu ikisinin ortaya çıkış zamanlarını ve ondan sonra meydana gelecek gelişmeleri ve bu ikisinin olağan üstü durumlarını da çok güzel göstermektedir.³⁶⁴”

Meselâ “لَا شَرْقِيَّةَ وَلَا غَرْبِيَّةَ زَيْتُونَةٍ” (lâ şarkiyetin ve lâ ğarbiyyetin zeytunetin) = Doğuda da batıda da olmayan bir zeytin” cümlesi şunu söyler: “Elektriğin kıymetli metaı, ne doğudan ne de batıdan ithal edilmiştir. O yukarıdan, hava boşluğundan, rahmet hazinesinden, göklerden iner; her yerin malıdır. Onu başka yerde aramaya lüzum yoktur. Manevî bir elektrik olan **Resail-in Nur da aynı şekilde, ne Doğu’nun kültüründen ve ilimlerinden ne de Batı’nın felsefe ve fen bilimlerinden gelmiş bir mal ve onlardan iktibas edilmiş bir nurdur. Ama**

363 Şualar, Birinci Şua, a.g.e, c. I, s. 832.

364 Şualar, Birinci Şua, a.g.e, c. I, s. 833.

semavî olan Kur'ân'ın, Doğu ve Batı'nın üzerinde olan Arş'daki yüksek yerinden alınmıştır.³⁶⁵”

Önce, batıl bir yolla ayetten çıkardığı işaretlere kuvvetli delaletler dedi. Sonra da mucizeli bir gayb haberi ele geçirdiği iddiasıyla elektriğin ve kendi kitaplarının olağanüstü olduğunu vurguladı.

Said Nursî elektriğin nasıl üretildiğini bilmediği için onun hava boşluğundan geldiğini; kendi kitabının da aynı şekilde gökten geldiğini iddia ederek onun Kur'ân'dan değil, Kur'ân'ın alındığı Arş'tan alındığını söylüyor. Onun bu iddiası, yukarıdaki iddialarıyla tam bir bütünlük oluşturuyor. Ona göre Risale-i Nurlar Kur'ân'ın alındığı yerden alınmıştır. Oradan daha önce alınmış olan Kur'ân, normal olarak o yeni kitabı ve onu tebliğ edecek kişiyi haber vereceğinden Said Nursî kurgusunu bu temel üzerine oturtuyor.

F - RİSALE-İ NURLARI OKUYANLARA İŞARETLER

Said Nursî, talebelerini de unutmayıp ayetten onlara da pay çıkarmıştır. Diyor ki;

“*يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُّورٌ*” Ateş değmese bile, yağı ışık saçar gibidir. Nur” cümlesi, işaret eder ki: Hicrî 13. ve 14. asırda tavandan asılan lâmbalar ateşsiz yanarlar, ateş dokunmadan parlarlar. Onun zamanı yakındır, yani 1280 tarihine yakındır. Bu cümle ile elektriğin olağanüstü durumuna ve geleceğine işaretle açıklama yapıldığı gibi manevî bir elektrik olan Resail-in Nur da gayet yüksek ve derin bir ilim olduğu halde, öğrenim masrafına, derse çalışmaya, başka hocalardan ders görmeye ve hocaların ağzından öğrenmeye ihtiyaç kalmadan herkes derecesine göre o yüksek ilimleri, meşakkat ateşine lüzum kalmadan anlayabilir, kendi kendine istifade eder, araştırmacı ve gerçekçi bir ilim adamı olabilir.³⁶⁶”

Said Nursî bir başka yerde şöyle diyor:

“*Bir sene bu risaleleri ve bu dersleri anlayarak ve kabul ederek okuyan; bu zamanın önemli ve gerçekçi bir âlimi olabilir. Eğer anlamasa bile Risale-i Nur şakirtlerinin bir manevi kişiliği olduğu için o kişilik şüphesiz bu zamanın bir âlimidir.*³⁶⁷”

Said Nursî'ye göre Risale-i Nur, Kur'ân'ın yüzden fazla tıslımlarını,

365 Şualar, Birinci Şua, a.g.e, c. I, s. 833.

366 Şualar, Birinci Şua, a.g.e, c. I, s. 833.

367 Said Nursî, Lem'alar, Yirmi Birinci Lem'a, a.g.e, c. I, 672.

muammalarını çözen ve ortaya çıkaran en inatçı dinsizleri susturup çaresiz halde bırakan³⁶⁸ bir kitaptır. Onun tılsım ve muamma dediği, yukarıdaki ifadeleri olmalıdır.

Daha çok Şiilerin ve büyücülerin başvurduğu cifr yoluyla, harflerle sayılar arasında ilişki kurarak bazı işaretlere ulaşılmaya çalışmak ve onları ayetin bir hükmü gibi göstermek, gerçekten çok ağır bir vebal altına girmektir. Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلُؤُونَ أَلْسِنَتَهُم بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ

“Onlardan bir takımı Kitab’ı dillerine dolarlar ki, sözlerini Kitaptan sanasınız, ama Kitaptan değildir. Üstelik “O Allah katındandır” derler, hâlbuki Allah katından değildir. Onlar bu yalanı Allah’a karşı, bile bile söylerler.”(*Âl-i İmrân* 3/78)

Ayrıca Risale-i Nurların, en inatçı filozofları susturduğu ve binlerce âlimi hayran bıraktığı iddia edilir ama bunlardan hiçbirinin kimliğinden bahsedilmez.³⁶⁹ Keşke onlardan birer kişinin adını ve onları hangi bilgileriyle susturup hayran bıraktıklarını da yazsalar bize bir değerlendirme imkânı vermiş olurlardı. Aslında isim de veriyorlar ama asırlar önce ölmüş filozofların ismini veriyorlar. Diyorlar ki; en meşhur İslâm filozoflarından İbn-i Sîna, Fârâbî ve İbn-i Rüşd’e Risale-i Nurun ilmî kudretini göstermek mümkün olsaydı, onlar hemen diz çöküp Risale-i Nurdan ders alırlardı.³⁷⁰

368 Emirdağ Lâhikası (1), Mektup No: 24, a.g.e, c. I, s.1695.

369 Şualar, On Dördüncü Şua, a.g.e, c. I, s. 1037.

370 Sikke-i Tasdik-i Gaybî, a.g.e, c. II, s. 2104.

KAYNAKÇA

Kur'ân-ı Kerim.

Buhârî, el-Câmiu's-sahîh.

Müslim, Sahîh-u Muslim.

Tirmizî, Sünenu't-Tirmizî.

Kutsal Kitap, Eski ve Yeni Ahid (Tevrat ve İncil) Kitabı Mukaddes Şirketi, İstanbul 1981.

İncil (Müjde), İncil'in Çağdaş Türkçe Çevirisi, Yaşam Yayınları, İstanbul 2002.

Abdulaziz BAYINDIR, Kur'ân Işığında Tarikatçılığa Bakış, Süleymaniye Vakfı Yayınları, Dördüncü Baskı, İstanbul 2004.

Abdurrahman KÜÇÜK, Dinler Tarihi, Ocak Yayınları, Ankara 1997.

Ali Ramazan DİNÇ, İki Cihan Serveri Peygamberi Zîşânımız, Yeni Dünya Dergisi, 58-59 sayılar, Ağustos – Eylül 1998.

Bediuzzaman Said Nursî, Risale-i Nur Külliyyatı, Yeni Asya Yayınları, İstanbul, 1. cilt 1994, 2. cilt 1995.

Bediuzzaman Said Nursî, Sözler, Sözler Yayınevi, İstanbul 1993

Elmalılı Muhammed Hamdi YAZIR, Hak Dini Kur'ân Dili, İstanbul 1936.

Fethullah GÜLEN, Küçük Dünyam2, Zaman Gazetesi 28 Kasım 1996.

Hasan Kâmil YILMAZ, İnsânı Kâmil, Altınoluk Mecmuası, Temmuz 1996.

Hayreddin KARAMAN, İmamı Rabbani ve İslam Tasavvufu, İstanbul 1992.

Hayrettin KARAMAN, İbrahim Kâfi DÖNMEZ, Mustafa ÇAĞIRICI ve Sadrettin GÜMÜŞ, Kur'ân Yolu Türkçe Meal ve Tefsir, Ankara 2003.

Hayrettin KARAMAN, Ali ÖZEK, İbrahim Kâfi DÖNMEZ, Mustafa ÇAĞIRICI, Sadrettin GÜMÜŞ, Ali TURGUT, Kur'ânı Kerim ve Açıklamalı Meâli, TDV Yayınları, Ankara 1997.

Hayrettin KARAMAN, "Ramazanda Türbe Ziyaretleri" 12. 12. 2000 tarihli Yeni Şafak Gazetesi, Fıkıh Köşesi.

İbn Hişam, Siret'un-Nebî, Thk: M. Muhyiddin Abdülhamid, Beyrut 1401/1981.

İbn Kemal Paşa, el-Erbeün, Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi, 1694.

İmam Rabbânî, el-Mektûbât, Arapça, tarih ve yer yok.

İsmail b. Muhammed el-Aclûnî, Keşful-hafâ, Beyrut 1988/1408.

İsmail b. Ömer b. Kesir, Tefsîru İbn Kesîr, Beyrut 1401.

İzutsu TOSHİHİKO, Taoculuk'daki Anahtar Kavramlar, Çev. Ahmet Yüksel Özemre, Kaknüs Yayınları, İstanbul 2001.

- J.C COOPER, Erdemin Işığı (Taoculuk), Çev. İsmet Zeki Eyuboğlu, Say Yayıncılık, İstanbul 1994.
- Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, Çev. Dominik PAMİR, İstanbul 2000.
- Lao Tzu, Bilinmeyen Öğretiler, (Hua Hu King), Çev. İsmail TAŞPINAR, Amine Gülşah COŞKUN, Kaknüs Yayınları, İstanbul 1999.
- Mahmut USTAOSMANOğLU (Mahmut Efendi), Ruhul-Furkan Tefsiri, İstanbul 1992.
- Mehmet DEMİRCİ, “Hakikati Muhammediye”, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi.
- Muhammed b. Abdullah Hani, Adâb, Çev. Abdulkadir AKÇİÇEK, İstanbul, 1396/1976.
- Muhammed b. Cerir et-Taberî, Câmi’ul-beyân fi tefsir’il-Kur’ân (Taberi Tefsiri), Beyrut 1412/1992.
- Muhammed Rıza'l-Muzaffer, Akâid'ül-imâmiyye, Şia İnançları Çev. Abdülbaki GÖLPINARLI, İstanbul 1978.
- Sadık ALBAYRAK, Son Devir Osmanlı Uleması, İstanbul. 1996.
- Sadık DÂNÂ (Alaaddin Attar’dan naklen), Altınoluk Sohbetleri I, Erkam Yayınları, İstanbul 1991.
- Safiy'ur-Rahmân el-Mubarekfürî, er-Rahik'ul-mahtûm, Beyrut 1408/1988.
- Şinasi GÜNDÜZ, Mahmut AYDIN, Misyonerlik, İstanbul 2002.
- Osman YENER, Tao The Ching, Yol ve Erdemin Kitabı, Çeviri, Yorum ve Notlar, Anahtar Yayıncılık, İstanbul 1998.

Sözlükler

- el-Cevherî, İsmail b. Hammâd, es-Sihah, Beyrut 1404/1984.
- el-Halil b. Ahmed (100-175 h.) el-Ayn, Thk: Mehdî el-Mahzûmî ve İbrahim es-Sâmerrâi, İran 1409.
- İbn Manzûr, Lisan’ul-Arab, Beyrut 1410/1990.
- Mütercim Asım, Kâmus Tercümesi (Firuzabâdî’nin), Bahriye Matbaası 1305.
- Rağıb el-İsfahânî, el-Müfredât, Thk: Safvân Adnan Davudî Dımaşk ve Beyrut 1412/1992.
- Şemseddin SAMİ, Kâmûsi Türkî, Dersaadet 1317.
- Zebîdî (Muhammed Murtazâ ez-Zebîdî), Tâc’ul-arûs, Mısır 1306.

Web Siteleri:

www.incil.com

<http://arsiv.zaman.com.tr/1996/11/28/kose/hocaefendi/index.html>; (30/11/2003)

www.bediuzzaman.net

www.risaleinur.com.tr